

Class. 1680

Ex libris Petri

Benoît

Lugd. Bat. 1721.

Lugd.

900000000

UNIVERSITEITSBIBL

T

Petri

7

1721.

Congel

D. MAGNI
AVSONII
Burdigalensis
OPERA

*Amstelredam
Apud Guijhel: Iansso
A. d. b. c. xxi.*

THEODOSIVS AVGVSTVS
AVSONIO PA-
RENTI S.

A Mor meus, qui in te est, & admira-
tio ingenii, atque eruditionis tuæ,
quæ multo maxima sunt, fecit, pa-
rens jucundissime, ut morem principi-
bus aliis solitum, sequestrarem: familia-
remque sermonem autographum ad te
transmitterem, postulans pro jure non
quidem regio, sed illius privatæ inter nos
caritatis, ne fraudari me scriptorum tuo-
rum lectione patiaris. Quæ olim mihi
cognita, & jam per tempus oblita, rur-
sum desidero: non solum, ut quæ sunt no-
ta recolam; sed ut ea quæ fama celebri
adjecta memorantur, accipiam. Quæ tu
de promptuario scriniorum tuorum, qui
me amas, libens impertiare, secutus ex-
empla auctorum optimorum, quibus par
esse meruisti. qui Octaviano Augusto re-
rum potienti, certatim sua opera trade-
bant, nullo fine in ejus honorem multa
condentes. Qui illos, haud sciam, an æ-
qualiter, ac ego te, admiratus sit: certe
non amplius diligebat. Vale, parens.

THEODOSIO AVGVSTO
A V S O N I V S.

Agricolam si flava Ceres dare semina terra,
Gradivus jubeat si capere arma ducem,
Solvere de portu classem Neptunus inermem:
Fidere tam fas est, quam dubitare nefas:
Insanum quamvis hiemet mare: crudaq; tellus
Seminibus, bello nec satis apta manus,
Nil dubites auctore bono. Mortalia quarunt
Consilium. certus jussa capeffe Dei.
Scribere me Augustus jubet: & mea carmi-
na poscit,

Pane rogans: blando vis latet imperio.
Non habeo ingenium: Caesar sed jussit: habebo.
Cur me posse negem, posse quod ille putat?
Invalidas vires ipse excitat: & juvat idem,
Qui jubet. obsequium sufficit esse meum.
Non tutum renuisse deo. Laudata pudoris
Sape mora est: quotiens contra parem du-
bites.

Quinetiam non jussa, parant erumpere dudum,
Carmina. Quis nolit Caesaris esse liber?
Ne ferat indignum vatem, centumq; lituras,
Mutandas semper deteriore nota.
Tu modo te jussisse, pater Romane, memento:
Inque meis culpis da tibi tu veniam.

AVSO.

D. MAGNI
AVSONII

BVRDIGALENSIS

EPIGRAMMATA.

De Augusto. Epigramma I.

Phoebe potens numeris, præses Tritonia bellis,
Tu quoque ab aërio præpes Victoria lapsu,
Come serenatam duplici diademate frontem,
Serta ferens: quæ dona togæ, quæ præmia pugnæ.
Bellandi fandique potens Augustus, honorem
Bis meret: ut geminet titulos, qui proelia Musis
Temperat: & Geticum moderatur Apolline Martem.
Arma inter Chunosque truces, furtoque nocentes
Sauromatas, quantum cessat de tempore belli,
Indulget Clariis tantum inter castra camoenis.
Vix posuit volucres stridentia tela sagittas:
Musarum ad calamos fertur manus, otia nescit:
Et cominutata meditatur arundine carmen.
Sed carmen non molle modis, bella horrida Martis
Odrysi, Thressæque viraginis arma retractat.
Exulta Æacide, celebraris vate superbo
Rursum: Romanusque tibi contingit Homerus.

De fera à Cæsare interfecta. II.

Cedere quæ lato nescit fera sancita ferro,
Armæque urget tela cruenta viri:
Quam grandes parvo patitur sub vulnere mortes:
Et solam leti vim probat esse manum!
Mirantur casusque novos, subitasque ruinas,
Quæritur, & fallit lumina plaga recens.
Nec contenta ictos letaliter ire per artus,
Conjungit mortes una sagitta duas.
Plurima communi pereunt si fulminis ictu:
Hæc quoque de cœlo vulnera missa putes.

Danubius Augg. alloquitur. III.

Illyricis regnator aquis, tibi Nile secundus
Danubius lætum profero fonte caput.

A V S O N I I

Salvere Augustos jubeo, natumque, patremque,
 Armiferis alui quos ego Pannoniis.
 Nuncius Euxino jam nunc volo currere ponto :
 Ut sciat hoc Superum cura secunda Valens,
 Cæde, fuga, flammis stratos periisse Suevos;
 Nec Rhenum Gallis limitis esse loco.
 Quod si lege maris refluius mihi curreret annis;
 Huc possem victos inde referre Gothos.

Idem eosdem alloquitur. IV.

Danubius penitis caput occultatus in oris,
 Totus sub vestra jam ditione fluo:
 Qua gelidum fontem mediis effundo Suevis,
 Imperiis gravidas qua seco Pannonias:
 Et qua dives aquis Scythico solvo ostia ponto.
 Omnia sub vestrum flumina mitto jugum.
 Augusto dabitur, sed proxima palina Valenti.
 Inveniet fontes hic quoque, Nile, tuos.

Sub Valentiniani Junioris signo marmoreo. V.

Nunc te marmoreum pro sumptu fecimus: at cum
 Augustus frater remeaverit, aureus esto.

Pictura sudditi, ubi Leo una à Gratia- no sagitta occisus est. VI.

Quod leo tam tenni patitur sub arundine letum,
 Non vires ferri, sed ferientis agunt.

De matre Augusti. VII.

Ante omnes alias, felix tamen hoc ego dicar:
 Sive deum peperit femina, sive virum.

Exhortatio ad modestiam. VIII.

Fama est fœdilibus cenasse Agathoclea regem,
 Atque abacum Samio sæpe onerasse luto.
 Fercula geminatis quum poneret horrida vasis:
 Et misceret opes pauperumque simul :
 Quærenti causam, respondit: Rex ego qui sum
 Sicanie; figulo sum genitore satus.
 Fortunam reverenter habe, quicumque repente
 Dives ab exili progrediare loco.

EPIGRAMMATA.

De suis poematibus. IX.

Nostra simul variis certant epigrammata nugis.
Stoicus has partes, has Epicurus agit.
Salva mihi veterum maneat dum regula morum;
Ludat permittis sobria Musa jocis.

In Eumpinam adulteram. X.

Toxica zelotypo dedit uxor mœcha marito :
Nec satis ad mortem credidit esse datum.
Miscuit argenti letalia pondera vivi:
Cogeret ut celerem vis geminata necem.
Dividat hæc si quis, faciunt discreta venenum.
Antidotum sumet, qui sociata bibet.
Ergo inter sese dum noxia pocula certant;
Cessit letalis noxa salutiferæ.
Protinus & vacuos alvi petiere recessus,
Lubrica dejectis qua via nota cibis.
Quam pia cura deum ! prodest crudelior uxor.
Et quum fata volunt, bina venena juvant.

Echo ad pictorem. XI.

Vane, quid affectas faciem mihi ponere, pictor,
Ignotamque oculos sollicitare deam ?
Aëris & linguae sum filia, mater inanis
Indicii, vocem quæ sine mente gero.
Extremos perennante modos à fine reducens,
Ludificata sequor verba aliena meis.
Auribus in vestris habito penetrabilis Echo:
Et si vis similem pingere, pinge sonum.

In simulachrum Occasionis & Poenitentiae. XII.

Cujus opus ? Phidiae, qui signum Pallados ejus,
Quique Iovem fecit, tertia palma ego sum.
Sum dea quæ rara, & paucis OCCASIO nota.
Quid rotulae insistis ? Stare loco nequeo:
Quid talaria habes ? Volucris sum. Mercurius quæ
Fortunare solet, tardo ego, quum volui.
Crine regis faciem. Cognosci nolo. Sed heus tu
Occipiti calvo es. Ne tenear fugiens.
Quæ tibi juncta comes ? Dicat tibi. Dic rogo quæ sis.
Sum dea, cui nomen nec Cicero ipse dedit.
Sum dea, quæ facti, non factique exigo poenas.
Nempe ut poeniteat, sic METANOEA vocor.
Tu modo dic, quid agat tecum ? Si quando volavi,
Hæc manet, hanc retinent, quos ego præterii.

Tu quoque, dum rogitas, dum percontando moraris;
Elapsam dices me tibi de manibus.

Ad Gallam puellam jam senescentem. XIII.

Dicebam tibi: Galla, senescimus. effugit ætas.
Vt rene tuo; casta puella, anus est.
Sprevisti. obrepfit non intellecta senectus.
Nec revocare potes, qui periere, dies.
Nunc piget: & quereris, quod non aut ista voluntas
Tunc fuit: aut non est nunc ea forma tibi.
Da tamen amplexus: oblitaque gaudia junge.
Da, fruar, & si non quod volo, quod volui.

De Lepore capto à cane marino. XIV.

Trinacrii quondam currentem in litoris ora
Ante canes leporem cæruleus rapnit.
At lepus. In me omnis terræ, pelagique rapina est,
Forſitan & cœli: si canis altra tenet.

De Pergamo scriptore fugitivo: qui captus fuerat. XV.

Tam segnis scriptor, quam lenus Pergame cursor,
Fugisti: & primo caprus es in stadio.
Ergo notas scripto tolerasti Pergame vultu:
Et quas neglexit dextera, frons patitur.

In eundem Pergamum.

Pergame, non recte punitus. fronte subisti
Supplicium: lentæ quod meruere manus.
At tu, qui dominus, peccantia membra coerce.
Injustum, falsos excruciare reos.
Aut inscribe istam, quæ non vult scribere dextram:
Aut profugos, ferri pondere, nocte pedes.

De Myrone, & Laide. XVI.

Canus rogabat Laidis noctem Myron:
Tulit repulsam protinus.
Causamque sensit: & caput fuligine
Fucavit atra candidum.
Idemque vultu, crine non idem Myron:
Orabat oratam prius.
Sed illa formam cum capillo comparans,
Similemque non ipsum rata,

EPIGRAMMATA.

Fortasse & ipsum, sed volens ludo frui,
Sic est adorta callidum.
Inepte, quid me, quod recusavi rogas?
Patri negavi jam tuo.

De se & uxore. xvii.

Laidas, Glyceras lascivæ nomina famæ,
Conjux in nostro carmine quum legeret;
Ludere me dixit, falsoque in amore joculari:
Tanta illi nostra est de probitate fides.

Ad uxorem suam. xviii.

Vxor, vivamus, quod viximus: & teneamus
Nomina, quæ primo sumpsimus in thalamo,
Nec ferat ulla dies ut commutemur in ævo:
Quin tibi sim juvenis, tuque puella mihi:
Nestore sim quamvis provectior: æmulaque annis
Vincas Cumanam tu quoque Deiphobea:
Nos ignoremus, quid sit matura senectus:
Scire ævi meritum, non numerare decet.

In Meroen anum ebriosam. xix.

Qui primus MEROE nomen tibi condidit, ille
Thesidæ nomen condidit Hippolyto.
Nam divinare est, nomen componere, quod sit
Fortunæ, inorum, vel necis indicium.
Protesilæ tibi nomen sic fata dederunt:
Victima quod Trojæ prima fururus eras.
Idinona quod vatem, medicum quod Iapida dicunt:
Discendas artes nomina præveniunt.
Et tu sic, Meroe: non quod sis atra colore,
Ut quæ Niliaca nascitur in Meroe:
Infusum sed quod vinum non diluïs undis,
Potare inmixtum sueta merunque merum.

Nemesis, è Græco. xx.

Me lapidem quondam Persæ advexere, trophæum
Ut hierem bello: nunc ego sum NEMESIS.
At sicut Græcis victoribus alto trophæum;
Punio sic Persas vaniloquos Nemesis.

De varietate fortunæ, è Græco. xxi.

Thesauro invento, qui limina mortis inibat,
Liquit ovans laqueum, quo periturus erat.

At qui, quod terræ abdiderat, non repperit aurum,
Quem laqueum invenit, nexuit: & periit.

Idem aliter. XXII.

Qui laqueum collo nectebat, repperit aurum:
Thesaurique loco deposuit laqueum.
At qui condiderat, postquam non repperit aurum:
Aptavit collo, quem reperit laqueum.

De Thrasybulo Lacedæmo-
nio. XXIII.

Excipis adverso quod pectore vulnera septem:
Arma supervheris quod, Thrasybule, tua;
Non dolor hic patris: Pitanæ sed gloria major.
Rarum, tam pulchro funere posse frui.
Quem postquam mœsto socii posuere feretro:
Talia magnanimus edidit orsa pater.
Flete alios. natus lachrymis non indiget ullis,
Et meus, & talis, & Lacedæmonius.

De Lacæna matre. XXIV.

Mater Lacæna clipeo obarmans filium,
Cum hoc, inquit, aut in hoc redi.

In divitem quendam. XXV.

Quidam superbus opibus, & fastu tuens,
Tantumque verbis nobilis,
Spernit vigentis clara sæcli nomina,
Antiqua captans stemmata,
Martem, Remumque, & conditorem Romulum,
Primos parentes nuncupans.
Hos ille Serum veste contexi jubet,
Hos cælat argento gravi,
Ceris inurens januarum limina,
Et atriorum pegmata.
Credo, quod illi nec pater certus fuit:
Et mater est vere lupa.

Antisthenes Cynicus Philoso-
phus. XXVI.

Inventor primus Cynices ego. Quæ ratio istæ?
Alcides multo dicitur esse prior:
Alcida quondam fueram doctore secundus:
Nunc ego sum Cynices primus, & ille deus.

Idem.

Idem. xxvii.

Discipulus melior nulli, meliorve magister,
 Εἰς ἀρετὴν συνέβη, καὶ κινναὶν σοφίην.
 Dicere memovit verum, qui novit utrumque,
 Καὶ θεὸν Ἀλκιδην καὶ κύνα Διογένην.

Liberi patri. xxviii.

Αἰγύπτῳ μὲν ὄσις ἐγὼ, μυσηῶν δὲ φανόακος,
 Βάκχος ἐνὶ ζωῖσιν, ἐνὶ φθιμένοις Ἀἰδωνεύς,
 Πυρογενὴς, δίκτερος, τιτανολέτης Διόνυσος.

Myobarbum Liberi patris, signo marmo-
 reo in villa nostra omnium deorum ar-
 gumenta habentis. xxix.

Ogygia me Bacchum vocat.
 Osirin Ægyptus putat.
 Mystæ Phanacen nominant.
 Dionyson Indi existimant.
 Romana sacra Liberum.
 Arabica gens Adoneum.
 Lucaniacus Pantheum.

In Corydonem marmoreum.

xxx.

Αἴψ' ἤμιχα πῆρ' παμῆν, βαλβύχα, ἐλαίῃ,
 Εἰς λιθὸς ἐκ πάντων λιθὸς ἐγὼ Κορύδαν.

In simulachrum Sapphus. xxxi.

Lesbia Pieriis Sappho soror addita Musis,
 Εἴ ἐνάτῃ λυραῶν, Ἀοιδῶν δεκάτῃ.

Deæ Veneris. xxxii.

Orta solo, suscepta solo, patre edita Cælo,
 Æneadum genitrix, hic habito alina Venus.

Ad libellum suum de Procu-
 lo. xxxiii.

Si tineas, carieinque pati te, charta, necesse est,
 Incipe versiculis anteperire meis.
 Malo, inquis, tineas. Sapis, ærumnose Libelle,
 Perfungi mavis qui levioze malo.
 Ast ego daninosæ nolo otia perdere Musæ,
 Iacturam somni quæ parit, atque olei.

Vtilius dormire fuit, quam perdere somnum,
 Atque oleum, bene ais: causa sed ista mihi est.
 Irafcor Proculo: cuius facundia tanta est,
 Quantus honor, scripsit plurima, quæ cohibet.
 Hunc studeo ulci sci: & prompta est hæc ultio vati:
 Qui sua non edit carmina, nostra legat.
 Hujus in arbitrio est, seu te juvenescere cedro,
 Seu jubeat duris vermibus esse cibum.
 Huius ego, quod nobis superest ignobilis ovis,
 Deputo: sive legat, quæ dabo, sive regat.

De nomine cujusdam Lucii, sculpto in
 marmore. xxxiv.

Lucius una quidem, geminis sed diffita punctis
 Littera prænomen sic L. nota sola fecit.
 Post M. incisum est: puto sic IVI, non tota videtur.
 Dissiluit saxi fragmine læsius apex.
 Nec quisquam Marcus, seu Marcius, an ne Metellus
 Hic jaceat, certis noverit indiciiis.
 Truncatis convulsa jacent elementa figuris,
 Omnia confusis interiere notis.
 Miremur periisse homines? monumenta fatiscunt,
 Mors etiam saxi, nominibusque venit.

De Sabina retrice, & carmina fa-
 ciente. xxxv.

Sive probas Tyrio textam subtegmine vestem:
 Seu placet inscripti commoditas tituli:
 Ipse hoc dominæ concinnat utrumque venustas,
 Has geminas artes una Sabina colit.

Versus in veste contexti, de eadem
 Sabina. xxxvi.

Laudet Achæmenias orientis gloria telas:
 Molle aurum pallis Græcia texe tuis;
 Non minus Ausoniam celebret dum fama Sabinam,
 Parcentem magnis sumptibus, arte parem.

De eadem Sabina. xxxvii.

Licia qui texunt & carmina: carmina Musis,
 Licia contribuunt casta Minerva tibi.
 Ast ego rem sociam non dissociabo, Sabina:
 Versibus inscripti quæ mea texta meis.

Qua-

Qualem velit amicam. XXXVIII.

Hanc volo, quæ non volt: illam quæ volt, ego nolo.
Vincere volt animos, non satiare Venus.

Oblatas sperno illecebras, detrecto negatas.

Nec satiare animum, nec cruciare volo.

Nec bis cincta Diana placet, nec nuda Cythere.

Illâ voluptatis nil habet, hæc nimium.

Callida sed mediæ Veneris mihi venditet artem

Femina: quæ jungat, quod volo-nolo vocet.

De Chresto & Acyndino fratribus. XXXIX.

Χρῆς, Ἀκύνδιν, εἰσὶν ἀδελφοὶ οἰκτρὰ δὲ τέκνα,
Moribus ambo malis, nomina falsa gerunt.

Οὐδ' ἔτ' ἄλλος χρεσδὲς, ἔδ' ἔτ' ἀκύνδινος εἰσιν

Vna potest ambos littera corrigere.

Ἄρ' ἐν Χρῆς ἔλῃ, καὶ Ἀκύνδινος ἔλφ' ἀπολείσῃ:

Κύνδινος hic fiet: frater Ἀχρεσδ' erit.

De iisdem. XL.

Germani fratres sunt, Chrestos, Acindynos alter.

Falsum nomen utrique, sed ut verum sit utrique,

Alpha suum Chresto det Acindynos: ipse sine alpha

Permaneant, verum nomen uterque geret.

De Pallade, & Venere armata. XLI.

Armatam vidit Venerem Lacedæmone Pallas.

Nunc certemus, ait, iudice vel Paride.

Cui Venus. Armatam tu me, temeraria, temnis:

Quæ, quo te vici tempore, nuda fui?

Idem aliter. XLII.

Armatam Pallas Venerem Lacedæmone visens,

Visne, ut iudicium sic Ineamus? ait.

Cui Venus arridens, Quid me galeata lacestis?

Vincere si possum nuda, quid arma gerens?

Ad Philomusum grammaticum.

XLIII.

Emptis quod libris tibi bibliotheca referta est:

Doctum, & grammaticum te Philomuse putas?

Hoc genere & chordas, & plectra, & barbita condes:

Mercator hodie; cras citharædus eris.

In statuam Rufi Rhetoris semiviri
& elinguis. xliiv.

Rhetoris hæc Rufi statua, est. nil verius ipsa.
Ipsa adeo linguam habet, & cerebrum:
Et riget, & surda est, & non videt, omnia Rufi.
Vauum dissimile est. mollior ille fuit.

In tabulam, ubi erat picta imago Rufi
Rhetoris. xlv.

Elinguem quis te dicentis imagine pinxit?
Dic mihi, Rufe, taces. nil tibi tam simile est.

De eadem tabula. xlv.

Hæc Rufi tabula est. nil verius. Ipse ubi Rufus?
In cathedra. Quid agit? Hoc, quod & in tabula.

De eodem Rufo. xlvii.

REMINISCO Rufus dixit in versu suo.
COR ergo versus, immo Rufus non habet.

Idem. xlviii.

Qui REMINISCO putat se dicere posse Latine:
Hic ubi CO scriptum est; legeret COR, & cor
haberet.

De eodem Rufo. xlix.

Rufus vocatus rhetor olim ad nuptias,
Celebri fit ut convivio,
Grammaticæ ut artis se peritum ostenderet,
Hæc vota dixit nuptiis:
Et masculini, & foeminini gignite,
Generisq; neutri filios.

Imago Rufi rhetoris. l.

Ore pulchro, & ore muto. scire vis quæ sim? Volo.
Imago Rufi rhetoris Pictavici,
Diceret sed ille vellem Rhetor hoc mi. Non potest.
Cur? ipse rhetor est imago imaginis.

De eadem Rufi statua. li.

Rhetoris hæc Rufi statua est. Si saxeæ, Rufus,
Cur id ais? semper saxeus ipse fuit.

De

De Diogene Cynico philosopho. lxx.

Pera, polenta, tribon, baculus, scyphus, arcta suppellex
 Ista fuit Cynici : sed putat hanc nimiam.
 Namque cavis manibus cernens potare bubulcum,
 Cur scyphe, te, dixit, gesto supervaenum ?

De Cræso & eodem Diogene. lxxi.

Effigiem rex Cræse tuam ditissime regum
 Vidit apud manes Diogenes Cynicus.
 Constitit utque procul : solito majore cachinno
 Concussus, dixit: Quid tibi divitiæ
 Nunc profunt, regum rex & ditissime, quum sis
 Sicut ego solus, me quoque pauperior ?
 Nam quæcunque habui, mecum fero: quum nihil ipse
 Ex tantis tecum, Cræse feras opibus.

Lais dicans Veneri speculum solum.

lxxv.

Lais anus Veneri speculum dico : dignum habeat se
 Æterna æternum forma ministerium.
 At mihi nullus in hoc usus: quia cernere talem,
 Qualis sum, nolo : qualis eram, nequeo.

De Castore, Polluce, & Helena. lxxv.

Istos, tergemino nasci quos cernis ab ovo,
 Patribus ambiguïs, & matribus asserere natos.
 Hos genuit Nemesis : sed Leda puerpera fovit.
 Tyndareus pater his, & Iupiter, hic putat, hic scit.

De imagine Veneris sculpta à Praxitele. lxxvi.

Vera Venus Cnidiam quum vidit Cyprida, dixit:
 Vidisti nudam me, puto, Praxitile.
 Non vidi, nec fas: sed ferro opus omne polimus.
 Ferrum Gradii Martis in arbitrio.
 Qualem igitur domino scierant placuisse Cytheren,
 Talem fecerunt ferrea cæsa deam.

In buculam æream Myronis. lxxvii.

Bucula sum, cælo genitoris facta Myronis
 Ærea : nec factam me puto, sed genitam.
 Sic me taurus inquit: sic proxima bucula mugit:
 Sic vitulus sitiens ubera nostra petit.
 Miraris quod fallo gregem ! gregis ipse magister
 Inter pascentes me numerare solet.

De eadem bucula. l v i i i.

Vbera quid pulsas frigentia matris ahenæ.

O vitule: & succum lactis ab ære petis?

Hunc quoque præstarem: si me pro parte parasset
Exteriore Myron, interiore deus.

Ad Dædalum de eadem bucula. l i x.

Dædale, cur vana consumis in arte laborem?

Me potius clausæ subijce Pasiphææ.

Illecebras veræ si vis dare Dædale vaccæ:

Viva tibi species vacca Myronis erit.

Eadem de se. l x.

Errasti, attendens hæc illa nostra Iuvence.

Non manus artificis lat dedit uberibus.

Eadem. l x i.

Pasce greges procul hinc, ne quæso bubulce, Myronis;
Æs, veluti spirans cum bubus, exagites.

Eadem. l x i i.

Me vitulus cernens, immugiet, irruet in me

Taurus amans, pastor cum grege mittet agens.

De eadem Myronis bucula. l x i i i.

Ærea mugitum poterat dare vacca Myronis:

Sed timet artificis deterere ingenium.

Fingere nam similem vivæ, quam vivere, plus est;

Nec sunt facta dei mira, sed artificis.

Eadem bucula de se. l x i v.

Ærea bos steteram, mactata est vacca Minervæ.

Sed dea prostratam transtulit huc animam.

Et modo sum duplex: pars ærea, pars animata.

Hæc manus artificis dicitur, illa deæ.

Ad taurum eadem bucula. l x v.

Quid me taure paras, specie deceptus, inire?

Non sum ego Minoæ machina Pasiphææ.

De eadem Myronis bucula. l x v i.

Nec dum caduco sole jam sub vespere

Ageret juvenecas quum domum pastor suas,
Suam relinquens, me minabat, ut suam.

De eadem bucula. lXVII.

Vnam juvenecam pastor forte amiserat.
Numerumque jussus reddere.
Me defuisse conquerebatur: sequi
Quæ voluissem ceteras.

Quæ sexum mutarint. lXVIII.

Vallebanæ res nota, & vix credenda poetis:
Sed quæ de vera promitur historia.
Femineam in speciem convertit masculus ales:
Pavaque de pavo constitit ante oculos.
Cuncti admirantur monstrum: sed mollior agna
Astitit in tenerum de grege versamarem.
Quid stolidi ad speciem notæ novitatis hebetis?
An vos Nasonis carmina non legitis?
Cænea convertit proles Saturnia Consus:
Ambiguoque fuit corpore Tiresias,
Vidit semivirum fons Salmacis Hermaphroditum:
Vidit nubentem Plinius Androgynum.
Nec satis antiquum, quod Campana in Benevento
Vnus epheborum virgo repente fuit.
Nolo tamen veteris documenta arcescere fanæ.
Ecce ego sum factus femina de puero.

Ad Pythagoram de Marco. lXIX.

Pythagora Euphorbi, reparas qui semina rerum:
Corporibusque novis das reduces animas:
Dic, quid erit Marcus jam fata novissima functus,
Si redeat vitam rursus in æriam.
Quis Marcus? Feles nuper pullaria dictus:
Corrupit totum qui puerile decus:
Perversæ Veneris postico vulnere fossor,
Lucili vatis subulo, pullipremo.
Non taurus, non mulus erit, non hippocamelus,
Non caper, aut aries, sed scarabæus erit.

Subscriptum picturæ Crispæ mulieris
impudicæ. lxx.

Præter legitimi genitalia fœdera coetus,
Repperit obscenas veneres vitiosa libido.
Herculis hæredi quam Lemnia suasit egestas,
Quam toga facundi scenis agitavit Afrani.
Et quam Nolanis capitalis luxus inussit.
Crispa tamen cunctas exercet corpore in uno.

Deglubit, fellat, molitur per utranque cavernam;
Ne quid inexpertum frustra moritura relinquat.

De Achilla, qui diffecuit calvariam. lxxi.

Abjecta in triviis inhumati glabra jacebat
Testa hominis, nudum jam cute calvitium,
Fleverunt alii: fletu non motus Achilles:
Insper & filicis verberare diffecuit.
Eminus ergo ictu rediit lapis ultor ab osse:
Auctorisque sui frontem oculosque petit.
Sic utinam certos manus impia dirigat ictus,
Auctorem ut feriant tela retorta suum.

De Alcone medico, & Diodoro haruspice. lxxii.

Languenti Marco dixit Diodorus haruspex,
Ad vitam non plus sex superesse dies.
Sed medicus divis fatisque potentior Alcon,
Falsum convicit illico haruspicium,
Tractavitque manum victuri, ni tetigisset,
Illico nam Marco sex periere dies.

De signo Iovis & Alcone medico. lxxiii.

Alcon hesterno signum Iovis attigit. ille,
Quamvis in marmoreus, vim patitur medici.
Ecce hodie iussus transferri ex æde vetusta
Effertur: quamvis sit Deus, atque lapis.

In Eunomum medicum. lxxiv.

Languentem Cajum moriturum dixerat olim
Eunomus, evasit fati ope, non medici.
Paulo post ipsum vider, aut vidisse putavit
Pallentem, & multa mortis in effigie.
Quistu, Cajus, ait. Vivisne? hic abnuvit. At quid
Nunc agis hic? iussu Ditis, ait, venio.
Ut quia notitiam rerumque hominumque tenerem,
Accirem medicos. Eunomus obriguit.
Tum Cajus: Metuas nihil, Eunome. dic ego & omnes,
Nullum qui saperet, dicere te medicum.

In hominem vocis absonæ. lxxv.

Latratus canlorum, hinnitus fingis equorum,
Caprigenumque pecus, lanigerosque greges
Balatu ad similes: aſiuos quoque rudere dicas,
Quum vis Arcadicum fingere, Marce, pecus.

Gallo.

Gallorum cantus, & ovantes gutture corvos,
 Et quicquid vocum bellua talis habet.
 Omnia quum simules ita vere, ut ficta negentur:
 Non potes humanæ vocis habere sonum.

Ad Crispam. lxxvi.

Deformem quidam te dicunt Crispa: at ego istud
 Nescio. mi pulchra es. iudice me satis est.
 Quinetiam cupio, junctus quia zelus amori est,
 Ut videre aliis fœda, decora mihi.

Qualem velit habere amicam. lxxvii.

Sit mihi talis amica, velim:
 Iurgia quæ temere incipiat:
 Nec studeat quasi casta loqui.
 Pulchra, procax, petulante manu.
 Verbera quæ ferat, & regerat.
 Cæsaque ad oscula confugiat.
 Nam nisi moribus his fuerit:
 Casta, modesta, pudenter agens;
 Dicere abominor, uxor erit.

Ad Cupidinem, ex Græco. lxxviii.

Hoc quod amare vocant, misce, aut dissolve, Cupido,
 Aut neutrum flammis ure, vel ure duos.

Ad Dionem de amore suo. lxxix.

Aut restingue ignem, quo torreo, alma Dione:
 Aut transire jube, vel face utrumque parem.

Ex Græco, ἀρχὴ τὸ ἡμῶν πάντος. lxxx.

Incipe. dimidium facti est, coepisse. super sit
 Dimidium. rursus hoc incipe: & efficies.

Ex Græco. lxxx i.

Α' χάρις ἀβρόπυς ἀχαρὲς χάρις.

Gratia quæ tarda est, ingrata est. Gratia nanque
 Cum fieri properat, gràtia grata magis.

Idem. lxxxii.

Si bene quid facias, facias cito. nam cito factum
 Gratum erit. Ingratum gratia tarda facit.

In saltorem ineptum. lxxxiii.

Deceptæ felix casus se miscuit arti.
 Histrio saltavit: qui Capanea ruit.
 Idem qui Nioben saltavit saxeus, ut tum
 Spectator veram crediderit Nioben,

In Canace, visus multo felicior ipsa :
Quod non hic gladio viscera dissecuit.

De eodem. lxxxiv.

Daphnen & Nioben saltavit simius idem,
Ligneus ut Daphne, saxeus ut Niobe.

Dodralis potio. lxxxv.

Dodra ex dodrante est: sic collige, jus, aqua, vinum,
Sal, oleum, panis, mel, piper, herba, novem.

De eadem. lxxxvi.

Dodra vocor. Quæ causa? Novem species gero. Quæ
sunt?
Jus, aqua, mel, vinum, panis, piper, herba, oleum, sal.

De eadem dodra portione. lxxxvii.

Δίδειν πέντε καὶ ἑξήμιδας, ἔχω μέλι, οἶνον, ἔλαιον,
ἄρτον, ἄλας, βοτάνην, ζαῦρον, ὕδαρ, πιπέρη.

De Iurifconsulto, qui uxorem habebat
adulteram. lxxxviii.

Iurifconsulto, cui vivit adultera conjux,
Papia lex placuit, Iulia displicuit.

Quæritis unde hæc sit distantia? semivir ipse
Scatiniam metuens, non metuit Titiam.

Ad Zoilum: qui uxorem mœcham
duxerat. lxxxix.

Semivir uxorem duxisti Zoile mœcham.

O quantus fiet questus utrinque domi!

Quum dabit uxori molitor tuus, & tibi adulter.

Quantum deprensi damna pudoris emunt!

Sed modo quæ vobis lucrosa libido videtur,

Iacturam senio mox subeunte feret.

Incipient operas conducti vendere mœchi,

Quos modo munificos lena juventa tenet.

Ad Venerem, δύσεως. xc.

Hanc amo, quæ me odit: contra, hanc, quoniam me
amat, odi.

Compone inter nos, si potes, alma Venus.

Perfacile id faciam: mores mutabo, & amores.

Oderit hæc, amet hæc. Rursus idem patiar.

Vis ambas ut ames? Si diligat utraque vellem.

Hoc tibi tu præsta, Marce, ut ameris ama,

Suaſiſſi

Suasisti, Venus ecce, duas dyseros ut amarem.
 Odit utraque : aliud da modo consilium.
 Vince datis ambas. Cupio: verum arcta domi res.
 Pellice promissis, Nulla fides inopi.
 Attestare deos. Nec fas mihi fallere divos.
 Pervigila ante fores. Nocte capi metuo.
 Scribe elegos. Nequeo, Musarum & Apollinis expers.
 Frange fores. Pœnas iudicii metuo.
 Stulte ab amore mori pateris: non vis ob amorem.
 Malo miser dici, quam miser atque reus.
 Suasi quod potui: tu alios modo consule. Dic quos?
 Quod sibi suaserunt, Phædra, & Elisa, dabunt.
 Quod Canace, Phyllisque, & fastidita Phaoni.
 Hoc das consilium? Tale datur miseris.

Pulchrum dei responsum. xci.

Doctus Hylas cæstu, Phegeus catus arte palæstræ,
 Clarus Olympiacis & Lycus in stadiis,
 An possent omnes venturo vincere agone,
 Hammonem Libyæ consulnere deum.
 Sed deus, ut sapiens, Dabitur victoria vobis
 Indubitata quidem, si caveatis, ait.
 Ne quis Hylam cæstu, ne quis certamine luctæ
 Phegea, ne cursu te Lyce prætereat.

De Hermiones zona. xcii.

Punica turgentes redimibat zona papillas
 Hermiones : zonæ textum elegion erat.
 Qui legis hunc titulum, Paphie tibi mandat, ames me:
 Exemploque tuo neminem amare vetes.

De Hyla, quem Najades rapuerunt. xciii.

Aspice quam blandæ necis ambitione fruatur,
 Letifera experiens gaudia, pulcher Hylas!
 Oscula & infestos inter moriturus amores,
 Ancipites patitur Najadas Eumenidas,

Ad Nymphas : quæ Hylam
merferunt. xciv.

Furitis procacēs Najades,
 Amore sævo, & irritō.
 Ephebus iste flos erit.

De Narcisso : qui sui ipsius amore
captus erat. xcv.

Si cuperes alium, posses Narcisse potiri.
 Nunc tibi amoris adest copia: fructus abest.

De eodem. xcvi.

Quid non ex hujus forma pateretur amator,
Ipse suam qui sic deperit effigiem?

In Echo dolentem propter mortem
Narcissi. xcvi.

Commoritur Narcisse tibi resonabilis Echo,
Vocis ad extremos exanimata modos.
Et pereuntis adhuc gemitum rescuta querelis,
Ultima nunc etiam verba loquentis amat.

De Hermaphrodito. xcvi.

Mercurio genitore satus, genitrice Cythere,
Nominis ut mixti, sic corporis Hermaphroditus,
Concretus sexu, sed non perfectus, utroque:
Ambiguae Veneris, neutro potiundus amori.

De conjunctione Salmacis cum Herma-
phrodito. xcix.

Salmacis optato concreta est nympha marito.
Felix virgo, sibi si scit inesse virum.
Et tu formosae juvenis permixte puellae,
Bis felix, unum si licet esse duos.

Ad Apollinem, de Daphne puella
fugiente. c.

Pone arcum Pæan, celeresque reconde sagittas:
Non te virgo fugit, sed tua tela timer.

Ad corticem, quo Daphne tegebatur. ci.

Invide cur properas cortex operire puellam?
Laurea debetur Phœbo, si virgo necatur.

In duas sorores diversorum
morum. cii.

Delia, vos miramur: & est mirabile: quod tam
Dissimiles estis, tuque sororque tua.
Hæc habitu casto, quum non sit, casta videtur;
Tu, præter cultum, nil meretricis habes.
Quum casti mores tibi sint, huic cultus honestus:
Te tamen & cultus damnat, & actus eam.

Ad Gallam. ciii.

Vado, sed sine me, quia te sine nec nisi tecum
Totus ero; pars quum sum altera Gallæ tui.

Vado

Vado tamen, sed dimidius, vado minor ipso
 Dimidio; nec me jam locus unus habet:
 Nam tecum fere totus ero quocumque recedam.
 Pars veniet mecum quantulacunque mei.
 Separor unus ego: sed partem sumo minorem
 Ipse mei, tecum pars mea major abit.
 Si redeam: tibi totus ero: pars nulla vacabit,
 Quæ mox non redeat in tua jura. Vale.

In Venerem anadyomenen. CIV.

Emersam pelagi nuper genitalibus undis
 Cyprin Apellei cerne laboris opus:
 Vt complexa manu madidos salis æquore crines
 Humidulis spumas stringit utraque comis.
 Iam tibi nos Cypri, Iuno, inquit, & innuba Pallas,
 Cedimus: & formæ præmia deferimus.

In puerum formosum. CV.

Dum dubitat natura, marem, faceretne puellam:
 Factus es, ô pulcher, pæne puella puer.

In scabiosum Polygitonem. CVI.

Thermarum in folio si quis Polygitona vidit
 Vlcera membrorum scabie putrefacta foverentem,
 Præposuit cunctis spectacula talia ludis.
 Principio tremulis gannitibus aera pulsat,
 Verbaque lascivos meretricum imitantia coetus
 Vibrat: & obscenæ numeros pruriginis implet.
 Brachia deinde rotat, velut enthea dæmone Mænas,
 Pectus, crura, latus, ventrem, femora, inguina, suras,
 Tergum, colla, humeros, luteæ Symplegadis antrum.
 Tam diversa locis vaga caruificina pererrat,
 Donec marcentem calidi fervore lavacri
 Blandus letali solvat dulcedine morbus.
 Defectos sic fama viros, ubi cassa libido
 Feminæos coetus, & non sua bella laceffit,
 Irrita vexato consumere gaudia lecto,
 Titillata brevi quum jam sub fine voluptas
 Fervet, & ingesto peragit ludibria morfu:
 Turpia non aliter Polygiton membra resolvit.
 Et quia debentur suprema piacula vitæ,
 Ad Phlegethonteas sese jam præparat undas.

De quodam Silvio Bono, qui erat Brito. CVII.

Silvius ille Bonus, qui carmina nostra laceffit,
 Nostra magis meruit disticha Brito bonus.

Silvius hic Bonus est. Quis Silvius? Iste Britannus.
Aut Brito hic non est Silvius, aut malus est,

Silvius iste bonus fertur, ferturque Britannus;
Quis credat civem degenerasse bonum?

Nemo bonus Brito est. si simplex Silvius esse
Incipiat, simplex desinat esse bonus.

Silvius hic bonus est. Sed Brito est Silvius idem.
Simplicior res est, credite, Brito malus.

Silvi, Brito bonus, quamvis homo non bonus esse
Ferris: nec se quis jungere Brito bono.

In Furippum. CVIII.

Pars te Furippum vocitat, pars vero Furippum,
Altera producat, altera corripiens.

Elige utrum malis, aut tende, aut corripe nomen.
Conveniet quodvis, fur furiose, tibi:

Epicuri opinio. CIX.

Quod est beatum, morte & æternum carens,
Nec sibi parit negotium, nec alteri.

De homine pigro. CX.

Sanus piger, febriente multo est nequior.
Pota t duplum: dapesque duplices devorat,

In Didus imaginem. CXI.

Ille ego sum Dido vultu, quam conspicis, hospes,
Assimilata modis, pulchraque mirificis.

Talis eram: sed non Maro quam mihi finxit, erat mens:
Vita nec incessis læta cupidinibus.

Namque nec Æneas vidit me Troius unquam,
Nec Libyam advenit classibus Iliacis.

Sed furias fugiens atque arma procacis Iarbae,
Servavi, fateor, morte pudicitiam.

Pectore transfixo: cætos quod perulit enses,
Non furor, aut læso crudus amore dolor.

Sic cecidisse juvat. vixi sine vulnere famæ.
Vita virum, positis incenibus, appetii.

Invida cur in me stimulaſti Musa Maronem,
Fingeret ut nostræ damna pudicitia?

Vos magis historicis, lectores, credite de me,
Quam qui furta deum concubitusque canunt

Falsidici vares: temerant qui carmine verum:
Humanisque deos assimulant viriis.

EPIGRAMMATA.

De tribus incestis. CXII.

Tres uno in lecto. stuprum duo perpetiuntur,
Et duo committunt, quattuor esse reor.
Falleris, extremis da singula crimina : & illum
Bis numeres medium : qui facit, & patitur.

In Castorem. CXIII.

Lambere quum vellet mediorum membra virorum
Castor, nec posset vulgus habere domi :
Repperit, ut nullum fellator perderet inguen;
Vxoris coepit lingere membra suæ.

De amissa puella. CXIV.

Tres fuerant Charites: sed dum mea Lesbia vixit,
Quattuor; ut periit, tres numerantur item.

In Faustulum staturæ brevis Anicii
Proбини. CXV.

Faustulus insidens formicæ, ut magno elephanto,
Decidit : & terræ terga supina dedit.
Moxque idem ad mortem est multatus calcibus ejus:
Perditus ut posset vix retinere animam.
Vix tamen est fatus: Quid rides, improbe Livor?
Quod cecidi? cecidit non aliter Phaëthon.

In Eunum liguritorem. CXVI.

Eune, quid affectas vendentem Phyllida odores?
Diceris hanc mediâ lambere, non molere.
Perspice, ne mercis fallant te nomina: vel ne
Aere Seplasiæ decipiare, cave.
Dum Custon Costonque, putas communis odoris,
Et Nardum, ac Sardas, esse sapore pari.
Diversa infelix & lambit, & olfacit Eunus.
Dissimilem olfactum naris & oris habet.

In eundem Eunum. CXVII.

Salgama non hoc sunt, quod Balsama. cedite odores,
Nec male olere mihi, nec bene olere placet.

In eundem Eunum. CXVIII.

Αὐτὸς ἴσως, & ἴσως, χαίρων, & ἴσως, ἴσως alter;
Nomina si scribis, prima elementa adime:
Vt faciam verbum, quod tu facis Eune magister.
Dicere me Latium non decet opprobrium.

In eundem. CXIX.

Eune, quod uxoris gravidæ putria inguina lambis:
Festinas glossas non natis tradere natis.

Ad eundem pædagogum ligurito-
rem. CXX.

Eunus Syrifcus inguinum liguritor,
Opificus magister. sic eun docet Phyllis.
Muliebri membrum quadriangulum cernit.
Triquetra coactu Δ litteram ducit,
De valle femorum altrinsecus pares rugas.
Mediumque, fissi rima qua patet, callem,
¶ dicit esse. nam trifissilis forma est.
Cui ipse linguam quum dedit suam Δ est.
Veramque in illis esse φ notam sentit,
Quid imperite θ putas ibi scriptum,
Vbi locari Iota convenit longum?
Miselle doctor, θ tibi sit obsceno,
Tuumque nomen θ scætilis signet.

In Medæ imaginem. CXXI.

Medeam vellet quum pingere Timomachi mens,
Volventem in natos crudum animo facinus:
Immanem exhaustit rerum in diversa laborem,
Fingeret affectum matris ut ambiguum.
Ira subest lachrymis, miseratio non caret ira.
Alterutrum videas, ut sit in alterutro.
Cunctantem satis est. nam digna est sanguine mater
Natorum, tua non dextera Timomache.

In eandem. CXXII.

Quis te pictorum simulavit pessima Colchis,
In natos crudum volvere mente nefas?
Vsq̃ adeone fitis puerorum haurire cruorem,
Vt ne picta quidem parcere cæde velis?
Numnam te pellex stimulat: num ne alter Iason,
Altera vel Glauce sunt tibi causa necis?
Quin ne picta quidem sis barbara. namque tui vim
Cera tenax zeli concipit inmodicam.
Laudo Timomachum: matrem quod pinxit in ensẽ,
Cunctantem prolis sanguine ne maculet.

In quendam qui levia sibi inguina
faciebat. CXXIII.

Inguina quod calido levas tibi dropace, causa est:
Irritant vellas levia membra lupas,

Sed

Sed quod & elixo plantaria podice vellis:
 Et teris inclusas pumice Clazomenas:
 Causa latet: bimarem nisi quod patientia morbum
 Appetit: & tergo femina, pube vir es.

In cæcum & claudum. CXXIV.

Insidens cæco graditur pede claudus utroque.
 Quo caret alteruter, sumit ab alterutro.
 Cæcus namque pedes claudus, gressumque ministrat.
 At claudus cæco lumina pro pedibus.

Idem. CXXV.

Ambulat insidens cæco, pede captus utroque:
 Atque alterna subit munia debilitas.
 Nam cæcus claudus, pede commodat: ille vicissim
 Mutha dat cæco lumina pro pedibus.

De divite & paupere. CXXVI.

Non est dives opum dives: nec pauper inopsque
 Infelix. alio nec magis alter eget.
 Dives eget gemmis, cereali munere pauper.
 Sed quum egeant ambo, pauper egens minus est.

De Penelope. CXXVII.

Intemerata procis, & tot servata per annos,
 Oscula vix ipsi cognita Telemacho.
 Hinc mea virginitas facibus tibi lussit adultis:
 Arsit & invidia principe verus amor.
 Sæpe ego mentitis tremui nova femina somnis;
 Lapsaque non merito sunt mihi verba sono:
 Et tamen ignotos sensi experrecta dolores,
 Strataque tentavi sicca pavente manu.
 Nam tibi anhelanti, supremaque bella moventi,
 Paruit indulgens & sine voce dolor.
 Dente nihil violare fero, nihil unguibus ausæ:
 Foedera nam tacita pace peregit amor.
 Denique non aviam tremulo clamore vocavi:
 Nec prior obsequio serva cucurrit anus.
 Ipsa verecundo tenigi pallore puellas,
 Impositum teneri falsa pudoris opus.

In grammaticum. CXXVIII.

Felix Grammaticus non est: sed nec fuit unquam:
 Nec quisquam est felix nomine grammaticus.
 At si quis felix præter fatum extitit unquam:
 Is demum excessit grammaticos canones.

De infausto matrimonio Grammatici.

CXXIX.

Arma virumque docens, atque arma virumque peritus
 Non duxi uxorem, sed magis arma domum.
 Namque dies totos, totasque ex ordine noctes
 Litibus oppugnat inique, menisque larem;
 Atque ut perpetuis dotata à Marte duellis,
 Arma in me tollit nec datur ulla quies.
 Iamque repugnanti dedam me: ut denique victum
 Iurget ob hoc solum jurgia quod fugiam.

De Auxilio Grammatico. CXXX.

Emendata potest quænam vox esse magistri,
 Nomen qui proprium cum vitio loquitur?
 Auxilium te nempe vocas, inscite magister.
 Da rectum casum: jam Solecismus eris.

De fratribus Thebanis. CXXXI.

Nec Stygiis lucis ineunt sua foedera fratres
 Oedipodionidæ, de inifero ah miseri.
 Namque etiam ex uno surgentes aggere flammæ
 In diversa sui diffiliunt cineris.
 Infandos juvenes! quos nec discordia, cassos
 Luce, nec in semet linquit atrox animus.
 Atque utinam & Thebas quis sent partirier ipsas,
 Regnorum & metas, ut cinerum nebulas!

De ingratis, ex Menandro. CXXXII.

Nil homine terra pejus ingrato creat.
 Vicinus, hospes, notus, ignotus, cliens,
 Et si qua genera sunt id civium genus,
 Si quid petenti promptus opis impertias
 Ut misereare, gratia actutum perit.

De Demosthene. CXXXIII.

Discere si cupias, doctis quam multa licebit,
 Quæ nosti, meditando velis inolescere menti.
 Quæ didicisti haud dum dicendo absumere tendas.

De uxore deformi. CXXXIV.

Deformis uxor cui sit, ancilla elegans:
 Vxorem habere, subigere ancillam velit.

De fortunæ varietate. CXXXV.

Fortuna nunquam sistit in eodem statu.
 Semper movetur: variat, & mutat vices.
 Et summa in unum vertit, ac versa trahit.

In Stellam. CXXXVI.

Stella prius superis fulgebas lucifer: at nunc
Extinctus, cassis lumine vesper eris.

Ex Menandro. CXXXVII.

Re fruerere, ut natus mortalis; dilige sed rem,
Tanquam immortalis, fors est in utroque verenda.

Ad notarium velocissime excipientem. CXXXVIII.

Puer notarum præperum,
Sollers minister advola.
Biparens pugillar expedi,
Cui multa fandi copia.
Punctis peracta singulis
Ut una vox absolvitur.
Evolvo libros uberes
Instarque densæ grandinis,
Torrente lingua peritrepo.
Tibi nec aures ambigunt,
Nec aucupatur pagina.
Et mota parce dextera
Volat per æquor cereum.
Quin maxime nunc proloquor,
Circumloquentis ambitu:
Tu sensa nostri pectoris
Vix dicta jam ceris tenes.
Sentire tam velox mihi
Vellem dedisset mens mea,
Quam præpetis dextræ fuga
Tu me loquentem prævenis.
Quis, quæso, quis me prodidit?
Quis ista jam dixit tibi,
Quæ cogitabam dicere?
Quæ furta corde in intimo
Exercet ales dextera?
Quis ordo rerum tam novus,
Veniat in aures ut tuas,
Quod lingua nondum absolveris?
Doctrina non hæc præstitit:
Nec ulla tam velox manus
Celeripedis compendii.
Natura munus hoc tibi,
Deusque donum tradidit:
Quæ loquerer, ut scires prius;
Idemque velles, quod volo.

A V S O N I I

EPIGRAMMATA IV.

Quibus Fastorum à se dige-
storum meminit.

AVSONIVS HESPERIO
filio salutem I.

I Gnata æternæ ne sint tibi tempora Romæ,
Regibus, & patrum ducta sub imperiis,
Digessi Fastos, & nomina perpetis ævi:
Sparsa jacent Latiam si qua per historiam.
Sit tuus hic fructus, vigilatas accipe noctes.
Obsequitur studio nostra lucerna tuo.
Tu quoque venturos per longum confere Ianos,
Ut mea congestit pagina præteritos.
Exemplum jam patris habes: ut protinus & te
Aggreget Ausoniiis purpura consulibus.

Supputatio ab urbe condita in consula-
tum nostrum. II.

Annis undecies centum conjunge quaternos,
Vndecies, unamque super trieterida nocte.
Hæc erit æternæ series ab origine Romæ.

De eodem ad Proculum. III.

Vrbis ab æternæ deductam rege Quirino
Annorum seriem quum Procule accipies:
Mille annos, centumque, & bis fluxisse novenos
Consulis Ausonii nomen adusque leges.
Fors erit, ut lustrum quum se cumlaverit istis,
Confectam Proculus signet Olympiadem.

In fine ejusdem libri additi. IV.

Hactenus adscripsi Fastos, si fors volet ultra
Adjiciam, si non: qui legis: adjicias.
Scire cupis, qui sim? titulum qui quartus ab uno est
Quære; leges nomen Consulis Ausonii.

A V S O N I I

B V R D I G A L E N S I S

E P H E M E R I S,

I D E S T,

Totius diei negotium.

MAne jam clarum referat fenestras.
Iam strepit udis vigilax hirundo.
Tu, velut primam, mediamque noctem
Parmeno dormis.

Dormiunt glires hiemem perennem,
Sed cibo parcunt, tibi causa somni,
Multa quod potas, nimiaque tendis
Mole saginam.

Inde nec flexas sonus intrat aures :
Et locum mentis sopor altus urget.
Nec coruscantis oculos lacescunt
Fulgura lucis.

Annuam quondam juveni quietem.
Noctis & lucis vicibus manentem,
Fabulæ fingunt: cui Luna somnos
Continuarit.

Surge nugator, lacerande virgis.
Surge : ne longus tibi somnus, unde
Non times, detur. rape membra molli
Parmeno lecto.

Fors & hæc somnum tibi cantilena
Sapphico suadet modulata versu.
Lesbiæ depelle modum quietis
Acer lambe.

Item Parecbasis.

Puer eja surge : & calceos,
Et linteam da sindonem.
Da, quidquid est, amictui
Quod jam parasti ut prodeam.
Da rore fontano abluam
Manus, & os, & lumina.
Pateatque, fac, sacrarium,
Nullo paratu extrinsecus.
Pia verba, vota innoxia,
Ræi divinæ copia est.

Nectus cremandum postulo,
 Nec liba crusti mellei:
 Foculumque vivi cæspitis
 Vanis relinquo altaribus.
 Deus precandus est mihi,
 Ac filius summi Dei,
 Majestas cuiusmodi,
 Sociata sacro spiritui.
 Et ecce jam vota ordior:
 Et cogitatio, numinis
 Præsentiam sentit, pavens.
 Pavens nequicquam spes, fides.

Oratio.

Omnipotens, solo mentis mihi cognite cultu,
 Ignorate malis, & nulli ignote piorum,
 Principio, extremoque carens: antiquior ævo,
 Quod fuit, aut veniet: cuius formamque modumque
 Nec mens complecti poterit, nec lingua profari:
 Cernere quem solus, coramque audire iubente in
 Fas habet, & patriam propter considerare dextram:
 Ipse opifex rerum, rebus causa ipsa creandis,
 Ipse Dei verbum, verbum Deus, anticipator
 Mundi quem facturus erat: generatus in illo
 Tempore, quo tempus nondum fuit: editus ante,
 Quam jubar, & rutilus cælum illustraret eous.
 Quo sine nil actum: per quem facta omnia, cuius
 In cælo solium: cui subdita terra sedenti
 Et mare, & obscuræ chaos insuperabile noctis:
 Irrequies cuncta ipse movens, vegetator inertium:
 Non genito genitore Deus, qui fraude superbi
 Offensus populi, gentes in regna vocavit,
 Stipulis adoptivæ meliore propage colendus:
 Cernere quem licuit proavis: quo numine viso,
 Et patrem vidisse datum: contagia nostra
 Qui tulit: & diri passus ludubria leti,
 Esse iter æternæ docuit remeabile vitæ:
 Nec solam remeare animam, sed corpore toto
 Cælestes intrare plagas, & inane sepulchri
 Arcanum vacuis adopertum linquere terris.
 Nate patris summi, nostroque salutaris ævo,
 Virtutes patrias genitor cui tradidit omnes,
 Nil ex invidia retinens, plenusque datorum,
 Pande viam precibus, patriasque hæc perfer ad anres.
 Da pater invictam contra omnia criminosa mentem,
 Vipereumque nefas necituri aveite veneni.
 Sit satis, antiquam serpens quod perdidit Evam,
 Deceptumque adjuvit Adam: nos fera nepotum
 Semina

Semina veridicis ætas prædicta prophetis,
 Viteinus laqueos, quos letifer implicat anguis.
 Pande viam: quæ me post vincula corporis ægri
 In sublime ferat: puri qua lactea cæli
 Semita, ventosæ superat vaga lumina Lunæ.
 Qua procures abiire pii, quaque integer olim
 Raptus quadriiugo penetrat super æthera curru
 Helias, & solido cum corpore præviis Enoch.
 Da pater æterni spiratam luminis auram:
 Si lapides non juro deos, unumque verendi
 Suspiciens altare sacri: libamina vitæ
 Intemerata fero: si te dominique, deique,
 Vnigenæ cognosco patrem, inixtumque duobus,
 Qui super æquoreas volitabat spiritus undas.
 Da genitor veniam, cruciataque pectora purga:
 Si te non pecudum fibris, non sanguine fuso
 Quæro: nec arcanis nunen conjecto sub extis:
 Si scelere abstineo, errori ipse obnoxius: & si
 Opto magis, quam fido, bonus, purusque probari.
 Confessam dignare animam: si membra caduca
 Execror, & tacitum si poenitet: altaque sensus
 Formido excruciat, tormenta que fera gehennæ
 Anticipat, patiturque suos mens faucia manes.
 Da pater hæc nostro fieri rata vota precatu.
 Nil metuam, cupiamque nihil. satis hoc reare esse,
 Quod satis est. nil turpe velim. nec causa pudoris
 Sim mihi. nec faciam cuiquam, quæ tempore eodem
 Noliin facta mihi: nec vero crimine lædar,
 Nec maculer dubio. paullum distare videtur
 Suspectus vereque reus. male posse facultas
 Nulla sit: & bene posse adsit tranquilla potestas.
 Sim tenui victu, arque habitu. sin clarus amicis.
 Et semper genitor, sine vulnere nominis hujus.
 Non animo doleam, non corpore: cuncta quietis
 Fungantur membra officiis: nec saucius nullis
 Partibus, amissum quicquam desideret usus.
 Pace fruor. securus agam, miracula terræ
 Nulla putem. suprema mihi quin venerit hora,
 Nec timeat mortem bene conscia vita, neque optet.
 Purus ab occultis quum, te indulgente, videbor.
 Omnia despiciam. fuerit quum sola voluptas
 Iudicium sperare tuum. quod dum sua differt
 Tempora, cunctaturque dies, procul exige sævum
 Insidiatorem blandis erroribus anguem.
 Hæc pia, sed mæsto trepidantia vota reatu
 Chiste apud æternum placabilis asserere patrem,
 Salvator, deus, ac dominus, mens, gloria, verbum,
 Filius, & vero verum de lumine lumen.

Æterno cum patre manens, in sæcula regnans.
 Consona quem celebrant modulati carmina David:
 Et responsurus ferit æra vocibus Amen.

Egressio.

Satis precum datum Deo.
 Quamvis satis nunquam reis.
 Fiat precatu numinis.
 Habitum forensem da puer.
 Dicendum amicis est Ave,
 Valeque, quod sit mutuum.
 Quod quum per horas quattuor
 Inclinet ad meridiem.
 Monendus est jam Sofias.

Locus invitationis.

Tempus vocandis nanque amicis appetit;
 Ne nos, vel illi demoremur prandium:
 Propere per ædes curre vicinas puer.
 Scis ipse, qui sint, jamque dum loquor, redi.
 Quinque advocavi, sex enim convivium
 Cum rege iustum: si super, convicium est.
 Abiit, relictæ nos sumus cum Sofia.

Locus ordinandi quoque.

Sofia prandendum est. quartam jam totus in horam.
 Sol calet: ad quintam flectitur umbra notam.
 An vegeto madeant condita obsonia gustu,
 (Fallere nanque solent) experiundo proba.
 Concute ferventes, palmis volventibus, ollas,
 Tinge celer digitos jure calente tuos:
 Vibranti lambat quos humida lingua recurso.

Defunt multa.

Quadrupedum, & volucrum, vel cum terrena marinis
 Monstra admiscuntur: donec purgantibus Euris
 Diffusæ liquidum tenuentur in æra nubes.
 Nunc fora, nunc lites, lati modo pompa theatri
 Visitur: & turmas equitum, caedesque latronum
 Perpetior: lacerat nostros fera bestia vultus,
 Aut in sanguinea gladio grassamur harena.
 Per mare navi fragum gradior pedes: & freta cursu
 Transilio, & subitis volito super æra pennis,
 Infandas etiam veneres, incestaque noctis
 Dedecora, & tragicos patimur per somnia coetus.
 Perfugium tamen est, quotiens portenta soporum.
 Solvit rupta pudore quies: & imagine foeda

Libera

Libera mens vigilat: totum bene conscia lectum
 Pertractat secura manus. probrosa recedit
 Culpa tori, & profugi nuntiscunt crimina somni:
 Cerno, triumphantes inter, me plaudere; rursus
 Inter captivos trahor exarmatus Alanos.
 Tempia Deum, sanctasque fores, palatiaque aurea
 Specto, & Sarrano videor discumbere in ostro:
 Et mox fumosis conviva occumbo popinis.

Divinum perhibent vatem, sub frondibus ulmi
 Vana ignavorum simulachra locasse soporum,
 Et geminas numero portas, quæ fornice eburno,
 Semper fallaces glomerat super aera formas:
 Altera, quæ veros emittit cornea visus:
 Quod si de dubiis conceditur optio nobis:
 Deesse fidem lætis melius, quam vana timeri.
 Ecce ego jam malim falli. nam, dum modo semper
 Tristia vanescant, potius caruisse frondis,
 Quam trepidare malis. satis est bene, si metus abfit.
 Sunt & qui stetus, & gaudia controversa
 Conjectant: varioque trahant eventa relatu.
 Ite per obliquos coeli mala somnia mundos,
 Inrequieta vagi, quadifflant nubila nimbi
 Lunares habitare polos. quid nostra subtilis
 Limina, & angusti tenebrosa cubilia testi?
 Me finite ignavas placidum traducere noctes:
 Dum redeat roseo mihi Lucifer aureus ortu.
 Quod si me nullis vexatum nocte figuris,
 Mollis tranquillo permulserit aere somnus;
 Hunc lucum, nostro viridis qui frondet in agro
 Vlmeus, excubiis habitandum dedico vestris.

A V S O N I I

B. V. R D I G A L E N S I S

P A R E N T A L I A.

P R Æ F A T I O.

SCio versiculis meis evenire, ut fastidiosè legantur:
 quippe sic meritum est eorum. Sed quosdam solet com-
 mendare materia: & aliquoties fortasse lectorem
 solum lemma sollicitat. ut festivitate persuasus, &
 ineptiam ferre consentus sit. Hoc opusculum nec materia
 amicum est, nec appellatione jucundum. Habes manifestum
 C 2

*religionem: qua carorum meorum obitus, tristis affectione
commemoro. Titulus libelli est, PARENTALIA.
Antiqua appellationis hic dies, & jam inde ab Numa
cognatorum inferiis institutus. nec quicquam sanctius ha-
bet reverentia superstitum; quam ut amisses venerabilior
recordetur.*

Item præfatio versibus adnotata.

Nomine carorum jam condita funere iusto,
Fleta prius lachrymis, nunc memorabo modis,
Nuda sine ornatu, fandique carentia cultu.
Sufficit inferiis exequialis honos.
Nænia funereis satis officiosa querelis,
Annua ne tacitis munera prætereas:
Quæ Numa cognatis solemnia dedicat umbris:
Ut gradus, aut mortis postulat, aut generis.
Hoc satis & tumulis, satis & telluris egenis.
Voce ciere animas funeris instar habet.
Gaudent compositi cineris sua nomina dici.
Frontibus hoc scriptis & monumenta jubent.
Ille etiam mœsti cui defuit urna sepulchri,
Nomine ter dicto pæne sepultus erit,
At tu quicumque es lector, qui fata meorum
Dignaris mœstis commemorare elegis:
Inconcussa tuæ percurras tempora vitæ:
Et præter iustum funera nulla fleas.

IVLIVS AVSONIVS

Pater. I.

Primus in his pater Ausonius, quem ponere primum
Et si cunctetur filius, ordo jubet.
Cura dei, placidæ functus quod honore senectæ,
Vndecies binas vixit Olympiadas.
Omnia quæ voluit, qui prospera vidit: & idem
Optavit quicquid, contigit, ut voluit.
Non quia fatorum nimia indulgentia: sed quod
Tam moderata illi vota fuere viro.
Quem sua contendit septem sapientibus ætas:
Quorum doctrinam moribus excoluit:
Viveret ut potius, quam diceret arte sophorum,
Quamquam & facundo non rudis ingenio
Præditus, & vitas hominum ratione medendi
Porrigere, & satis amplificare moras.
Inde & perfunctæ manet hæc reverentiæ vitæ,
Ætas nostra illi quod dedit hunc titulum:
Vt nullum Ausonius, quem sectaretur, habebat:
Sic nullum, qui se nunc imitetur, habet.

ÆMILIA ÆONIA Mater. II.

Proxima tu genitrix Æonia, sanguine mixto
 Tarbellæ matris, patris & Ædulci.
 Morigeræ uxoris virtus cui contigit omnis:
 Fama pudicitæ, lanificæque manus,
 Conjugiique fides, & natos cura regendi,
 Et gravitas comis, lætaque serietas.
 Æternum placidos Manes complexa mariti.
 Viva thorum quondam, functa fove tumulum.

ÆMILIUS MAGNUS ARBORIVS avunculus. III.

Culta mihi est pietas, patre primum, & matre vocatis.
 Dicere sed rea fit, tertius Arborius.
 Quem, primum memorare, nefas mihi, patre secundo
 Rursum non primum ponere, pæne nefas.
 Temperies adhibenda . . . . .
 Ante alios, quanquam patre secundus erit.
 Tu frater genitricis, & unanimis genitoris:
 Et mihi qui fueris, quod pater, & genitrix.
 Qui me lactentem puerum, juvenemque virumque
 Artibus ornasti: quas didicisse juvat.
 Te sibi Palladiæ antetulit toga docta Tolosæ:
 Te Narbonensis Gallia præposuit.
 Ornasti cujus Latio sermone tribunal,
 Et fora Hiberorum, quæque Novempopulis.
 Hinc tenus Europam, fama crescente, perito
 Constantinopolis rhetore te vigit.
 Tu per mille modos, per mille oracula fandi
 Doctus, facundus, tum celer, atque memor.
 Tu postquam primis placui tibi traditus annis,
 Dixisti, nato me, satis esset tibi.
 Me tibi, me patribus, clarum decus esse professus,
 Dictasti fatis verba notanda meis.
 Ergo vale, Elysiam fortitus avuncule sedem.
 Hæc tibi de Musis carmina libo tuis.

CÆCILIVS ARGICIVS ARBORIVS avus. IV.

Officiosa pium ne defere pagina munus.
 Maternum post hos commemoremus avum
 Arborium, Ædulco ductum de stemmate nomen,
 Complexum multas nobilitate domus:
 Qua Lugdunensis provincia, quaque potentes
 Ædeus, Alpino quaque Vienna iugo.

Invida sed nimium generique opibusque superbis
 Ærumna incubuit. Nanque avus & genitor
 Proscripti, regnum quum Victorinus haberet
 Victor; & in Tetricos recidit imperium.
 Tum profugum in terris, per quas erumpit Aturrus,
 Tarbellique furor peristrepit Oceani;
 Grassantis dudum fortunæ tela paventem
 Pauperis Æmilix conditio implicuit.
 Mox tenuis multo quæ sita pecunia nisu,
 Solamen fesso, non & opes tribuit.
 Tu cæli numeros, & conscia sidera fati
 Callebas, studium dissimulanter agens.
 Non ignota tibi nostræ quoque formula vitæ:
 Signatis quam tu condideras tabulis;
 Proditæ non unquam: sed matris cura retexit
 Sedula, quam rimidi cura tegebat avi.
 Tu novies denos vitam quum duxeris annos,
 Expertus fortis tela cavenda deæ.
 Amissum flecti post trina decennia natum
 Saucius, oclervo lumine cassus eras. *
 Dicebas sed te solatia longa fovere;
 Quod mea præcipuus fata maneret honos.
 Et modo conciliis animarum mixta priorum
 Fata tui certe nota nepotis habes.
 Sentis quod quæstor, quod te præfectus, & idem
 Consul, honorifico munere commemoro.

ÆMILIA CORINTHIA

Maura, avia. v.

Æmiliam nunc fare aviam, pia cura nepotis:
 Conjux prædicto quæ fuit Arborio.
 Nomen huic jocularè datum: cute fusca quod olim
 Æquales inter Maura vocata fuit.
 Sed non atra animo: qui clarius esset olore,
 Et non calcata qui nive candidior.
 Hæc non deliciis ignoscere prompta pudendis,
 Ad perpendiculum seque suosque habuit.
 Hæc me præreptum cunis, & ab ubere matris,
 Blanda sub austeris imbuat imperiis.
 Tranquillos avia cineres præstate quieti
 Æternum Manes: si pia verba loquor.

ÆMILIA HILARIA, MATERTERA, virgo devota. vi.

Tuque gradu generis matertera, sed vice matris,
 Affectu nostri commemoranda pio,

Æmilia

Æmilia in cunis Hilari cognomine adepta,
 Quod læta, & pueri comis ad effigiem,
 Reddebas verum non dissimulanter ephebum,
 More virum in medicis artibus experiens.
 Feminei sexus odium tibi semper: & inde
 Crevit devotæ virginitatis amor;
 Quæ tibi septenos novies est culta per annos.
 Quique ævi finis, ipse pudicitia.
 Hæc, quia uti mater inenitis & amore fovebas,
 Supremis reddo filius exequiis.

CL. CONTENTVS, ET IVLIVS Calippio, patrui. VII.

Et patruos Elegia meos reminiscere cantu;
 Contentum, tellus quem Rutupina tegit.
 Magna cui & variæ quæ sita pecunia sortis,
 Hæredis nullo nomine tuta perit.
 Raptus enim lætis, & adhuc florentibus annis,
 Transmare, & ignaris fratribus oppetiit.
 Iulius in longam produxit fata senectam,
 Affectus damnis innumerabilibus.
 Qui comis, blandusque, & mensa commodus uncta,
 Hæredes solo nomine nos habuit.
 Ambo pii, vultu similes, joca seria mixti,
 Ævi fortunam non habuere parem.
 Discreti quanquam tumulis, & honore jacetis:
 Commune hoc verbi munus habete, Vale.

ATTVSIVS LVCANVS Talisius, socer. VIII.

Qui procures, veteremque volet celebrare Senatum,
 Claraque ab exortu itemmata Burdigalæ:
 Teque, tuumque genus inemoret, Lucane Talisi:
 Moribus ornasti qui veteres proavos.
 Pulcher honore oris, tranquillo pectore, comis,
 Facundo civis major ab ingenio.
 Venatu, & ruris cultu, victusque nitore,
 Omne ævum peragens; publica despiciens.
 Nosci inter primos cupiens, prior esse recusans.
 Ipse tuo vivens segregus arbitrio.
 Oprabas ru me generum florente juventa.
 Optare hoc tantum, non & habere datum.
 Vota probant superi, meritisque faventia sanctis
 Implent fata viri quod voluere boni.
 Et nunc perpetui sentis sub honore sepulchri,
 Quam reverens nata, quamque tui maneam.

40
A V S O N I I
Cælebs nanque gener nunc hæc pia munera solvo,
Nain & cælebs nunquam desinet esse gener.

A T T V S I A L V C A N A
S A B I N A , uxor. IX.

Hactenus ut caros, ita justo funere fletos
Functa piis cecinit nœnia nostra modis.
Nunc dolor, atque cruces, nec contrectabile fulmen;
Conjugis ereptæ mors memoranda mihi.
Nobilis à proavis, & origine clara senatus,
Moribus usque bonis clara Sabina magis.
Te juvenis primis luxi deceptus in annis,
Perque novem cælebs te fleo Olympiadas.
Nec licet obductum senio sopire dolorem:
Semper crudescit nam mihi pœna recens.
Admittunt alii solatia temporis ægri.
Hæc graviora facit vulnera longa dies.
Torqueo deceptos ego vita cælibe canos:
Quoque magis solus, hoc inage mœstus ago.
Vulnus alit, quod muta domus silet, & thorus alget:
Quod mala non cuiquam, non bona participo.
Mæreo, si conjux alii bona: mœreo contra,
Si mala: ad exemplum tu mihi semper ades.
Tu mihi crux ab utraque venis: sive est mala, quod tu
Dissimilis fueris: seu bona, quod similis.
Non ego opes cassas, & inania gaudia plango:
Sed juvenis juveni quod mihi rapta viro.
Læta, pudica, gravis, genus inclyta & inclyta forma,
Et dolor, atque decus conjugis Aufonii.
Quæ modo septenos quater impletura Decembres,
Liquisti natos, pignora nostra, duos.
Illa favore Dei, sicut tua vota fuerunt,
Florent, optatis accumulata bonis.
Et precor ut vigeant: tandemque superstitute utroque
Nunciet hoc cineri nostra favilla tuo.

A V S O N I V S P A R V V L V S F I L I V S . X .

Non ego te infletum memori fraudabo querela,
Primus nate meo nomine dicte puer.
Murmura quem primis meditantein absolvere verbis,
Indolis & pæne planxinius exequiis.
Tu gremio in proavi funus commune locatus,
Invidiam tumuli ne paterere tui.

P A S T O R , nepos ex filio. XI.

Tu quoque maturos, puer immature, dolores
Irumpis mœsti luctus acerbus avi.

Pastor

Pastor chare nepos, spes cuius, certa fuit res,
 Hesperii patris tertia progenies.
 Nomine quod casus dederat: quia fistula primum
 Pastorale melos concinuit genito.
 Sero intellectum vitæ brevis argumentum:
 Spiritus afflatis quod fugit è calamis.
 Occidis emissæ percussus pondere testæ:
 Abjecit testæ quam manus artificis.
 Non fuit artificis manus hæc. manus illa cruenti
 Certa fuit fati, suppositura reum.
 Heu, quæ vota mihi! quæ rumpis gaudia, Pastor!
 Illameum petiit tegula missa caput.
 Dignior è, nostræ gemeres qui fata senectæ:
 Et quererere meas inæstus ad exequias.

IVLIA DRYADIA, SOROR. XII.

Si qua fuit virtus, cuperet quam femina prudens
 Esse suam: soror hac non Dryadia fuit?
 Quinetiam multas habuit, quas sexus habere
 Fortior optaret, nobilitasque virum.
 Docta satis, vitæque colo, famæque tueri:
 Docta bonos mores ipsa, suosque docens.
 Et verum vita cui carius: unaque cura,
 Nosse Deum, & fratrem diligere ante alios.
 Coniuge adhuc juvenis caruit: sed seria vitam,
 Moribus austeras æquiparavit anus.
 Produxit celerem per sena decennia vitam,
 Inque domo, ac testæ, quo pater, oppetuit.

AVITIANVS, FRATER. XIII.

Avitianum, Musa, germanum meum
 Dona querela funebri:
 Minor iste natus me, sed ingenio prior
 Artes paternas imbibit.
 Verum iuventutis flore læto perfrui,
 Ævique supra puberis
 Exire metas, vetuit infesta Atropos.
 Heu quanta vitæ decorat
 Quem sæpe luctum: quem dolorem faucibus
 Germane pubes deferis!
 Germane, carnis lege, & ortu sanguinis,
 Amore pæne filius.

VAL. LATINVS EVRONIVS,
gener. XIV.

O generis clari decus, è mihi funus acerbum,
 Euroni, è juvenum lætæ cohorte gener.

Occidis in primæ raptus mihi flore juventæ,
 Lactentis nati vix bene note pater.
 Tu procerum de stirpe factus, prægressus & ipsos,
 Unde genus claræ nobilitatis erat.
 Ore decens, bonus ingenio, facundus, & omni
 Dexteritate vicens, præcipuusque fide.
 Hoc præfecturæ sedes, hoc Illyris ora
 Præfide te experta est, fiscus & ipse cliens.
 Nil ævi brevitatem tamen tibi laudis adeptum.
 Indole maturus, funere acerbus obis.

POMPONIVS MAXIMVS,
 adfinis. xv.

Et te germanum, non sanguine, sed vice fratris,
 Maxime, devinctum, nœnia nostra canet.
 Conjux namque meæ tu consociate sorori,
 Abi fruge tui destituis viduam.
 Non domus hoc tantum sentit tua: sensit acerbum
 Saucia pro casum curia Burdigalæ,
 Te primore vicens, te deficiente relabens:
 Inque Valentinum te moriente cadens.
 Heu, quare nato, qui à fruge & flore nepotum
 Ereptus nobis, Maxime, non frueris?
 Sed frueris: divina habitat si portio Manes:
 Quæque futura olim gaudia, nosse datur.
 Longior hic etiam lætorum fructus habetur,
 Anticipasse diu, quæ modo participas.

VERIA LICERIA, uxor
 Arborii sororis filii. xvi.

Tu quoque vel nurus mihi nomine, vel vice natæ
 Veria, supremi carmen honoris habe.
 Cujus si probitas, si forma & fama, fidesque
 Morigeræ uxoris, lanificæque manus,
 Nunc laudanda forent: procul & de inanibus iuris
 Accersenda est uxor proavi Eusebii.
 Qui quouiam functo jam pridem conditus ævo,
 Transcripsit partes in mea verba suas:
 Accipe funereas neptis deserta querelas,
 Conjux Arborii commemoranda mei.
 Cui parva ingentis luctus solatia linquens
 Destituis natum, quo magis excrucias.
 At tibi dilecti ne desit cura mariti,
 Iuncta colis thalamo nunc monumenta tuo.
 Hic, ubi primus hymen, sedes ibi moesta sepulchri.
 Nupta magis dici, quam tumulata potes.

POMPONIVS MAXIMVS
HERCVLANVS, sororis
filius. xvii.

Nec Herculanium genitum germana mea,
Modulamine nœnia tristi
Tacitum sine honore relinquo :
Super indole cuius adulti
Magnæ bona copia laudis.
Verum memorare magis, quam
Functum laudare decebit.
Decus hoc matrisque, inemque,
In tempore puberis ævi
Vis perculit invida fati
Ehe quem, Maxime, fructum?
Facunde, & iustice, & acer,
Mente bonus, ingenio ingens.
Volucer pede, corpore pulcher,
Lingua catus, ore canorus,
Cape munus triste parentum,
Lachrymabilis orsa querelæ,
Quæ funereum modulatus
Tibi moestus avunculus offert.

EL. S A N C T V S, M A R I T V S P V -
D E N T I L L Æ ; quæ soror Sabinæ
meæ. xviii.

Qui joca lætitiæque colis, qui tristia damnas,
Nec metuis quenquam, nec metuendus agis:
Qui nullum insidiis captas, nec lite laceffis,
Sed iustam & clemens vitam agis, & sapiens:
Tranquillos Manes, supremæque initia Sancti
Ore pio, & verbis advenerare honis :
Militiam nullo qui turbine sedulus egit:
Præfide lætatus quo Rutupinus ager.
Octoginta annos cuius tranquilla senectus
Nullo mutavit deteriore die.
Ergo precare favens : ut qualia tempora vitæ,
Talia & ad manes otia Sanctus agat.

N A M I A P V D E N T I L L A ,
adfinis. xix.

Tuque Pudentillam verbis adfare supremis,
Quæ fauæ curam quæ probitatis habes,

Nobilis

ido

Nobilis hæc, frugi proba, læta, pudica, decora,
 Conjugium Sancti jugiter hæc habuit.
 Inviolata tuens castæ præconia vitæ,
 Rexit opes proprias, oria agente viro.
 Non ideo exprobrans, aut fronte obducta, marito,
 Quod gereret totam femina sola domum.
 Heu nimium juvenis, sed læta superstitie nato,
 Atque viro, patiens fata suprema obiit.
 Vnanimis nostræ & quondam germana Sabinæ,
 Et mihi inoffenso nomine dicta soror.
 Nunc etiam Manes placidos pia cura retractat:
 Atque Pudentillam fantis honore colit.

LVCANVS TALISIVS
 * CVRAM filii. xx.

Nectantum matris spes unica, ephebe Talia
 Consobrine, meis immemoratus eris.
 Ereptus primis ævi florentis in annis;
 Iam tamen & conjunx, jam properate pater.
 Festinasse putes fatum: ne funus acerbum
 Duceret hoc genitor, tam cito factus avus.

ATTVSIA LVCANA TALIA.
 SIA. Erminiscius Regulus,
 adfinis. xxi.

Notitia exilis nobis Attusia tecum,
 Cumque tuo plane conjuge nulla fuit.
 Verum tu nostræ soror es germana Sabinæ.
 Adfinis quoque tu Regule, nomen habes.
 Sortitos igitur tam cara vocabula nobis,
 Stringamus moesti carminis obsequio.
 Quamvis Santonica procul in tellure jacentes
 Pervenit ad Manes exequialis honos.

SEVERVS CENSOR IVLIA.
 NVS, consocer. xxii.

Desiuite, ô veteres, Calpurnia nomina Frugi,
 Vt proprium hoc vestræ gentis habere decus.
 Nec solus semper Censor Cato: nec sibi solus
 Iustus Aristides, his placeant titulis.
 Nam sapiens quicumque fuit, verumque fideique
 Qui coluit, comitem se tibi Censor agat.
 Tu gravis, & comis, cum iustitiaque remissus,
 Austeris doctus jungere temperem.

Tu non adscito tibi ine, nec sanguine juncto,
 Optasti nostras confociare domos.
 Nempe aliqua in nobis morum simulachra tuorum
 Effigies nostri præbuit ingenii.
 Aut jam fortunæ sic se vertigo rotabat,
 Ut pondus fati tam bona vota darent.
 Si quid apud Manes sentis, foveat hoc tibi mentem;
 Quod fieri optaras, id voluisse Deum.

PAVLINVS ET DRYADIA
 filii Paulini, & Megentiræ sororis
 filiæ. XXIII.

Qui nomen vultrumque patris, Pauline, gerebas,
 Amissi specimen qui genitoris eras:
 Propter quem luctus miseræ decedere matris
 Coeperat, efferret quum tua forma patrem:
 Redderet & mores, & moribus adderet illud,
 Paulinus caruit quo pater, eloquium.
 Eriperis lætis, & pubescentibus annis:
 Crudaque adhuc matris pectora sollicitas.
 Fletus enim raptam thalami de sede sororem,
 Heu non maturo funere, Dryadiam.
 Fletus: ego in primis: qui matris avunculus: & vos
 Natorum tanquam diligo progeniem.
 Illa manus inter genitricis & oscula patris
 Occidit, Hispana tum regione procul.
 Quam tener, & primo, nove flos, decerperis ævo,
 Nondum purpureas cinctus ephebe genas!
 Quatuor ediderat nunc facta puerpera partus:
 Funera sed tumulis jam geminata dedit.
 Sit satis hoc, Pauline pater. divisio facta est.
 Debetur matri cetera progenies.

PAVLINVS SORORIS GE-
 NER. XXIV.

Qui lætum ingenium, mores qui diligit æquos:
 Quique fidem sancta cum pietate colit:
 Paulini manes inecum veneratus, amicis
 Inroret lachrymis, annua liba ferens.
 Æquævus Pauline mihi, natamque sororis
 Indeptus thalamo: sic mihi pene gener.
 Stirpis Aquitanæ mater tibi, nam genitori
 Cossio Vasatum, municipale genus.
 Scrinia præfecti meritis, rationibus inde
 Præpositus Lybiis, præmia opima capis.

Nam Correpturæ tibi Tarraco Hibera tribunal
 Præbuit, adfectans esse clienta tibi.
 Tu focrum pro matre colens, adfinis habere
 Non poteras, nati cum fruerere loco.
 Inter concordēs vixisti fidus amicos,
 Duodeviginti suuſtus Olympiadas.

**ÆMILIA DRYADIA, MA-
 TERTERA. XXV.**

Te quoque Dryadiam materteram,
 Flebilibus modulis,
 Germana genitus, prope filius,
 Ore pio veneror.
 Quam thalamo, tædisque jugalibus
 Invida mors rapuit:
 Mutavitque thorū feretri viæ
 Exequalis honor.
 Discebas in me, matertera,
 Mater uti fieres.
 Vpde modo hoc mœstum tibi defero
 Filius officium.

**IVLIA CATAPHRONIA,
 AMITA. XXVI.**

Quin & funereis amitam impartire querelis
 Musa Cataphroniam.
 Innuba devotæ quæ virginitatis amorem,
 Parcaque anus coluit.
 Et mihi quod potuit, quamvis de paupere summa,
 Mater uti, adtribuit.
 Ergo commemorata, Ave : mœstumque vocata
 Pro genitrice, Vale.

IVLIA VENERIA AMITA. XXVII.

Et amita Veneria prosperiter obiit.
 Cui brevia mela modifica recino.
 Cuius uti placidula supera vigeat.
 Loca tacta celeripes adeat Erebi.

**IVLIA IDALIA, CONSO-
 BRINA. XXVIII.**

Parva etiam fuit Idalia,
 Nomine prædita quæ Paphiæ.
 Et speciem meruit Veneris.
 Quæ genita est, mihi pæne soror,

Filia

PARENTALIA.

Filia nam fuit hæc amittæ.
Quam celebrat sub honore pio
Nania, carmine funereo.

ÆMILIA MELANIA; SOROR. XXIX.

Æmilia vix nota mihi soror, accipe questus;
Debent quos cineri mœsta Elegia tuo.
Conjuxit nostras æquæva infantia cunas:
Vno quamvis tu consule major eras.
Invida sed nimium Lachesis properata peregit
Tempora: & ad Manes funera acerba dedit.
Præmissa ergo vale; Manesque verere parentum,
Qui majore ævo, quique minore venit.

POMPONIA VRBICA CON- SOCRVS, uxor Iuhani Censoris. XXX.

Vt generis clari, veterum sic femina morum
Urbica, Censoris nobilitata thoro,
Ingenitis pollens virtutibus, auctaque & illis
Quas docuit conjux, quas pater, & genitrix:
Quas habuit Tanaquil, quas Pythagoræa Theano,
Quæque sine exemplo est in nece functa viri.
Et tibi si fatum sic permutare dedisset,
Viveret hoc nostro tempore Censor adhuc.
Sed neque tu viduo longum cruciata sub ævo,
Protinus optato sine secuta virum.
Anna nunc mœstis ferimus tibi iusta querelis,
Cum genero & natis confocer Aufonius.

COMMEMORATIO

PROFESSORVM

BVRDIGALENSIVM.

P R Æ F A T I O.

Vos etiam, quos nulla mihi cognatio iunxit,
Sed fama, & caræ relligio patriæ,
Et studium in libris, & sedula cura docendi,
Commemorabo, viros morte obita celebres.
Fors erit, ut nostros Manes sic adferat olim,
Exemplo cupiet qui pius esse meo.

TIBERIVS VICTOR MI.
NERIVS, Orator. I.

Primus Burdigalæ columen dicere, Minervi,
Alter Rhetoricæ Quintilianæ togæ.
Illustres quondam quo præceptore fuerunt
Constantinopolis, Roma, dehinc patria,
Non equidem certans cum maiestate duarum;
Solo sed potior nomine, quod patria.
Adserat usque licet Fabium Calagurris alumnus:
Non sit Burdigalæ dum cathedra inferior.
Mille foro dedit hæc juvenes: bismille senatus
Adjecit numero, purpureisque togis.
Me quoque, sed quoniam multa est præexta, silebo,
Teque canam de te, non ab honore meo.
Sive Panegyricos placeat contendere libros,
In Panathenæis tu numerandus eris.
Seu libeat fictas ludorum evolvere lites,
Ancipitem palmam Quintilianus habet.
Dicendi torrens tibi copia: quæ tamen aurum,
Non etiam luteam volveret illuviem.
Et Demosthenicum, quod ter primum ille vocavit,
In te sic viguit, cedat ut ipse tibi.
An ne & divini bona naturalia doni
Adjiciam, memori quam fueris animo?
Audita ut, vel lecta semel, ceu fixa teneres:
Auribus, & libris esset ut una fides?
Vidimus & quondam tabulæ certamine longo,
Omnes qui fuerant, enumerasse bolos;
Alternis vicibus quos præcipitante rotatu,
Fundunt excisi per cava buxa gradus:
Narrantem fido per singula puncta recursum,
Quæ data, per longas quæ revocata moras,
Nullo felle tibi mens livida, tum sale multo
Lingua dicax, blandis & sine lite jocis.
Mensa nitens: quam non censoria regula culpet:
Nec nolit Frugi Piso vocare suam.
Nonnunquam pollens natalibus, & dape festa:
Non tamen angustas ut tenuaret opes.
Tanquam hæredis egens, bis sex quinquennia functus,
Fletus es à nobis, ut pater & juvenis.
Et nunc, sive aliquid post fata extrema supersit,
Vivis adhuc, ævi quod perlit meminens.
Sive nihil superest, nec habent longa otia sensus,
Tu tibi vixisti: nos tua fama juvat.

L A T I N

LATINVS ALCIMVS ALE-
THIVS. Rhetor. II.

Nec me nepotes impii silentii
 Reum ciebunt, Alcime.
 Munusque dignum, non & oblitum ferent
 Tux ministrum memoriæ.
 Opponit unum quem viris prioribus
 Ætas recentis temporis,
 Palmæ forensis, & Camenarum decus,
 Exemplar unum in litteris:
 Quas aut Athenis docta coluit Græcia,
 Aut Roma per Latium colit.
 Moresue fabor, & tenorem regulæ,
 Adusque vitæ terminum,
 Quod laude clarus, quod paratus litteris,
 Omnem refugisti ambitum?
 Te nemo gravior, vel fuit comis magis,
 Aut liberalis indigis,
 Danda salute, si forum res posceret;
 Studio docendi, si scholam.
 Vivent per omnem posterorum memoriam,
 Quos tu sacræ famæ dabas.
 Et Iulianum tu magis famæ dabis,
 Quam sceptræ, quæ tenuit brevis.
 Sallustio plus conferent libri tui,
 Quam consulatus addidit.
 Morum tuorum decoris, & facundiæ
 Formam dedisti filiis.
 Ignosce, nostri læsus obsequio still.
 Amoris hoc crimen tui est,
 Quod digna nequiens promere: officium colo,
 Injuriose sedulus.
 Quiesce placidus & caduci corporis
 Damnum repende gloria.

LUCIOLVS RHETOR. III.

Rhetora Luciolum cum discipulo, atque magistrum,
 Collegamque dehinc, nœnia moesta refer,
 Facundum, doctumque virum, seu lege metrorum,
 Conditæ seu prois solveret orsa modis.
 Eripuit patri Lachesis quem funere acerbo,
 Linquentem natos sexui utroque duos.
 Nequaquam meritis cuius responderit hæres,
 Obscuros quamvis nunc tua fama iuuet.
 Mitis amice, bonus frater, fidissime conjux,
 Nate pius: genitor, poenitet, ut fueris.

Cornis convivis, nunquam inclamare clientes,
 Ad famulos nunquam tristia verba loqui.
 Ut placidos mores, tranquillos sic cole Manes,
 Et cape ab Ausonio munus, amice, Vale.

ATTIVS PATERA PATER, Rhetor. IV.

Ætate quanquam viceris doctos prius,
 Patera fandi nobilis:
 Tamen quod ævo floruisti proximo,
 Iuvenisque te vidi senem,
 Honore necesse non carebis æmuliæ,
 Doctor potentum Rhetorum.
 Tu Bagocassis stirpe Druidarum satus,
 Si fama non fallit fidem,
 Beleni sacratum ducis è templo genus:
 Et inde vobis nomina:
 Tibi Pateræ: sic ministros nuncupant
 Appollinaris mystici.
 Fratri, patrique nomen à Phœbo datum:
 Natoque de Delphis tuo.
 Doctrina nulli tanta in illo tempore,
 Cursusque tot fandi & rotæ.
 Memor, disertus, lucida facundia
 Carere cultu præditus,
 Salibus modestus, felle nullo perlitus,
 Vini, cibique abstemius,
 Lætus, pudicus, pulcher: in senio quoque, ut
 Aquilæ senectus, aut equi.

ATTICVS TIRO DELPHI- DIVS, Rhetor. v.

Facunde, docte, lingua & ingenio celer,
 Iocis amœne, Delphidi,
 Subtextus esto nebili threno patris,
 Laudi ut subibas æmulus.
 Tu pæne ab ipsis orsus incunabulis
 Dei poeta nobilis,
 Sertum coronæ præferens Olympiæ,
 Puer celebrasti Iovem.
 Mox inde cursum more torrentis freti,
 Epos ligasti metricum:
 Ut nullus æqua lege liber carminum
 Orationem nexeret.
 Celebrata varie cuius eloquentia
 Domi forisque claruit:

PROFESSORES.

61

Sen tu cohortis Præfulem prætoriarum,
 Provinciarum aut iudices
 Coleres, tuendis additus clientibus,
 Famæ, & salutis faucibus.
 Felix: quietis si maneres litteris,
 Opus camenarum colens:
 Nec odia magnis concitata litibus
 Armaret ultor impetns:
 Nec inquieto temporis tyrannici
 Palatio te attollereres.
 Dum spem remotam semper arcessis tibi,
 Fastidiosus obviæ,
 Tuumque mavis esse, quam fati bonum:
 Desiderasti plurima;
 Vagus per omnes dignitatum formulas,
 Meritisque plura, quam gerens.
 Unde insecuto criminum motu gravi,
 Donatus ærumnis patris.
 Mox inde Rhetor, nec docendi pertinax,
 Curam fefellisti patrum,
 Minus malorum munere expertus Dei,
 Medio quod ævi raptus es.
 Errore quod non deviantis filiarum,
 Poenaque læsus conjugis.

ALETHIO MINERVIO; FILIO, Rhetori. VI.

O spes juvenum,	Prætextate
Spes læta patris:	Iam genitori
Nec certa tuæ	Contuleras te.
Data res patriæ;	Inde superbæ
Non mansuris	Mœnia Romæ
Ornate bonis:	Fama, & meritis
Ostentatus,	Inclitus auxisti.
Raptusque simul,	Floris adulti
Solstitialis	Votatuorum.
Velut herba solet,	Et Rhetoricam
Rhetor Alethi.	Fruge carentem,
Tu Burdigalæ	Et connubium
Lætus patriæ	Nobile soceri,
Clara cohortis	Sine pace patris:
Vexilla regens	Et divitias
Pubere in ævo.	Vtriusque, sine
* * * *	Herede suo
Postque Pateræ,	Deservisti.
Major utroque:	Omnia præcox
Tu primævis	Fortuna tibi

Doct̃or in annis,
Et præceptor,
Tempore quo te
Discere aduſum
Non turpe foret,
Cunſta habuiſti
Commoda fati.

Dedit, & rapuit.
Quam fatiloquo
Diſte profatu
Verſus Horati:
NIHIL EST OMNIA
PARTE BEATVM.

LEONTIVS GRAMMATICVS,
CVS, cognomento Beatus. VII.

Qui colis lætos, hilaresque mores,
Qui dies feſtos, joca, vota, ludum,
Annum funſti memora Leonti
    Nomine threnum.
Iſte laſcivus patiens vocari,
Nomen indignum probitate vitæ
Abuuit nunquam: quia gratum ad aures
    Eſſet amicas.
Litteris tantum titulum aſſecutus,
Quantus exili ſatis eſt cathedræ:
Poſſet inſertus numero ut videri
    Grammaticorum.
Tu meæ ſemper ſocius juventæ,
Pluribus quamvis cumulatus annis,
Nunc quoque in noſtris recales medullis,
    Blande Leonti:
Et juvat triſti celebrare cura
Flebilem cantum, memoris querelæ:
Munus ingratum tibi, debitumque
    Carmine noſtro.

GRAMMATICIS GRÆCIS
Burdigalenſibus. VIII.

Romulum poſt hos, prius, an Corinthi,
An ne Sperchei, pariterque nati
Atticas Muſas memorem Menesthei
    Grammaticorum,
Sedulum cunſtis ſtudio docendi,
Fructus exilis tenuiſque ſermo:
Sed quia noſtro docuere in ævo,
    Commemorandi.
Tertius horum mihi non magiſter:
Ceteri primis docuere in annis:
Ne forem vocum rudis aut loquendi,
    Sed ſine cultu.

Obstitit nostræ quia, credo, mentis
Tardior sensus: neque disciplinis
Appulit Græcis puerilis ævi
Noxius error.

Vos levis cespes tegat: & sepulchri
Testa defendant cineres opertos:
Ac meæ vocis titulus, supremum
Reddat honorem.

IVCVNDO, GRAMMATICO Burdigalensi, fratri Leontii. 1x.

Et te, quem cathedram temere usurpasse loquuntur,
Nomen Grammatici nec meruisse putant:
Voce ciebo tamen, simplex, bone, amice, sodalis,
Iucunde, hoc ipso care magis studio,
Quod quamvis impar nomen tam nobile amasti,
Et meritos inter commemoraude viros.

GRAMMATICIS LATINIS Burdigalensibus Philologis, Matrino, Phœbitio, Concordio, Sucuroni, Am- monio, Anastasio Grammatico Pi- etaviorum. x.

Nunc ut quemque mihi
Flebilis officii
Religiosus honor
Suggeret, expediam.
Qui, quamvis humili
Stirpe, loco, ac merito,
Introtulere tamen
Grammaticæ studium
Ingeniis hominum
Burdigalæ rudibus.
Permaneant series.
Sit Macrinus in his,
Sobrius in pueris,
Et puerorum *
Vtilis ingeniiis.
Huic mea principio
Credita puerities:
Nec reticebo senem
Nomine Phœbitium:
Qui Beleni æditus,
Nil opis inde tulit.
Sed tamen, ut placitum,

Stirpe satus Druidum,
 Gentis Aremoricae
 Burdigalæ cathedram
 Nati opera obtinuit.
 Et tu Concordi
 Qui profugus patria,
 Mutasti sterilem
 Urbe alia cathedram,
 Et libertina
 Sucuro progenies,
 Qui rudibus pueris
 Prima elementa dabas,
 Pange & Anastasio
 Flebile, Musa, melum:
 Burdigalæ genitum,
 Transulit ambitio,
 Pictonicaque dedit.
 Pauper ubi, & tenuem
 Victum habitumque colens,
 Gloriam exilem
 Et patriæ, & cathedræ
 Perdidit in senio:
 Doctrina exiguus,
 Moribus implacidis,
 Proinde, ut erat meritum,
 Famam habuit tenuem.
 Sed tamen hunc noster
 Commemoravit honos,
 Religiosum etenim
 Commemorare meæ
 Grammaticum patriæ,
 Ne pariter tunulus
 Nomen & ossa tegat.

HERCVLANO, SORORIS FI-
 LIO, Grammatico Burdiga-
 lensi. XI.

Herculane, qui profectus gremio de nostro & schola
 Spem magis quam rem fruendâ præbuiti avunculo,
 Particeps scholæ, & cathedræ pæne successor meæ,
 Lubricæ nisi te juventæ præcipitem flexus daret,
 Pythagorei non tenentem tramitis rectam viam.
 Esto placidus, & quietis Manibus sedem fove,
 Tam mihi cognata dudum inter memoratus nomina,

THA-

THALASSO, GRAMMATICO LATINO, Burdigalensi. XII.

Officium, nomenque tuum, primæve Thalasse,
Parvulus audiui : vix etiam memini :
Qua forma, aut merito fueris, qua stirpe parentum;
Ætas nil de te posterior celebrat.
Grammaticum juvenem tantum te fama ferebat,
Tum quoq; tam tenuis, quam modo nulla manet.
Sed quicumque tamen nostro quia doctor in ævo
Vixisti, hoc nostrum munus habeto, Vale.

CITARIO SICULO SYRA- CVSANO, Grammatico Burdi- galensi, Græco. XIII.

Et Citari dilecte mihi memorabere, dignus,
Grammaticos inter qui celebrere bonos.
Eset Aristarchi tibi gloria, Zenodori que
Grajorum, antiquus si sequeretur honos.
Carminibus, quæ prima tuis sunt condita in annis,
Concedit Cei Musa Simonidei.
Urbe satus Siculo, nostram peregrinus adisti:
Excultam studiis quam prope reddideras.
Conjugium nactus cito nobilis, & locupletis,
Invidia fati non genitor moreris.
At nos defunctum in memori celebramus honore:
Fovimus ut vivum munere amicitiaæ.

CENSORIO ATTICO AGRICIO Rhetori. XIX.

Eloquii merito primis æquande, fuisti
Agrici hic positus postteriore loco,
Ævo qui quoniam genitus functusque recentr,
Dilatus nobis, non & omissus eras.
Quocunque in numero, tristi memorabere threno :
Vnus honos tumuli serus, & ante datus.
Tam generis tibi celsus apex, quam gloria fausti.
Gloria Athenæi cognita sede loci;
Nazario, & claro quondam delata Patetræ,
Egregie multos excoluit juvenes.
Conjuge nunc, natisque superstilibus, generoque,
Majorum Manes, & monumenta foves.

NEPOTIANO GRAMMATICO,
eidem Rhetori. xv.

Facete, comis, animo juvenali senex,
Cui felle nullo, melle multo mens inadens,
Ævum per omne nil amarum miscuit:
Medela nostri Nepotiane pectoris,
Tam seniorum quam jocorum particeps,
Taciturne, Amyclas qui silendo viceris.
Te fabulantem non Vlixes linqueret,
Liquit canentes qui melodas virgines.
Probe & pudice, parce, frugi, abstemie,
Facunde, nulli Rhetorum cedens stilo,
Et disputator ad Cleanthen Stoicon:
Scaurum Probumque corde callens iutimo:
Et Epirote Cinea memor magis.
Sodalis & convictor, hospes jugiter:
Parum quod hospes, mentis agitator meæ,
Consilia nullus mente tam pura dedit,
Vel altiore conditu texit data.
Honore gesti præfidatus inclytus,
Decies novenas functus annorum vices,
Duos relinquens liberos, mortem oppetis,
Dolore multo, tam tuorum, quam meo.

ÆMILIUS MAGNVS ARBORIVS,
Rhetor Tolosæ. xvi.

Inter cognatos jam fletus, avuncule, Manes:
Inter Rhetoricos nunc memorandus eris.
Illud opus pietas, istud reverenda virorum
Nomina pro patriæ religione habeant.
Bis meritum, duplici celebremus honore parentem
Arborem, Arborio patre, & avo Argicio.
Stemma tibi patris Æduici. Tarbellica Mauræ
Matris origo fuit. ambo genus procerum.
Nobilis & dotata uxor: domus & schola, cultæ
Principum amicitia contigerunt juveni.
Dum Constantini fratres opulenta Tolosa
Exilii specie sepositos cohibet:
Byzanti inde arcem, Thressæque Propontidis urbem
Constantinopolim fama tui pepulit.
Illic dives opum, doctoque ibi Cæsare honoris
Occumbis, patribus Magne superstitibus.
In patriam sed te sedem, ac monumenta tuorum,
Principis Augusti restituit pietas.

Hinc

Hinc renovat causam lachrymis, & flebile munus,
Annuus ingrata religione dies.

EXUPERIVS, RHETOR Tolosæ. XVII.

Exuperi memorande mihi, facunde sine arte,
Infessu gravis, & verbis ingentibus, ore
Pulcher, & ad summam, motuq; habituq; venustus
Copia cui fandi longe pulcherrima; quam si
Auditu tenuis acciperes, deflata placeret;
Discussam, scires solidi nihil edere sensus.
Palladiæ primum toga te venerata Tolosæ,
Mox pepulit levitate pari. Narbo inde recepit.
Illic Dalmatio genitos, fatalia regum
Nomina, tum pueros grandi mercede docendi
Formasti, Rhetor, metam prope puberis ævi.
Cæsareum qui mox indepti nomen, honorem
Præsidis, Hispanumque tibi tribuere tribunal.
Decedens, placidos mores, tranquillaque vitæ
Tempora prædives fuisti sede Cadurca.
Sed patriæ te jura vocant, & origo parentum,
Burdigalæ ut rursum nomen de Rhetore reddas.

MARCELLO MARCELLI filio, Grammatico Narbo- nensi. XVIII.

Nec te Marcello genitus Marcelle flebo:
Aspera quem genitrix urbe, domo, pepulit.
Sed fortuna potens cito reddidit omnia & auxit.
Amisam primum Narbo dedit patriam.
Nobilis hic hospes Clarentius indole motus,
Egregiam natam conjugio adtribuit.
Mox schola, & auditor multus, prætextaque pubes,
Grammatici nomen, divitiasque dedit.
Sed nunquam jugem cursum fortuna secundat,
Præsertim pravi nacta virum ingenii.
Verum oneranda mihi non sunt: memoranda recepi
Fata. sat est dictum, cuncta perisse simul.
Non tamen & nomen, quo te non fraudo, receptum
Inter Grammaticos prætenuis meriti.

SEDATVS, RHETOR Tolosanus. XIX.

Religio est, tacitum si te, Sedate, relinqnam,
Quamvis docendi munus indepte es foris.

Communis patria est tecum mihi: sorte potentis
 Fati, Tolosam nactus es sedem scholæ.
 Illic conjugium, natiq;e, opulensq;e senectus,
 Et fama, magno qualis est par Rhetori.
 Quamvis externa tamen à regione reducit
 Te patria, & civem morte obita repetit.
 Quumq; vagantem operam divisæ impenderis urbi,
 Arbitrium de te sumit origo sumum.
 Est tua nunc soboles moremque secuta parentis,
 Narbonem, ac Romam nobilitat studiis.
 . . . . . Sed
 Fama velit nolit, Burdigalam referet.

STAPHYLIVS RHETOR,
 civis Aufcius. XX.

Hactenus observata mihi lex commemorandi
 Cives, five domi, seu docuere foris.
 Externum sed fas conjungere civibus unum
 Te, Staphyli, genitum stirpe Novempopulis.
 Tu mihi quod genitor, quod avunculus, unus utrum-
 Alter ut Aufonius, alter ut Arborius. (que,
 Grammatice ad Scaurum, atq; Probum, promptissime
 Historiam callens Livii, & Herodoti. (Rhetor,
 Omnis doctrinæ ratio tibi cognita: quantam
 Condit sexcentis Varro voluminibus.
 Aurea mens, vox suada tibi, tum sermo quietus.
 Nec cunctator eras, nec properante sono.
 Pulchra senecta, nitens habitus, procul ira, dolusq;e,
 Et placide finis congrua meta fuit.

CRISPVS & VRBICVS GRAMMAT.
 Latini & Græci. XVI.

Tu quoq; in ævum, Crispe, futurum
 Mœsti venies commemoratus
 Munere threni.
 Qui primævos, sandique rudes
 Elementorum prima docebas
 Signa novorum.
 Credimus, olim fervere mero,
 Vt Virgilii Flaccique locis
 Æmula ferres.
 Et tibi, Latiis posthabite orsis
 Urbice, Græcis celebris, carmen
 Sic lælium.
 Nam tu Crispo conjuncte tuo
 Prosa solebas, & versu loqui
 Impete eodem;

Priscos Heroes ut & olim
 Carmine Homerī commemoratos
 Fando referres:
 Dulcem in paucis, ut Plīstheniden:
 Et torrentem, ceu Dulichii
 Ninguida dicta,
 Et mellitæ nectare vocis
 Dulcia fatu verba canentem
 Nestora regem.
 Ambo loqui faciles, ambo omnia carmina docti,
 Callentes mythōn plasmata, & historiam.
 Liberi & ambo genus: sed quos inervisse deceret
 Nancisci, ut cluerent patribus ingenuis.

VICTORINO SVBDOCTO-
 RI, sive Proscholo. XXII.

Victori studiose, memor, celer, ignoratis
 Assidue in libris, nec nisi operta legens,
 Exesas tineis, opicasque evolvere chartas,
 Major quam promptis cura tibi in studiis.
 Quod jus Pontificum, quæ foedera: stemna quod
 olim
 Ante Numam fuerat sacrificis Curibus:
 Quod Castor cunctis de regibus ambiguus, quod
 Conjugis è libris ediderat Rhodope:
 Quod jus Pontificum, veterum quæ scita Quiritum,
 Quæ consulta patrum, quid Draco, quidve Solon
 Sanxerit; & Locris dederit quæ jura Zaleucus:
 Sub Iove quæ Minos, quid Themis ante Iovem,
 Nota tibi potius, quam Tullius, & Maro nostri,
 Et quicquid Latia conditur historia,
 Fors istos etiam tibi lectio longa dedisset:
 Supremum Lachesis ni celeraisset iter.
 Exili nostræ fucatus honore cathedræ,
 Libato tenuis nomine Grammatici.
 Longinquis posthac Romæ defunctus in oris:
 Ad quas de Siculo littore transieras.
 Sed modo nobilium memoratus in agmine, gaude:
 Pervenit ad Manes si pia cura tuos.

DYNAMIO BURDIGALEN.
 SI, qui in Hispania docuit, &
 obiit. XXIII.

Sed neque te moesta, Dynami, fraudabo querela,
 Municipem patriæ, caufidicumque meæ,

Crimine adulterii quem sancita fama fugavit;
 Parvula quem latebris fovit Ilerda suis.
 Quem locupletavit conjux Hispana latentem;
 Namque ibi mutato nomine, Rhetor eras.
 Rhetor, Flavinii cognomine dissimularus,
 Ne posset profugum prodere culpa suum.
 Reddiderat quamvis patriæ te sera voluptas,
 Mox residem rursus traxit Ilerda domus.
 Qualiscunque tuæ fuerit fuga, famaue vitæ,
 Iungeris antiqua tu mihi amicitia.
 Officiumque meum, sensus si manibus ullus,
 Accipe jam verus morte obita, Dynami.
 Diversis quamvis jaceas defunctus in oris:
 Commemorat moestis te pia cura elegis.

ATILIO GLABRIONI GRAM-
 MATICO IVN. Burdiga-
 lensi. XXIV.

Doctrinæ, vitæque pari brevitate caducum,
 Glabrio, te moestis commemorabo elegis.
 Steminate nobilium deductum nomen avorum,
 Glabrio Aquilini Dardana progenies.
 Tu quondam puero compar mihi discipulo: mox,
 Me dehinc facti Rhetore, Grammaticus.
 Inque foro tutela reis, & cultor in agris,
 Digne, diu partis qui fruerere bonis.
 Commode, læte, benigne, abstemie, tam bone dandis
 Semper consiliis, quam taciturne datis.
 Tam decus omne tuis, quam mox dolor, omnia acerbo
 Funere præreptus, Glabrio, destitutus:
 Vxorē & natis, genitore & matre relictis,
 Eheu quam multis perdere nominibus!
 Flete diu nobis, nunquam satis, accipe acerbum,
 Glabrio, in æternum commemorate, V A L E.

Coronis. XXV.

Quos legis à prima deductos menide libri;
 Doctores patriæ scito fuisse meæ.
 Grammatici in studio, vel Rhetoris, aut in utroque;
 Quos memorasse mihi, morte obita, satis est.
 Viventum inlecebra est laudatio, nomina tantum
 Voce ciere, suis sufficiet tumultis.
 Ergo qui nostræ legis otia tristia chartæ,
 Eloquium tu ne quære, sed officium.
 Quo clavis doctisque viris pia cura parentas:
 Dum decora egregiæ communemuit patriæ.

POETA

P O E T A. XXVI.

Valete manes inclitorum Rhetorum.
 Valete doctores probi.
 Historia si quos, vel poeticus stilus,
 Forumque fecit nobiles:
 Medicæ vel artis, dogma vel Platonium,
 Dedit perenni gloriæ:
 Et si qua cunctis cura viventum placet,
 Inuatque honor superstitum:
 Accipite mœstum carminis cultum inei,
 Textum querela flebili.
 Sedem sepulchris servet immotus cinis.
 Memoria vivat nominum:
 Dum remeat illud, iudicis dono dei,
 Commune cum dis sæculum.

E P I T A P H I A
H E R O V M,

QVI BELLO TROIANO
interfuerunt.

AVSONIUS Lectori suo S.

AD rem pertinere existimaui, ut vel vasmum opuscu-
 lum materia congruentis absoluerem, & libello,
 qui commemorationem habet eorum, qui vel pere-
 grini Burdigala, vel qui Burdigalenses peregre docuerunt,
 epitaphia subnecterem, scilicet simul sepulchrales H E-
 R O V M, qui bello Troiano interfuerunt. Quæ antiqua
 quum apud Philologum quendam reperissem, Latino ser-
 mone converti, non ut inservirent ordini persequendi, sed
 ut cohererens libere, nec aberrarent.

A G A M E M N O N I. I.

Rex regum Atrides, fraternæ conjugis ultor;
 Oppetii manibus conjugis ipse mæx.
 Quid prodest Helenes raptum punisse dolentem,
 Viudicem adulterii quum Clytemestra necet?

M E N E L A O. II.

Felix & Menelae, Deum cui debita sedes,
 Decretumque piis Manibus Elysium.
 Tyndareo dilecte gener, dilecte Tonanti,
 Conjugii vindex, ultor adulterii.

Æterno pollens ævo, æternaque juvena,
Nec leti passus tempora, nec senii.

AIACI. III.

Ajaxis tumulo pariter tegor obruta Virtus,
Inlachrymans bustis funeris ipsa mei:
Inconstans, lacerata comas, quod pravus Atrides
Cedere me structis compulit insidiis.
Iam dabo purpureum claro de sanguine florem,
Testantem gemitum crimina iudicii.

ACHILLI. IV.

Non una Æacidem tellus habet, ossa teguntur
Littore Sigeo. crinem Larissa crenavit.
Pars tumuli . . . . .
Orbe sed in toto . . . . . Homer . . . .

VLIXI. V.

Conditus hoc tumulo Laerta natus Vlixes.
Perlege Odyssæan, omnia nosse volens.

DIOMEDI. VI.

Conditus hic, genitore bono melior Diomedes;
Crimen ob uxoris pulsus dotalibus agris.
Argyripam, clarosque viris qui condidit Arpos:
Clarior urbe nova, patriæ quem sede vetusta.

ANTILOCHO. VII.

Consiliis, belloque bonus, quæ copula rara est,
Carus & Atridis, carus & Æacidis:
Præmia virtutis, simul & pietatis adeptus,
Servato Antilochus Nestore patre, obii.
Non hic ordo fuit: sed justius ille superstes,
Troja capi sine quo perfida non poterat.

NESTORI. VIII.

Hoc tegor in tumulo, quarti jam prodigus ævi
Nestor, consilio clarus, & eloquio.
Objecit sese cujus pro morte peremptus
Filius; & nati vulnere vivo pater.
Eheu: cur fati disponere sic placet ævum,
Tam longum, ut nobis: tam breve, ut Antilocho?

PYRRHO. IX.

Orbe tegor medio, major virtute paterna,
Quod puer, & regis Pyrrhus opima tuli.

EPITAPHIA HEROVM.

*Impius ante aras quem fraude peremit Orestes,
Quid mirum, cæsa jam genitrice fureas?*

EVRYALO. x.

*Nec me non dignum titulo Plenronia credit:
Cui communis erat cum Diomede domus,
Euryalo & Sthenelo. Nam tertius hoc ego regnum
Possedi: de quo nunc satis est tumultus.*

GVNEO. xi.

*Gunea pontus habet. tumultus sine corpore. nomen,
Fama homines inter. coelum animus repetit.
Cuncta elementa duci tanto commune sepulchrum.
Quæ? coelum, & tellus, & mare, & ora virum.*

PROTESILAO. xii.

*Fatale adscriptum nomen mihi Protefilao.
Nam primus Danaum bello obii Phrygio,
Audaci ingressus Sigeia littora saltu,
Captus pellacis Laertiadæ infidiis.
Qui ne Trojanæ promeret pede littora terræ,
Ipse super proprium desiliit clipeum.
Quid queror? hoc letum jam tum mea fata canebant,
Tale mihi nomen quum pater imposuit.*

DEIPHOB. xiii.

*Proditus ad poenam, sceleratæ fraude Lacenæ,
Et deformato corpore Deiphobus,
Non habeo tumultum, nisi quem mihi voce vocantis
Et pius Æneas, & Maro composuit.*

HECTORI. xiv.

*Hectoris hic tumultus: cum quo sua Troja sepulta est,
Conduuntur pariter, qui perire simul.*

ASTYANACTI. xv.

*Flos Asiæ, tantaque unus de gente superstes,
Parvulus, Argivis sed jam de patre timendus,
Hic jaceo Astyanax, Scæis dejectus ab altis,
Pro dolor! Iliaci Neptunia moenia muri
Viderunt aliquid crudelius Hectore tracto.*

SARPEDONI. xvi.

*Sarpedon Lycius, genitus Iove, numine patris
Sperabam coelum; sed teger hoc tumulo,*

Sanguineis fletus lachrymis, prò ferrea fata !
Et paritur luctum, qui prohibere potest ?

NASTI & AMPHIMACHO. XVII.

Nastes, Amphimachusque, Nomionis incipta proles,
Ductores quondam, pulvis & umbra fumus.

TROILO. XVIII.

Hectore prostrato, nec dis, nec viribus æquis
Congressus, . . . Troilus Æacidæ
Raptatus bigis fratris conjungor honori.
Cujus ob exemplum nec mihi pœna gravis.

POLYDORO. XIX.

Cede procul, myrtuinq; istam fuge nescius hospes,
Telorum seges est sanguine adlita meo.
Confixus jaculis, & ab ipsa cæde sepultus,
Condor in hoc tumulo bis Polydorus ego.
Scit pius Æneas, & tu, rex impie: quod me
Thracia pœna premit, Trojaque cura tegit.

EVPHEMO. XX.

Euphemum Cicouum ductorem Troia tellus
Condidit hastati Martis ad effigiem.
Nec satis est titulum saxo incidisse sepulchri:
Insuper & frontem mole onerant statuae.
Ocyus ista ruunt, quæ sic cumulata locantur.
Major ubi est cultus, magna ruina subest.

HIPPOTHOO, & PYLEO in horto sepultis. XXI.

Hippothoum Pyleumq; tenet gremio iusima tellus,
Caulibus, & malvis terga superna virent.
Nec vexat cineres horti cultura quietos:
Dum parcente manu molle holus excolitur.

ENNOMO, & CHROMIONI. XXII.

Ennomus hic, Chromiusque jacent; queis Myſia re-
gnum,
Queis pater Alcinnus, Oceanusque atavus.
Nobilitas quid tanta juvat? quo clarius istis
Est genus; hoc mortis conditio gravior.

PRIAMO. XXIII.

Hic Priami non est tumulus: nec condor in ista
Sede, caput Danaï diripere meum,

EPITAPHIA HEROVM.

63

At ego quum lacerum sine nomine funus haberem :
 Confugi ad cineres Hectoreos genitor.
 Illic & natos, Trojamque, Asiamque sepultam
 Inveni : & nostrum quicquid ubique jacet.

Item PRIAMO. xxiv.

Qui tumulam Priami quærit, legat Hæctoris ante,
 Ille meus; nato quem prius ipse dedi.
 Hæctoris, & patris funus est commune sepulchrum,
 Amborum quoniam juncta ruina fuit.

HECUBÆ. xxv.

Quæ regina fui : quæ claro nata Dymante :
 Quæ Priami conjunx : Hæctora quæ genui :
 Hic Hecuba injectis perii superobruta saxis.
 Sed rabie linguæ me tamen ulta prius.
 Fidite ne regnis, & prole & stirpe parentum :
 Quicumque hoc nostrum σῆμα κυνὸς, legitis.

POLYXENÆ. xxvi.

Troas Achilleo conjuncta Polyxena busto,
 Malueram nullo cespite functa regi.
 Non bene discordes tumulos miscetis, Achivi,
 Hoc violare magis, quam sepelire fuit.

ALIQUOT ALIORVM EPITAPHIA.

NIOBÆ, IN SIPYLO MONTE juxta fontem se- pultæ. xxvii.

Thebarum regina fui : Sipyleia cautes
 Quæ modo sum, læsi numina Latoidum :
 Dis septem notis genitrix læta, atque superba,
 Tot duxi mater funera, quot genui.
 Nec satis hoc divis, duro circumdata saxo,
 Amisi humani corporis effigiem.
 Sed dolor, obstructis quanquam vitalibus, hæret :
 Perpetuasque rigat fronte pio lachrymas.
 Pro facinus ! tantæ ne animis coelestibus iræ ?
 Durat adhuc luctus, matris imago perit.

Eidem. xxviii.

Vivebam, sum facta flex. quæ deinde polita
 Præstititq; manibus, vivo iterum Niobe.

A V S O N I I

Reddidit artificis manus omnia, sed sine sensu.
Hunc ego, quum læsi numina, non habui.

Eidem. **xxix.**

Habet sepulchrum non id intus mortuum.
Habet nec ipse mortuus bustum super.
Sibi sed est ipse hic sepulchrum, & mortuus.

DIDONI. xxx.

Infelix Dido, nulli bene nupta marito :
Hoc pereunte fugis, hoc fugiente peris.

**DIOGENI CYNICO, in cujus
sepulchro, pro titulo, Canis si-
gnum est. xxxi.**

Dic canis: hic cujus tumulus? Canis. At canis hic
quis?

Diogenes. Obiit? Non obiit, sed abijt.

Diogeues, cui pera penus, cui dolia sedes,

Ad manes abiit? Cerberus ire vetat.

Quonam igitur? Clari flagrat qua stella Leonis.

Additus est justæ nunc canis Erigonæ.

Sedecenni matronæ. xxxii.

Omnia quæ longo vitæ cupiuntur in ævo,
Ante quater plenum consumpsit Anicia lustrum,
Infans lactavit, pubes & virgo adolevit.
Nupsit, concepit, peperit, jam mater obiit.
Quis mortem accuset? quis non accuset in isto
Ætatis? meritis anus est, ætate puella.

**GLAUCIÆ immatura morte
prævento. xxxiii.**

Læta his octono tibi jam sub consule pubes
Cingebat teneras Glaucia adulte genas.
Et jam desieras puer, an ne puella, videri :
Quum properata dies abstulit omne decus,
Sed neque functorum socius miscere vulgo :
Nec merues Stygios flebilis umbra lacus.
Verum aut Persephonæ Cinyreius ibis Adonis:
Aut Iovis Elysi tu catamitus eris.

CALLICRATEÆ. xxxiv.

Viginti atque novem, genitrici Callicratæ,
Nullius sexus mors mihi visa fuit,

Sed

Sed centum & quinque explevi bene messibus annos,

Intremulam baculo non subeunte manum,

EQVO ADMIRABILI, jussu
Augusti. xxxv.

Prospere, clamosi spaciofa per æquora Circi
Septenas solitus victor obire vias:

Improperanter agens primos à carcere cursus,
Fortis prægressis ut potereris equis.

Promptum & veloces erat anticipare quadrigas:
Victores etiam vincere, laus potior.

Hunc titulum vani solatia sume sepulchri,
Et gradere Elyfios præpes ad alipedes.

Pegasus hinc dexter currat tibi, lævus Arion.
Funis & ad quartum det tibi Castor equum.

In tumulto hominis felicis. xxxvi.

Sparge mero cineres, & odoro perlue nardo,
Hospes: & adde rofis balsama puniceis.

Perpetuum mihi ver agit illachrymabilis urna,
Et commutavi sæcula, non obii.

Nulla mihi veteris perierunt gaudia vitæ,
Seu meminisse putes omnia, five nihil.

Sepulchrum CARI vacuum.

xxxvii.

Me sibi, & uxori, & natis commune sepulchrum
Constituit seras Carus ad exequias.

Iamque diu monumenta vacant. fit quæso querela
Longius: & veniat ordine quisque suo,

Nascendi qui lege datur: placidumque per ævum
Condatur, natu qui prior, ille prior.

Ex sepulchro Latinæ viæ. xxxviii.

Non nomen, non quo genitus, non unde, quid egi.
Murus in æternum sum, cinis, ossa, nihil.

Non sum, nec fueram: genitus tamen è nihilo sum,
Mitte, nec exprobes singula, talis eris.

A V S O N I I

DB MCA 0701
DVODECIM CÆSARIBVS,

Per Suetonium Tranquillum
scriptis.

Ansonius Hesperio filio S.

CÆSAREOS proceres, in quorum regna secundis
Consulibus, dudum Romana potentia cessit.
Accipe his senos, sua quemq; monosticha signant;
Quorum per plenam seriem Suetonius olim
Nomina, res gestas, vitamque obitumque peregit.

Monosticha de ordine XII Imperatorum.

Primus regalem patefecit IVLIUS aulam
Cæsar, & AVGVSTO nomen transcripsit, & arcem.
Privignus post hunc regnat NERO CLAVDIVS.

A quo

CAIVS: cognomen Caligæ cui castra dederunt.
CLAVDIVS hinc potitur regno. Post quem NERO
sævus

Vltimus Æneadam. Post hunc tres, nec tribus annis;
GALBA senex, frustra sociis confusus inertis:
Mollis OTHO; infamē per luxum degener ævo:
Nec regno dignus, nec morte VITELLIVS ut vir.
His decimus, fatoque accitus VESPASIANVS.
Et TITVS imperii felix breuitate. Secutus
Frater: quem CALVVM dixit sua Roma NERO-
NEM.

Tempus imperii XII Cæsarum.

IVLIUS, ut perhibent, divus trieteride regnat.
AVGVSTVS post lustrā decem sex prorogat annos.
Et ter septenis gemitus NERO CLAVDIVS addit.
Tertia finit hiems grassantia tempora CAII.
CLAVDIVS hebdomadem duplicem trahit: & NE-
RO dirus

Tantundem: summæ consul sed defuit unus.
GALBA senex, OTHO lascive; & famose VI-
TELLI,

Tertia vos Latio regnantes nesciit æstas.

Interitus dignos vita properante probrosa.
 Implert fatalem decadem sibi VESPASIANVS.
 Ter dominante TITO cingit nova laurea Ianum:
 Quindicies sævis potitur dum FRATER habenis.

De mortibus eorum.

IVLIUS interiit CÆSAR grassante senatu.
 Addidit AVGVSTVM divis matura senectus.
 Sera senex Capreis exul NERO fata peregit.
 Exegit penas de CÆSARE Chærea mollis.
 CLAVDIUS ambiguo conclusit fata veneno.
 Matricide NERO proprii vim pertulit ensis.
 GALBA senex periit, sævo prostratus OTHONE.
 Mox Otho famosus, clara sed morte potitus.
 Prodiga succedunt perimendi sceptrà VITELLI.
 Laudatum imperium, mors lenis, VESPASIANO.
 At TITVS, orbis amor, rapitur florentibus annis.
 Sera gravem perimunt, sed iusta piacula, FRATREM.

EIVSDEM AVSONII

TETRASTICHA,
 à Iulio Cæsare usque ad
 tempora sua.

Nunc & prædictos, & regni sorte sequentes
 Expediam: series quos tenet imperii.
 Incipiam ab Divo: percurramque ordine cunctos:
 Novi, Romanæ quos minor historiæ.

IVLIUS CÆSAR. I.

Imperium, binis fuerat sollemne quod olim
 Consulibus, Cæsar Iulius obtinuit.
 Sed brevè ejus regni, sola trieteride gestum,
 Pertulit armatæ factio sæva togæ.

OCTAVIANVS AVGVSTVS. II.

Vltor, successorque dehinc Octavius, idem
 Cæsar, & Angusti nomine nobilior.
 Longæva & nunquam dubilis violata potestas,
 In terris positum credidit esse deum.

TIBERIUS NERO. III.

Prænomen Tiberi nactus Nero, prima juventæ
 Tempora laudato gessit in imperio.

*Frustra dehinc solo Caprearum clausus in antro,
Quæ prodit vitis credit aperta locis.*

CAIVS CALIGVLA. IV.

*Post hunc castrensis caligæ cognomine Cæsar
Successit sævo sævior ingenio :
Cædibus, incestisque dehinc maculosus, & omni
Crimine pollutum qui superavit avum.*

CLAVDIVS CÆSAR. V.

*Claudius irrisæ privato in tempore vitæ,
In regno specimen prodidit ingenii.
Libertina tamen, nuptiarum & crimina passus,
Non faciendo nocens, sed patiendo fuit.*

NERO. VI.

*Æneadum generis qui sextus, & ultimus hæres,
Polluit, & clausit Iulia sacra Nero.
Nomina quot pietas, tot habet quoque crimina vitæ,
Disce ex Tranquillo, quæ meminisse piget.*

SERVIVS GALBA. VII.

*Spem frustrate senex, privatus sceptrā mereri
Visus es, imperio proditus inferior.
Fama tibi melior juveni : sed iustior ordo est,
Complacuisse dehinc, displicuisse prius.*

MARCVS OTHO. VIII.

*Æmula polluto gesturus sceptrā Neroni,
Obruitur celeri raptus Otho exitio.
Fine tamen laudandus erit : qui morte decora
Hoc solum fecit nobile, quod periit.*

AVLVS VITELLIVS. IX.

*Vitæ fors, mors foeda tibi, nec digne Vitelli,
Qui fieres Cæsar, sic sibi fata placent.
Vnbra tamen brevis imperii, quia præmia regni
Sæpe indignus adit : non nisi dignus habet.*

DIVVS VESPASIANVS. X.

*Quærendi attentus, moderato commodus usu,
Auger nec reprimat Vespasianus opes.
Olim qui dubiam privato in tempore famam,
Par aliis princeps, transtulit in melius.*

CÆSARES.

TITVS VESPASIANVS. XI.

Felix imperio, felix breuitate regendi,
Expers civilis sanguinis, orbis amor;
Vnum dixisti moriens te crimen habere,
Sed nulli de te, non tibi credidimus.

DOMITIANVS. XII.

Hactenus edideras dominos gens Flavia iustos?
Cur duo quæ dederunt, tertius eripuit?
Vix tanti est habuisse illos, quia dona bonorum
Sunt brevia. æternum, quæ nocuere, dolent.

NERVA. XIII.

Proximus extincto moderatur sceptrum tyranno
Nerva senex, princeps nomine, mente parens.
Nulla viro soboles. imitatur adoptio prolem;
Quam legisse iuvat, quam genuisse velit.

TRAIANVS. XIV.

Aggreditur regimen viridi Trajanus in ævo,
Belli laude prior, cetera patris habens.
Hic quoque prole carens, sociat sibi sorte legendi,
Quem fateare bonum, diffiteare parem.

ÆLIVS HADRIANVS. XV.

Ælius hinc subiit mediis præsignis in actis:
Principia & finem fama notat gravior.
Orbus & hic. sociatque virum documenta daturum,
Adsciti quantum præmineant genitis.

ANTONINVS PIVS. XVI.

Antoninus abhinc regimen capit: ille vocatu
Consultisque PIVS, nomen habens meriti.
Filius huic fato nullus: sed lege suorum
A patria sumpsit, qui reget patriam.

MARCVS ANTONINVS. XVII.

Post Marco tutela datur; qui scita Platonis
Fecit; ad imperium, patre PIO melior.
Successore suo, moriens, sed principe pravo,
Hoc solo patriæ, quod genuit, nocuit.

COMMODVS. XVIII.

Commodus insequitur, pugnis maculosus harenæ,
Threidico princeps bella movens gladio.

AVSONII CÆSARES.

Eliso tandem persolvens gutture poeas,
Criminibus falsus matris adulterium.

HELVIVS PERTINAX. XIX.

Helvi, iudicio, & consulto leste senatus,
Princeps decretis prodite, non studiis.
Quod doluit malefida cohors, errore probato :
Curia quod castris cesserat imperio.

DIDIVS IVLIANVS. XX.

Diibene, quod spoliis Didius non gaudet opimis:
Et cito perjuro præmia adempta seni.
Tuque Severe pater, titulum ne horresce novantis.
Non rapit imperium vis tua, sed recipit.

SEVERVS PERTINAX. XXI.

Impiger egelido movet arina Severus ab Histro,
Ut parricidæ regna adimat Didio.
Punica origo illi: sed qui virtute probaret
Non obstare locum, quum valet ingenium.

**BASSIANVS ANTONINVS
CARACALLA. XXII.**

Dissimilis virtute patri, & multo magis illi,
Cujus adoptivo nomine te perhibes.
Fratris morte nocens, puuitus sine cruento,
Inrisu populi tu Caracalla magis.

OPILIVS MACRINVS. XXIII.

Principis hic custos, sumptum pro Cæsare ferrum
Vertit in auctorem cæde Macrinus iners.
Mox cum prole ruit, gravibus pulsare querelis
Cesset perfidiam, quæ patitur, meruit.

**ANTONINVS HELIOGABA-
LV S. XXIV.**

Tunc etiam Augustæ sedis penetralia foedas
Antoninorum nomina falsa gerens?

* * * * *

Reliqua desiderantur.

A V S O N I I

B Y R D I G A L E N S I S

Ordo nobilium Urbium.

DE ROMA, CONSTANTINO. POLI, ET CARTHA- GINE. I.

Prima urbes inter, divum domus, aurea Roma,
Constantinopoli assurgit Carthago priori,
Non toto celsura gradu : quia tertia dici
Fastidit, non ausa locum sperare secundum,
Qui fuit ambarum. Vetus hanc opulentia præfert,
Hanc fortuna recens. Fuit hæc, subit ista; novisque
Excellent meritis, veterem perstringit honorem;
Et Constantino concedere cogit Elissam.
Accusat Carthago deos jam plena pudoris,
Nunc quoque si cedat, Roman vix passa priorem.
Componat vestros fortuna antiqua tumores.
Ite pares, tandem memores, quod numine divum
Augustas mutastis opes & nomina : tu quum
Byzantina Lygos, tu Punica Byrsa fuisti.

DE ANTIOCHIA & Alexandria. II.

Tertia Phœbeæ lauri domus, Antiochia,
Veller Alexandri si quarta colonia poni.
Ambarum locus unus : & has furor ambitionis
In certamen agit. Vitiorum turbida vulgo
Vtraque, & amentis populi male sana tumultu.
Hæc Nilò munita quod est, penitusque repostis
Insinuata locis, fecunda : sitique superbit.
Illa quod infidis opponitur ænula Persis.
Et vos ite pares : Macerumque attollite nomen.
Magnus Alexander te condidit : illa Seleucum
Nuncupat. Ingeuum cuius fuit anchora signum,
Qualis iusta solet, generis nota certa, per omnes
Nam subolis seriem nativa cecurrit imago.

DE TREVERIS. III.

Armipotens dudum celebrari Gallia gessit :

E ;

Tre

Trevericæque urbis solium, quæ proxima Rhe-
 Pacis ut in mediæ gremio secura quiescit :
 Imperii vires quod alit, quod vestit & armat.
 Lata per extantum procurrunt moenia collem.
 Largus tranquillo prælabitur amne Mosella,
 Longinqua omnigenæ vestans commercia terræ.

DE MEDIOLANO. IV.

Et Mediolani mira omnia, copia rerum :
 Innumerae cultæque domus, facunda virorum
 Ingenia, antiqui mores, tum duplici muro
 Amplificata loci species, populique voluptas
 Circus, & inclusi moles cuneata theatri :
 Tempia, Palatinæque arces, opulensque Moneta,
 Et regio Herculei celebris sub honore lavacri,
 Cunctaque marmoreis ornata peristyla signis,
 Moeniaque in valli formam circumdata labro.
 Omnia quæ magnis operum velut æmula fornix
 Excellunt: nec iuncta premit vicinia Romæ.

DE CAPVA. V.

Nec Capuam pelago, cultuque penique potentem,
 Deliciis, opibus, fama prioris filebo ;
 Fortuna variante vices, quæ freta secundis,
 Nescivit servare modum. Nunc subdita Romæ,
 Æmula tunc. Fidei memor, an ne infida, senatum
 Sperneret, an coleret dubitans, sperare curules
 Campanis ausa auspiciis, unoque suorum
 Consule: ut imperium divisi attolleret orbis.
 Quinetiam rerum dominam, Latii parentem
 Appetiit bello: ducibus non fieta togatis,
 Hannibalis jurata armis; deceptaque in hostis
 Servitium demens spele transivit herili :
 Mox ut in occasum vitiis communibus acti
 Corruerent Pœni, luxu Campania festo.
 Heu nunquam stabilem sortita superbia sedem !
 Illa potens, opibusque valens, Roma altera quon-
 dam,
 Comere quæ paribus potuit fastigia conis,
 Octavum rejecta locum vix pone tueretur.

DE AQUILEIA. VI.

Non erat iste locus: merito tamen aucta recenti,
 Nova inter claras Aquilejæ cieberis urbes,
 Italia ad Illyricos objecta colonia montes,
 Moenibus & portu celeberrima: sed magis illud

Aminet, extremo quod te sub tempore legit.
 Solveret exacto cui iusta piacula iustro
 Maximus, armigeri quondam sub nomine lixæ,
 Felix quæ tanti spectatrix læta triumphî,
 Punisti Aufonio Rutupinum marte latronem.

DE ARELATE. VII.

Pande, duplex Arelate, tuos blanda hospita portus,
 Gallula Roma Arelas: quam Narbo Martius, & quam
 Accolit Alpinis opulenta Vienna colonis.
 Præcipitis Rhodani sic intercisa fluentis,
 Ut mediam facias navali ponte plateam.
 Per quem Romani commercia fuscipis orbis,
 Nec cohibes: populosque alios & mœnia ditas:
 Gallia quis fruitur, gremioque Aquitania lato.

DE EMERITA. VIII.

Iure mihi post has memorabere nomen Iberum
 Emerita: æquoreus quam præterlabitur amnis,
 Submittit cui tota suos Hispania fasces.
 Corduba non, non arce potens tibi Tarraco, certant,
 Quæque sinu pelagi jactat se Bracara dives.

DE ATHENIS. IX.

Nunc & terrigenis patribus memoremus Athenas,
 Pallados & Consi quondam certaminis arcem,
 Paciferæ primum cui contigit arbor olivæ.
 Attica faciundæ cujus mera gloria linguæ.
 Unde per Ionæ populos, & nomen Achæum,
 Versa Graja manus, centum se effudit in urbes.

DE CATINA & SYRACVSIS. X.

Quis Catinam fileat? quis quadruplices Syracusas?
 Hanc ambustorum fratrum pietate celebrem,
 Illam complexam miracula fontis & amnis.
 Quam maris Ionii super vada falsa meantes
 Consociant dulces placita sibi sede liquores,
 Intorruptarum miscentes oscula aquarum.

DE TOLOSA. XI.

Non unquam altricem nostri reticebo Tolosam,
 Coctilibus muris quam circuit ambitus ingens.
 Perque latus pulchro prælabitur anne Garunna:
 Innumeris cultam populis, confinia propter
 Ninguida Pyrenes, & pinea Gæbennarum,

Inter Aquitanas gentes & nomen Ibertum,
 Quæ inodo quadruplices ex se quum effuderit urbes,
 Non ulla exhaustæ sentit dispendia plebis:
 Quos genuit cunctos gremio complexa colonos.

DE NARBONE. XII.

Nec tu Martie Narbo silebere: nomine cujus
 Fusa per immensum quondam provincia regnum,
 Obsiduit multos dominandi jure colonos.
 Insuntant qua se Sequanis Allobroges oris:
 Excluduntque Italos Alpina cacumina fines:
 Qua Pyrenaicis nivibus dirimuntur Iberi:
 Qua rapitur præceps Rodanus genitore Lemanno,
 Interiusque premit Aquitanica rura Cebennæ,
 Vsq̃ue in Teutosagos primævo nomine Belgas,
 Totum Narbo fuit. Tu Gallia prima togari
 Nominis attollis Latio proconsule fasces.
 Quis memorer portusque tuos, montesque lacusque?
 Quis populos vario discrimine vestis, & oris?
 Quodquetibi quondam Pario de marmore templum
 Tantæ molis erat, quantam non sperneret olim
 Tæquinius, Catulusque iterum postremus; & illis,
 Alæa qui statuit Capitoli culmina Cæsar?
 Te maris Eoi merces, & Iberica ditant
 Æquora: te classes Libyci Siculique profundi:
 Et quicquid vario per flumina, per freta cursu
 Advehitur, toto tibi navigat orbe κατὰ πλῆθος.

DE BURDIGALA. XIII.

Impia jam dudum condemo silentia, quod te,
 O patria, insignem Bæcho, fluviiisque, virisque,
 Moribus, ingeniisque hominum, procerumque senatu,
 Non inter primas memorem: quasi conscius urbis
 Exiguæ, inmeritas dubitem contingere laudes.
 Non pudor hinc nobis, Nec enim mihi barbara Reni
 Ora, nec Arctoo domus est glacialis in Hæmo.
 Burdigala est natale solum: clementia cæli
 Miris: ubi & riguæ larga indulgentia terræ:
 Ver longum, brumæq; breves, iuga frondea subsunt,
 Fervent æquoreos imitata fluenta meatus.
 Quadrua murorum species, sic turribus altis
 Ardua, ut acrias intrent fastigia nubes.
 Distinctas interne vias mirere, domorum
 Dispositum, & latas nomèn servare plateas,
 Tum respondentes directa in compita portas,
 Per mediumque urbis fontani fluminis alveum;
 Quem pater Oceanus refluxo quum impleverit æstu,

Ad.

Adlabi totum spectabis classibus æquor.
 Quid memorem Pario contextum marmore fontem
 Euripi fervere freto? quanta umbra profundi!
 Quantum in amne tumor! quanto ruit agmine præ-
 ceptis

Margine contenti bisfena per ossa cursus,
 Innumeros populi non unquam exhaustus ad usus!
 Hunc cuperes, Rex Medæ, tuis conjungere castris,
 Flumina consumpto quum defecere ineatu,
 Hujus fontis aquas peregrinas ferre per urbes,
 Unum per cunctas solitus portare Choasperm.

Salve, fons ignote ortu, sacer, alme, perennis,
 Vitree, glauce, profunde, sonore, illimis, opace.
 Salve urbis genius, medico potabilis haultu,
 DIVONA, Cælarum lingua fons addite Divis.
 Non Aponus potu, vitrea non luce Nemausus
 Purior: æquoreo non plenior amne Timavus.

Hic labor extremus celebres collegerit urbes.
 Utque caput numeri Roma inclyta, sic capite isto
 Burdigala ancipiti confirmet vertice sedem.
 Hæc patria est; patrias sed Roma supervenit omnes.
 Diligo Burdigalam; Romam colo. civis in hac sum,
 Consul in ambabus. Cunctæ hic, ibi sella curulis.

L V D V S

SEPTEM SAPIENTVM.

AVSONIVS CONSVL Latino

Drepanio Pacato Proconsuli.

I Gnoscenda isthæc, an cognoscenda rearis:

Attento, Drepani, perlege iudicio.

Æquanimus fiam te iudice: sive legenda,

Sive regenda putes carmina, quæ dedimus.

Nam primum est inruisse tuum, Pacate, favorem:

Proxima defensi cura pudoris eris.

Possim ego censuram lectoris ferre severi:

Et possum modica laude placere mihi.

Novit equus plausæ sonitum cervicis amare:

Novit & intrepidus verbera lenta pati.

Mæonio qualem cultum quæsit Homero

Censor Aristarchus, norma que Zenodoti.

Pone obelos igitur spuriorum stigmata varum.

Palmas, non culpas esse putabo meas:

Et correctæ magis, quam condemnata vocabo,

Apponet docti quæ mihi lima viri.

Interea arbitrii subiturus pondera tanti,
Optabo, ut placeam: sin minus, ut taceam.

PROLOGVS.

Septem sapientes, nomen quibus istud dedit
Superior ætas, nec secuta sustulit,
Hodie in orchestram palliati prodeunt.
Quid erubescis tu togate Romule,
Scenam quod introibunt tam clari viri?
Nobis pudendum est hoc? & Atticis quoque:
Quibus theatrum curiæ præbet vicem.
Nostris negotiis sua loca sortito data:
Campus comitiis, ut Conscriptis curia:
Forum, atque Rostra separat jus civium.
Vna est Athenis, atque in omni Græcia,
Ad consulendum publici sedes loci:
Quam in urbe nostra sero luxus condidit:
Ædilis olim scenam tabulatam dabat
Subito, excitata nulla mole saxeæ.
Murena sic, & Gallius, nota eloquar.
Postquam potentes, nec verentes sumptuum,
Nomen perenne crediderunt, si semel
Constructa moles saxeæ fundamine
In omne tempus conderet ludis locum:
Cuneata crevit hæc theatri immanitas.
Pompejus hanc, & Balbus, & Cæsar dedit
Octavianus, concertantes sumptibus.
Sed ego quid istæ? non hac causa huc prodii,
Ut expedirem quis theatra, quis forum,
Quis condidisset primas partes mænium:
Sed ut verendos, diisque laudatos viros,
Prægrederer agere: * quid vellent sibi.
Pronunciare suas solent sententias:
Quas quisque providentium anteverterit,
Scitis profecto quæ sint: sed si memoria
Rebus verustis cludit: veniet Ludius
Edisserator harum, quas teneo minus.

LVDIVS.

Delphis Solonem scripse fama est Atticum,
Γνωθὶ σεαυτὸν, quod Latinum est, Nosce te.
Multi hoc Laconis esse Chilonis putant.
Spartane Chilon sit tuum, nec ne ambigunt,
Quod introfertur, τίλ' ὁ δὲ μὲν μακρὰ βίη,
Finem intueri longæ vitæ quo jubes;
Multi hoc Solonem dixit Croeso existimant.
Et Pittacum dixisse fama est Lesbium,
Γινώσκε καὶ χρόνον; Tempus ut noxis, juber.

Sed καὶ ὁ; iste, tempestivum tempus est.
 Bias Prieneus dixit, οἱ πολλοὶ κακοί :
 Quod est Latinum, Plures hominum sunt mali :
 Sed imperitos scito, quos dixit malos.
 Μάλιστα τὸ πᾶν, Periandri est Corinthii :
 Meditationem esse totum, qui putat.
 ἄριστον μέτρον esse dixit Lindius
 Cleobulus, hoc est, Optimus cunctis modus.
 Thales, ἡ γυνὴ πάντες ἄτη protulit.
 Spondere qui nos, noxa quod præest, vetat.
 Hoc nos inonere, foeneratis non placet.
 Dixi, recedam, legifer venit Solon.

S O L O N.

De more Græco prodeò in scenam Solon,
 Septem Sapientum fama cui palmam dedit.
 Sed fama non est iudicii severitas.
 Neque me esse primum, vestrum aut imum existimo;
 Æqualitas quod ordinem nescit pati.
 Recte olim ineptum Delphicus iussit Deus
 Quærentem quisnam primus sapientum foret;
 Ut in orbe tereti nomina eorum inscriberet ;
 Ne primus esset, ne velimus quispiam.
 Eorum è medio prodeò gyro Solon :
 Ut quod dixisse Cræso regi existimor,
 Id omnis hominum secta sibi dictum putet.
 Græce coactum : δεῖν τίλ' ὁ μακρὸν βίη :
 Quod longius sit, si Latine edisseras :
 Spectare vitæ jubeo cunctos terminum.
 Proinde miseros, aut beatos dicere
 Evita: quod sunt semper accipiti statu.
 Id adeo sic est, si queam, paucis loquar.
 Rex, an tyrannus Lydiæ Cræsus, fuit
 His in beatis, dives insanum in modum,
 Lateribus aureis templa qui divis dabat,
 Is me evocavit. Venio dicto obediens,
 Meliore ut uti rege possint Lydii.
 Rogat, beatum prodam, si quem noverim.
 Telana dico civem non ignobilem.
 Pro patria pugnans iste vitam objecerat.
 Despexit, alium quærit, inveni Aglaum :
 Fines qui agelli proprii nunquam exceserat.
 At ille ridens, Quo dein me ponis loco,
 Beatus orbe toto qui solus vocor ?
 Spectandum dico terminum vitæ prius:
 Tum judicandum, si manet felicitas.
 Dictum moleste Cræsus accepit, at ego
 Relinquo regem, bellum ille in Persas parat.

Profectus, victus, victus, regi deditus.

At ille caprus, funeris ipse instar fui.
 Quin flamma totum se per ambitum dabat,
 Volvens in altum fumidos æstu globos.
 At pæne sero Croesus ingenti sono,
 O vere vates, inquit : ô Solon, Solon.
 Clamore inagno ter Solonem nuncupat.
 Qua voce Cyrus motus, extingui iubet
 Gyrum per omnem, & destrui ardentem pyram;
 Et commodum profusus imber nubibus
 Repressit ignem. Croesus ad regem illico
 Deductus lectam per ministrorum manu
 Interrogatus, quem Solonem diceret:
 Et quam ciendi causam haberet nominis,
 Seriem per omnem cuncta regi edisserit.
 Miseratur ille : vimque fortunæ videns,
 Laudat Solonem : Croesium in amicis habet.
 Victumque pedicis aureis secum iubet
 Reliquum quod esset vitæ, totum degeret.
 Ego duorum regum testimonio
 Laudatus, & probatus ambobus fui.
 Quodque uni dictum est, quisq, sibi dictum putet.
 Ego jam peregi, qua de causa huc prodii.
 Venit ecce Chilon. Vos valete : & plaudite.

CHILON.

Lumbi sedendo, oculique spectando dolent,
 Manendo Solonem quoad sese recipiat.
 Mui, quam pauca quam diu loquuntur Attici
 Vnam trecentis versibus sententiam
 Tandem peregit; meque respectans abit.
 Sparranus ego sum Chilo, qui nunc prodeo.
 Brevitate nota, qua Lacones nimir
 Commendo nostrum γῶσι σιωπῶν, Nosce te,
 Quod in columna jam tenetur Delphica.
 Labor molestus iste, fructi est optimi,
 Quid ferre possis, quidve non, dignoscere,
 Noctu, diuque quæ geras, quæ geiseris,
 Adusque puncti tenuis instar querere,
 Officia cuncta, pudor, honor, constantia,
 In hoc : & illa spreta nobis gloria.
 Dixi. Valete memores. Plausum non moror.

CLEOBVLVS.

Cleobulus ego sum, parvæ civis insulæ,
 Mægae sed auctor, qua cluo, sententiæ:

ἄριστον μὲν quem dixisse existimant.

Interpretare tu, qui orchestræ proximus,
Gradibus propinquis in quatuordecim sedes:

ἄριστον μὲν, an sit optimus modus.

Dic, annuisti. gratiam habeo, persequar

Per ordinem. poeta dixit isthoc loco

Afer videtur vester, **VT NE QUID NIMIS.**

Et noster quidam, *μολὴν ἄγαν*. Huc pertinet

Vterque sensus, Italus, seu Dorius.

Fandi, tacendi, somni vicinus modus,

Beneficiorum, gratiarum, injuriæ,

Studii, laborum, vita in omni quicquid est,

Istum requirit optimæ pausæ modum.

Dixi. Recedam, ut sit modus. venit Thales.

T H A L E S.

Mile sius Thalesum: **A Q V A M** qui principem
Rebus creandis. dixi, ut vates Pindarus.

* * * *

Dedere piscatores extractum mari.

Namque hi jubente Delio, me legerant:

Quod ille munus hoc sapienti miserat.

Ego recusans non recepi: at reddidi

Ferendum ad alios: quos priores crederem.

Dein per omnes septem sapientes viros

Missum: ac remissum rursus ad me deferunt.

Ergo receptum consecravi Apollini.

Nam si sapientem deligi Phoebus jubet:

Non hominem quenquam, sed deum credi decet.

Is igitur ego sum, causa sed in scenam fuit

Mihi prodeundi, quæ duobus ante me:

Assertor ut sententiæ fierem meæ.

Ea displicebit non tamen prudentibus,

Quos docuit usus, & peritos reddidit.

Nos *ἰγὺς πείσσει δὲ ἄτη*, dicimus:

Latium est, Sponde: noxia est præsto tibi.

Per mille possum currere exempla, ut probem

Prædes vadesque poenitudinis reos:

Sed nolo quenquam nominatim dicere.

Sibi quisque vestrum dicat, & secum putet,

Spondere quantis damno fuerit, & malo.

Gratum hoc officium maneat ambobus tamen.

Pars plaudite ergo: pars offensi explaudite.

B I A S.

Bias Prieneus dixi, *οἱ πολλοὶ κακοί*.

Latine dictum suspicor, Plures mali.

Dixisse nollem, **VERITAS ODIVM PARIT.**

Malos sed imperitos dixi, & barbaros:
 Qui jus, & æquum, & sacros mores negligunt,
 Nam populus iste, quo theatrum cingitur,
 Totus bonorum est, hostium tellus habet,
 Dixisse quos me creditis, Plures malos.
 Sed nemo quisquam tam malus iudex fuit,
 Qui non bonorum partibus se copulet.
 Sive ille vere bonus est, seu dici studet,
 Iam fugit illum nomen invisum mali.
 Abeo. Valet, & plaudite, plures boni.

P I T T A C V S.

Mitylena oriundus Pittacus sum Lesbios,
 Γῆνορος κωμῶν, qui dixi sententiam.
 Sed iste κωμῶν, tempus ut noris, monet:
 Et esse κωμῶν, tempestivum quod vocant,
 Roma sic est vox, Veni in tempore.
 Vester quoque ille comicus Terentius,
 Rerum omnium primum esse tempus autumnat:
 Ad Antiphilam quo venerat servus Dromo
 Nullo impeditam, temporis servans vicem.
 Reputate cuncti: quotiens offensam iucidar,
 Spectata cui non fuerit opportunitas.
 Tempus me abire, ne molestus. Plaudite.

P E R I A N D E R.

Ephyra creatus huc Periander prodeo,
 Μελην τὸ πρῶτον qui dixi: & dictum probo.
 Meditationem id esse totum, quod geras.
 Is quippe solus rei gerendæ est efficax,
 Meditatur omne qui prius negotium,
 Adversa rerum, vel secunda prædicat
 Meditanda cunctis comicus Terentius.
 Locare sedes, bellum gerere, aut ponere;
 Magnas, inodicasque res etiam, parvas quoque
 Agere volentem, semper meditari decet.
 Nam segiores omnes in cœptis novis,
 Meditatio si rei gerendæ defuit.
 Nihil est quod ampliorem curam postulet,
 Quam cogitare, quid gerendum sit. dehinc
 Incogitantes fors, non consilium regit.
 Sed ego me ad partes jam recipio. Plaudite,
 Meditati, ut vestram rem curetis publicam.

EORVNDEN

SEPTEM SAPIENTVM

SENTENTIÆ,

Septenis versibus ab eodem
Aufonio explicatæ.

BIAS PRIENEVS.

Quænam summa boni? Mens quæ sibi conscia recti.
Pernicies homini quæ maxima? Solus homo alter.
Quis dives? Qui nihil cupiat. Quis pauper? Avarus.
Quæ dos matrouæ pulcherrima? Vita pudica.
Quæ casta est? de qua mentiri fama veretur.
Quod prudentis opus? Quin possit, nolle nocere.
Quid stulti proprium? Non posse, & velle nocere.

PITTACVS MITYLENÆVS.

Loqui ignorabit, qui tacere nesciet.
Bono probari malo, quam multis inalis.
Demens superbis invidet felicibus.
Demens dolorem ridet infeliciū.
Pareto legi, quisque legem sanxeris.
Plures amicos re secunda compara.
Paucos amicos rebus adversis proba.

CLEOBVLVS LINDIVS.

Quanto plus liceat, tam libeat minus.
Fortunæ invidiæ est inmeritis iniser.
Felix criminibus nullus erit diu.
Ignoscas aliis multa; nihil tibi.
Parcit quisque bonis: perdere vult malos,
Majorum meritis gloria non datur.
Turpis sæpe datur fama minoribus.

PERIANDER CORIN-
THEVS.

Nunquam discrepat utile à decoro.
Plus est sollicitus, magis beatus.
Mortem optare malum, timere pejus.
Faxis ut libeat quod est necesse.
Multis terribilis, caveto multos.
Si fortuna juvat, caveto tolli.
Si fortuna tonat, caveto mergi.

SOLON ATHENIENSIS.

Dico tunc beatam vitam, quum perfecta fata sint.
 Par pati jugator conjux. quicquid impas, diffidet.
 Non erunt honores unquam fortuiti muneris.
 Clam coarguas propinquum, quem palam laudaveris.
 Pulchrius multo parari, quam creari nobilem.
 Certa si decreta fors est, quid cavere proderit?
 Sive sint incerta cuncta, quid timere convenit?

CHILO LACEDÆMONIVS.

Nolo minor me timeat, despiciatque major.
 Vive minor mortis, uti sis inemor & salutis.
 Tristia cuncta exuperans aut animo, aut amico,
 Tu bene si quid facias, non meminisse fas est.
 Quæ bene facta accipias, perpetuo memento.
 Grata senectus homini, quæ parilis juventæ,
 Illa juventa est gravior, quæ similis senectæ.

THALES MILESIVS.

Turpe quid ausurus, te sine teste time.
 Vita perit, mortis gloria non moritur.
 Quod facturus eris, dicere sustuleris.
 Crux est, si metnas vincere quod nequeas.
 Quum vere objurgas, sic inimice juvas:
 Quum falso laudas, tunc & amice noces.
 Nil nimium satis est, ne sit & hoc nimium.

De iisdem septem Sapientibus, è Græco.

Septenis patriam sapientum, nomina, voces,
 Versibus expediam: sua quemque monostichadicent:
 Chilo, cui patria est Lacedæmon, Noscere seipsum.
 Periander, Trepidam moderare Corinthius iram.
 Ex Mitylenæis, Nimium nil, Pittacus oris.
 Mensuram optimum ait Cleobulus Lindius, in re.
 Expectare Solon finem docet, ortus Athenis:
 Plures esse Bias pravos, quem clara Priene.
 Mileti, fugisse Thales vadimoniam, alumnus.

A V S O N I I

B V R D I G A L E N S I S

E D Y L L I A.

VERSUS PASCHALES PROCODICTI Edyllium. I.

S Ancta salutiferi redeunt sollempnia CHRISTI :
Et devota pii celebrant jejunia mystæ.
At nos æternum cohibentes pectore cultum,
Intemeratorum vim continuamus honorum.
Annua cura sacris, jugis reverentia nobis.
Magne pater rerum, cui terra, & pontus & aer,
Tartaraque & piæi servit plaga lactea coeli :
Noxia quem scelerum plebes tremit, almaque rursus
Concelebrat votis animarum turba piarum :
Tu brevis hunc ævi cursum, celeremque caducæ
Finem animæ donas, æternæ munere vitæ.
Tu mites legum monitus, sacrosque prophetas
Humano impertis generi: servasque nepotes,
Deceptum miseratus Adam:quem capta venenis
Implicuit socium blandis erroribus Eva.
Tu verbum, pater alme, tuum, natumque deumque
Concedis terris totum, similemque, paremque,
Ex vero verum, vivaque ab origine vivum.
Ille tuis doctus monitis hoc addidit unum :
Ut super æquoreas nabat qui spiritus undas,
Pigra immortali vegetaret membra lavacro.
Trina fides, auctore uno, spes certa salutis
Hunc numerum junctis virtutibus amplectenti.
Tale & terrenis specimen spectatur in oris
Augustus genitor, geminûm sator Augustorum.
Qui fratrem, natumque pie complexus, utrumque
Numine partitur : regnum neque dividit unum:
Omnia solus habens, atque omnia dilargitus.
Hos igitur nobis trina pietate vigentes,
Rectores terræ placidos, cælique ministros,
Christe apud æternum placabilis adire patrem.

A V S O N I V S

LECTORI SVO S. D.

Post deum semper patrem colui: secundamque reverentiam genitori meo debui. Sequitur ergo hanc summi Dei venerationem Epiccion patri mei, titulus à Græciæ auctoribus, defunctorum honori dicatus, non ambiciosus, sed religiosus: quem commendo lectori meo, siue is filius est, seu pater, siue utrumque. Neque ut laudet exigo, sed ut amet, postulo. Neque vero nunc patrem meum laudando, quod ille non eget, & ego functum oblatione vivensium onerare non debeo. Neque dico, nisi quod agnoscunt, qui patri atatis ejus interfuerunt. Falsum me autem, morte ejus obita, dicere, & verum tacere, ejusdem piaculi existimo. Imagini ipsius hi versus subscripti sunt: neque minus in opusculorum seciem relati. Alia omnia mea displicent mihi, hos relegisse amo. Vale.

Epiccion in patrem suum Iulium
Aufonium.

EDYLLIVM. II.

Nomine ego Aufonius, non ultimus arte medendi;
Et mea si nosset tempora, primus eram,
Vicinas urbes colui, patriæque domoque,
Vasates patria, sed lare Burdigalam.
Curia me duplex, & uterque senatus habebat
Muneris exortem, nomine participem.
Non opulens, nec egens: parcus, sine sordibus egi.
Victum, habitum, mores semper eadem habui:
Sermone impromptus Latio: verum Attica lingua
Suffecit culti vocibus eloquii.
Obtuli opem cunctis poscentibus artis inemptæ.
Officiumque meum cum pietate fuit.
Iudicium de me studui præstare bonorum:
Ipse mihi nunquam, iudice me, placui.
Officia in multos diverso debita cultu,
Personis, meritis, tempore distribui.
Litibus abstinui: non auxi, non minuï rem.
Indice me nullus, sed neque teste perit.
Invidi nunquam, cupere atque ambire refugi.
Iurare, aut falsum dicere, par habui.
Factio me sibi non, non conjuratio junxit,
Sincero colui fœdere amicitias.

Felicem

Felicem scivi, non qui, quod vellet, haberet:
 Sed qui per fatum non data, non cuperet.
 Non occurrator, non garrulus, obvia cerneus,
 Valvis, & velo condita, non adli.
 Famam, quæ posset vitam lacerare bonorum,
 Non finxi: & veram si scierim, tacui.
 Ira procul: spes vana procul: procul auxiacura,
 Inque bonis hominum gaudia falsa procul.
 Vitati coetus, ejuratique tumultus,
 Et semper fictæ principum amicitiz.
 Deliquisse nihil nunquam landem esse putavi,
 Atque bonos mores legibus antetuli.
 Irasci promptus, properavi condere motum:
 Atque mihi poenas pro levitate dedi.
 Conjugium per lustra novem sine crimine concors
 Vnum habui, gnatos quattuor edidimus.
 Prima obiit lactens, at qui fuit ultimus ævi,
 Pubertate rudi non rudis interiit.
 Maximus ad summum culmen pervenit honorum,
 Præfectus Gallis, & Libyæ, & Latio,
 Tranquillus, clementis, oculis, voce, ore serenus,
 In genitore suo mente animoque pater.
 Hujus ego & natum & generum pro Consule vidi.
 Consul ut ipse foret, spes mihi certa fuit.
 Matronale decus possedit filia, cujus
 Egregia & nuptæ laus erat, & viduæ;
 Quæ nati, generique & progeneri, simul omnium
 Multiplici illustres vidit honore domos.
 Ipse nec affectans, nec detrectator honorum,
 Præfectus magni nuncupor Illyrici.
 Hæc me fortunæ larga indulgentia suavit,
 Numine adorato, vitæ abitum petere.
 Ne fortunatæ spacium inviolabile vitæ
 Fatali adinor su stringeret ulla dies.
 Obtinui: auditæque preces: spem, vota, timorem,
 Sopitus placido sine, relinquo aliis.
 Inter mærentes, sed non ego inæstus, amicos
 Dispositis jaculi funeris arbitriis.
 Nonaginta annos baculo sine, corpore toto
 Exegi, cunctis integer officiis.
 Hæc quicumque leges, non aspernabere fari:
 Talis vita tibi, qualia vota mihi.

*Quum de palatio, post multos annos honoratissimus, quippe
 jam consul, redisset ad patriam, villulam quam pater
 reliqueras introgressus, his versibus lusi, Luciliano
 filio.*

Aufonii Villula. E D Y L. III.

Salve hærediolum majorum regna meorum,
 Quod proavus, quod avus, quod pater excoluit.
 Quod mihi jam senior, properata morte, relinquit,
 Heheu nolueram tam cito posse frui.
 Iusta quidem series patri succedere: verum
 Esse simul dominos, gratior ordo piis.
 Nunc labor, & curæ inea sunt. sola ante voluptas
 Partibus in nostris, cetera patris erant.
 Parvum hærediolum, fateor, sed nulla fuit res
 Parva unquam æquanimis: adde etiam unanims.
 Ex animo rem stare æquum puto, non animuin ex re
 Cuncta cupit Croesus, Diogenes nihilum,
 Spargit Aristippus mediis in Syrtibus aurum.
 Aurea non satis est Lydia terra Midæ,
 Cui nullus finis cupiendi est, nullus habendi.
 Ille opibus modus est, quem statuas animo.
 Verum ager ille meus, quantus sit nosce: etiam me
 Noveris, & uoris te quoque, si potis es:
 Quamquam difficile est se noscere. *quid si quædam,*
 Quam prope legimus, tam cito negligimus.
 Agri bis centum colo iugera, vinea centum
 Iugeribus colitur, prataque dimidium.
 Silva supra duplum quam prata, & vinea, & arvum.
 Cultor agri nobis nec superest, nec abest.
 Fons propter, puteusque brevis: tum purus & amnis:
 Naviger hic refluus me vehit, ac revehit.
 Conduuntur fructus geminum mihi semper in annum.
 Cui non longa penus, huic quoque prompta fames.
 Hæc mihi non procul urbe sita est, nec prorsus ad
 urbem:
 Ne patiar turbas, utque bonis potiar.
 Et quoties mutare locum fastidia cogunt,
 Transseo: & alternis rure, vel urbe fruor,

A V S O N I V S

HESPERIO FILIO.

Libellum, gem ad nepotulam meam, sororis tue filium,
 instar protreptici iusseram, venturus ipse præmisi legen-
 tum. Hoc enim malui, quam ipse recitare: esset ut ti-
 bi censura liberior: quæ duobus causis impeditur: scilicet: quod
 aures nostras, aulica velotius, quam lecta præterunt, &
 quod sinceritas iudicandi presentia recitantis oneratur.
 Nunc ubi utrumque integrum est, Quia & legenti tibi libera
 mora

*mora est: & iudicaturus non obstat nostri verecundia. Sed
hæc tu, fili dulcissime, habeo quod admoneam. Si qua tibi in
his versiculis videbuntur (nam vereor ut multa sint) fuca-
teus concinnata, quam verius: & plus coloris quam succi
habere: ipse sciens finire permisi, venaustula ut essent magis,
quam fornicula; instar virginum.*

quas matres student

*Deiussis humeris esse, victo pectore: ut graciles
sient.*

*nosli cetera. Superest igitur, ut dicas, Quid moraris iudica-
tionem meam de eo, quod ipse pronuncias esse mendosum?
dicam, scilicet, me huiusmodi versibus foris erubescere: sed
intra nos minus verecundari. namque ego hac amicis illius
magis quam meis scripsi: aut fortasse & meis. Sis pateris oï
oportet. Ad summam valeat auctoritas tua. mihi cum
infanteratio est. Vale, fili dulcissime.*

**Ad nepotem Aufonium protrepticon de
studio puerili. EDYLL. IV.**

*Sunt etiam Musis sua ludrica, mista Camenis
Ocia sunt, mellite nepos; nec semper acerbi
Exercet pueros vox imperiosa magistri,
Sed requies, studique vices rata tempora servant.
Et satis est puero memori legisse libenter.
Et cessare licet. Grajo schola nomine dicta est;
Iusta labori feris tribuantur ut ocia Musis.
Quo magis alternum certus succedere ludum,
Disce libens, longum delectura laborem
Intervalla damus. Studium puerile fatiscit,
Lata nisi austeris varientur festa profectis.
Disce libens, terrici nec præceptoris habenas
Detestere nepos, nunquam horrida forma magistri,
Ille licet tristis senio, nec voce serenus
Aspera contractæ minuetur iurgia frontis,
Nunquam immanis erit: placet assuetudine vulsus,
Qui semel imbuerit, rugas nutricis amabit,
Qui refugit matrem, pappos, aviasque tremantes
Anteferunt patribus feri nova cura nepotes.
Sic neque Peliden Chiron terrebat Achillem
Thessalico permixtus equo: nec pinifer Atlas
Amphitryoniadem puerum: sed blandus uterque
Mitibus alloquiis teneros mulcebat alumnos.
Tu quoque ne metuas; quamvis schola verberet multo
Iucrepet, & truculenta senex gerat ora magister.
Degeneres animos timor arguit: at tibi consta
Intrepidus, nec te clamor, plagæque sonantes,
Nec matutinis agitet formido sub horis:*

Quod sceptrum vibrat ferulæ, quod multa suppellex
 Virgea: quod fallax scuticam prætexit aluta:
 Quod fervent trepido subsellia vestra tumultu.
 Pompa loci, & vani fugiatur scena timoris.
 Hæc olim genitorque tuus, genitrixque secuti
 Securam placido mihi permulsero senectam:
 In senium, quodcunque super labentibus annis
 Fata dabunt, qui nomen avi geris indole prima,
 Prime nepos, vel re vel spe mihi porge fruendum:
 Nunc ego te puerum, innox in juvenalibus annis,
 Iamque virum cernam, si fors ita jusserit: aut si
 Invidia est, sperabo tamen: nec vota fatiscent,
 Vt patris, neque mei non immemor, ardua semper
 Præmia Musarum cupias: factus & olim
 Hac gradiare via, qua nos præcessimus: & cui
 Proconsul genitor, præfectus avunculus instant.
 Perlege quodcunque est memorabile. priva monebo
 Conditor Iliados, & amabilis orsa Menandri
 Evolvenda tibi. tu flexi & acumine vocis,
 Innumeros numeros doctis accentibus esser.
 Affectusque impone legens, distinctio sensum
 Auget, & ignavis dant intervalla vigorem.
 Ecquando ista meæ contingent dona senectæ?
 Quando oblita mihi tot carmina, totque per ævum
 Connexa historiæ, soccos aulaeque regum,
 Et melicos, lyricosque modos præfando, novabis,
 Obductosque seni facies puerafcere sensus.
 Te præeunte, nepos, modulata poemata Flacci?
 Altisonumque iterum fas est didicisse Maronem.
 Tu quoque, qui Latium lecto sermone Terenti
 Comis, & astricto percurris pulpita focco,
 Ad nova vix memorem diverbia coge senectam.
 Iam facinus, Catilina, tuum, Lepidique tumultum,
 Ab Lepido & Catulo jam res & tempora Romæ
 Orfus, bisenos seriem connecto per annos.
 Iam lego civili mistum mavorte duellum,
 Movit quod socio Sertorius exul Ibero.
 Nec rudis hoc avus admoneo, sed mille docendo
 Ingenia expertus. Multos lactantibus annis
 Ipse alui: gremioque fovens, & murmura solvens,
 Eripui tenerum blandis nutricibus ævum.
 Mox pueros molli monitu, & formidine leni
 Pellexi, ut mites peterent per acerba profectus,
 Carpturi dulcem fructum radicis amaræ.
 Idem vesticipes motu jam puberis ævi,
 Ad mores, artesque bonas, fandique vigorem
 Prodnxi: quanquam imperium cervice negarent
 Ferre, nec insectis præberent ora lupatis.

Arduatemperies, dura experientia, rarus
 Eventus, longo rerum spectatus ab usu,
 Ut regat indocilem mitis censura juventam,
 Quæ tolerata mihi, donec jam æruinna juvaret,
 Leniretque nsum bona consuetudo laborum.
 Donec ad Augustæ pia munera disciplinæ
 Accirer, varioque accingeret auctus honore:
 Aurea quum parere mihi palatia iussu.
 Absistat Nemesi: ferat & fortuna jocantem,
 Præfedi Imperio, dum prætextatus in ostro,
 Et sceptro, & solio sibi præfert jura magistri:
 Majoresque putat nostros Augustus honores,
 Quos mox sublimi maturus protulit auctu:
 Quæstor ut Augustis, patri, natoque crearer:
 Ut præfecturam duplicem, sellamque curulem,
 Ut trabeam, pictamque togam, mea præmia, consul
 Induerer: fastisque meis prælatus haberer.
 His ego quæsi meritum quam grande nepoti
 Consul avus: lumenque tuæ præluceo vitæ.
 Quanvis & patrio jamdudum nomine clarus,
 Posses ornatus, posses honoratus haberi:
 Accessit tamen ex nobis honor iuclytus, hunc tu
 Effice, ne sit onus: per te ut connixus in altum
 Conscendas: speresque tuos, te consule, fasses.

Genethliacon ad eundem Ausonium
 nepotem. E D Y L. v.

Carmina prima tibi quum jam puerilibus annis
 Traderet assidui permulceus cura magistri,
 Imbueretque novas aureis, sensusque sequaces,
 Ut respondendas docili quoque murmure voces
 Einendata rudi proferret lingua palato,
 Addidimus nil triste senes: ne cura monendi
 Læderet, aut dulcis gustus vitaret amaris.
 At modo quum motu vigeas jam puberis ævi,
 Forriaque à teneris possis secernere: & ipse
 Admonitor morumque tibi, fandique videri:
 Accipe non præcepta quidem, sed vota precantis,
 Et gratantis avi festum ad sollemne nepotis.
 Admuito, ut reducem fatorum à fine senectam
 Sospes agam: festumque diem dubitataque cernam
 Sidera, deposito prope conclamatus in ævo.
 Hoc, mellite nepos, duplicato foenere partum
 Natali accedente tuo, munusque salutis
 Plenius hoc nostræ, quod jam tibi puberis ævi
 Crescit honos, juvenemque senex jam cerno nepotem,
 Sexta tibi hæc primo remeat trieteris ab anno,

Septembres notis referens natalibus idus,
 Idus alma dies, geniis quoque culta deorum,
 Sextiles Hecate Latonia vendicat idus
 Mercurius Majas superiorum adjunctus honori,
 Octobres olim genitus Maro dedicat idus.
 Idus sæpe colas bisseis mensibus omnes.
 Aufonii quicumque mei celebraveris Idus.
 Vale, nepos dulcissima.

A V S O N I V S

GREGORIO FILIO S.

AN nunquam vidisti nebulam pictam in pariete? vidisti usque, & meministi. Tervtri quippe in triclinio Aeoli fucata est pictura hac: Cupidinem cruci affigunt mulieres amatrices, non hæc de nostro saculo, quæ sponte peccant: sed illa Heroica, quæ sibi ignoscunt, & plebunt deum. quarum partem in Lugentibus campis Maro noster enumerat. Hanc ego imaginem specie & argumento miratus sum. denique mirandi stuporem transtuli ad ineptiam poetandi. Mihi præter lemma, nihil placet. Sed commendo silæ errorem meum. Nervos nostros & cicatrices amamus: nec soli nostro vitio peccasse contenti, affectamus, ut amentur. Verum quid ego huic eclogæ studiose atrocior? certus sum, quodcumque meum scieris, amabû. quod magis spero, quam ut laudes. Vale.

A V S O N I I

CUPIDO CRUCI

AFFIXVS.

EDYL. VI.

AEris in campis, memorat quos Musa Maronis,
 Myrteus amentes ubi lucus opacat amantes:
 Orgia ducebant Heroïdes, & sua quæque,
 Ut quondam occiderant, leti argumenta gerebant,
 Errantes silva in magna, & sub luce maligna
 Inter arundineasque comas, gravidumque papaver,
 Et tacitos sine labe lacus, sine murmure rivos.
 Quorum per ripas nebuloso lumine marcent

Flecti

Fleti olim regum & puerorum nomina flores,
 Mirator Narcissus, & Oebalides Hyacinthus,
 Et Crocus auricomans, & murice pictus Adonis.
 Et tragico scriptus genitu Salaminis Aëas.
 Omnia, quæ lachrymis, & amoribus anxia moestis,
 Exercent memores obita jam morte dolores.
 Rursus in amissum revocant Heroïdas ævum.
 Fulmineos Semele decepta puerpera partus
 Deslet, & ambustas lacerans per inania cunas
 Ventilare ignavum simulati fulminis ignem.
 Irrita dona querens, sexu gavisâ virili,
 Mœret in antiquam Cænis revocata figuram.
 Vulnere siccât adhuc Procris: Cephalique cruentam
 Diligit & percussa manum. Fert fumida testæ
 Lumina Sestiaca præceps de turre puella.
 Et de nimbo saltum Lencate minatur
 Mascula Lesbiacis Sappho peritura sagittis.
 Harmoniæ cultus Eriphyle incocta recusat,
 Infelix nato, nec fortunata marito.
 Tota quoque aeris Minoïa fabula Cretæ,
 Picturarum instar tenui sub imagine vibrat.
 Pasiphæ nivei sequitur vestigia tauri.
 Licia fert glomerata manu, deserta Ariadne.
 Respicit abjectas desperans Phædra tabellas.
 Hæc laqueum gerit, hæc vanæ simulacra coronæ;
 Dædaliz pudet hanc latebras subisse juvencæ.
 Præreptas queritur per inania gaudia noctes
 Laodamiâ duas, vivi functique mariti.
 Parte truces alia strictis mucronibus omnes
 Et Tisbe & Canace, & Sidonis horret Elissa.
 Conjugis hæc, hæc patris, & hæc gerit hospitii ense,
 Errat & ipsa olim qualis per Latmia saxa
 Endymioncos solita affectare sopores
 Cum face, & astrigero diademate Luna bicornis.
 Centum aliæ veterum recolentes vulnere amorum,
 Dulcibus & moestis refovent tormenta querelis.
 Quas inter medias furvæ caliginis unbram
 Dispulit inconsultus Amor stridentibus alis.
 Agnovere omnes puerum; memoriq; recurrit
 Commune in sensere reum, quamquam humida circum
 Nubila, & auratas fulgentia cingula bullas,
 Et pharetram, & rutilæ fuscarent lampados ignem:
 Agnoscunt tamen: & vanum vibrare vigorem
 Occipiunt; hostemque unum loca non sua nactum,
 Quum pigros ageret densa sub nocte volatur,
 Facta nube premur, trepidantem & cassâ parantem
 Suffugia, in coctum mediæ traxere catervæ,
 Eligitur incesto myrtus potissima luo,

Invidiosa deum poenis, cruciaverat illic
 Spreta olim memorem Veneris Proserpina Adonim.
 Hujus in excelsa suspensam stipite Amorem,
 Devinctum post terga manus, substrictaque plantis
 Vincula moerentem, nullo moderamine poenæ
 Afficiunt, reus est sine crimine, iudice nullo
 Accusatus Amor, se quisque absolvere gessit:
 Transferat ut proprias aliena in crimina culpas.
 Cunctæ exprobrantes tolerati insignia leti
 Expediunt, hæc arma putant, hæc ultio dulcis,
 Ut quo quæque perit, studeat punire dolorem.
 Hæc laqueum tenet, hæc speciem mucrouis inanem
 Ingerit, illa cava animes, rupemque fragosam,
 Infanisque metum pelagi, & sine fluctibus æquor.
 Nonnullæ flammæ quatiunt: trepidoque minantur
 Stridentes nullo igne faces, rescindit adultum
 Myrrha uterum lacrymis lugentibus: inque paventem
 Gemmea steteri jaculatur succina trunci.
 Quædam ignoscentum specie ludibria tantum
 Solavolunt: stilus ut tenuis sub acumine puncti
 Eliciat tenerum, de quo Rosa nata, cruorem.
 Aut pubi admoveant petulantia lumina lychni.
 Ipsa etiam simili genitrix obnoxia culpæ
 Alma Venus tantos penetrat securat tumultus.
 Nec circumvento properans suffragia nato
 Terrorem ingeminat, stimulisque accendit amaris
 Ancipites furias: natiq; in crûina confert
 Dedecus ipsa suum: quod vincula cæca inarcti
 Deprenso Mavorte tulit: quod pube pudenda
 Hellepontiaci ridetur forma Priapi.
 Quod crudelis Eryx, quod semivir Herinaphroditus,
 Nec satis in verbis: roseo Venus aurea sero
 Moerentem pulsat puerum, & graviora paventem.
 Olli purpureum multato corpore rorem
 Sutilis expressit crebro rosa verberare: quæ jam
 Tincta prius, traxit rutilum magis ignea fucum.
 Inde truces cecidere minæ: vindictaque major
 Crimine visa suo, Venerem factura nocentem.
 Ipsæ intercedunt Heroïdes, & sua quæque
 Funera crudeli malunt adscribere fato.
 Tum grates pia mater agit, cessisse dolentes
 Et condonatas puero dimittere culpas.
 Talia nocturnis olim simulacra figuris
 Exercent trepidam casto terrore quietem.
 Quæ postquam multa perpessus nocte Cupido
 Effugit, pulsa tandem caligine somni
 Evolat ad superos, portaque evadit eburna.

A V S O N I V S

PAVLO SVO S. P. D.

Pervicaci tandem : & operta musarum mearum, qua
initiorum velabat obscuritas, quanquam non proph-
nias, irrumpis, Paule carissime. Quamvis enim te non
ejus vulgi existimem, quod Horatius arcei ingressu : tamen
sua cuique sacra : nec idem Cereri quod Libero, etiam sub
iisdem cultoribus. Pernat, quatinus alumnam meam luse-
ram, rudis, & inchoata ad domestica solatium canilona,
quum sine metu, arcana securitate fruerentur, proferre ad
lucem caligantia coegisti. Persecundia mea scilicet spoliū
concupisti, aut, quantum tibi in me juris esset, ab invito in-
dicari. Na tu Alexandri Macedonis pervicaciam superres-
sus : qui fatalis iugis lora quum solvere non posset, abscedit : &
Pythia specum, quod nefas erat parere, penetravit. Vere
igitur ut tuis, pari jure, sed fiducia dispari, quippe tua possunt
populum non timere : meis etiam intra me erubesco.

Vt voluisti, Paule, cunctos Bissulæ versus habes :
Lusinus quos in Suevæ gratiam virgunculæ,
Ocium magis foventes, quam studentes gloria.
Tu molestus flagitator lege molesta carmina.
Tibi, quod intristi, exedendum est ; sic vetus verbum
juber ;

Compedes, quas ipse fecit, ipse ut gestet faber.

Ad lectorem hujus libelli.

Carminis incompti tenuem lecture libellum,
Pone supercilium.

Seria contractis expende poemata rugis.

Nos Thymelen sequimur.

Bissula in hoc schedio cantabitur, aut Erasinus.

Anmoneo, ante bibas.

Iejunis nil scribo, meum post pocula si quis

Legerit, hic sapiet.

Sed inagis hic sapiet, si dormiet : & putet ista

Somnia mista sibi.

Ausonii Bissula. EDYL. VII.

Vbi nata sit Bissula, & quomodo in ma-
nus domini venerit.

Bissula trans gelidum stirpe, & lare profata, Renum ;

Conscia nascentis Bissula Danubii,

Capta

Capta manu, sed missa manu, dominatur in ejus
Deliciis, cuius bellica præda fuit.

Matre carens, nutricis egens, nescivit herai
Imperium.

Fortunæ ac patriæ quæ nulla opprobria sensit,
Illico inexperto libera servitio.

Sic Latiis mutata bonis, Germana maneret
Ut facies, oculos cæcula, flava comas.

Ambiguam modo lingua facit, modo forma puellam,
Hæc Reno genitam prædicat, hæc Latio.

De eadem Bissula.

Delicium, blanditiæ, ludus, amor, voluptas.
Barbara, sed quæ Latias vincis alumna pupas.
Bissula nomen teneræ rusticulum puellæ,
Horridulum non solitis, sed domino venustum.

Ad pictorem de Bissulæ imagine.

Bissula nec ceris, nec fuco imitabilis ullo,
Naturale decus fictæ non commodat arti.
Sandyx, & cerussa, alias simulate puellas,
Temperiem hanc vultus nescit manus, ergo age pictor,
Puniceas confunde rosas, & lilia misce.
Quique erit ex illis color æris, ipse sit oris.

Ad pictorem de Bissula pin- genda.

Pingere si nostram pictor meditaris alumnam,
Æmula Cecropias ars imitetur apes.

*Præcatio consulis Ansonii designati, pridie
Kalendas Iannarii fascibus sumptis.*

EDYLLIVM VIII.

Iane, veni; novus anne, veni: renovate veni Sol,
Consulis Ansonii Latiam visure curulem,
Ecquid ab Augusta nunc majestate secundum
Quod inireris, habes? Roma illa, domusque Quirini,
Et toga purpurei rutilans prætexta senati.
Hoc capite, æternis signat sua tempora Fastis.
Anne bonis cœpte auspiciis, da vere salubri
Apricas ventorum animas, da rosca Cancro
Solstitia, & gelidum Boream Septembribus hostis,
Mordeat Autumnas frigus subtile pruinas;
Et tenuata modis cesset mediocribus Æstas.
Sementem notus humificet. sit Bruma nivalis,
Dum pater antiqui renovatur Martius anni.
Spiret odorato florum nova gratia Majo.

Iulius

Inlius & segetes coquat: & mare temperet Euris.
 Sirius ardentem non augeat igne Leonem.
 Discolor arboreos variet Pomona sapes.
 Mitiget autumnus, quod maturaverit æstas,
 Et genialis hiems parva sibi dote fruatur.
 Pacem mundus agat: necturbida sidera regnent.
 Nullatuos Gradive offendat stella penates,
 Quæ non æqua tibi, non Cynthia, non celer arcus
 Finitimus terris: non tu Saturne supremo
 Vltime circumitu, procul à Pyroente remotus
 Tranquillum properabis iter. Vos cominus ite
 Stella salutigeri Iovis, & Cytheree Vesper.
 Nonnunquam hospitibus facilis Cyllenius adsit.
 Iane, veni: novus anne, veni: renovate veni Sol.
 Hostibus edomitis, qua Francia mixta Suevis,
 Certat ad obsequium, Latiis ut militet armis:
 Qua vaga Sauromates sibi junxerat agmina Chunis,
 Quaque Getes sociis Histrum adfultabat Alanis.
 Hoc mihi præpetibus victoria nuntiat alis.
 Iam venit Augustus: nostros ut comat honores,
 Officio exornans, quos participare cupisset.

Iane, veni: novus anne, veni: renovate veni Sol.
 Aurea venturo Sol porridge gaudia Iano:
 Fascibus Aufonii succedet Cæsar in annum,
 Quintam Romulei prætextam habiturus honoris.
 Ecce nbi se cumulat mea purpura (mitibus audi
 Auribus hoc Nemesis) post me digatur oriri
 Augustus consul. plus quam conferre videtur
 Me sibi: qui iussit nostros præcedere fasces.
 Iate, veni, novus anne, veni: renovate veni Sol;
 Cogere secuturos bis sena per ostia menses.
 Tu tropicum soli da cedere; rursus & illum
 Terga dare, ut duplex tropicus varietur ab astro,
 Et quater à ternis properet mutatio signis.
 Æstivos impelle dies, brumamque morantem
 Noctibus adceleret promissus Cæsaris annus.
 Illum ego si cernam, tum terque quaterque beatus;
 Tunc ero bis consul: tunc tanga'm vertice cœlum.

Item precatio calendis Ianuariis

EDYLLIVM IX.

Anne binis cœpte auspiciis, felicia cernis
 Consulis Aufonii primordia. prome coruscum
 Sol æterne caput: solitoque in iustior, alio
 Lumine, purpureum jubar exere lucis eoræ.
 Anne pater rerum, quas Iani mense bifrontis
 Volvis in hibernum glaciali huc Decembrem.

Anne, veni, & festum veteris novus aspice Iani,
 Solennes pervade vias, bis senaue mundo
 Curricula, æquatis varians per tempora signis,
 Præcipitem æterna perfer vertigine cursum:
 Sic prono raptate polo, contraria Phoebus
 Vt momenta ferat servata parte dierum,
 Et novus hiberno reparet sua lœniua pulsu.
 Menstruater decies redeunt dum cornua Lunæ:
 Exortus, obitusque manu volvente, rotabis,
 Legitimum Phœbi cohibens per signa meatum.

Ausonii Mosella. E D Y L. x.

Transferam celere in nebuloso flumine Navam,
 Addita miratus veteri nova moenia vico:
 Æquavit Latias ubi quondam Gallia Cannas:
 Insetæque jacent inopes super arva catervæ.
 Vnde iter ingrediens nemorosa per avia solum,
 Et nulla humani spectans vestigia cultus,
 Prætereo arentem sitientibus undique terris
 Dummissum, riguasque perenni fonte Tabernas,
 Arvaque Sauro matum nuper metata colonis:
 Et tandem primis Belgarum conspicio oris
 Novomagum, divi castrainclyncta Constantini.
 Purior hic campis aer: Phœbusque sereno
 Lumine purpureum referat jam ludus Olympium.
 Nec jam consertis per mutua vincula ramis,
 Quæritur exclusum viridi caligine cœlum:
 Sed liquidum jubar, & rutilam visentibus æthram
 Libera perspicui non invidet aura diei:
 In speciem quum me patriæ, cultumque nitentis
 Burdigalæ, blando pepulerunt omnia visu:
 Culmina villarum pendentibus edita ripis,
 Et virides Baccho colles, & amœna fluentia
 Subterlabentis tacito rumore Mosellæ.

Salve annis laudate agris, laudate colonis:
 Dignata imperio debent cui moenia Belgæ:
 Annis odorifero juga vitea consite Baccho.
 Consite gramineas annis viridissime ripas:
 Naviger, ut pelagus, devexas pronus in undas,
 Vt fluvius: vitreoque lacus imitate profundo,
 Et rivos trepido potes æquiparare meatu,
 Et liquido gelidos fontes præcellere potu.
 Omnia solus habes, quæ fons, quæ rivus, & annis,
 Et lacus, & bivio restans munimine pontus.
 Tu placidis prolapsus aquis, nec in murmura venti
 Vlla, nec occulti pateris luctamina saxi.
 Non superante vado rapidos reparare meatus
 Cogentis, extantes medio non æquore terras

Interceptus habes: iusti ne demat honorem
 Nominis, exclusum si dividat insula flumen.
 Tu duplices sortite vias, & quum anne secundo
 Desuis, ut celeres feriant vada concita remi:
 Et quum per ripas nusquam cessante remulco
 Intendunt collo malorum vincula nautæ.
 Ipse tuos quotiens miraris in anne recursus,
 Legitimosque putas prope segnis ire meatus?
 Tu neque limigeris ripam prætexeris ulvis:
 Nec piger immundo perfundis littora coeno:
 Sicca sed in prima aspergis vestigia lympha.
 I nunc, & Phrygiis sola lævia confere crustis,
 Tendens marmoreum laqueata per atria campum.
 Alt ego despectis, quæ census opesque dederunt,
 Naturæ mirabor opus: non cura nepotum,
 Lætaque iacturis ubi luxuriatur egestas.
 Hic solidæ sternunt humentia littora harenæ,
 Nec retinent memores vestigia pressa figuræ.
 Spectaris vitreo per lævia terga profundo,
 Secreti nihil amnis habens, utque almus aperto
 Panditur intuitu liquidis obtutibus æer,
 Nec placidi prohibent oculos per inania venti:
 Sic demersa, procul durante per intimavisu
 Cernimus, arcanique patet penetrabile fluenti:
 Quum vada lene meant, liquidarum & lapsus aquarum
 Prodit cærulea dispersas luce figuræ:
 Quod sulcata levi crispatur harena meatu:
 Inclinata tremunt viridi quod grainina fundo.
 Utque sub ingenuis agitatæ fontibus herbæ,
 Vibrantes patiuntur aquas: lucetque, latetque
 Calculus: & viridem distinguit glareæ muscum.
 Tota Caledoniæ talis pictura Britannis,
 Quæ n virides algas, & rubra corallia nudat
 Aëstus, & albentes concharum germina baccas,
 Deliciasque hominum locupletes, quæque sub undis
 Assimulant nostros inuitata monilia cultus.
 Haud aliter placidæ subter vada læta Mosellæ,
 Detegit admixtos non concolor herba lapillos.
 Intentos tamen usque oculos errorefatigant
 Interludentes examina subrica pisces.
 Sed neque tot species, obliquatoque natatus,
 Quæque per adversum succedunt agmina flumen,
 Nominaque & cunctos numerosæ stirpis alumnos
 Edere fas, haud ille finit: cui cura secundæ
 Sortis: & æquorei cessit tutela tridentis.

Tu mihi flumineis habitatrix Nais in oris,
 Squamigeri gregis ede choros, liquidoque sub alveo
 Discre cæruleo fluitantes anne catervas,

Squameus herbosas Capito inter lucet harenas
 Viscere præ tenero fartim congestus aristis:
 Nec duraturus post bina trihoria mensis.
 Purpureisque Salar stellatus tergora guttis,
 Et nullo spinæ nociturus acumine Redo
 Effugiensque oculos celeri levis Vmbra natatu.
 Tuque per obliqui fauces vexate Saravi,
 Qua bis terna fremunt scopulosis ostia pilis,
 Quum defuxisti famæ majoris in amnem,
 Liberior laxos exerces Barbe natatus.
 Tu melior pejore ævo, tibi contigit omni
 Spirantum ex numero non inlaudata senectus.
 Nec te puniceo rutilantem viscere Salmo
 Transierim, latæ cujus vaga verbera caudæ
 Gurgite de medio summas referuntur in undas;
 Occultus placido cum proditur ægnore pulsus.
 Tu loricato squamosus pectore frontem
 Lubricus, & dubiæ facturus seicula cœnæ,
 Tempora longarum fers incorrupte morarum,
 Præsignis maculis capitis: cui prodiga nutat
 Alvus, opimatoque fluens abdomine venter.
 Quæque per Illyricum, per stagna binominis Istri,
 Spumarum indiciis caperis Mustella natantum,
 In nostrum subvecta frerum, ne lata Mosellæ
 Flumina tam celebri defraudarentur alumno.
 Quis te naturæ pinxit color? atra superne
 Puncta notant tergum: qua lutea circuit Iris.
 Lubrica cæruleus perducit tergora fucus.
 Corporis ad medium fartim pinguescis: at illinc
 Usque sub extremum squallet cutis arida caudam.
 Nec te delicias mensarum Perca filebo,
 Amnigenos inter pisces dignande marinis,
 Solus puniceis facilis contendere nullis.
 Nam neque gustus iners, solidoque in corpore partes
 Segmentis coeunt: sed dissociantur aristis.
 Hic etiam Latio risus prænomine, cultor
 Stagnorum, querulis vis infestissima ranis
 Lucius, obscuras ulva, cœnoque lacunas
 Obsidet. hic nullos mensarum lectus ad usus,
 Fervet fumosis olido nidore popinis.
 Quis non & virides volgi solaria Tincas
 Norit, & Alburnos prædam puerilibus hantis,
 Sridentesque focis opsonia plebis Alausas?
 Teque inter species geminas, neutrumque, & utrum-
 que,
 Qui necdum Salmo, nec jam Salar, ambiguusque
 Amborum medio Fatio intercepte sub ævo?
 Tu quoque flumineas inter memorande cohortes
 Gobio,

Gobio, non major geminis sine pollice palmis,
 Præpinguis, teres, ovipara congestior alvo :
 Propexique jubar imitatus Gobio Barbi.
 Nunc pecus æquoreum celebrabere inagne Silure :
 Quem velut Actæo perductum tergora olivo
 Amnicolam Delphina reor. sic per freta magnum
 Laberis : & longi vix corporis agmina solvis,
 Aut brevibus defensa vadis, aut fluminis ulvis:
 Aut quum tranquillos moliris in anne meatus:
 Te virides ripæ, te cærule turba natant un
 Te liquidæ mirantur aquæ. diffunditur alveo
 Æstus, & extremi procurreunt margine fluctus,
 Talis Atlantiaco quondam ballæna profundo,
 Quum vento motuve suo telluris ad oras
 Pellitur, exclusum fundit mare: magna que surgunt
 Æquora: vicinique timent decrescere montes.
 Hic tamen, hic nostræ mitis Ballæna Mosellæ,
 Exitio procul est: magnoque honor additus anni.
 Iam liquidas spectasse vias, & lubrica pisces
 Agmina, in multiplicesque fatis numerasse catervas
 Inducant aliam spectacula vite apompan :
 Sollicitentque vagos baccheia munera visus :
 Qua sublimis apex longo super ardua tractu
 Et rupes, & aprica jugi, flexusque sinusque,
 Vitibus assurgunt, naturalique theatro.
 Gauranum sic alma jugum vindemia vestit.
 Et Rodopen: proprioque nitent Pangæa Lyæo.
 Sic viret Ismarius super æquora Thræcia collis.
 Sic mea flaventem pingunt vineta Garumnæ.
 Summis quippe jugis tendentis in ultima clivi,
 Conseritur viridi fluvialis margo Lyæo.
 Læta operum plebes, festinantesque coloni
 Vertice nunc summo properant, nunc de iuge dorso,
 Certantes stolidis clamoribus, inde viator
 Riparum subiecta terens, hinc navita labens,
 Probra canunt seris cultoribus, ad strepit ollis
 Et rupes, & silva tremens, & concavus annis.
 Nec solos hominum delectat scena locorum.
 Hic ego & agrestes Satyros, & glauca tuentes
 Naidas, extremis credam concurrere ripis,
 Capripedes agitat cum læta protervia Panas,
 Insultantque vadis: trepidasque sub anne forores
 Terrent, indocili pulsantes verberare fluctum.
 Sæpe etiam mediis furata è collibus uvas
 Inter Oreïadas Panope fluvialis amicas,
 Fugit lascivos paganica unguina Faunos.
 Dicitur, & medio quum sol stetit igneus orbe,
 Ut commune fretum, Satyros, vitreasque forores,

Consortes celebrare choros, quum præbuit horas
 Secretas hominum coetu flagrantior æstus :
 Tunc insultantes sua per fræta ludere Nymphas,
 Et Satyros mersare vadis, rudibusque natandi,
 Per medias exire manus; dum lubrica falsi
 Membra petunt, liquidosq; fovem pro corpore fluctus,
 Sed non hæc spectata ulli, nec cognita visu.
 Fas mihi sit pro parte loqui, secreta tegatur,
 Et commissæ suis lateat reverentia rivis.
 Illa fruenda palam species: quum glaucus opaco
 Respondet colli fluvius, frondere videntur
 Fluminei latices, & palmitæ confitus annis.
 Quis color ille vadis, seras quum protulit umbras
 Hesperus, & viridi perfundit monte Mosellam?
 Tota natant crispis juga motibus: & tremit absens
 Pampinus, & vitreis vindemia turget in undis.
 Adnumerat virides derisus navitavites :
 Navita caudiceo fluitans super æquora lembos,
 Per medium, qua sese anni confundit imago.
 Collis & umbrarum confinia conferit amans.
 Hæc quoq; quâ dulces celebrant spectacula pompas!
 Remipedes in medio certant quum flumine lembi,
 Et varios inveniunt flexus, viridesque per oras
 Stringunt attritis pubentia germina pratis.
 Puppibus, & proris alacris gestire magistros,
 Impubemque manum super amica terga vagantem
 Dum spectat, transire diem, sua seria ludo
 Posthabet: excludit veteres nova gratia curas.
 Tales Cumano despectat in æquore ludos
 Liber, sulphurei quum per juga consita Gauri,
 Perque vaporiferi graditur vineta Vesuvi:
 Quum Venus Aëtiacis Augusti læta triumphis,
 Ludere lascivos fera proelia jussit Amores.
 Qualia Niliacæ classes, Latæque triremes
 Subter Apollinæ gesserunt Leucados arces :
 Aut Pompejani Mylasena pericula belli
 Euboicæ referunt per Averna sonantia cymbæ,
 Innocuos ratiū pulsus, pugnasque jocantes
 Naumachia: Siculo quales spectante Peloro
 Cæruleus viridi reparat sub imagine pontus:
 Non aliam speciem petulantibus addit ephebis,
 Pubertasque annis, & plæti rostra phaselli.
 Hos Hyperionio quum sol perfuderit æstu
 Reddit nautales vitreo sub gurgite formas:
 Et redigit pandas inversi corporis umbras.
 Utque agiles motus dextra, lævaque frequentant,
 Et commutatis alternant pondera remis,
 Vnda refert alios simulacra humentia nautas.

Ipsa suo gaudet simulamine nautica pubes,
 Fallaces fluvio mirata redire figuras.
 Sic ubi compositos ostentatura capillos,
 Candentem late speculi explorantis honorem,
 Quum primum caræ nutritrix adinovit alunnae:
 Lata ignorato fruitur virguncula ludo:
 Germanæque putat formam spectare puellæ.
 Oscula fulgenti dat non referenda metallo:
 Aut fixas prætentat acus; aut frontis ad oram
 Vibratis cœptat digitis extendere crines:
 Talis ad umbrarum ludibria, nautica pubes
 Ambiguus fruitur veri falsique figuris.

Iam vero accessus facileis qua ipsa ministrat,
 Scrutatur toto populatrix turba profundo.
 Heu male defensus penetrati flumine piscis!
 Hic medio procul amne trahens humentia lina,
 Nodosus decepta plagis examina verrit;
 Ast hic tranquillo qua labitur agmine flumen,
 Ducit corticeis fluitantia retia signis.
 Ille autem scopulis subjectas pronus in undas,
 Inclinat lentæ convexa cacumina virgæ,
 Indutos escis jaciens letalibus hamos.
 Quos ignara doli postquam vaga turba natantum
 Rictibus invasit: patulæque per intima fauces
 Sera occultati senserunt vulnera ferri:
 Dum trepidant, subit indicium: crispoque tremori
 Vibrantis setæ nutans consentit harundo.
 Nec mora: & excussam stridenti verbere prædam
 Dexterâ in obliquum raptat puer. excipit ictum
 Spiritus, ut fractis quondam per inane flagellis
 Aura crepat: motoque ad sibilat aëre ventus:
 Exultant udæ super arida saxa rapinæ:
 Luciferique pavent letalia tela diel.
 Quique sub anne suo mansit vigor, aëre nostro
 Seguis anhelatis vitam consumit in auris.
 Iam piger invalido vibratur corpore plausus.
 Torpida supremos patitur jam cauda tremores,
 Nec coeunt rictus, haultas sed hiatibus auras
 Reddit mortiferos expirans branchia flatus.
 Sic ubi fabriles exercet spiritus ignes,
 Accipit alterno cohibetque foramine ventos
 Lanea fagineis alludens parma cavernis.
 Vidi egomet quosdam leti sub fine trementes
 Collegisse animas: mox in sublime citatos,
 Cernua subjectum præceps dare corpora in amnem.
 Desperatarum potientes rursus aquarum.
 Quos impos damni puer inconsultus ab alto
 Impetit, & stolido captat prensare natatu.

Sic Anthedonius Boeotia per freta Glancus
 Gramina gustatu postquam exitialia Circes
 Expertus, carptas moribundis piscibus herbas
 Sumpsit, Carpathium subiit novus accola pontum,
 Ille hauris & rete potens, scrutator operi
 Nereos, æquoream solitus converrere Tethyn,
 Inter captivas fluitavit prædo catervas.
 Talia despectant longo per cærula tractu
 Pendentes saxi, instanti culmine, villæ.
 Quas medius dirimit sinuosis flexibus errans
 Amnis: & alternas comunt prætoria ripas.

Quis modo Sestiacum pelagus Nephelæidos Helles
 Æquor, Abydeni freta quis miretur ephebi?
 Quis Chalcedonio constratum ab littore pontum,
 Regis opus Magni, mediis euripus ubi undis,
 Europæque Asiæque vetat concurrere terras?
 Non hic dira freti rabies, non sæva furentum
 Prælia Cantorum. licet hic commercia linguæ
 Iungere, & alterno sermonem texere pulsus.
 Blanda saluti feras permiscunt littora voces,
 Et voces, & pæne manus, resonantia utrinque
 Verba refert, mediis concurret fluctibus Echo.

Qui potis, innumeros cultusque habitusque retexens,
 Pandere tectonicas per singula prædia formas?
 Non hoc spernat opus Gortynius aliger, ædis
 Conditor Euboicæ, casus quem fingere in auro
 Conantem Icaros, patrii pepulere dolores.
 Non Philo Cæcropsius: non qui laudatus ab hoste,
 Clara Syracusii traxit certamina belli.
 Forsan & insignes hominumque operumque labores
 Hic habuit decimo celebrata volumine Margei
 Hebdomas, hic clari viguere Menecratis artes;
 Atque Ephesi spectata manus: vel in arce Minervæ
 Ictinus, magico cui noctua perlita feno
 Allicit omne genus volucres: perimitque tuendo.
 Conditor hic forsitan fuerit Ptolemaïdos aulæ
 Dinochares: quadro cui in fastigia cono
 Surgit, & ipsa suas consumit Pyramis umbras,
 Iustus ob incesti qui quondam foedus amoris
 Arsinoen Pharii suspendit in aere templi.
 Spirat enim tecti testudine Corus Achates,
 Afflictamque trahit ferrato crine puellam:
 Hos ergo aut horum similes est credere dignum
 Belgarum in terris scenas posuisse domorum,
 Molitos celsas fluvii decoramina villas.
 Hæc est nativi sublimis in aggere saxi:
 Hæc procurentis fundata crepidine ripæ.
 Hæc refugit, captumque suum sibi vindicat amnem.

Illatenens collem, qui plurimus imminet amni,
 Vturbat faciles per culta, per aspera, visus:
 Vtque suis fruitur dives speculatio terris,
 Quinetiam riguis humili pede condita pratis
 Compensat celsi bona naturalia montis:
 Sublimique minans irumpit in æthera tectis;
 Ostentans altam, Pharos ut Memphitica, turrim.
 Huic proprium est clausos concepto gurgite pisces.
 Apricas scopulorum inter captare noales.
 Hæc suminis innixa jugis, labentia subter
 Flumina despectu jam caligante tuetur.
 Atria quid memorem viridantibus assita pratis?
 Innumerisque super nutantia tecta columnis?
 Quid quæ sulphurea substructa crepidine fumant
 Balnea, ferventi cum Mulciber haustus operto
 Volvit anhelatas tectoria per cava flammæ,
 Inclusum glomerans æstu expirante vaporem?
 Vidi ego defessos multo sudore lavacri
 Fastidisse lacus, & frigora piscinarum,
 Vt vivis fruerentur aquis: mox amne refotos
 Plaudenti gelidum fluimen pepulisse natatu:
 Quod si Cumanis huc afforet hospes ab oris,
 Crederet Euboicas simulacra exilia Bajæ
 His donasse locis: tantus cultusque nitorque
 Allicit, & nullum parit oblectatio luxum.

Sed mihi qui tandem finis tua glauca fluentia
 Dicere? dignandumque mari memorare Mosellam?
 Innumeri quod te diversa per ostia late
 Incurrunt amnes? quanquam differre meatus
 Possent: sed celerant in te consumere nomeu.
 Namque & Pronæ Nemefæque adjuncta meatu
 Sura, tuas properat non degenerare sub undas,
 Sura interceptis tibi gratificata fluentis:
 Nobilius permixta suo sub nomine, quam si
 Ignoranda patri confunderet ostia ponto.
 Te rapidus Gelbis, te marmore clarus Erubus
 Festinant famulis quam primum adlambere lymphis,
 Nobilibus Gelbis celebratus piscibus: ille
 Præcipiti torquens cerealia saxa rotatu,
 Stridentisque trahens per lævia marmora feras
 Audit perpetuos ripa ex utraque tumultus.
 Prætereo exilem Lesuram, tenuemque Drachonem,
 Nec fastidiosos Salmonæ usurpo fluores.
 Naviger undisona dudum me mole Saravus
 Torta veste vocat: longum qui distulit annem,
 Fessa sub Augustis ut volveret ostia muris.
 Nec minor hoc tacitum qui per sola pingua labens
 Stringit frugiferas felix Alifontia ripas,

Mille alii, prout quenque suus magis impetus urget,
 Esse tui cupiunt, tantus properantibus undis
 Ambitus, aut moles. Quod si tibi dia Mosella
 Smyrna suum vatem, vel Mantua clara dedisset:
 Cederet Iliacis Simois memoratus in oris,
 Nec præferre suos auderet Tiberis honores.
 Da veniam mihi, Roma potens, pulsa, oro, facessat
 Invidia: & Latiae Nemesis non cognita linguae,
 Imperii sedem, Romæque tuere parentes.

Salve magne parens frugumque virumque Mosella,
 Te clari proceres: te bello exercita pubes:
 Æmulate Latiae decorat facundia linguae.
 Quinetiam mores & lætum fronte severa
 Ingenium natura tuis concessit alumnis.
 Nec sola antiquos ostentat Roma Catones:
 Aut unus tantum iusti spectator & æqui
 Pollet Aristides, veteres qui illustrat Athenas.
 Verum ego quid laxis nimium spatilatus habens
 Victus amore tui præconia detero? conde
 Musachelyn, pulsus extremo carmine nervis.
 Tempus erit, quum me studiis ignobilis otii.
 Mulcentem curas, senique aprica foventem,
 Materiam commendet honos: quum facta viridum
 Belgarum, patriosque canam decora incluta mores.
 Mollia subtili nebunt mihi carmina filo
 Pierides: tenuique aptas subtegmine telas
 Percurrent, dabitur nostris quoque purpura fufis.
 Quis mihi tum non dictus erit? memorabo. quietos
 Agricolas, legumque catos, fandique potentes,
 Præsidium subline reis, nos curia summos
 Municipum vidit proceres, propriumque senatum,
 Quos prætextati celebris facundia ludi
 Contulit ad veteris præconia Quintiliani.
 Quique suas rexere urbes, purumque tribunal
 Sanguine, & innocuas illustravere secures;
 Aut Italum populos, aquilonigenasque Britannos
 Præsecurarum titulo tenuere secundo,
 Quique caput rerum Romam, populumque patresque
 Tantum non primo rexit sub nomine: quamvis
 Par fuerit primis, festinat solvere tandem
 Errorem fortuna suum: libataque supplens
 Præmia, jam veri fastigia reddet honoris
 Nobilibus repetenda nepotibus. At modo coeptum
 Detexatur opus, dilata laude virorum.
 Dicamus læto per rura virentia tractu
 Felicem fluvium: Renique sacremus in undis.
 Cæruleos nunc Rene sinus, hyaloque virentem
 Paude peplum; spatiumque novi metare fluenti.

Fraterniscumulandus aquis, nec præmia in nudis
 Sola, sed Augustæ veniens quod mœnibus urbis
 Spectavit junctos natique patrisque triumphos,
 Hostibus exactis Nicrum super, & Lupodunum,
 Et fontem Latiis ignotum annalibus Histri.
 Hæc profligari venit modo laurea belli:
 Mox alias aliasque feret. vos pergite juncti:
 Et inare purpureum genino propellite tractu.
 Nen vereare minor pulcherrime Rene videri,
 Invidiæ nil hospes habet. potiere perenni
 Nomine. tu fratrem, famæ securus, adopta,
 Dives aquis, dives nymphis, largitor utrique
 Alveus extendet geminis divortia ripis:
 Communesque vias diversa per ostia fundet.
 Accedent vires, quas Francia, quasque Camaves,
 Germanique tremant, tunc verus habebere limes.
 Accedet tanto geminum tibi nomen ab amni.
 Quumque uno de fonte fluas, dicere bicornis.
 Hæc ego, VIVISC A ducens ab origine gentem,
 Belgarum hospitium nunc per nova fœdera notus,
 Aufonius, Nomen Latium, patriæque, domoque
 Gallorum extremos inter, celsamque Pyrenen,
 Temperat ingenuos qua læta Aquitania mores,
 Audax exigua fide concino. Fas mihi sacrum
 Perstrinxisse amnem tenui libamine Musæ.
 Nec laudem affecto. veniam peto. sunt tibi multi
 Alme amnis, sacros qui sollicitare fluores
 Aonidum, totanque solent haurire Aganippen.
 Ast ego quanta in ei dederit se vena liquoris,
 Burdigalam quum me in patriam, nidumque senectæ
 Augustus, pater, & natus, in ea maxima cura,
 Fascibus Aufoniis decoratum & honore curuli
 Mittent, emeritæ post tempora disciplinæ:
 Latius Arctoi præconia persequar amnis.
 Addam urbes, tacito quas subterlaberis alveo:
 Mœniaque antiquis te prospectantia muris
 Addam, præfidiis dubiarum condita rerum,
 Sed modo securis non castra, sed horrea Belgis.
 Addam felices ripa ex utraque colonos,
 Teque inter medios hominumque boumque labores,
 Stringentem ripas, & pingua culta secantem.
 Nou tibi se Liger anteferet, non Axona præcept;
 Matrona non, Gallos, Belgosque interfita fines
 Santonico restans non ipse Carantonus æstu.
 Concedes gelido Durani de monte volutus
 Amnis: & auriferum postponet Gallia Tarnem.
 Insanumque ruens per saxa rotantia late
 In mare purpureum, dominæ tamen ante Mosellæ
 Nuni-

Numine adorato, Tarbellius ibit Aturrus.
 Corniger externas celebrande Mosella per ora,
 Nec solis celebrande locis, ubi fonte supremo
 Exeris auratum taurinæ frontis honorem:
 Quaque trahis placidos sinuosa per arva meatus:
 Vel qua Germanis sub portibus ostia solvis:
 Si quis honos tenui volet aspirare camenæ,
 Perdere si quis in his dignabitur ocla musis,
 Ibis in ora hominum, lætoque fovebere cantu,
 Te fontes, vivique lacus, te cærule noscent
 Flumina: te veteres pagorum gloria luci,
 Te Druna, te sparsis incerta Druentia ripis,
 Alpinique colent fluvii, duplicemque per urbem
 Qui meat, & Dextræ Rhodanus dat nomina ripæ.
 Te stagnis ego cæruleis, magnumque sonoris
 Annibus, æquoreæ te commendabo Garumnæ.

A V S O N I V S

SYMMACHO S.

Latebat inter nugas meas libellus ignobilis: uti-
 namque latuisset; neque indicio suo, tanquam
 forex periret. Hunc ego quum, velut gallinaceus
 Euclionis, situ chartei pulveris eruissem, excussum re-
 legi: atque ut avidus scenerator, improbum nummum
 malui occupare, quam condere. Deiu cogitans mecum,
 non illud Catullianum,

Cui dono lepidum novum libellum:

sed æquioris ævo, & verius.

Cui dono illepidum, rudem libellum:

non diu quæsi. Tu enim occurristi: quem ego, si
 mihi potestas sit ex omnibus deligendi unum, semper
 elegerim. Misi itaq; ad te frivola gerris Siculis vanio-
 ra: ut quum agis nihil, hæc legas: & ne nihil agas, de-
 fendas. Igitur iste nugator libellus, jam diu secreta qui-
 dem, sed vulgi lectione laceratus, perveniet tandem in
 manus tuas. Quem tu aut ut Æsculapins, redintegrabis
 ad vitam: aut ut Plato, juvante Vulcano, liberabis in-
 famia: si pervenire non debet ad famam. Fuit autem in-
 eptiolæ hujus ista materia. In expeditione, quod tem-
 pus, ut scis, licentiæ militaris est, super mensam meam
 facta est invitatio, non illa de Rubrii convivio, ut Græ-
 co more biberetur, sed illa de Flacci ecloga: in qua
 propter mediam noctem, & novam lunam, & Murenæ
 auguratum, ternos ter cyathos attonitus petit vates.
 Hunc locum de ternario numero, illico nostra illa
 poetica

poetica scabies coepit excalpere: cuius morbi quoniam facile contagium est, utinam ad te quoq; prurigo commigret: & fugo tuæ emendationis adjecto, impingas spongiam; quæ imperfectum opus equi male spumantis absolvat. Ac ne ne nescias gloriosum: coeptos interprandendum versiculos ante cœnæ tempus absolvi: hoc est dum bibo, & paulo ante quam biberem. Sit ergo examen pro materia & tempore. Sed tu quoque hoc ipsum paulo hilarior & dilutior lege, namque injurium est de poeta male sobrio lectorem abstemium judicare. Neq; me fallit fore aliquem, qui hunc jocum nostrum acutis naribus, & caperata fronte condemnet: negetq; me omnia, quæ ad ternarum & novenarium numeros pertinent, attigisse. quem ego verundicere fatebor; juste, negabo. Quippe si bonus est, quæ omisi, non oblita mihi, sed præterita existimet. dehinc qualiscunque est, cogitet secum, quam multa de his non reperisset, si ipse quæsisset. sciat etiam me nec omnibus erutis usum, & quibusdam oblati abusum. Quam multa enim de ternario sciens neglexi! tempora, & personas, genera, & gradus, novem naturalia metra cum trimetris, totam grammaticam, & musicam: librosque medicinæ, ter maximum Herinen, & anatorem primum philosophiæ, Varronisque numeros, & quicquid prophannum vulgus non ignorat. Postremo, quod facile est, quum ipse multa invenerit, comparet se atque me, occupatum cum ocioso, prausum cum abstemio, jocum & ludum meum, diligentiam & calumniam suam. Alius enim alio plura invenire potest: nemo omnia. Quod si alieni & obscurus videbor: apud eum me sic tuebere. Primum ejusmodi epyllia nisi vel obscura sint, nihil futura; deinde numerorum naturâ non esse scirpum: ut sine nodo sint. Postremo si etiam nisi obscurus fuero: cui nihil neque non lectum est, neq; non intellectum: tum vero ego beatus, quod affectavi, assequar, ne ut requiras, me desideres, de me cogites. Vale.

GRYPHVS : Ternarii numeri.

EDYLL. XI.

Ter bibe, vel totiens ternos; sic mystica lex est:
 Vel tria potanti, vel ter tria multiplicanti
 Imparibus novies ternis contexere cubum.
 Iuris idem tribus est, quod ter tribus, omnia in istis
 Forma hominis coepit, plenique exactio partus:
 Quique novem novies fati tenet ultima finis.
 Tres Ope progeniti fratres, tres ordine Parcæ.
 Vesta, Ceres, & Iuno secus muliebre sorores.
 Inde tria sulca Iovis sunt fulmina, Cerberus inde.

Inde

Inde

Inde Tridens: triplexque Helenes cum fratribus ovum,
 Ter nova Nestoreos implevit purpura fufos.
 Et totiens trino cornix vivacior ævo.
 Quam novies terni glomerantem sæcula tractus
 Vincunt æripedes terterno Nestore cervi.
 Tris quorum ætates superat Phœbeius oscen.
 Quem novies senior Gangeticus anteit ales,
 Ales Cinnamæo radiatus tempora nido.
 Tergemina est Hecate. tria virginis ora Dianæ.
 Tres Charites. tria Fata. triplex vox. trina elementa.
 Tres in Trinacria Siredones. omnia trina,
 Tres volucres, tres semideæ, tres semipuellæ:
 Ter tribus ad palinam iussæ certare Camenis
 Ore, manu, flatu: buxo, fide, voce canentes.
 Tres sophiæ partes, tria Punica bella, trimestres
 Annorum cælique vices, noctisque per nubram
 Tergemini vigilæ: ter clara instantis eoi
 Signa canit serus deprenso Marte satelles.
 Et qui conceptus triplicatæ vespere noctis,
 Iussa quater ternis suspendit opima trophæis.
 Et lyrici vates numero sunt Muemosynarum,
 Tris solas quondam tenuit quas dextera Phœbi:
 Sed Citheron totiens ternas ex ære sacravit
 Relligione patrum: qui sex periisse timebant.
 Trina Terentino celebrata trinoctia ludo:
 Qualia bis genito Thebis Trieterica Baccho.
 Tris primas Thracum pugnas tribus ordine sellis,
 Iuniadæ patri inferias misere sepulto.
 Ille etiam thalamos per trina ænigmata quærens,
 Qui bipes, & quadrupes foret, & tripes omnia solus,
 Terruit Aoniam volucris, leo, virgo triformis
 Sphinx, volucris pennis, pedibus fera, fronte puella.
 Trina in Tarpejo fulgent consortia templo.
 Humana efficiunt habitacula tergenus artes,
 Parietibusque saxa locat, qui culmine tigna,
 Et qui supremo comit tectoria cultu.
 Hinc Bromii quadrantæ, & hinc Sicana medimna.
 Hoc tribus, hoc geminis tribus explicat usus agendi.
 In Physicis tria prima, deus, mundus, data forma,
 Tergenus omnigenum, genitor, genitrix, generatum,
 Per trinas species trigonorum, regula currit,
 Aquilatus, vel crure pari, vel in omnibus impar.
 Tris coit in partes numerus perfectus: ut idem
 Congrege ter trino per ter tria dissoluatur.
 Tris primus par impar habet, mediumque: sed ipse
 Qui medius, quinque & septem quoque dividit unus.
 Et numero in toto positus sub acumine centri,
 Distinguit solidos cubo pereunte trientes,

Æqui-

Æquipares dirimens partes ex impare termo :
 Et paribus triplex medium: quum quattuor & sex
 Bisque quaternorum secernitur omphalos idem.
 Ius triplex, tabulæ quod ter sanxere quaternæ,
 Sacrum, privatum, & populi commune quod usquam
 est.

Interdictorum trinum genus: unde repulsus
 Vi fuero, aut Vtrobî fuerit, Quorumve bonorum.
 Triplex libertas, capitisque minutio triplex.
 Trinum dicendi genus est, sublime, modestum,
 Et tenui filo. triplex quoque forma medendi,
 Quæ logos, aut methodos, cuique experientia nomen,
 Et medicina triplex, servare, cavere, mederi.
 Tres oratorum cultus, regnata Colosso
 Quem Rhodos, Aethææ quem dilexistis Athenæ,
 Et quem de scenis tetrica ad subsellia traxit
 Prosa Asiæ, in causis numeros imitata chororum,
 Orpheos hinc tripodes, quia sunt tria, terra, aqua, flammæ.
 Triplex fideribus positus, distantia, forma,
 Et modus: & genitrix modulorum musica triplex,
 Mixta libris, secreta astris, vulgata theatri.
 Martia Roma triplex: equitatu, plebe, senatu.
 Hoc numero tribus, & sacro de monte Tribuni.
 Tres equitum turmæ: tria nomina nobiliorum.
 Nomina sunt chordis tria: sunt tria nomina mensi.
 Geryones triplex, triplex compago Chimææ.
 Scylla triplex committat tribus, cane, virgine, pisce.
 Gorgones, Harpyæque, & Erynnyes agmine terro:
 Et tres fatidicæ nomen commune Sibyllæ:
 Quorum tergemini fatalia carmina libri:
 Quoster quorum servat cultura virorum.
 Ter bibe, tris numerus super omnia, ter Deus unus.
 Hic quoque ne ludus numero transcurrat inerti,
 Ter decies ternos habeat, deciesque novenos.

Technopægnion. E D Y L. XII.

AVSONIVS PACATO

PROCONSULI.

SCio mihi apud alios pro laboris modulo, laudem
 non posse procedere. quam tamen si tu induleris,
 ut ait Afranius in Thaide, majorē laudem, quā la-
 bore invenio. Quæ lecturus es, Monosyllaba sunt, quasi
 quædam puncta sermonum: in quibus nullus facundi e-
 locus

locus est sensuum nulla cōceptio, propositio, redditio, conclusio, aliaq; sophistica, quæ in uno versu esse non possunt: sed cohærentia, ut circuli catenarum separati. Et simul ludicrum opusculum textui, ordini majuscula solitus: sed in tenui labor, at non tenuis gloria. Si probantur, tu facies, ut sint aliquid. Nam sine te Monosyllaba erunt, vel si quid minus. In quibus ego, quod ad usum pertinet, lusi: quod ad molestiam laboravi. Libello Technopægnii nomen dedi: ne aut ludum laboranti, aut artem crederes defuisse ludenti. Vale.

A V S O N I V S

PAVLINO SVO.

Misi ad te Technopægnion, inertis otii mei inutile opusculum. Versiculi sunt monosyllabis cœpti, & monosyllabis terminati. Nec hic modo itetit scrupula difficultas, sed accessit ad miseriam cogitandi, ut idem monosyllabum, quod esset finis extremi versus, principium fieret insequentis. Dic ergo, & ô mora, ô poena, rem vanam, quippe cura exigua est. Et fastiditur inconnexa, & implicatur: quum sit aliquid nihili, vel deprehenditur. Laboravi tamen, ut haberet aut historicon quippiam, aut dialecticon. Nam poetriam, vel sophisticam levitatem necessitas observationis exclusit. Ad summam, non est quod mireris: sed paucis literis additis, est cujus miserearis: neque æmulari velis. & si huc quoque descenderis, majorem molestiam capias, ingenii & facundiæ detrimento, quam, oblectationem, imitationis affectu. Vale.

Versus monosyllabis cœpti, & finiti, ita
ut à fine versus ad principium
recurrant.

Res hominum fragiles alit, & regit, & perimit fors.	
Fors dubia, æternumque labens: quam blanda so-	
vet	spes.
Spes nullo finita ævo: cui terminus est	mors.
Mors avida, inferna mergit caligine quam	nox.
Nox obitura vicem: remeaverit aurea quum	lux.
Lux dono concessa deum: cui præviis est	sol.
Sol, cui nec furto Veneris latei arripotens	Mars.
Mars nullo de patre satus: quem Thressa colit	gens.
Gens infrena virum: quibus in scelus omne ruit	fas.
	fas

Fas hominem inactare sacris: ferus iste loci	mos.
Mos ferus audacis populi: quem nulla tenet	lex.
Lex naturali quam condidit imperio	jus.
Ius genitum pietate hominum, jus certa dei	mens.
Mens, quæ cælesti sensu rigat cœniteritum	cor.
Cor vegetum mundi instar habens, animæ vigor,	vis.
ac	vis.
Vis tamen hîc nulla est: verum est jocus & hi-	res.
hili	

P R Æ F A T I O.

M O N O S Y L L A B O R V M
tantum in fine positorum.

VT in vetere verbo est, Sequitur vara vibiam, si-
milium nugarum subtexo nequitiam; & hi ver-
ficuli monosyllabis terminantur, exordio ta-
men libero, quanquam sine legitimo. Sed laboravi,
ut quantum posset videri apud aures indulgentissi-
mas, absurda concinerent, insulsa resiperent, hiulca
congruerent: denique haberent & anara dulcedinem,
& inamoena venerem, & aspera lenitatem. Quæ qui-
dem omnia quoniam insuavis materia devenustat, le-
ctio benigne conciliet. Tu quoque mihi tua crede se-
curior, quippe meliora. Sed ut quod per adagionem
cœpinus, proverbio finiamus, Mutuum muli scabant.
Æmula diis, naturæ imitatrix omniparens ars.
Pacato ut studeat ludus meus esto operi dux.
Arcta, inamoena licet, nec congrua carminibus lex.
Iudice sub tanto fandi tamen accipiet jus.
Quippe & ridiculis data gloria, nî prohibet fors.

De membris.

Indicat in pueris seprennia prima novus	dens.
Pubentes annos robustior anticipat	vox.
Invisita & ventis, & solibus est hominum	frons.
Et durum nervi cum viscere confociant	os.
Palpitat irrequies, vegetum, teres, acre, calens	cor.
Vnde vigent sensus, dominatrix quos vegetat	mens.
Atque in verba refert modulata lege loquax	os.
Quam validum est hominis quota portio ,	cœru-
leum	fel ?
Quam tenue , & molem quantam fert corpore-	
am	crus ?
Pondere sub quanto nostrum moderatur iter	pes?

Inconnexa.

Sæpe in conjugis fit noxia, si nimia est	dos.
Sexus uterque potens, sed prævalet imperio	mas.
Qui recte faciet, non qui dominatur, erit	rex.
Vexat amicitias, & fœdera diffociat	lis.
Incipe, quidquid agas: pro toto est prima ope- ris	pars.
Insinuat cælo, diisque inserit emeritos	laus.
Et disciplinis conferta est & vitilis	urba.
Vrbibus in tutis munitior urbibus est	arx.
Anno magnus honos, auri pretium tamen est	æs.
Longa dies operosa viro, sed temperies	nox.
Qua caret Æthiopum plaga, pervigil, irrequies	gens.
Semper ubi æterna vertigine clara nitet	lux.

De deis.

Sunt & cælicolum monasyllaba. prima deum Fas:	
Quæ Themis est Grajis, post hanc Rhea, quæ La- tiis	Fas.
Tum Iovis & Consi germanus, Tartareus	Ops.
Et soror & conjux fratris, regina deum,	Dis.
Et qui quadrijugo currum pater invehitur	Vis.
Quique truces belli motus ciet armipotens	Sol.
Quem nunquam pietas, nunquam bona sollici- tat	Mars:
Nec cultor nemorum reticere, Mænalide	Pax.
Nec Genius domuum, Larunda progenitus	Pan,
Fluminibusque Italis præpollens sulfureus	Lar,
Quæque piat divum perjuria, nocticolor	Nar,
Velivolique maris constrator Leucononos	Styx,
Et nunquam in dubiis hominum, bona destituens	Libs,
Spes.	

De cibis.

Nec nostros reticebo cibos, quos priscus habet mos,	
Irritamentum quibus additur æquoreum	sal.
Olim communis pecori cibus, atque homini	glans.
Ante equidem campis quam spicea suppeteret	frux.
Mox ador, atque adoris de polline pulviscum	far.
Instruxit mensas quo quondam Romulidum	plebs.
Hinc cibus, hinc potus, cum dilueretur aqua	puls.
Est inter fruges morsu piper æquiparans	git.
Et Pelusiaco de semine plana, teres	lens.
Et duplici defensa putamine quinquegenus	nux.
Quodq; cibo & potu placitum labor acer apum,	mel.
Naturæ liquor iste novæ: cui summa natat	fex.
	De

De historiis.

Solamen tibi, Phoebe, novum dedit Oebalius	flos.
Flore alio reus est Narcissi morte sacer	fons.
Cædis Adonæe mala gloria fulmineus	sus.
Perjurum Lapitham Iunonia ludificat	nubs.
Ludit & Æaciden Parnassia Delphicolæ	fors.
Threïcium Lybicum freta Cimmericumq; secat	bos.
Non sine Hamadryadis fato cadit arborea	trabs.
Quo generata Venus, Saturnia defecuit	falx.
Sicca inter rupes Scythicas stetit alitibus	crux.
Vnde Prometheo de corpore sanguineus	ros
Aspergit cautes, & dira aconita creat	cos.
Ibycus ut periit, index fuit altivolans	grus.
Æacidæ ad tumulum mactata est Andromachæ	glos.
Carcere in Argivo Philopoemena lenta adiit	mors.
Tertia opima dedit spoliatus Aremericus	Lars.
Sera venenato potu abstulit Hannibalem	nex.
Utrix flagravit de rupibus Euboicis	fax.
Stat Iovis ad cyathum, generat quem Dardani-	Tros.
us	Cres.
Præpetibus pennis super aera vestus homo	Thrax.
Intulit incestam tibi vim Philomela ferus	Phryx.
Barbarus est Lydus, servus Geta, femineus	Car.
Fallaces Ligures: nullo sitis in pretio	fraus I
Res Asiæ quantas leto dedit imuneritas	Sphinx.
Nota in portentis Thebana tricorporibus	Strix.
Nota & parvorum cunis muliebre secus	

De vere primo.

Annus ab exortu cum floriparum referat	ver.
Cuncta vigent: nemus omne viret: nitet aurico-	
mum	rus.
Et fufura umbras radicitus exigitur	stirps.
Non denso ad terram lapsu glomerata fuit	nix.
Florum spirat odor, Libani ceu montis honor	thus.
Iam pelago volitat mercator vestiduus	Ser.

Per interrogationem & respon-

sionem.

Quis subit in poenam capitali iudicio?	vas.
Quis quum lis fugit nummaria, quis dabitur?	præ.
Quis Mirmilioni contenditur æquimanus?	Thrax.
Inter virtutes quod nomen Mercurio?	fur.
Thuribula, & pateræ, quæ tertia vasa desum?	Ianx.
Cincta mari quænam tellus creat Hippocraten?	Cos.
	Grex

Grex magis, an regnum Minosida sollicitat?	grex.
Quid præter nubem Phæacibus impositum?	mons.
Dic, cessante cibo, somno quis opimior est?	glis.
Tergora dic clypeis accommoda quæ faciat?	glux.
Sponte ablativi casus quis rectus erit?	spons.
Quadrupes oscinibus quis jungitur auspiciis?	mus.
Quid fluitat pelago, quod non natat in fluvio?	pix.
Bissenas partes quis continet æquipares?	as.
Tertia defuerit si portio, quid reliquum?	bes.

De litteris monosyllabis Græcis ac Latinis.

D V X elementorum studiis viget in Latiis	A.
Et suprema notis ascribitur Argolicis	Ω.
Hæc quod Æolidum, quodque e valet, hoc Latiale e.	E.
Præsto quod E Latium semper breve, Dorica vox	Ε.
Hoc tereti argutoque sono negat Attica gens	ο.
Ω quod & OY Græcum compensat Romula vox	Ο.
Littera sunt Iotæ similis, vox plena jubens,	Ι.
Cecropiis ignota notis, ferale sonans	V.
Pythagoræ biviū ramis pateo ambiguus	Υ.
Vocibus in Grajis nunquam ultima conspicior	M.
Zeta jacens, si surgat, erit nota, quæ legitur	N.
Mæandrum, flexusque vagos imitata vapor	Ξ.
Dividuum Betæ monosyllabon Italicum	B.
Non formam at vocem Deltæ gero Romuleum	D.
Hostilis quæ forma jugi est, hanc efficiet	Π.
Ausonium si PE scribas, ero Cecropium	P.
Et Rho quod Græco, mutabitur in Latium	P.
Malus ut antennam fert vertice, sic ego sum	T.
Spiritus hic, status tenuissima vivificans	H.
Hæc tribus in Latio tantum addit nominibus	K.
Prævaluit postquam Gammæ vice functa prius	C.
Atque alium pro se titulo replicata dedit	Q.
Ansis cincta duabus erit quum Iota, leges	Θ.
In Latio numerus denarius, Argolicum	X.
Hæc crucis effigies Palamedica porrigitur	Φ.
Cappa fuit quondam Boeotia, nunc Latium	K.
Furca, tricornigera specie, pæne ultima sunt	Υ.

Grammaticomastix.

E Logodædalia stridet modo qui nūmum,	trux.
Frivola condemnans nequam quoque cum pretio	merx.
est	gau.
Ennius ut memorat, replet te lætificum	pus.
Livida mens hominum concretum felle cognat	al.
Dic, quid significant catalecta Maronis? in his	Cel-

Celtarum posuit, sequitur non lucidius	tan.
Imperium, litem, Venerem, cur una notet	res?
Estne peregrini vox nominis, an Latii	fil?
Et quod gerinano mistum male letiferum	min?
Lintribus in geminis constratus ponto sit, an	pons?
Bucolico sepes dixit Maro, cur Cicero	seps?
Vox solita, & cunctis notissima, si memor es,	lac.
Cur condémnetur ratio, magis ut faciat	laet?
An Lybiæ ferale malum, sit Romula vox	seps?
Si bonus est infons, contrarius, & reus est	fons.
Dives opum cur nomen habet Iove de Stygio	Dis?
Vnde Rudinus ait, Divum domus altisonum	cæl?
Et cujus de more, quod adstruit, endo suam	do?
Aut de fronde loquens, cur dicit populea	frons?
Sed quo progredior? quæ finis, quis modus &	calx?
Indulge Pacate, bonus, doctus, facilis	vir.
Totum opus hoc sparsum, crinis velut Antiphi-	pax.
læ	

A V S O N I V S

P A V L O S.

Perlege hoc etiam, si operæ est, frivolum & nūllius pretii opusculum: quod nec labor excudit, nec cura limavit: sine ingenii acumine, & moræ maturitate. **CENTONEM** vocant, qui prius hac concinnatione luserunt. Solæ memoriæ negocium sparsa colligere, & integrare lacerata: quod ridere magis, quam laudare possis. Pro quo, si per Sigillaria in auctione veniret, neque Afranius nauci daret, nec Stichum suum Plautus offerret. Piget enim Virgiliani carminis dignitatem tam joculari debonestasse materia. sed quid facerem? iustum erat, quodque est **POTENTISSIMUM IMPERANDI GENVS**, rogabat, qui jubere poterat imperator Valentinianus, vir meo iudicio eruditus: qui nuptias quondam ejusmodi ludo descripserat, aptis equidem versibus & compositione festiva, experiri deinde volens, quantum nostra contentione præcelleret, simile nos de eodem concinnare præcepit. Quam scrupulosum hoc mihi fuerit, intellige. Neque antefferri volebam, neque posthaberi: quum aliorum quoque iudicio detegenda esset adulatio inepta, si cederem: insolentia, si ut æmulus emerem. Suscepi igitur similis recusanti: feliciterque & obnoxius gratiam tenui: nec victor offendi. Hoc, die uno & addita lucubratione properatum, modo inter liturarios

meos quum reperissem: tanta mihi candoris tui, & amoris fiducia est, ut severitati tuæ nec ridenda subtraherem. Accipe igitur opusculum de inconnexis cōtinuum, de diversis unum, de seriis ludicrum, de alieno nostrum: ne in sacris & fabulis, aut Thyonianum mimeris, aut Virbium; illum de Dionysio, hunc de Hippolyto reformatum. Et si pateris, ut doceam, docendus ipse, C E N T O quid sit absolvan. Variis de locis, sensibusque diversis, quædam carminis structura solidatur: in unum versum ut coeant aut cæsi duo, aut unus & sequens cum medio. Nam duos junctim locare, ineptum est: & tres una serie, meræ nugæ. Diffunditur autem per cæsuras omnes quas recipit versus Heroicus, convenire ut possit, aut penthemimeris cum reliquo anapæsto: aut trochaice cum posteriore segmento: aut septem semipedes cum anapæstico chorico: aut post dactylum atque semipedem, quicquid restat hexametro. simile ut dicas ludicro quod *Græci σμάρτιον* vocavere.

Oscilla ea sunt, ad summam quatuordecim figuras geometricas habent, sunt enim æquilatera: vel triquetra: extensis lineis: aut rectis angulis, vel obliquis: isoscelem: vel isoplēna, orthogonia quoque, vel scalena. Harum vertibularum variis coagmentis simulantur species mille formarum: Elephantus bellua, aut aper bestia: aufer volans: & mirmillo in armis subsidens venator: & latrans canis: quin & turris: & cantharus: & alia hujusmodi innumerabiliū figurarum: quæ alius alio scientius variegant. Sed peritorum concinnatio miraculum est; imperitorum junctura ridiculum. Quo prædicto, scies, quod ego posteriore mimitatus sum. Hoc ergo Centonis opusculum, ut ille ludus tractatur, pari modo, sensus diversi ut congruant: adoptiva quæ sunt, ut cognata videantur: aliena ne interluceant: accersita ne vim redarguant: densa ne supra modum protubereut, hilca ne pateant. Quæ si omnia ita tibi videbuntur, ut præceptum est, dices me composuisse Centonem. Et quia sub Imperatore meo tum merui: procedere mihi inter frequentes stipendium jubebis, sin aliter, ære dirutum facies: ut cumulo carminis in fiscum suum redacto, redeant versus, unde venerunt. Vale.

A V S O N I I

CENTO NVPTIALIS

E D Y L. XIII.

- A. 5. Accipite hæc animis : lætasque advertite mentes,
 A. 11. Ambo animis , ambo insignes præstantibus armis:
 B. 7. Ambo florentes, * genus insuperabile A. 4 bello.
 A. 6. Tuque prior. * nam te maioribus ire per A. 3 altum
 A. 3. Auspiciis manifesta fides. * quo justior A. 1 alter
 A. 1. Nec pietate fuit, nec bello major & armis.
 A. 4. Tuque puerque tuus, * magnæ spes alte- A. 12 ra Romæ.
 A. 8. Flos veterum , virtusque virum, * mea A. 1 maxima cura.
 A. 12. Nomine avum referens, animo, manibusque parentem.
 A. 6. Non in iussu cano. * sua cuique exorsa la- A. 10 borem,
 A. 10. Fortunamq; ferent. * mihi iussa capesse. A. 1 re fas est.

Cena nuptialis.

- A. 5. Expectata dies aderat. * dignisque hy- A. 11 menæis,
 A. 6. Matres atq; viri, * juvenesque ante ora G. 4 parentum.
 A. 1. Conveniunt : stratoq; super discumbitur ostro.
 Dant famuli manibus lymphas, * onerantque A. 8 canistris
 Dona laboratæ Cereris ; * pinguisque fe- A. 1 rinæ
 A. 8. Viscera tosta ferunt. * series longissima A. 1 rerum ;
 A. 8. Alituum, pecudumque genus, * capræq; G. 1 sequaces
 G. 3. Non absunt illis, * nec oves, hædique pe. G. 4 tulci,
 G. 3. Et genus æquoreum, damæ, * cervique G. 3 fugaces,

- A. 11. Ante oculos, interque manus sunt * mi- B. 1
tia poma.
- A. 8. Postquam exempta fames, & amor compressus
edendi:
- A. 1. Crateras magnos statuunt, * bacchumque A. 8
ministrant.
- A. 2. Sacra canunt. * plaudunt choreas: & car- A. 6
mina dicunt.
- A. 6. Nec non Threicius longa cum veste sacerdos
Obloquitur numeris septem discrimina vocum.
- A. 9. At parte ex alia, * biforem dat tibia can- A. 10
tum.
- A. 4. Omnibus una quies operum; * cunctique A. 8
relictis.
- Confurgunt mensis. * per limina læta fre- A. 3
quentes
- A. 9. Discurrunt, variantque vices + populuf- A. 9
que patresque,
- A. 11. Matronæ, pueri, + vocemque per ampla A. 1
volutant
- Atria, dependent lychni laquearibus aureis.

Descriptio egredientis sponsæ.

- A. 4. Tandem progreditur + Veneris iustissima A. 10
cura,
- A. 7. Iam matura viro, jam plenis nubilis annis:
- A. 1. Virginis os, habitumque gerens. + cui A. 13
plurimus ignem
- Subjecit rubor; & calefacta per ora cucurrit,
- A. 7. Intentos volvens oculos: + uritque vi- G. 3
dendo.
- A. 7. Illam omnis testis, agrisq; effusa Juventus,
Turbaque miratur matrum, + vestigia primi A. 5
Alba pedis. + dederatque comam diffundere A. 3
ventis.
- A. 3. Fert picturatas auri subtegmine vestes,
- A. 1. Ornatus Argivæ Helenæ: + qualisque A. 2
videri
- A. 2. Cælicolis, & quanta solet + Venus aurea A. 10
contra:
- A. 6. Talis erat species. + Talem se læta fe- A. 1
rebat
- A. 2. Ad soceros; + folioque alte subnixa re- A. 1
fedit,

Descriptio egredientis sponsi.

- A. 9. At parte ex alia + foribus sese intulit A. 11
altis
- A. 9.

- A. 9. Ora puer prima signans intonsa juventa,
 Pictus acu chlamydem auratam, + quam plu- A. 5
 rima circum
 Purpura Mæandro duplici Melibœa cucurrit,
 A. 10. Et tunicam molli mater quam neverat auro:
 A. 1. Os, humerosque deo similis, + lumenque A. 1
 juventæ.
 A. 8. Qualis ubi oceani perfusus Lucifer unda
 Extulit os sacrum cælo, + sic ora ferebat, A. 3
 Sic oculos, + cursuque amens ad limina A. 2
 tendit.
 A. 2. Illum turbat amor, figitq; in virgine vultus.
 A. 1. Oscula libavit, + dextramque amplexus A. 3
 inhæsit.

Oblatio munerum.

- A. 5. Incédunt pueri, pariterque ante ora paren-
 tum
 Donaferunt, + pallam signis, auroque rigen- A. 1
 tem,
 A. 11. Munera portantes, aurique eborisque ta-
 lenta,
 Et sellam, + & pictum croceo velamen a- A. 1
 cantho.
 A. 1. Ingens argentum mensis, + colloque mo- A. 1
 nile
 Baccatum, & duplicem geminis auroque coro-
 nam.
 A. 5. Olli serva datur, + geminique sub ubere A. 5
 nati.
 A. 10. Quattuor hic juvenes, + toridem innuptæ-A. 2
 que puellæ:
 A. 5. Omnibus in morem tonsa coma, + pecto- A. 5
 re summo
 Flexilis obtorti per collum circulus auri.

Epithalamium utrique.

- A. 12. Tum studio effusæ matres + ad limina A. 10
 ducunt.
 G. 4. At chorus æqualis, * pueri innuptæque A. 2
 puellæ.
 G. 2. Versibus incomptis ludunt: * & carmina A. 6
 dicunt.
 B. 8. O digno conjuncta viro, + gratissima con- A. 10
 junx,
 A. 1. Sis felix, * primos Lucinæ experta la- G. 4
 bores,
 G. 4. Et mater. Cape Mæonii carchesia Bacchi.

132 AVS. CENTO NVPTIAL.

- B. 3. Sparge marite nuces. * cinge hæc altaria B.3
vitta,
A. 8. Flos veterum, virtusque virum. * tibi du- B.3
citur uxor,
A. 1. Omnes ut tecum meritis pro talibus annos
Exigat : & pulchra faciat te prole parentem.
A. 9. Fortunati ambo. * si quid pia numina A.4
possunt.
A. 3. Vivite felices, † dixerunt : currite, fufis, B.4
Concordes stabili fatorum nomine Parcæ.

Ingressus in cubiculum.

- G. 4. Postquam est in thalami pendentia punice testa
Perventum, † licito tandem sermone fruun- A.3
tur.
A. 8. Congressi jugunt dextras : † stratificare- A.4
ponunt.
A. 1. At Cytherea novas artes, † & pronuba A.4
Iuno
A. 11. Sollicitat : suadetque ignota laceffere bella.
A. 1. Ille ubi complexu † molli fovet : atque A.3
repente.
Accepti solitam flammam, * lectumque ju- A.4
galem :
A. 6. O Virgo nova mi facies, † gratissima A. 10
conjux:
A. 6. Venisti tandem, † mea sola, & sera vo- A.3
luptas.
A. 2. O dulcis conjux, non hæc fine numine divûm
A. 12. Proveniunt, † placidone etiam pugna- A.4
bis amor?
A. 4. Talia dicentem jam dudum averfa tnetur:
A. 12. Cunctaturque metu : telumque instare tre-
miscit,
A. 1. Spemque metumque inter. † funditque has A.5
ore loquelas :
A. 10. Per te, per, qui te talein genuere, parentes,
B. 2. O formose puer, † noctem non amplius A.1
unam
A. 9. Hanc tu, oro, solare inopem, † & misere- A. 10
re precantis.
A. 12. Succidimus. non lingua valet, non corpore
notæ
Sufficiunt vires; nec vox aut verba sequuntur.
A. 9. Ille autem, Causas nequicquam nectis inanes.
A. 12. Præcipitatque moras omnes, † solvitque A.4
pudorem,

PARECBASIS.

H Aelenus castis auribus audiendum mysterium nuptiale, ambitu loquendi, & circumfusione velarum. Verum quoniam foscenninos amat celebritas nuptialis: verborumque petulantiam notus veteri instituto ludus admittit: cetera quoque cubiculi & lectuli opera prodentur, ab eodem auctore collecta: ut bis erubescamus, qui & Virgilium faciamus impudentem. Vos, si placet, hic iam legendi modum ponite. cetera curiosi relinquire.

Imminutio.

- A. 11. Postquam congressi + sola sub nocte per A. 6
unbram
G. 3. Et mentem Venus ipsa dedit, + nova pnce-A. 3
lia tentant.
A. 10. Tollit se arrectum; + conantem plurima A. 9.
frustra,
A. 10. Occupat os, faciemque; + pedem pede A. 12
fervidus urget.
A. 7. Perfidus alta petens, + ramum qui veste A. 6
latebat
B. 10. Sanguineis ebuli baccis, minioque rubentem,
A. 12. Nudato capite, + & pedibus per mutua A. 7
nexus,
A. 3. Monstrum horrendum, informe, ingens, cui lu-
men ademptum,
A. 10. Eripit à femore, & trepidanti fervidus instat.
A. 1. Est in secessu, + tenuis quo semita ducit, A. 11
A. 8. Ignea rima inicans. + exhalat opaca me- A. 7
phium;
A. 6. Nulli fas casto sceleratum insistere limen.
A. 7. Hic specus horrendum. + talis sese hali- A. 6
tus atris
A. 6. Faucibus effundens, + nares contingit A. 9
odore.
A. 11. Huc juvenis nota fertur regione viarum,
A. 5. Et super incumbens + nodis & cortice A. 9
crudo
A. 9. Intorquet summis adnexus viribus hastam.
A. 11. Hæsit + virgineumque alte bibit acta cruo-
rem.
A. 2. Insonuere cavæ, gemitumque dedere cavernæ.
A. 11. Illa manu moriens telum trahit: ossa sed inter
G. 3. Altius ad vivum perfedit + vulnere A. 11
mucro.
A. 4. Ter sese attollens, cubitoque; innixa levavit.

Ter

Ter revoluta toro est. + manet imperterritus ille. A. 10

A. 3. 5. Nec mora, nec requies. + clavumque affixus, & hærens A. 2

Nusquam amittebat: oculosq; sub astra tenebat.

A. 6. Itque, reditque viam totiens. + uteroque recusso A. 2

A. 9. Transadigit costas. + & pectine pulsat eburno. A. 6

A. 5. Iamq; fere spatio extremo, fessique, sub ipsam Finem adventabant. + tum creber anhelitus artus, A. 5

Aridaque ora quatit. sudor fluit undique rivis.

A. 11. Labitur exanguis, + distillat ab inguine virus. G. 3

Contentus esto, Paule mi,

Lasciva Paule pagina.

Ridere nil ultra expeto.

Sed quum legeris, adesto mihi, adversum eos,

Qui, ut Iuvenalis ait,

Curios simulant: & Bacchanalia vivunt,
ne forte mores meos spectent de carmine.

Lasciva est nobis pagina, vita proba:

Ut Plinius dicit. Meminerint autem, quippe eruditi, prebatissimo viro Plinio in poematis lasciviam; in moribus consiluisse censuram. prurire opusculum Sulpicii, nec frangere capere, esse Apulejum in vita philosophum, in epigrammatis amatorem, in praeceptis omnibus extare severitatem, in epistolis ad Cavelliam subesse petulantiam, Platonis Symposion composita in ephebos epyllia continere. Nam quid Amiani fescenninos? quid antiquissimi poeta Livii Erotopaëgnicon libros loquar? Quid Ervenum: quem Menander sapientem vocavit? quid ipsum Menandrum? quid comicos omnes? quibus severa vita est, & lata materia. Quid etiam Partheniam dictum causa pudoris? qui Octavo Aeneidos, quum describeret coitum Veneris atque Vulcani, indecorosum decenter immiscuit. Quid in tertio Georgicorum de summissis in gregem maritia? nonne obscenam significationem honesta verborum translatione velavit? Et si quid in nostro joco aliquorum hominum severitas vestita condemnat: de Virgilio accersitum sciat. Igitur cui hic ludus noster non placet, ne legeris; aut quum legerit, obliviscatur: aut non oblitus, ignoscat. etenim fabula de nuptiis est, & velit, nolit, aliter hac sacra non constant.

Aufonii ROSÆ.

EDYL. XIV.

Ver erat: & blando mordentia frigora sensu
 Spirabat croceo mane reveſta dies.
 Strictior Eoos præceſſerat aura jugales,
 Æſtiferum ſuadens anticipare diem.
 Errabant rignis per quadrua compita in hortis,
 Maturo cupiens me vegetare die.
 Vidi concretas per gramina flexa pruinas
 Pendere, aut olerum ſtare cacuminibus:
 Caulibus & patulis teretes colludere guttas,
 Et cæleſtis aquæ pondere tunc gravidas.
 Vidi Præſtano gaudere roſaria cultu,
 Exoriente novo roſcida lucifero.
 Rara pruinoſis canebat gemina frutetis,
 Ad primi radios interitura die.
 Ambigeres, raperet ne roſis aurora ruborem,
 An daret: & flores tingeret orta dies.
 Ros unus, color unus, & unum mane duorum.
 Sideris, & floris, nam domina una Venus.
 Forſan & unus odor: ſed celſior ille per auras
 Diffatur: ſpirat proximus iſte magis.
 Communis Paphie dea fideiſis, & dea floris,
 Præcipit unius muricis eſſe habitum.
 Momentum intererat: quo ſe naſcentia florum
 Germina comparibus dividerent ſpatiis.
 Hæc viret anguſto foliorum teſta galero:
 Hanc tenui folio purpura rubra notat.
 Hæc aperit primi ſaltigia celſa obeliſci,
 Mucronem abſolvens purpurei capitis.
 Vertice collectos illa extinuabat amiſtus,
 Iam meditans foliis ſe numerare ſuis:
 Nec mora, ridentis calathi patefecit honorem,
 Prodens incluſi ſemina denſa croci.
 Hæc modo quæ toto rutilaverat igne comarum,
 Pallida collapsis deſeritur foliis.
 Mirabar celerem fugitiva ætate rapinam,
 Et dum naſcuntur, conſenſiſſe roſas.
 Ecce & deſluxit rutili coma punica floris,
 Dum loquor: & tellus teſta rubore micat.
 Tot ſpecies, tantosque ortus, variosque novatus
 Vna dies aperit: conficit una dies.
 Conquerimur, Natura, brevis quod gratia florum eſt,
 Oſtentata oculis illico dona rapis.
 Quam longa una dies, ætas tam longa roſarum,
 Quas pubeſcenteis juncta ſenectâ premit.

Quam modo nascentem rutilus conspexit Eous,
 Hanc rediens sero vespere vidit animum.
 Sed bene, quod paucis licet interitura diebus,
 Succedens ævum prorogat ipsa suum.
 Collige virgo rosas, dum flos novus, & nova pubes,
 Et inemor esto ævum sic properare tuum.

Ex Græco, Pythagoricum de ambiguitate eligendæ vitæ.

EDY L. XV.

Quod vitæ sectabor iter? si plena tumultu
 Sunt fora; si curis domus anxia; si peregrinos
 Cura domus sequitur: mercantem si nova semper
 Damna manent: cessare vetat si turpis egestas:
 Si vexat labor agricolam, mare naufragus horror
 Infamat, poenæque graves in coelibè vita,
 Et gravior cautis custodia vana maritis,
 Sanguineum si Martis opus: si turpia lucra
 Fœnoris, & velox inopes usura trucidat?
 Omne ævum curæ: cunctis sua displicet ætas.
 Sensus abest parvis lætentibus: & puerorum
 Dura rudimenta, & juvenum temeraria pubes.
 Affligat fortuna viros per bella, per æquor,
 Iras, insidiasque, catenatosque labores
 Mutandos semper gravioribus. Ipsa senectus
 Expectata diu, votisque optata malignis
 Objicit innumeris corpus lacerabile morbis.
 Spemini in commune omnes præsentia. quosdam
 Constat nolle deos fieri. Iturna reclamât,
 Quo vitam dedit æternam? cur mortis adempta est
 Conditio? sic Caucasea sub rupe Prometheus
 Testatur Saturnigenam, nec nomine cessat
 Incusare Iovem, data sit quod vita perennis.
 Respice & ad cultus animi. sic nempe pudicitiam
 Perdidit Hippolytum non felix cura pudoris.
 At contra illecebris maculosam ducere vitam
 Quem juvat, aspice & ad poenas, & crimina regum,
 Tereos incesti, vel mollis Sardanapali.
 Perfidiâ vitare monent tria Punica bella:
 Sed prohibet servare fidem deleta Saguntos.
 Vive, & amicitias semper cole. crimen ob istud
 Pythagoreorum periit schola docta sophorum.
 Hoc metuens igitur, nullas cole. crimen ob istud
 Timon Palladiis olim lapidatus Athenis.
 Dissidet ambiguis semper mens obvia votis.
 Nec voluisse homini satis est, optata recusat.

Esse in honore placet, mox poenitet, & dominari
 Ut possint, servire volunt. idem auctus honore,
 Invidiæ obijcitur. perniox est cura disertis:
 Sed rudis ornatu vitæ caret. Esto patronus.
 Et defende reos: sed gratia rara clientis.
 Esto cliens, gravis imperii persona patroni.
 Exercent hunc vota patrum. mox aspera curis
 Sollicitudo subit, contemnitur orba senectus,
 Et captatoris præda est hæredis egenus.
 Vitam parcus agas, avidi lacerabere fama,
 Et largitorem gravius censura notabit.
 Cuncta tibi adversis contraria casibus. Ergo
 Optima Grajorum sententia. quippe homini ajunt
 Non nasci esse bonum, natum aut cito morte potiri.

De viro bono, Πυθαγορείη ἀρεταίς.

EDYL. XVI.

Vir bonus, & sapiens, qualem vix repperit unum
 Millibus e multis hominum consultus Apollo,
 Index ipse sui, totum se explorat ad unguem.
 Quid procures, vanique ferat quid opinio vulgi,
 Securus, mundi instar habens, teres, atq; rotundus:
 Externæ ne quid labis per lævia fidat.
 Ille, dies quam longus erit sub sidere Cancri,
 Quantaque nox tropico se porrigit in Capricorno,
 Cogitat: & justo trutinæ se examine pensat:
 Nequid hiet, nequid protuberet, angulus æquis
 Partibus ut coeat, nil ut deliret amissis.
 Sit solidum quodcunque subest; nec inania subtus
 Indicet admotus digitis pellentibus ictus.
 Non prius in dulcem declinat lumina somnum,
 Omnia quam longi reputaverit acta diei.
 Quæ prætergressus? quid gestum in tempore? quid nō?
 Cur isti facto decus absuit; aut ratio illi?
 Quid mihi præteritum? cur hæc sententia sedit,
 Quam melius mutare fuit? miseratus egentem,
 Cur aliquem fracta persensit mente dolorem?
 Quid volui, quod nolle bonum foret? utile honesto
 Cur malus antetuli? num dicto, aut denique vultu
 Perstrictus quisquam? cur me natura magis, quam
 Disciplina trahit? Sic dicta, & facta per omnia
 Ingressus, ortoque à vespere cuncta revolvens,
 Offensus pravis, dat palmam & præmia rectis.

Ναὶ καὶ ὁ πυθαγορεῖον. EDYL. XVII.

Est, & Non, curæti monosyllaba nota frequentant.
 His demptis, nihil est, hominum quod sermo volutet.
 Omnium

Omnia in his, & ab his sunt omnia, five negoti,
 Sive ovi quicquam est, sen turbæ, five quietis.
 Alterutro pariter nonnunquam, sæpe seorsis
 Obsistunt studiis: ut mores, ingeniumque
 Vel faciles, vel difficiles contentio nacta est.
 Si consentitur, mora nulla intervenit, Est, Est:
 Sin controversum, dissensio subjiciet, Non.
 Hinc fora dissultant clamoribus, hinc furiosi
 Iurgia sunt Circi. cuneati hinc læta theatri
 Seditio: & tales agitat quoque curia lites.
 Conjugia, & nati cum patribus; ista quietis
 Verba serunt studiis, salva pietate loquentes.
 Hinc etiam placitis, schola consona disciplinis
 Dogmaticas agitat placido certamine lites.
 Hinc omnis certat dialectica turba sophorum.
 Est lux, est ne dies ergo? non convenit istuc.
 Nam facibus multis, aut fulguribus quotiens lux
 Est nocturna homini, non est lux ista diei.
 Est & Non igitur quotiens lucem esse fatendum est,
 Sed non esse diem: mille hinc certamina surgunt.
 Hinc pauci, multi quoque talia commeditantes
 Murmure concluso rabiosa silentia rodunt.
 Qualis vita hominum, duo quam monosyllaba
 versant!

De ætatibus animalium, Hesiodium.

EDYL. XVIII.

Ter binos, deciesque novem superexit in annos
 Iusta senescentum quos implet vita virorum.
 Hos novies superat vivendo garrula cornix:
 Et quater egreditur cornicis sæcula cervus.
 Alipedem cervum ter vincit corvus: & illum
 Multiplicat novies Phoenix, reparabilis ales.
 Quam vos perpetuo decies prævertitis ævo
 Nymphæ Hainadryades: quarum longissima vita est.
 Hi cohibent fines vivacia fata animantum.
 Cetera secreti novit deus arbiter ævi
 Tempora: quæ Stilbon volvat, quæ sæcula Phænon,
 Quos Pyrois habeat, quos Iuppiter igne benigno
 Circumitus: quali properet Venus alma recursum:
 Qui Phœben, quanti maneant Titana labores.
 Donec consumpto, magnus qui dicitur, anno
 Rursus in antiquum veniant vaga sidera cursum:
 Qualia disposita steterant ab origine mundi.

Monosticha de ærumnis Herculis.

EDYL. XIX.

Prima Cleonæi tolerata ærumna Leonis.
Proxima Lernæam ferro & face contudit hydram.
Mox Erymanthem vis tertia perculit aprum.
Æripedis quarto tulit aurea cornua cervi.
Stymphalidas pepulit volucres discrimine quinto.
Threiciam sexto spoliavit Amazona balthæo.
Septima in Augeis stabulis impensa laboris.
Octava expulso numeratur adorea tauro.
In Diomedæis victoria nona quadrigis.
Geryone extincto decimam dat Iberia palmam.
Undecimo mala Hesperidum districta triumpho.
Cerberus extremi suprema est meta laboris.

Musarum inventa, & munera.

EDYL. XX.

CLIO gesta canens, transactis tempora reddit.
MELPOMENE tragico proclamat mœsta boatu.
Comica lascivo gaudet sermone THALIA.
Dulciloquos calamos EUTERPE statibus urget.
TERPSICHORE affectus citharis movet, im-
perat, auget.
Plectra gerês ERATO, saltat pede, carmine, vultu.
Carmina CALLIOPE libris heroica mandat.
VRANIE cæli motus scrutatur, & astra.
Signat cuncta manu, loquitur POLYHYMNIA
gestu.
Mentis Appollinæ vis has movet undique Musas.
In medio residens complectitur omnia Phoebus.

D. AVSONII

ECLOGARIVM.

*

De ratione Libræ.

MIRARIS quicumque manere ingentia
mundi
Corpora, sublimi cæli circumdata gyro,
Ex tantæ nullam moli intercedere labem:
Accipe quod mirare magis. Tenuissima tantis
Principia, & nostros non admittentia visus,

Parvarum serie constant connexa atomorum :
 Sed solidum in parvis, nullique secabile segmen,
 Vnde vigor viresque manent, æternaque rerum
 Mobilitas: nulloque unquam superabilis ævo.
 Divinis humana licet componere. sic est
 As solidus, quoniam bis sex de partibus æquis
 Constat: & in minimis paribus tamen una manet vis.
 Nam si quid numero minuatur: summa vacillat,
 Conxulsæque ruunt labefacto corpore partes.
 Ut mediuni si quis vellat de fornice saxum,
 Incumbunt cui cuncta, simul devexa sequentur
 Cetera, communemque trahent à vertice lapsum.
 Non aliter libra est. si defuit uncia, totus
 Non erit as: nomenque deum jam cassus habebit,
 Nec dextans retinet nomen, sextaute remoto.
 Et dodrans, quadrante satus, auctore carebit.
 Divulsusque triens prohibet persistere bessem.
 Iam quincupx tibi nullus erit, si prima revelles:
 Et semis, cui semis erit pereuntibus assis
 Partibus, & cujus libræ pars septima, septunx?
 Libra igitur, totum si nulla in parte vacillet,
 Ponderis, & numeri, morumque, operumque, & a-
 quarum
 Libra: nec est modulus, quem non hoc nomine signes.
 Telluris, medio quæ pendet in aere, libra est.
 Et Solis, Lunæque vias sua libra coerces.
 Libra dii, somnique pares determinat horas.
 Libra Caledonios sine littore continet æstus.
 Tu quoque, certa mane morum mihi libra meorum.

De ratione puerperii maturi.

Omnia, quæ vario rerum metimur in actu,
 Astrorum dominatus agit, terrenaque tantum
 Membra homini. e superis fortuna, & spiritus auris,
 Septeno moderanda choro: sed præfides ollis
 Sortitus regimen nitidæ sol aureus æthræ.
 Nec sol in nobis moderatur tempora vitæ,
 Dum breve solliciti spatium producimus ævi.
 Creditur occultosque satus, & tempora vitæ
 Materno ducenda utero, formare videndo,
 Et nondum exortæ leges componere vitæ.
 Nanque ubi conceptus genitali infederit alvo:
 Haud dubium solem cuicumque insistere signo.
 Qui quum vicini stationem ceperit astri,
 Contiguos nullum transfundit lumen in ortus.
 Ast ubi conversis post menstrua tempora habentis,
 Scandit purpureo jam tertia sidera curru;
 Obliqua exilem dimittit linea lucem,

Aspirans tenues per inertia pondera motus.
 Quarta in sede viget primi indulgentia solis,
 Suadet & infusus teneros coalescere fetus.
 Fulgur tetragono aspectus vitale coruscat,
 Clarum, & lene micans: quinti qui cardine signi
 Incutit attonitam vegetato infante parentem.
 Nam sexto vis nulla loco: quia nulla ruendi
 Æquati lateris signatur regula Phœbo.
 Ast ubi signiferæ media in regione cohortis
 Septimus accepit limes rutilantia flammis
 Recto castra situ: turgentis fœdera partus
 Iam plena sub luce videt. nec fulgura parci
 Luminis intendens, toto fover igne coronæ.
 Hinc illud: quod legitimos Lucina labores
 Prævenit: & gravidos sentit subrepere nixus
 Ante expectatum festina puerpera vorum.
 Quod nisi septeno quum lumina fudit ab astro,
 Impulerit tardi claustra obluſtantia partus,
 Posterior nequeat, possit prior: an quia sexto
 Æmulus octavi conspectus inutilis aſtri
 Nescit compariles laterum formare figuras?
 Sed nono incumbens signo, cunctantia matrum
 Vota levat, trigono vires sociante sequenti.
 At si difficilis + trahit Ilythia +
 Tetragono absolvat dubiarum vincla morarum.

Signa cœlestia.

Ad Boreæ partes, Arcti junguntur, & Anguis.
 Post has Arctophylax, pariterq; Corona, Genuque
 Prolapsus, Lyra, Avis, Cepheus, & Cassiopea,
 Auriga, & Perseus, Delotum, & Andromedæ aſtrum,
 Pegafus, & Delphinus, Telum, Aquila, Anguite-
 nensque,
 Signifer inde subest, bis sex & sidera complent.
 Hic Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo,
 Libra, Scorpius, Arciteuens, Capricornus, & Vrnæ
 Qui tenet, & Pisces. Post hos in partibus Austri
 Orion, Procyon, Lepus, ardens Sirius, Argo,
 Hydrus, Chiron, Turibulum quoque, Piscis & ingens.
 Hunc sequitur Pistris, simul Eridanique fluenta.
 Sed vaga præterea dicuntur lumina septem,
 Luna & Mercurius, Venus, ac Sol, Mars quoq; fulgens.
 Hic Iovis & sidus super omnia sidera lucens.
 Celsior his Saturnus, tardior omnibus aſtris.

Ratio dierum anni vertentis.

Nonaginta dies & quattuor, ac medium Sol

Conficit, à tropico in tropicum dum permeat a-
strum,

Ostipedem in Cancrum Phryxæ ab Ariete pergens.
Hoc spatio æstivi pulsusque, & meta diei.
Semidiemque, duosque dies, deciesque novenos,
A Cancro in Chelas æquata tempora noctis,
Atque dii, cursu peragit Sol aureus altero,
Autumni æstatisque simul confinia miscens.
Vnde autumnales transcurrent ordine menses,
Ad tropicum pergit signum gelidi Capricorni,
Octo dies, decies octonis insuper addens,
Quadrantemque dii, quinto qui protinus anno
Mense Numæ extremo nomen capit embolimai.
Inde ad Agenorei festinans cornua tauri,
Scandit Lanigeri tropicum Sol aureus astrum,
Nonaginta dies decreto sine coercens.
Hic tibi circus erit semper vertentibus annis,
Tercentum, ac senis decies & quinque diebus.

De nominibus septem dierum.

Nomina, quæ septem vertentibus apta diebus
Annus habet, totidem errantes fecere planetæ.
Quos indefessa volvens vertigine Mundus,
Signorum obliqua jubet in statione vagari.
Primum, supremumque diem radiatus habet Sol.
Proxima fraternæ succedit Luna coronæ.
Tertius assequitur Titania lumina Mavors.
Mercurius quarti sibi vindicat astra diei.
Inlustrant quintam Iovis aurea sidera Zonam.
Sexta salutigerum sequitur Venus alma parentem.
Cuncta supergrediens Saturni septima lux est.
Octavum instaurat revolvibilis orbita Solem.

Hic versus sine auctore est. Quid quoque
die demi de corpore oporteat.

Ungues Mercurio, barbam Iove, Cypride crines.

Hoc sic refellendum.

Mercurius furti probat unguis semper acutos,
Articulisque aciem non sinit imminui.
Barba Iovi, crines Veneri decor: ergo necesse est,
Ut nollent demi quo sibi uterque placet.
Mavors imberbes, & calvos Luna adamasti,
Non prohibent comi tum caput atque genas.
Sol & Saturnus nihil obstant unguibus, ergo
Non placitum Divis tolle monostichium.

De

De mensibus, & quatuor anni temporibus.

Æternos menses, & tempora quatuor anni,
Quattuor ista tibi subjecta monosticha dicent.
Martius, Aprilis, Majus sunt tempora veris.
Iulius, Augustus, nec non & Iunius, æstas.
Septembri, Octobri autumnus, totoque Novembri.
Brumales, Ianus, Februarius, atque December.

De mensibus monosticha.

Primus Romanas ordiris Iane Calendas.
Februa vicino mense Numa instituit.
Martius antiqui primordia protulit anni.
Fetiferum Aprilem vindicat alma Venus.
Majorum dictus patrum de nomine Majus.
Iunius ætatis proximus est titulo.
Nomine Cæsareo Quintilem Iulius anget.
Augustus nomen Cæsareum sequitur.
Aurum Pomana tuum September opimat.
Triticeo October fenore ditat agros.
Sidera præcipitas pelago intempesta November:
Tu genialem hiemem feste December agis.

Disticha de iisdem mensibus.

Iane nove, primo qui das tua nomina mense,
Iane bifrons, spectans tempora bina simul.
Post, superum cultus, vicino Februa mense
Dat Numa cognatis Manibus inferias.
Martius & generis humani præsul & anni,
Prima dabat Latii tempora consulibus.
Æneadum genitrix vicino nomen Aprili
Dat Venus, est Marti namque Aphrodita comes.
Maja dea, an major, Mai, te feceris ætas,
Ambigo: sed mense est auctor uterque bonus.
Iunius hunc sequitur duplici celebrandus honore,
Sed nomen Iuno, sive Iuventa dedit.
Inde Dionæo præfulgens Iulius astro,
Æstatis mediæ tempora certa tenet.
Augustus sequitur, cognatum à Cæsare nomen:
Ordine sic anni proximus, ut generis.
Nectuntur post hos, numerumque ex ordine signant:
September, Bacchi munere præla rigans:
Et qui sementis per tempora, fenore latus;
October, cupidi spem fovet agricolæ:
Quique salo mergens sollemnia signa November
Præcipitat, cælo mox reditura suo.

Concludens numerum, genialia festa Decembris
Finit, ut à bruma mox novus annus eat.

Quoteni dies sint mensium singulorum.

Implent tricenae per singula menstrua luces
Iunius, Aprilisque, & cum Septembre November,
Unum ter denis cumulatus adde diebus
Per septem menses, Iani Martisque Calendis,
Et quas Majus agit, quas Iulius Augustusque,
Et quas October, positusque in fine Decembris.
Unus erit tantum duodetriginta dierum:
Quem Numia præposito voluit succedere Iano.
Sic tercentenis decies accedere senos,
Quadrantemque, & quinque dies sibi computat annus.

De tribus mensuris mensium.

Bis senas anno reparat Lucina Calendas:
Et totidem medias dat currere Iuppiter Idus.
Nonarumque diem faciunt infra octo secundi.
Hæc sunt Romano tantum tria nomina mensi,
Cetera per numeros sunt cognominata dierum.

Quo mense quotæ Nonæ, vel Idus sint.

At Nonas modo quarta aperit, modo sexta refert lux.
Sexta refert Maji, Octobris, Martisque recursum,
Et qui solstitio sua tempora Iulius infert.
Cetera pars mensum quartis est prædita Nonis.
Omnes vero Idus octava luce recurrunt.

Quotæ Calendæ sunt mensium singulorum.

Post Idus, quas quisque suas habet ordine mensis,
Diversæ numero redeunt variante Calendæ:
Dum rursusque iterumque * * vocantur,
Ut tandem oblatis procedant temporis ortu,
Tercentis, unoque die genialia festa
Porrigit, ut Iani arceat nova bruma morantem.
Hoc numero mensisque Numæ redit, autumique
Principium referens Bacchi September alumnus.
Iulius, & Majus, positusque in fine Decembris,
Octoberque die revocatur tardius uno.
Inde dies redeunt minus uno, quattuor ultra,
Quos numero adjiciam, Sextilis, Iunius atque
Aprilis, post quos pænultima meta November.
Ter quinque, unoque die Iunonie Mavors,
Ut redeas, referasque exordia prima, cieris.
Hoc numero, ad plenum vertens reparabitur annus.

In quo mense quod Signum sit ad
cursum solis.

Priacipium Iani sensit tropicus Capricornus.
Mense Numæ in medio solidi stat sidus Aquari.
Precedunt duplices in Martia tempora Pisces.
Reipicis Apriles, Aries Phryxæ, Calendas.
Majus Agenorei miratur cornua Tauri.
Iunius æquatos cælo videt ire Laonas.
Solstitio ardentis Cancræ fert Iulius astrum.
Angustum mensem Leo fervidus igne perurit.
Sidere Virgo tuo Bacchum September opimat.
Æquat & October sementis tempore Libram.
Scorpion hibernum præcepit jubeat ire Novembrem.
Terminat Arcitenens medio sua signa Decembri.

Q. Ciceronis versus eo pertinent, ut quod
signum quo tempore illustre sit, nove-
rimus. quod superius quoque nostris
versibus expeditur.

Flumina verna ciet obscuro lumine Pisces.
Curriculumque Aries æquat noctisque diique.
Cornua quem condunt florum prænuncia Tauri.
Aridaque æstatis Gemini primordia pandunt.
Longaque jam minuit præclarus lumina Cancer.
Languisusque Leo prostat ferus ore calores.
Post, modicum quatiens Virgo fugat orta vaporem.
Autumni referat portas, æquaque diurna
Tempora nocturnis dispenso sidere Libra.
Et fetus ramos dinudat flamma Nepai.
Pigra Sagittipotens jaculatur frigora terris.
Bruina gelu glacians jubare spirat Capricorni.
Quam sequitur nebulas rorans liquor altus Aquari;
Tentâ supra, circaque vigent ubi flumina mundi.
At dextra, lævaque ciet rota fulgida Solis
Mobile curriculum, & Lunæ simulacra feruntur.
Squama sub æterno conspectu tortæ Draconis
Eminet. hunc inter fulgentem sidera septem
Magna quatit stellans: quam servans ferus in alta
Conditur Oceani ripa cum luce Bootis.

A Solstitio in æquinoctium ratio.

Sol profectus à teporo veris æquinoctio,
Post semidiem postque totos nonaginta & quattuor,
Fervidis flagrans habenis pulsum æstivum conficit.

Inde Autumnus noctis horas librans æquo lumine,
Odo & octoginta Goeris, & super trihorio.

* * * *

Inde floridum reflexis ver revisit oreis
Additis ad hos priores Goeres geminis orbibus.

De Feriis Romanis.

Nunc & Apollineos Tiberina per ostia ludos,
Et Megalesiacæ matris operta loquar.
Vulcanique dies autumnus exordia primi:
Quinquatrusque Deæ Pallados expediam,
Et medias Idus, Maji, Augustique recursum,
Quas sibi Mercurius, quasque Diana dicat.
Matronæ quæ sacra colant pro laude virorum,
Mavortis primi quum rediere dies.
Festa Caprotinis memorabo celebria nonis.
Quum stola matronis dempta teget famulas.
Quattuor illa etiam discretis partibus anni
Solstitia, & lucis nocte, diesque pares.
Nec Regifugium pulsus ex urbe tyrannis,
Lætum Romanis fas reticere diem.
* Visne ope sancte sacrum, vel Saturnalia dicam,
Festaque servorum, quum famulantur heri?
Et nunquam certis redeuntia festa diebus,
Compita per vicos quum sua quisque colit?
Aut duplicem cultum, quum Neptunalia dicunt,
Et quem de Conso consiliisque vocant?
Festa hæc, navigiis, aut quæ celebrata quadrigis,
Iungunt Romanos suutimosque duces.
Adjiciam cultus, peregrinaque sacra deorum,
Natalem Herculeum, vel bovis Iliacæ:
Nec non lascivi Floralia læta theatri,
Quæ spectare volunt, qui voluisse negant.
Nunc etiam veteres celebrantur Equiria ludi.
Prima hæc Romanus nomina Circus habet.
Et Dionysiacos Latio cognomine ludos
Roma colit: Liber quæ sibi vota dicat.
Ædilesque etiam plebei: ædilesque curules
Sacra, Sigillorum nomine dicta, colunt.
Et gladiatores funebria prælia notum
Decertasse foro: nunc sibi harena suos
Vindicat: extremo qui jam sine Decembris
Falcigerum placant sanguine cæligenam.

De lustralibus agonibus.

Quattuor antiquos celebravit Achæia ludos.
Cælicolum duo sunt, & duo festa hominum.

SACRA

Sacra Iovis, Phœbique, Palæmonis, Archemorique :
Serta quibus pius, malus, oliva, apium.

De locis agonum.

Prima Iovi magno celebrantur Olympia Pisæ.
Parnassus Clario sacrauit Pythia Phœbo.
Isthmia Portuno binaris dicat alta Corinthos.
Archemori Nemeæa colunt funebria Thebæ.

De auctoribus agonum.

Primus Olympiæ sacrauit festa coronæ
Iuppiter Argivis stadia ad longissima Circi.
Proximus Alcides Nemeæ sacrauit honorem.
Hæc quoque temporibus quinquennia sacra notan-
dis.

Isthmia Neptuno data sunt, & Pythia Phœbo.
Ancipiti cultu divorum hominumque sepultis.

Quod iidem, qui sacri agones sunt, &
funebres ludi habeantur.

Tantalidæ Pelopi mæstum dicat Elis honorem.
Archemori Nemeæa colunt quinquennia Thebæ,
Isthmia defuncto celebrata Palæmone, notum.
Pythia placando Delphi statuere Draconi.

A V S O N I I

B Y R D I G A L E N S I S

Epistolarum liber.

AVSONIVS AD PATREM

De suscepto filio. Epist. I.

CREDIDERA M nil posse meis affectibus
addi.

Quo, venerande pater, diligerere magis.
Accessit gratis super his medioque nepoti,
Bina dedit nostris qui juga nominibus.
Ipse nepos te fecit avum, mihi filius idem,
Et tibi ego, hoc nato nos sumus ambo patres.
Nec jam sola mihi pietas mea suadet amorem :
Nominete geminæ jam genitoris amo.

Accessit titulus tua quo reverentia crescat :

Quo doceam natum, quid sit amare parrem.

Quippe tibi æquatus videor, quod parvulus iste

Nomine honoratum me quoque nobilitat.

Atque ætas quia nostra eadem. nam supparis ævi

Sum tibi ego, & possum fratris habere vice.

Nec tantum nostris spatium interponitur annis,

Quanta solent alios tempora dividere.

Vidi ego natales fratrum distare tot annis.

Quot nostros ævum nomina non onerant.

Pulchra juvenia tibi, senium sic jungit: ut ævum

Quod prius est, maneat: quod modo, ut inci-
piat.

Et placuisse reor geminis ætatibus, ut se

Non festinato tempore utraque daret.

Leviter hæc flueret, hæc non properata veniret,

Maturam frugem flore manente ferens:

Annos me nescire tuos, pater optime, testor :

Totque putare meos, quot reor esse tuos.

Nesciat hoc natus, numeret properantior hæres,

Testamenta magis, quam pia vota fovens:

Exemploque docens pravo juvenescere natos,

Vt noliut patres se quoque senes.

Verum ego primævo genitus genitore, fatebor

Supparis hæc ævi tempora grata mihi.

Debeo, quod natus. suadet pia cura nepotis,

Addendum patri, quo veneremur avum.

Tu quoque, mi genitor, geminata vocabula gande,

Nati primævi nomine factus avus.

Exiguum quod avus. faveant pia numina divum,

Deque nepote suo fiat avus proavus.

Largius & poterunt producere fata senectam :

Sed rata vota reor, quæ moderata magis.

Pater ad filium ; quum temporibus ty-
rannicis ipse Treveris remansisset, &
filius à patre profectus esset. Hoc in-
coatum neque impletum sic de litura-
riis scriptum. Epist. II.

Debeo & hanc nostris, fili dulcissime, curis

Historiam: quamquam titulo non digna sereno

Anxia mœstarum fuerit querimonia rerum.

Iam super egelidæ stagnantia terga Mosellæ

Protulerat te, nate, rates : mœstique parentis

Oscula & amplexus discreverat invidus amnis;

Solus ego : & quamvis coetu celebratus amico,

Solus eram; profugæque dabam pia vota carinæ.
 Solus adhuc te, nate, videns: celerisque remulci
 Culpabam properos adverso flumine cursus.
 Quis fuit ille dies? non annus longior ille est,
 Attica quem docti collegit cura Metonis.
 Desertus, vacuis solisque exerceor aris.
 Nunc ego pubentes salicuum de verbero frondes,
 Gramineos nunc frango toros, viridisque per ulvas
 Lubrica substratis vestigia libro lapillis.
 Sic lux prima abiit: sic altera meta diei.
 Sic geminas alterna rotat vertigo tenebras,
 Sic alias: totusque mihi sic annus abibit,
 Restituant donec tua me tibi fata parentem,
 Hæc ego conditione licet, vel morte paciscar:
 Dum decores suprema patris, tu nate, superstes.

A V S O N I V S H E S P E R I O.

Epistola III.

Qualis Picenæ populator turdus olivæ,
 Clunes opinat cereas:
 Vel qui lucentes rapuit de vitibus uvas,
 Pendetque nexus retibus:
 Quæ vespertinis fluitant nebulosa sub horis,
 Vel mane tenta roscido:
 Tales hibernis ad te de sepibus, ipsos
 Capi volentes, misimus,
 Bis denos, tot eam crepero sub lucis eoræ
 Præceps volatus intulit.
 Tum quas vicinæ suggestit præda lacunæ,
 Anates, maritas iunximus,
 Remipedes, lato populates cærula rostro,
 Et crure rubras punico.
 Iricolor vario pinxit quas pluma colore,
 Collum columbis æmulas.
 Defraudata meæ non sunt hæc fercula mensæ.
 Vescente te, fruimur magis,
 Vale bene, ut valeam.

A V S O N I V S

THEONI SVO S.

Epistola IV.

AVsonius, ejus ferulam nunc sceptrā verentur,
 Paganum Medulis jubeo salvere Theonem.
 Quid geris, extremis positus telluris in oris,
 Cultor harenarum vates? cui littus arandum,
 Oceani finem juxta, solemque cadentem,
 Vilis arundineis cohibet quem pergula testis:
 Et tingit piceo lachrymosa colonica fumo.
 Quid rerum, musæque gerunt, & cantor Apollo?
 Musæ non Helicone satæ nec fonte caballi,
 Sed quæ secundo de pectore Clementini,
 Inspirant vacuos aliena mente poetas:
 Iure quidem: nam quis inalit sua carmina dici,
 Qui te securo possit proscindere risu?
 Hæc quoque ne nostrum possint urgere pudorem,
 Tu recita: & vere poterunt tua dicta videri.
 Quam tamen exerces Medulorum in littore vitam?
 Mercatus ne agitas leviori nomismate captans:
 Insanis quod mox pretiis gravis auctio vendat?
 Albentis sevi globulos, & pingua ceræ
 Pondera, Naryciamque picem, scissamque papyrus,
 Fumantesque olim paganica lumina tædas?
 An majora gerens, tota regione vagantes
 Persequeris fures? qui te, postrema timentes,
 In partem, prædamque vocent. tu mitis, & osor
 Sanguinis humani condonas crimina nummis:
 Erroremque vocas, pretiumque imponis abactis
 Bobus, & in partem scelurum de judice transis?
 An cum fratre vagos dumeta per avia cervos
 Circundas maculis, & multa indagine pinnæ?
 Aut spumantis apri cursum clamoribus urges,
 Subsidiisque fero? Moneo tamen, usque recuses
 Stringere fulmineo venabula cominus hosti.
 Exemplum de fratre time, qui veste reducta
 Ostentat fœdas prope turpia membra lacunas:
 Perforatasque nates vicino podice nudat.
 Inde ostentator volitat: mirentur ut ipsum
 Gedippa, Vrsinusque suus, prolesque Iovini,
 Taurinusque, ipsum priscis heroibus æquans.
 Qualis in Olenio victor Calydonius apro.
 Aut Erymantheo pubes fuit Attica monstro.
 Sed tu parce feris venatibus, & fuge nota

Crimina silvarum: nec sis Cinyreia proles:
 Accedasque iterum Veneri plorandus Adonis,
 Sic certe crinem flavus, niveusque lacertos,
 Cæsariem rutilam per candida colla refundis:
 Pectore sic tenero, plana sic juncus alvo,
 Per teretes feminum giros, surasque nitentes
 Descendis, talos à vertice pulcher ad imos.
 Qualis floricomâ quondam populator in Ætâ,
 Virgineas inter choreas Deoida raptam
 Sustulit emersus stygiis fornacibus Orcus.
 An quia venatus ob tanta pericula vitas,
 Piscandi traheris studio? nam tota supellex
 Dumnotini tales solita est ostendere gazas,
 Nodosas vestes animantum Nerinorum,
 Et jacula, & fundas, & nomina villica lini,
 Colaque, & insutos terrenis vermibus hamos.
 His opibus confiscentes? domus omnis abundat
 Littoreis dives spoliis, referuntur ab unda
 Carroco, letalis trygon, mollesque plateis,
 Vrentes thyuni, & male texti spina elegati,
 Nec duraturi post bina trihoria corvi.
 Ante carminibus juvat iucessare canoras
 Mneiosynes natas, aut tris, aut octo sorores?
 Et quoniam huc ventum, si vis agnoscere, quid sit
 Inter doctrinam, derideadasque canoras:
 Accipe congestas mysteria frivola iugas:
 Quas tamen explicitis nequeas deprendere chartis:
 Scillite decies si cor purgeris aceto:
 Anticipesque tuum Samii Lucumonis acumen;
 Aut adsit interpret tuus,
 Ænigmatum qui cognitor
 Fuit meorum: quum tibi
 Cadini nigellas filias,
 Mellonis albam paginam,
 Notasque furvæ lepiæ,
 Cnidiosque nodos prodidit.
 Nunc adsit: & certe modo
 Præful creatus litteris,
 Eucleabit protinus
 Quod militantes scribinus.

Notos fingo tibi poeta versus:
 Quos scis hendecasyllabos vocari:
 Sed nescis inodulis tribus moveri,
 Istos composuit Phalæcus olim,
 Qui penthemimerin habent priorem:
 Et post semipedem duos jambos.
 Sunt quos hexametri creant revulsi:
 Ut penthemimeris prior locetur.

Tum quod bucolice tome relinquit.
 Sunt & quos generat puella Sappho:
 Quos prius regio Hippius secundus:
 Ut claudat Choriambon Antibacchus.
 Sed jam non potes, & stolo, doceri:
 Nec fas est mihi regio magistro
 Plebejan numeros docere pulpam.
 Verum protinus ede, quod requiro.
 Nil quaero, nisi quod libris tenetur:
 Et quod non opicæ tegunt papyri.
 Quas si solveris, & poeta, nugas,
 Totam trado tibi simul * Vacunam,
 Nec jam post metues ubique dictum.
 Hic est ille Theon poeta falsus,
 Bonorum mala carminum taberna.

Eidem Theoni, Epist. v.

Ausonius Salve caro mihi dico Theoni,
 Versibus experiens quod volo, quodve queror.
 Tertia fissipedes renovavit Luna juventas:
 Dum fugitas nostram dulcis amice domum.
 Nonaginta dies sine te charissime traxi:
 Huc adde æstivos, hoc mihi pæne duplum est.
 Bis novies denos dicam, deciesque novenos
 Ille dies, anni portio quanta abiit.
 Sexaginta horas super & duo millia centum
 Te sine consumpsi: quo sine & hora gravis.
 Millia bis nongenta jubet demensio legum.
 Adnumerata reos per tot obire dies.
 Iam potui Romam pedes ire, pedesque reverti,
 Ex quo te dirimunt millia pauca mihi.
 Scirpea Domnotoni tanti est habitatio vati?
 Pauliacus tanti non mihi villa foret.
 * An quia per tabula * medico pugnan, otatam,
 Debita summa mihi est; ne repetamus, abes?
 Bis septem rutilos regale nomisma Philippos,
 Nec tanti fuerint, perdere malo, Theon:
 Implicitum quam te nostris interne medullis
 Defore tam longi temporis in spatio.
 Ergo aut prædictos jam nunc rescribe Darios:
 Et redime, ut mora sit libera desidiæ:
 Aut alios à me totidem dabo: dum modo cari
 Conspicer ora viri, panperis usque licet.
 Puppe citus propera, linuosaque lintea vell
 Pande. Medullini te feret ora noti
 Expositum subter paradas, lectoque jacentem:
 Corporis ut tanti non moveatur onus:

Vnus Dolmnotoni te à littore perferet æstus
 Gondatem ad portum : si modo deproperes.
 Inque vicem venti, quotiens tua flamina cessant,
 Remipedem jubeas protinus ire ratem.
 Invenies præsto subjuncta petorita mulis.
 Villa Lucani- mox potieris- aco,
 Rescisso disce componere nomine versum,
 Lucilii vatis sic imitator eris.

Eidem Theonî. Epist. VI.

Ausonius Consul vatem resaluto Theonem.
 Aurea inala, Theon, sed plumbea carmina mitis.
 Vnius inassæ quis putet has species?
 Vnum nomen utrique: sed est discrimen utrique:
 Poma ut mala voces, carmina vero inala.
 Vale beatus, nomen a divis Theon.
 Methodus sed ista sæpe currentem indicat.

A V S O N I V S T H E O N I,

quum ei triginta Ostrea, grandia quidem,
 sed tam pauca misisset.

Epist. VII.

Exspectaveram, ut rescriberes ad ea, quæ dudum joculariter luservam de cessatione tua valde impia, & mea efflagitatione, cujus rei munus reciprocum, quoniam in me colendo fastidisti, inventa inter tineas epistola videri, quam de Ostreis & Musculis affeclata obscuritate condideram: quæ adolescens temere fuderam, jam senio retractavi. Sed in eundem modum instaurata est satyrica, & ridicula concinnatio saltem, ut nunc respondeas notissima santilena, qui illam novitiam silentio condemnasti.

Ostrea Bajanis certantia, quæ Medulorum
 Dulcibus in stagnis reflui maris æstus opimat,
 Accepi dilecte Theon. numerabile monus.
 Verum quot fuerint, subjecta monosticha signant,
 Quot ter luctatus cum pollice computat index.
 Geryones quot erant, decies si multiplicentur.
 Ter quot erant Phrygii numerata decennia belli,
 Aut ter ut Æolidi mensis teuet ignicomus Sol.
 Cornibus à primis quot habet vaga Cynthia noctes,
 Singula percurrit Titan quot signa diebus.
 Quotque annis sublimis agit sua sæcula Phænon.
 Quot numero annorum Vestalis virgo ministrat.
 Dardaniusque nepos regno quot protulit annos.

Priamidæ quot erant, si bis deni retrahantur.
 Bisq; viros numeres, qui fata Amphrysiæ servant,
 Quot genuit foetus Albana sub ilicibus sus,
 Et quot sunt asses, ubi nonaginta trientes.
 Vel quot habet junctos Vafatica reda caballos.

Quod si figuras fabulis adumbratas,
 Numerumque doctis involutum ambagibus
 Ignorat alto mens obesa viscere:
 Numerare saltim more vulgi ut noveris,
 In se retortas explicabo summulas.

Ter denas, puto, quinquiesque senas.
 Vel bis quinque, dehinc decem, decemque,
 Vel senas quater, & bis adde ternas.
 Septenis quater adde unum & unum.
 Duc binas decies, semelque denas.
 Aut ter quattuor adde bis novenis.
 Octonis quater, hinc duæ recedant.
 Binas terdecies, semel quaternas.
 Et sex adde novem vel octo septem.
 Aut septem geminis bis octo junge.
 Aut ne sim tibi pluribus molestus,
 Triginta numero fuere cunctæ.

Iunctus limicolis musculus ostreis
 Primo composuit fercula prandio,
 Gratus deliciis nobilium cibus,
 Et sumptu modicus pauperibus focis,
 Non hic navifrago quæritur æquore,
 Ut crescat pretium grande periculis:
 Sed primore vado, post refugum mare,
 Algofo legitur littore concolor.
 Nam testæ duplicis conditur in specu,
 Quæ ferventis aquæ fota vaporibus,
 Carnem lacteoli visceris indicat.

Sed damnoſa nimis panditur area.
 Fac campum replicas Musa papyrum:
 Nec jam fissipedis per calami vias
 Grassetur Cnidia sulcus arundinis,
 Pinguis aridula subdita paginae,
 Cadmi filioli atricoloribus.
 Aut cunctis pariter versibus oblinat
 Fulvam lacticolor spongia sepiam.

Parcamus vitio Dumnotine domus:
 Ne sit charta mihi carior ostreis.

Ausonius Axio Paulo Rhetori S.

Epist. VIII.

Tandem eluctati retinacula blanda morarum,
 Burdigalæ molles liquimus illecebras.

Santonicamque urbem, vicino accessimus agro.
 Quod tibi si gratum est, optime Paule, proba.
 Cornipedes rapiant imposita petorita mulæ:
 Vel cisio trijugi, si placet, infilias:
 Vel celerem mannum, vel ruptum terga veredum
 Conscendas, propere dummodo jam venias.
 Instantis revocant quia nos sollemnia Pascuæ:
 Libera nec nobis est mora desidiæ.
 Perfer in excursu vel terjuga millia epodon,
 Vel falsas lites, quas schola vestra ferit.
 Nobiscum invenies nullas, quia liquimus istuc
 Nugarum veteres cum sale relinquias.

Ausonius Paulo. Epist. IX.

Ostrea nobilium coenis, sumptuque nepotum
 Cognita, diversoque maris defossa profundo:
 Aut refugis nudata vadis, aut scrupula subter
 Antra, & muriceis scopulorum mersa lacunis,
 Quæ viridis muscus, quæ dedecor alga recondit,
 Quæ testis concreta suis, ceu saxa coherent:
 Quæ mutata loco, pingui mox condita limo,
 Nutrit secretus conclusæ uliginis humor,
 Enumerare jubes, vetus & mihi Panle sodalis,
 Assuefacte meis joculari carmine nugis.
 Aggrediar; quamvis curam non ista senilem
 Sollicitent, frugique viro dignanda putentur.
 Nam mihi non saliare epulum, non * cena dapalis,
 Qualem Penelopæ nebulonum mensa procorum,
 Alcioni que habuit nitidæ cutis uncta juventus.
 Enumerabo tamen, famam testesque secutus,
 Pro studiis hominum semper diversa probantium.
 Sed mihi præ cunctis ditissima, quæ Medulorum
 Educatur Oceanus, quæ Burdigalensis nomen
 Usque ad Cæsareas tulit admiratio mensas,
 Non laudata minus nostri quam gloria vini.
 Hæc inter cunctas palmam inervare priorem
 Omnibus ex longo cedentibus, ista & opium
 Visceris, & nivei, dulcique tenerima succo,
 Miscent æquoreum tenui sale tincta saporem.
 Proxima sint quævis, sed longe proxima multo
 Ex intervallo; quæ Massiliensis portu:
 Quæ Narbo ad Veneris nutrit; cultuque carentia
 Hellespontiaci quæ protegit æquor Abydi:
 Vel quæ Bajanis pendent fluitantia palis:
 Santonico quæ testis salo; quæ nota Genonis:
 Aut Eborum mistus pelago quæ protegit annis:
 Ut multo jaceant algarum obducta recessu:
 Aspera quæ testis, & dulcia farris opimæ,

Sunt & Aremorici qui laudent ostrea ponti:
 Et quæ Pistorici legit accola littoris: & quæ
 Mira Caledonius nonnumquam detegit æstus.
 Accedunt, quæ fama recens, Byzantia subter
 Littora, & insana generata Propontidis æta,
 Promoti celebrata ducis de nomine, laudant.
 Hæc tibi non vares, non historicus, neque toto
 Orbe vagus conviva loquer, sed tradita multis:
 Vt solitum: quotiens dextræ invitatio mensæ
 Sollicitat lenem comi sermone Lyæum.
 Hæc non per vulgum mihi cognita, perque popinas,
 Aut parasitorum collegia Plantinorum:
 Sed festos quia sæpe dies partim ipse meorum
 Excolui, inque vicem conviva vocatus adivi.
 Natalis si forte fuit sollempnis amico,
 Conjugioque dapes, aut sacra repotia patrum,
 Audivi: meminique bono laudare frequenter.

Ausonius Paulo. Epist. x.

Si qua fides falsis unquam est adhibenda poetis,
 Nec plasina semper allinunt,
 Paule, Camenarum celeberrime Castaliarum
 Alumne quondam, nunc pater,
 Aut avus, aut proavis antiquior, ut fuit olim
 Tartessiorum regulus:
 Intemerata tibi maneant promissa memento.
 Phœbus jubet verum loqui.
 Et si Pierias patitur lirare sorores,
 Nunquam ipse torquet *Ævax*.
 Te quoque ne pigeat consponsi fœderis: & jam
 Citus veni remo, aut rota.
 Æquoris undosi qua multiplicata recurso,
 Garumna pontum provocat.
 Aut iteratarum qua glareæ tritaviarum,
 Fert militarem ad Blaviam.
 Nos etenim primis sanctum post Pascha diebus
 Avemus agrum visere:
 Nam populi cœtus, & compita sordida rixis
 Fastidientes, cernimus
 Angustas fervere vias, & congrege vulgo
 Nomen plateas perdere.
 Turbida congestis referitur vocibus Echo,
 Tene, feri, duc, da, cave:
 Sus lutulenta fugit, rabidus canis impete sævo,
 Et impares plaustris boves.
 Nec prodest penitralis domus, & operta subire.
 Per testæ clamores meant.
 Hæc & quæ possunt placidos offendere mores,
 Cogunt relinqui moenia: Dulcia

Dulcia secreti repetantur ut ocia ruris

Nugis amœna feriis.

Tempora disponas ubi tu tua: jusque tuum fir,

Ut nil agas, vel quod voles.

Ad quæ si properas, tota cum merce tuarum

Veni camenarum citus.

Dactylicos elegos, choriambum carmen, epodos,

Socci & cothurni musicam,

Carpentis impone tuis, nam tota supellex

Vatum piorum chartea est.

Nobiscum invenies + catenoplia, si libet uti,

Non Poena, sed Græca fide.

A V S O N I V S

PAVLO S.

EPIST. XI.

Versus meos utili, & conscio sibi pudore celatos, carmine tuo & sermone pramissis, dum putas elici, representisti. Nam qui ipse facundus, & musicus, elitioni aliena prolebat audaciam; consilio, quo suadet, exteret. Tegat, oportet, auditor doctrinam suam, qui volet ad dicendum sollicitare trepidantem, nec emerita adversum tirunculos arma concutiat veterana calliditas. Sensit hoc Venus, de pulchritudinis palma diu ambiguo ampliata iudicio. pulchritudinis enim, ut apud patrem, velata certaverat, neque deterrebat amulas ornatus aequalis. at postquam in pastoris examen deducta est lis earum: qualis emerserat mari, aut cum Marte convenerat: & conslernavis arbitrum, & contendentium certamen oppressit. Ergo nisi DELIRVS tuus in re tenuit non tenuit laboratus, opuscula mea qua promi studueras, ret. et dasset: jamdudum ego, ut palmes audacior, in hibernas atque auris improbum germen egissem, periculum iudicii gravis, inconsulta festinatione subiturus. Denique dissonum, quem Colonoson existimo proprie à philologis appellatum, adcrevi. Ut jubebas recenti versuum tuorum lectione, non ausus ea, qua tibi jam cursim fuerant recitata, transijicio. Etenim hoc poposci, atque id ego malui: tu ut tua culpa ad eundem lapidem bis offenderes: ego autem quacunque fortuna esset, semel erubescerem. Vide, mi Paulle, quam ineptum lacescitur: in verbis, rudem: in eloquendo, hilem: à proposito discrepantem: in versibus concinnationis expertem: in cavillando, natura invenustum, nec arte conditum: aduti salis, & fellis ignavi: nec de mimo planipedem, nec de comædis hisionem. ac nisi hac à nobis missa ipse lecturus essis, etiam de pronuntiatione videres. Nunc commodiore facto sunt: quod licet apud nos genuina, apud te erunt adoptiva.

Vinum quum biungo qarabo plaustrō
 Primo tempore Sautonos vehendum:
 Ovum tu quoque passeris marini:
 Qued nunc promus ait procul relictum
 In fundo patriæ Begeritanæ.

Αυσόνι® Πάυλω.

EPIST. XII.

Ἄλλεδοῦς μετίχθω μύσῃς, Latiaeque camenæ,
 Ἀΐξω Αυσόνι® sermone alludo bilingui.
 Musæ quid facimus? τί κεν αἴσιν ἐπ' ὀλίπῃσιν αὐτῶς
 Ludimus ἀφροδίῃσιν ἐν ἑματι γηρόνταυτες.
 Σαυτονοαῖς καμποισιν ὄπωκρύ®. . . ἔσω,
 Exramus gelido-περσερὶ rigidique poetæ
 Πηρίδων τρεῖς ἀπλακῶμεν θιρέποντες inertes.
 Πάντα δ' ἔχῃ παγερὸς τὸ pedum καὶ κρυμὸς ὀδόντων,
 Θαλπτερὴ quia nulla πέλῃ χιτῶνός τε χιτῶν.
 Et duplicant frigus ψυχρὰ catinina μητιόαντες,
 Ἀρχόμεν® δ' ἄρα μηνιν ἐώϊα. . .
 Primitias Πάυλω poltro πώμῳ μελιηδέεις.
 Μνημοσύνης κρηδεμονόμῳ πόλῳ inclita τέκνῳ
 Εὐνοῖα verboῖα, κρηροῖ φανεί τε puellæ.
 Εὐθ' ἄγε μοι τόλῃ. . . ἔπη, κερῶδες μολπὴν
 Φροντίβυς ὑμετέραις πῖλονον præferte libellum
 Τυκταρ. . . σίχων. . .
 Παύλῳ ἐφαρμόχῃ τε μαιευμένῳ. . . ὠδὴν.
 Οὐ γὰρ μοι θέμις ἔστιν in hac regione μένον',
 Ἀξίον ab nostris ἐπιδιδύμα esse καμῶνας.
 Κἄν® ἐμὸν πάντων μέτοχ®, qui seiria nostra,
 Qui joca παντοδαπὴ novit tractare παλαίερα.
 Καὶ νῦν sepositus μοναχῶ ἐνὶ rure κρεβέτων,
 Ἀσφύλῳ ἐνὶ χώρῳ, habet θυμολογία λείαν.
 Οὐτε φίλεις ἐτάροις, nec mensæ accommodus ulli.
 ἔστι δ' ἀτελεῖνός. . . μὲν φάτο μύσῳς.
 Iam satis, ὦ φίλε Παῦλε, πόνησιν ἀπεπατήθῃ μεν.
 Ἐν τε φόρῳ καὶ αἰσῷ τε καὶ ingratis καὶ ἰδέοις.
 Ρητορικοῖς λύδοις καὶ ἔπλετο ἔδεν ὄνησε.
 Ἀλλ' ἤδη κἔν® μὲν ἄπας juvenαλ®, ἰδρῶς
 Ἐκείνου μελίων-περσερὴ λάβε βλεμμαί senectus.
 Καὶ miuus in sumptum δαπανὰς levis arca ministrat,
 Οὐ γὰρ ἔχῃ ἀπάλαμν® ἀνήρ. . .
 Κληνίδες ἔθ' ὁ γέρον. . .
 Æquatinus si qua fueris, ἐς πάντῃ μάλ' ἔνδον
 Μαλινερὸν, λήθῃ δὲ πόνη ἔσται, ἢ δὲ πένις.
 Κἄν® δὲ παγκάλλισον, ut omuibz undique mensis
 Σὺν φίλῃ ἢ καὶ δέπνῃ σκυπῶνι μυστῶν
 Θεμὶ ἀκηχεμένῳ solatia blanda requiras.
 Sic erit & fluctus Διότιρ® ἀγλαϊάρεπ.

Εὐθα σὸν ἱδρυτὴν, πολυχρονίειν pocula, θύνῃ
 Κερῶν, αἶμα θύλας, νίκῃς ἐνὶ κισθίνου.
 Ambo igitur nostræ παρὰ γλίσσομεν otia vitæ,
 Dum res, & ætas, & fororum
 Νήματ' ἀποφύρεται πλεονεξία.

Αὐτὸν © Πάυλῳ. Epist. xiii.

Ρωμῶν ἐπιστολῇ ©, ἀρτιζυλόγω ἡδὲ ποιητῇ
 Αὐτὸν © Πάυλῳ. σπεῦδεις φίλως ἰδίῳ.

Ad Eundem Paulum. Epist. xiv.

Æquoream liqui te propter, amice, Garuninam:
 Te propter campos incolo Santonicos.
 Congressus igitur nostros pete, si tibi cura,
 Quæ mihi: conspectu jam potiere in eo.
 Sed tantum appropera, quantum pote, corpore, & ævo,
 Ut saluum videam, sat cito te video.
 Si post infastas vigor integratus habenas:
 Et rediit membris jam sua mobilitas.
 Si rignam lætis recolis Pimpleida Musis,
 Iam vates, & non flagrifer Autoimedon:
 Pelle soporiferi senium, nubemque veterum:
 Atque alacri median carpe vigore viam.
 Sed cinium, aut pigrum cautus conscende veredum,
 Non tibi sit redæ, non amor acris equi.
 Canteri moneo male nota petorita vites.
 Nec celeres mulas ipse Metiscus agas.
 Sic tibi sint musæ faciles, meditatio prompta,
 Et memor: & liquidi mel fluat eloquii.
 Sic qui venalis tam longa ætate Crebennus
 Non habet emptorem: sit tibi pro pretio.
 Attamen ut citius venias, leviusque vehare:
 Historiam, mimos, carmina, linque domi.
 Grande onus in musis, tot sæcula condita chartis,
 Quæ sua vix tolerant tempora, nostra gravant.
 Nobiscum invenies ἐπίων παλαιοροφία πλεονῶν,
 Γεραμεταίων τε πλεονῶν καὶ λογοδοσιολίαν,
 Δάκτυλον ἡρώων, καὶ αἰδοπόλον χορείαμον,
 Σύν θαλῆς τε χίρω σύρματ' ἀντιχόρησιν
 Σπαδικὸν τε κίναιδον, ἱανκὸν ἀμφοτέρωθεν
 Ρυθμῶν πηδαικῶν ἔννομον ἐνσπῆιν.
 Εἰληπτόλην σκίζοντ', καὶ ἡ σκίζοντ' ἐξίμεττον.
 Οκτῶ Θουκυρίδην, ἔννεα Ηροδοτῆν.
 Πητορεῶν θαυμαστὰ σοφῶν ἐρεούσια φύλας
 Πέντ' ἄλλ' αἰδίς θύλας, καὶ πλεονῶν αἶμα θύλας.
 Hoc tibi de nostris ἀσπασκῶν offero libris.
 Vale, valere si voles me, jam veni.

Aufonius Tetradio Salutem. Epist. xv.

O qui venustos uberi facundia
 Salesopimas, Tetradi:
 Caveſque, ne fit triftis, & dulci carens
 Amara concinnatio:
 Qui felle carmen, arque melle temperans,
 Torpere muſas non ſinis;
 Pariterque fucas, quæque guſtu ignava ſunt,
 Et quæ ſapore triſtia:
 Rudes camenas qui Sueſſæ prævenis:
 Ævoque cedis non ſtilo.
 Cur me propinquum Santonorum mœnibus
 Declinas, ut Lucas boves
 Olim reſumpto præferoces proelio
 Fugit juventus Romula?
 Non ut tigris te, non leonis impetu,
 Amore ſed caro expeto.
 Videre alumni geſtio vultus mei,
 Et indole optata frui.
 Invitus olim devoravi abſentiæ
 Neceſſitatem priſtinæ.
 Quondam docendi munere aſtriſtum gravi
 Iculiſina quum te abſconderet:
 Et invidebam devio, ac ſolo loco,
 Opus camenarum tegi.
 At nunc frequentes, atque claros, nec procul,
 Quum floreas inter viros:
 Tibique noſtras ventus auras deferat:
 Aurêſque ſermo verberet:
 Cur me ſupino pectoris faſtu tunens,
 Spernis poetam conſulem?
 Tuique amantem, teque mirantem, ac tua
 Deſiderantem carmina,
 Oblitus alto negligis faſtigio?
 Pleſtendus exemplo tuo:
 Ni ſtabilis ævo pectoris noſtri fides
 Quanquam recusantes amet.
 Vale: valere ſi voles me: pervola
 Cum ſcrinio, & muſis tuis.

AVSONIUS HROBO PRÆ-
 FECTO HRÆTORIO S.

EPIST. XVI.

O Blata per antiquarios mora, ſcilo promiſſi mei
 gratiam expectatione conſuntam. Probe, vir
 optime, in ſecundis tamen habeo non feſelliſſe.
 Apolo-

Apologos Titiani, & Nepotis chronica, quasi alios apologos (nam & ipsa instar sunt fabularum) ad nobilitatem tuam misi, gaudens atq; etiam glorians fore aliquid, quod ad institutionem tuorum, sedulitatis meæ studio, conferatur. Libello tamen apologorum antetuli paucos epodos; studio in te observantiæ meæ impudentissimos. paucos quidem, ut ego loquax judico: verum tu, quum legeris, etiam nimium multos putabis. Adjuro benevolentiam tuam, verecundiæ meæ testem, eos mihi subita persuasione fluxisse. Nam quis hoc diu cogitaret? Quod sane ipsi per se probabunt. Fors fuit, ut si mihi vita suppetet, aliquid rerum tuarum, quanvis incultus, expoliam, quod tu & si lectum non probes: scriptum boui consules. Quumque ego imitatus sim vesaniam Chœrili: tu ignoscas, magnanimitate Alexandri. Hi igitur, ut Plautus ait, interim erunt autilogium fabularum, garruli, & deceptores. Qui compositi ad honorificentiae obsequium, ad aurium convicium concurrerunt. Vale, & me dilige.

Ad Librum: ut eat ad Probum.

Perge ô libelle Sirmium,
 Et dic hero meo, ac tuo
 Ave atque salve plurimum.
 Quis iste sit nobis hœrens,
 Nescis libelle? an, quum scias,
 Libenter audis, quod juvat?
 Possem absolute dicere:
 Sed dulcius circumloquar:
 Diuque faudo, perfruar,
 Hunc dico, qui lingua potens,
 Minorem Attidam præterit,
 Orando pauca, & musica.
 Qui grandines Vlixæ,
 Mellifluentem Nestora,
 Concinnatorem & Tullium.
 Qui solus, exceptis tribus
 Heris, herorum primus est,
 Prætorioque maximus.
 Dico hunc senatus præfulem.
 Præfectum eundem, & consulem,
 (Nam consul æternum cluet.)
 Collegam Augusti consulis,
 Columnen curulis Romulæ,
 Primum in secundis fascibus,
 Nam primus è cunctis erit
 Consul, secundus principi.
 Generi hic superstes aureo,

L 4

Saxorque

Satorque prolis aureæ:
Convicit Aſcræum ſenem,
Qui ſæculum omne ferreum;
Qui vincit ævi injuriam,
Stirpis novator Ammiæ:
Paribuſque comit iuſulis,
Aniciorum ſtemmata,
Probum loquor. ſcis optime,
Quem nemo ſando dixerit,
Qui non prius laudaverit.
Perge ô libelle:& utere
Felicitate intermina.
Quin & require, ſi finet
Tenore ſari obnoxio.

Age vera proles Romuli,
Eſſare cauſam nominis.
Vtrumue mores hoc tui
Nomen dedere: an nomen hoc
Secuta morum regula?
An ille venturi ſciens
Mundi ſupremus arbiter,
Qualem creavit moribus
Juſſit vocari nomine?
Nomen datum præconiis,
Vitæque teſtimonio.

Libelle felix:quem ſinu
Vir tantus evolvit ſuo.
Nec occupari tempora
Grato queretur otio.
Quem mille cum vocis modis,
Leni aut ſuſurro impertiet:
Cuique vigiles luminum
Vacare dignabunt coræ.
Quem mente, & aure conſciis,
Quibuſdam omiſſis, pelleget.
Quæcunque fortuna eſt tibi,
Perge, ô libelle:& utere
Felicitate intermina.
Dic me valere, & vivere.
Dic vivere ex voto pio,
Sanctis precantem vocibus,
Vt quem Curulis proxima
Collegio nati dedit:
Hunc ruruſ Auguſtus prior
Suis perennet ſaciſcibus.
Subnecte & illud leniter.
Apologos, en, miſit tibi
Abuſque Reni limite

Aufonius, nomen Italum,
 Præceptor Augusti tui.
 Æsopiam trimetrium,
 Quam vertit exili stilo
 Pedestre concinnans opus.
 Fandi Titianus artifex.
 Ut hic avi ac patris decus
 Mixto refulgens sanguine,
 Probianoque, ac Anicio:
 Ut quondam in Albæ mœnibus
 Supremus Ænea satus,
 Silvius Iulis miscuit:
 Sic iste, qui natustus,
 Flos flosculorum Romuli
 Nutricis inter lemmata,
 Lallique somniferos modos,
 Suescat peritis fabulis,
 Simul jocari, & discere.
 Et addevotum, quod pio
 Concepimus rei Deo.
 Ut genitor Augustus dedit
 Collegio nati Probian:
 Sic Gratianus hunc novum
 Stirpi futuræ copulet.
 Rata sunt futura, quæ loquor.
 Sic merita, sic fatum jubet.
 Sed jam ut loquatur Iulius,
 Fandi modum invita accipe
 Volucripes dimetria.
 Aveque dicto, dic, Vale.

A V S O N I V S

SYM MACHO.

EPISTOLA XVII.

MOdo intelligo, quam mellea res sit oratio:
 quam delectifica, & quam suada facundia. Per-
 suasisti mihi quod epistolæ meæ apud Capuam
 tibi redditæ concinnatio inhumana non esset. sed hoc
 non diutius, quam dum epistolam tuam legi: quæ me
 blanditiis iuviantem tuis, velut succo nectaris delibu-
 ta, ducit. Vbi enim chartulam pono: & me ipsum in-
 terrogo, tum absinthium meum respicit: & circumlita
 melle tuo pocula deprehendo. Si vero, id quod sæpe
 facio, ad epistolam tuam redii, rursus inlicior: & rur-

K s sum

sum ille suavissimus, ille floridissimus tui sermonis adflatus, deposita lectione vanescit: & testimonii pondus prohibet inesse dulcedini. Hoc me velut ærius bractæ fucus, aut picta nebula, non longius, quam dum videtur oblectat, Chamæleontis bestiolæ vice, quæ de subjectis sumit colorem. Aliud sentio ex epistola tua, aliud ex conscientia mea: & tu me audes facundissimorum hominum laude dignari? tu, inquam, mihi ista; qui te ultra emendationem hominum protulisti. Quisquam ne ita utret, ut comparatus tibi non fordeat? Quis ita ad Æsopi venustatem, quis ad sophisticas Isocratis conclusiones, quis ad enthymemata Demosthenis, aut opulentiam Tullianam, aut proprietatem nostri Maronis accedat? Quis ita affectet singula, ut tu imples omnia? Quid enim aliud es, quam ex omni bonarum artium ingenio collecta perfectio? Hæc, domine mi, fili Symmache, non vereor, ne in te blandius dicta videantur esse quam verius. & expertus es fidem meam, mentis, atque dictorum: dum in comitatu degimus ambo, ævo dispari. ubi tu veteris militiæ præmia tiro meruisti: ego tirocinium jam veteranus exercui. In comitatu tibi verus fui, nedum me peregre existimes composita fabulari. in comitatu, inquam, qui frontes hominum aperit, mentes tegit, ibi ine & parentem, & amicum, & si quid utroque carius est, cariorem fuisse sensisti. Sed abeamus ab his: ne istæ commemorationi ad illam Socræ formidine in videatur accedere. Illud quoque quod pæne præterii, qua affectione addidisti, ut ad te didascalicum aliquod opusculum, aut sermonem protrepticum mitterem? Ego te docebo, docendus adhuc, si essem id ætatis ut discerem? aut ego te vegetum, atque alacrem commonebo? Eadem opera & musas hortabor, ut canant: & maria, ut effluant: & auras, ut vigeant: & ignes, ut caleant, adiuonebo: aut, si quid iuvitis quoque nobis natura sit, superfluis instigator agitabo. Sat est unius erroris: quod aliquid in eorum, me poenitente, vulgatum est; quod bona fortuna, in manus amicorum incidit. Nam si cōtra id evenisset: nec tu mihi persuaderes, placere me posse. Hæc ad litteras tuas respōsa sint. cetera, quæ noscere habes, compendio faciam. sic quoque jam longa est epistola. Iulianum familiarem domus nostræ, si quid tamen de nobis percuunctandum arbitraris, allego: simul admoneo: ut quum causam adventus ejus agnoveris, juves studium, quod ex parte fovisti. Vale.

Ad Vrsulum Grammaticum Trevirorum:
cui strenas calendis Ianuariis ab Impe-
ratore non datas, reddi fecit.

EPIST. XVIII.

Primus jucundi fuit hic tibi fructus honoris :
Augustæ faustum munus habere manus.
Proximus ex longo gradus est, Quæstoris amici
Curam pro strenis excubuisse tuis.
Ergo, interceptos regale numisma Philippos
Accipe tot numero, quot duo Geryones.
Quot terni bijuges: demptoque triente Camenæ:
Quotque super terram sidera zodiaci:
Quot commissa viris Romaua, Albanaque fata:
Quotque doces horis, quotque domi resides.
Ostia quot pro parte aperit stridentia Circus:
Excepto, medium quod patet ad stadium.
Quot pedibus gradiuntur apes, & versus Homeri :
Quotque horis pelagus profluit, aut refluit.
Protulit in scenam quot dramata fabellarum ,
Arcadiæ medio qui jacet in gremio.
Vel quot juncturas geometrica forma favorum
Conserit extremis omnibus, & mediis.
Quot telios primus numerus, solusque probatur;
Quot par, atque impar partibus æquiparat.
Bisternos, & ter binos quia conserit unus,
Qui solus totidem congeminatus habet.
Quot faciunt juncti subterque supraque locati,
Qui numerant Hyadas, Pleiadasque simul.

* * * * *

Vrsule collega nobilis Harmonio ,
Harmonio: quem Claranus, quem Scaurus, & Asper;
Quem sibi conferret Varro, priorque Crates.
Quique sacri lacerum collegit corpus Homeri:
Quique notas spuriiis versibus apposuit.
Cecropiæ commune decus, Latineque camenæ,
Solutus qui Chiun miscet, & Annmineum.

Ausonius Pontio Paulino filio.

EPIST. XIX.

Condiderat jam solisequos Tartesia Calpe:
Stridebatque freto Titan insignis Ibero :
Iam succedentes quatibat Luna iuvenças:
Vinceret ut tenebras radiis, velut æmula fratris.
Iam volucres, hominumque genus superabile curis ,
Mulcebant placidi tranquilla oblivio somni.

Trans-

Transferant idus, medius suprema december
Tempora venturo properabat jungere Iano.
Et nonasdecimas ab se nox longa calendas
Iugiter acciri celebranda ad festa jubebat.

Nescis, puto, quid velim tot versibus dicere, medius fidius neque ipse bene intelligo: tamen suspicor. Iam prima nox erat ante diem nonumdecimum calendarum Ianuariarum, quum reddita sunt mihi litteræ tuæ oppido quam litterata. His longe jucundissimum poema subdideras, quod de tribus Suetonii libris, quos ille de regibus dedit, in epitomen coegisti, tanta elegantiâ, solus ut mihi videre affectus, quod contra rerum naturam est, brevis ut obscura non esset. In his versibus ego ista cognovi.

Europamque Asiamque duo vel maxima terræ
Membra, quibus Lybiam dubiè Sallustius addit,
Europæ adjunctam: possit quum tertia dici:
Regnatas multis, quos Fama oblitterat: & quos
Barbara Romanæ non tradunt nomina linguae,
Illibanum, Numidamque Avelim, Parthumque Vono-

nem,

Et Carannum, Pellæa dedit qui nomina regum.
Quique magos docuit mysteria vana Nechepsis:
Et qui regnavit sine nomine mox Sesostris.

Hac tu quam perite, & concinne, quam modulate, & dulciter, ita juxta naturam Romanorum accentuum enuntiasti, ut tamen veris, ac primigeniis vocibus sua fastigia non pertrent. Iam quid de eloquentia dicam? liquido adjurare possum, nullum tibi ad poeticam facundiam Romanæ juvenutis equari. Certe ita mihi videris, si erro, pater sum, fer me: & noli exigere judicium, obstante pietate. Verum quum pie diligam: sincere ac severe judico. Affice me, oro, tali munere frequenter: quo & oblector, & honoror. Accessit tibi ad artem poeticam mellea modulatio. Quid enim aliud agunt

Audax Icario qui fecit nomina ponto,

Et qui Chalcidicas inoderate enavit ad arces,
nisi ut & vegetam, & sublinem alacritatem tuam, cemerissem voces: me vero, & consultum, & quem filius debeat imitari, salutari prudentia praditum dicas? Quod equidem contra est. Nam tu summa sic appetis, ut non decilas: senectus mea satis habet, si consistas. Hac ad te breviter, & illico, vespere illius secuto mane dictavi. Ita enim tabellarum tuus, ut epistolam referret, instabat. Nam si mihi otium fuerit oblectabile: negotium erit ad te prolixius delirare, te ut eliciam, mihi ut satisfaciam, Vale.

A V S O.

AVSONIVS PAVLINO

S. P. D.

EPIST. XX.

Paulino Ausonius. Metrum sic suasit, ut esses
 Tu prior: & nomen prægrederere meum.
 Quanquam & saltorum titulo prior, & tua Romæ
 Præcessit nostrum fella curulis ebur.
 Et quæ jamdudum tibi palma poetica pollet,
 Lemnisco ornata est: quo meapalina caret.
 Longævæ tantum superamus honore senectæ.
 Quid referit: cornix non ideo ante cycnum.
 Nec quia mille annos vivit Gangeticus ales,
 Vincit centum oculos, regie pavo, tuos.
 Cedimus ingenio, quantum præcedimus ævo.
 Assurgit musæ nostra camena tuæ.
 Vive, vale: & totidem venturos congere Ianos,
 Quot tuus, aut noster conservare patres.

AVSONIVS PAVLINO

SVO S. D.

EPIST. XXI.

Quanto me affecit beneficio, non delata quidem, sed
 suscepta querimonia mea, Pauline fili! veritus displi-
 cuisse oleum, quod miseræ, munus iterasti, addito
 etiam sarcinonensis muria continente, cumulatus prastiti-
 stisti. Scis autem me id nomen *M V R I A E*, quod in usu
 vulgi est, nec solere, nec posse dicere: quam scientissimi veter-
 um, & Græca vocabula fastidientes, Latinum in *G A R I*
 appellatione non habeant. Sed quocumque nomine loquar, li-
 quor iste *S O C I O R V M* vocatur. Vale.

Iam patinas implebo meas, ut parcius ille
 Majorum mensis apalaria succus inundet.

Quid autem tam amabile tamque hospitale, quam quod tu
 ut me participes delicias tuas, in ipsa primitiarum novitate
 defraudas? o melle dulcior, o gratia venustate festivior, o
 ab omnibus patrio stringende complexu! Sed hac atque aliis
 hujusmodi documenta liberalis animi aliquis fortasse, & a-
 tiquando, quantum variis: illud de epistolarum tuarum erudi-
 tione, de poematis jucunditate, de inventione, & continua-
 tione, iuro optina, nulli unquam inimitabile futurum: etsi fa-
 scatur inimitandum. De quo opusculo, ut jubes faciam. Exqui-
 sitius universa limabo: & quamvis per te manus summa
 contigerit: calum superflua expolitiois adhibebo: magis ut
 tibi

tibi partem, quam ut perfectis aliquid adjiciam. Interea tamen, ne sine corollario poetico tabellarius tuus rediret, paucis iambicis præludendum putavi: dum illud, quod à me heroico metro desideras, inchoatur. Isti tamen, ita te & Hesperium salvos habeam, quod spatio lucubratiuncula unius effusi, quanquam hoc ipsi de se probabunt, tamen nihil diligentius ulterioris habuerunt. Vale,

Iambe Parthis, & Cydonum spiculis,
Iambe pinnis alitum velocior,
Padi ruentis impetu torrentior,
Magna sonoræ grandinis vi densior,
Flammis corusci fulminis vibrator,
Iam nunc per auras Persei talaribus,
Peraoque ditis Arcados vinctus, vola.
Si vera fama est Hippocrene: quam pedis
Pulsu citatam cornipes fudit fremens:
Tu fonte in ipso procreatus Pegasi,
Primus novorum metra junxisti pedum:
Illicque inuis concinentibus novem,
Cædem in draconis concitasti Dæmon.
Fer hanc salutem præpes & volucripes
Pavlini ad usque moenia. Hebromagum loquor.
Et protinus, jam si resumptis viribus
Alacri refecti corporis motu viget,
Salvere iussum mox reposce mutuum.
Nihil moreris: jamque dnm loquor, redi,
Imitatus illum stirpis auctorem tuæ:
Triplici furentem qui Chimæram incendio
Supervolavit, tutus igne proximo.
Dic & Valere: dic, Avere te jubet
Amicus, & vicinus, & fantor tuus,
Honoris auctor, altor ingenii tui.
Dic & magister, dic parens, dic omnia
Blanda atque sancta caritatis nomina.
Aveque dicto, dic Vale, & actutum redi.
Quod si rogabit, quid super scriptis novis
Maturus ævi, nec rudis dijudicem:
Nescire dices, sed paratum jam fore
Heroïcorum versuum plenum essedum.
Cui subjugabo de molarum ambagibus,
Qui machinali saxa volvunt pondere,
Tripedes caballos terga ruptos verbere:
His ut vehantur tres sodales nuntii.
Fors & rogabit, quos sodales dixeris
Simul venire: dic, Trinodem daetylum
Vidi paratum crucianti canterio:
Spondeus illi lentipes ibat comes:
Paribus moratur qui locis cursum meum,

Mihique

Mihique similis, semper adversus tamen.
 Nec par, nec impar, qui Trochæus dicitur.
 Hæc fare cursum, nec inoratus pervola,
 Aliquid reportans interim munusculi
 De largitate nunci promptarii,

AVSONIVS PAVLINO

S V O.

EPIST. XXII.

Multas, & frequentes mihi gratia tua causas, &
 occasio subinde nata, concinnat, & natura tua fa-
 cilitas benigna conciliat, Pauline fili. Nam quia ni-
 hil, poscente me, abnuis, magis acuis procaciam quam retun-
 dis: ut nunc quoque in causa Philonis procuratoris quondam
 mei experiere. Qui apud Hebronnagum conditis mercibus,
 quas per agros diversos coemit, concesso ab hominibus suis
 usus hospitio, immature periclitatur expelli. Quod nisi indul-
 scis, rogante me: ut & viora habitandi ad commodum
 suum utatur: & naufo, aliave quavis navis usque ad oppi-
 dum prabita, frugis aliquantulum nostra advehi possit; Lu-
 caniacus ut inopia liberetur mature: tota illa familia homi-
 nis literati non ad Tullii frumentariam sed ad Curculionem
 Plauti pertinebit. Hoc quo facilius impetrarem: aut quo ma-
 jorem vereris molestiam, si negares: concinnatam jambis
 signatamque ad te epistolam misi, ne subornatum diceres ta-
 bellarium, si ad te sine signi fide veniret. Signavi autem;
 non ut Plautus ait,

Per ceram, & lium, literasque interpretes,
 sed per poeticum characterem magis notavimus, tanquam
 signum impressum judicares.

Philon, meis qui villicatus prædiis,

Ut ipse vult epitropos.

Nam gloriosum Græculus nomen putat,

Quod sermo fucat Doricus.

Suis querelis asserit nostras preces:

Quas ipse lentus prosequor.

Videbis istum, qualis astet communis,

Imago fortunæ suæ,

Canus, comosus, hispidus, trux, attubus,

Terentianus Phormio.

Horrens capillis ut marinus asperis

Echinus, aut versus mei.

Hic sæpe falsus messibus vegrandibus,

Nomen perosus villici,

Semente sera, sive inultum præcoqua,

Et fiderali inscitia,

Cælum laceffens, feque culpæ fubtrahens,
 Reos peregit cælites,
 Non cultor inftans, non arator gnaruris:
 Promufque, quam condus inagis.
 Terram inhdelem, nec feracem criminans,
 Negotiari maluit.
 Mercatur * quoquo foro venalium.
 Mutuatur ad Græcam fidem,
 Sapiensque fupra Græciæ feptem viros,
 Octavus accelfit fophos.
 Et nunc paravit cafeo * triticum & fale,
 Novusque pollet emporus.
 Addit inquilinos, rura, vicos, oppida,
 Soli, & fali comnercio.
 Acatis, phafelis, lintribus, flatis, rate,
 Tarnum & Garumnâ permeat.
 Ac lucra damnis, damna mutans fraudibus,
 Se ditat, & me pauperat.
 Is nunc ad ufque veftus Hebromagum tuam,
 Sedem locavit mercibus.

* * * * *

Vt inde naufô devehat

* * * * *

Noftrôs in ufus, ut refert,
 Hunc ego pancis ne graveris hofpitem.

* * * *

Adjurus ut mox navis auxilio tuæ,
 Ad ufque portus oppidi,
 Iam jam Perufina, & Saguntina fame,
 Lucaniacum liberet.

Hoc fi impetratum munus abs te accepero,
 Prior colere, quam Ceres.
 Triptolemon olim, five Medem, quem vocant:
 Aut Tullianum Buzygen,
 Tuo loco poft ferendos nomini.
 Nam munus hoc fiet tuum.

A V S O N I V S P A V L I N O .

E P I S T . X X I I I .

Proxima, quæ noſtræ fuerat quærimonia chartæ,
 Credide ram, quod te, Pauline inſeſtere poſſet,
 Eliceretque tuam blanda objurgatio vocem;
 Sed tu juratis velut alta ſilentia ſacris
 Devotus teneas, perſtas in lege tacendi.
 Non licet; an ne pudet, ſi quis tibi jure paterno
 Vivat amicus adhuc, maneaſque obnoxius hæreſ?
 Ignavos agitet talis timor, ac tibi nullus

Sit metus: & morem missæ, acceptæque salutis
 Audacter retine. vel si tibi proditor instat,
 Aut quæstitoris gravior censura timetur,
 Occurre ingenio, quo sæpe occulta reguntur.
 Threïcii quondam quam sæva licentia regis
 Fecerat elinguem, per licia texta querelas
 Edidit: & tacitis mandavit crimina telis:
 Et pudibunda suos malo commisit amores
 Virgo, nec erubuit tacituro conscia pomo.
 Depressis scrobibus vitium regale minister
 Credidit: idque diu textit fidissima tellus,
 Inspirata dehinc vento cantavit arundo.
 Lacte incide notas: arefcens charta tenebit;
 Semper in aspicuis prodentur scripta favillis.
 Vel Lacædemoniam scytalen imitare, libelli
 Segmina Pergamei tereti circumdata ligno
 Perpetuo inscribens versu; quideinde solutus
 Non respondentes spatio dedit ordine formas:
 Donec consimilis ligni replicetur in orbem.
 Innumeras possum celandi ostendere formas,
 Et clandestinas veterum referare loquelas.
 Si prodi Pauline times, nostræque vereris
 Crimen amicitiae, Tanaquil tua nesciat istud.
 Tu contemne alios; nec dedignare parentem
 Adfari verbis. Ego sum tuus altor, & ille
 Præceptor primus, veterum largitor honorum,
 Primus in Aonidum qui te collegia duxi.

AVSONIVS PAVLINO S.

EPIST. XXIV.

Discutimus, Pauline, jugum, quod certa fovebat
 Temperies: leve quod positum & tolerabile jun-
 ctis

Tractabat paribus concordia mitis habenis,
 Quod per tam longam seriem volventibus annis
 Fabula non unquam, numquam querimonia movit,
 Nulla querela loco pepulit, non ira, nec error,
 Nec quæ compositis male suadæ credula causis,
 Concinnat verisimillis suspectio culpas.
 Tam placidum, tam inite jugum: quod uterque pa-
 rentes

Ad senium nostrum traxere ab origine vitæ:
 Impositumque piis hæredibus, usque manere
 Optarunt, dum longa dies dissolveret ævum:
 Et mansit, dum læta fides, nec cura laborat
 Officii servare vices, sed sponte feruntur

Incustoditum sibi continuantia cursum.
 Hoc tam mite jugum docili cervice subirent
 Martisequi, stabuloque feri Diomedis abacti:
 Et qui mutatis ignoti Solis habenis
 Fulmineum Phaethonta Pado mersere jugales.
 Discutitur Pauline tamen: nec culpa duorum
 Ista, sed unius tantum tua. namque ego semper
 Contenta cervice feram, consorte laborum
 Destituor. nec tam promptum gestata duobus
 Vnum deficiente pari perferre sodalem,
 Non animus, viresque labant: sed iniqua ferendo
 Conditio est oneri, quum pondus utrumque relicto
 Ingruit; acceduntque alienæ pondera libræ.
 Sic pars ægra hominis trahit ad contagia sanum
 Corpus: & exigui quanvis discrimine membri,
 Tota per innumeros artus compago vacillat.
 Obruar usque tamen, veteris ne delit amici
 Me durante fides: memorique ut fixa sub ævo
 Restituant profugum solatia casta sodalem.
 Impie, Pirithoo disjungere Thesea possis,
 Euryalumque suo socium secernere Niso?
 Te suadente fugam, Pylades liquisset Orestem;
 Nec custodisset Siculus vadimonia Damon?
 Quantum oblectamen populi, quæ vota bonorum
 Sperato fraudata bono? gratantia cuncti
 Verba loquebantur. jam nomina nostra parabant
 Inferere antiquis ævi melioris amicis.
 Cedebat Pylades: Phrygii quoque gloria Nisi
 Iam minor, & promissa obiens vadimonia Damon.
 Nos documenta magis felicia: qualia magnus
 Scipio, longæ vique dedit sapientia Læli.
 Nos studiis animisque iisdem, miracula cunctis.
 Hoc tuajores pares fuimus, quod dispare in ævo.
 Ocyus illa jugi fatalis solvere lora
 Pellæum potuisse ducem reor, abdita opertis
 Principiis, & utroque caput celantia nodo.
 Grande aliquod verbum nimirum diximus, ut se
 Inferret nimis vindex Rhamnusia votis;
 Arfacidæ ut quondam regis non læta triumphis
 Grandia verba premeas ultrix dea Medica belli
 Sistere Cecropidum in terris monumenta paranti
 Obstiterit: & Grajo jam jam fingenda trophæo,
 Ultro etiam victis Nemesis stetit Attica Persis.
 Quæ tibi Romulidas proceres vexare libido est?
 In Medos, Arabasque tuos per nubila, & atrum
 Perge chaos. Romana procul tibi nomina sunt.
 Illic quære alios oppugnatura sodales:
 Livor ubi iste tunc, ferrugineumque venenum

Opportuna tuis inimicat pectora fucis,
 Paulinum, Aufoniumque, viros, quos sacra Quirini
 Purpura, & auratus trabæ velavit amictus,
 Non decet infidiis peregrinæ cedere divæ.
 Quid queror, eoique infector crimina monstri?
 Occidui me ripa Tagi, me Punica lædit
 Barcino, me bimaris juga uringuida Pyrenæi.
 Moenibus è patriis forsan quoque vestis & oris,
 Quemque suo longo dirimat provincia tractu
 Trans montes, solemque alium, trans flumina &
 urbes,

Et quod terrarum, cælique extenditur inter,
 Emeritaque amnes, latæque fluenta Garunnæ,
 Quod si intervallis spatium tolerabile limes
 Poneret exiguus: quanvis longa omnia credant
 Qui simul esse volunt: faceret tamen ipsa propinquos
 Cura locos, mediis jungens distantia verbis.
 Sanctonus ut sibi, Burdigalam: mox jungit Aginum
 Illa sibi, & populos Aquitanica rura colentes:
 Utque duplex Arelas, Alpinæ testa Viennæ,
 Narbonemque pari spatio sibi conferit: & mox
 Quincuplicem socias tibi Martie Narbo Tolosam.
 Hoc mihi si spatium vicinis moenibus esset,
 Tunc ego te ut nostris aptum complecterer ulnis:
 Adflaretque tuas aures nostræ aura loquelæ.
 Nunc tibi trans Alpes, & marmoream Pyrenen
 Cæsareæ Augustæque domus Tyrrhenica propter
 Tarraco, & ostrifero superaddita Barcino ponto:
 Me juga Burdigalæ, trino me flumina coetu
 Secernunt turbis popularibus: otiaque inter
 Vitiferi exercent colles, lætumque colonis
 Vber agri, tum prata virentia, tum nemus umbris
 Mobilibus, celebrique frequens ecclesia vicos
 Totque mea in Novero sibi proxima prædia pago,
 Dispositis totum victibus variata per annum;
 Egelidæ ut tepeant hiemes, rabidosque per æstus
 Adspirent tennes frigis subtile aquilones.
 Te sine sed nullus grata vice provenit annus.
 Ver pluvium sine flore fugit. canis æstifer ardet.
 Nulla autumnales variat Pomona sapes.
 Effusæque hiemem contristat Aquarius unda.
 Agnoscesne tuam, Ponti dulcissime, culpam?
 Nam mihi certa fides, nec commutabilis unquam
 Paulini illius veteris reverentia durat:
 Quæque meo, atque tuo fuerat concordia patri.
 Si teudi facilis cuiquam fuit arcus Vlixi,
 Aut præter dominum vibrabilis orans Achilli,
 Nos quoque tam longo Rhamnusia foedere solvet.

Sed cur tam mæsto sero tristia carmina versu?
 Et non in meliora animus se vota propinquat?
 Sit procul iste metus, certa est fiducia nobis:
 Si genitor natusque dei pia verba volentum
 Accipiat, nostro reddi te posse precatu:
 Ne sparsam raptamque domum, lacerataque centum
 Per dominos, veteris Paulini regna fleamus.
 Teque vagum toto quam longa Hispania tractu
 Immemorem veterum peregrinis fidere amicis.
 Accurre ô nostrum decus, ô mea maxima cura.
 Votis, ominibusque bonis, precibusque vocatus,
 Adpropera: dum tu juvenis, dum nostra senectus
 Servat inexhaustum tibi gratificata vigorem.
 Et quando iste meas impellet nuntius aures?
 Ecce tuus Paulinus adest. jam nunguida linquit
 Oppida Iberorum, Tarbellica jam tenet arva.
 Hebromagi jam tecta subit, jam prædia fratris
 Vicina ingreditur, jam labitur anne secundo:
 Iamque in conspectu est: jam prora obvertitur ampi:
 Ingressusque sui celebrata per ostia portus
 Totum occurrentis populi prævertitur agmen:
 Et sua præteriens, jam jam tua limina pulsat.
 Credimus, an qui amant, ipsi sibi somnia fingunt?

A V S O N I U S P A V L I N O S V O S.

E P I S T. XXV.

Quarta tibi hæc notos detexit epistola questus,
 Pauline: & blando residem sermone laceffit:
 Officium sed nulla pium mihi pagina reddit,
 Fausta salutigeris adscribens orsa libellis.
 Vnde istam meruit non felix charta repulsam,
 Spernit tam longo cessatio quam tua fastu?
 Hostis ab hoste tamen per barbaræ verba salutem
 Accipit: & Salve mediis intervenit armis.
 Respondent & saxa homini. percussus ab autris
 Sereno redit. redit & nemorum vocalis imago,
 Littorei clamant scopuli, dant murmura rivi,
 Hyblæis apibus sepes depasta susurrat.
 Et & arundineis modulatio musica ripis:
 Cumque suis loquitur tremulum coma pinea ven-
 tis.
 Incubuit foliis quotiens levis eurus acutis,
 Dindyma Gargarico respondent cantica luco.
 Nil mutum natura dedit. non aerisales,
 Quidrupedesve silent, habet & sua sibila serpens,

Et pecus æquoreum tenui vice vocis anhelat.
 Cymbala dant flictu sonitum, dant pulpita saltu
 Ictâ pedum. tentis reboant cava tympana tergis.
 Iñacos agitant Mareotica sinistra tumultus.
 Nec Dodonæi cessat riuuitus aheni,
 In numerum quotiens radiis ferientibus ictæ
 Respondent dociles inoderato verbere pelves.
 Tu velut Oebaliis habites taciturnus Amyclis,
 Aut tua Sigalion Ægyptius oscula signet,
 Obnixum Pauline taces. agnosco pudorem:
 Quod vitium fovet ipsa suum cessatio jugis.
 Dumque pudet tacuisse diu, placet officiorum
 Non servare vices: & amant longa otia culpam.
 Quis prohibet Salve atque Vale brevitate parata
 Scribere? felicesque notas mandare libellis?
 Non ego longinquos ut texat pagina versus
 Postulo: multiplicique oneres sermone tabellas.
 Vna fui tantum, qua respondere Lacones,
 Littera: & irato regi placuere negantes.
 Est etenim comis brevitatis, sic fama renatum
 Pythagoram docuisse refert, quum multa loqua-
 ces

Ambiguus sererent verbis, contra omnia solum
 Est, respondebat, vel Non. O certa loquendi
 Regula! nam brevius nihil est, nec plenius istis:
 Quæ firmata probant, aut infirmata relidunt.
 Nemo silens placuit: multi brevitate loquendi.
 Verum ego quo stulte dudum spatiosa locutus
 Provehor? ut diversa sibi vicinaque culpa est,
 Multa loquens, & cuncta silens, non ambo place-
 mus:

Nec possum reticere jugum, quod libera nunquam
 Fert pietas, nec amat blandis postponere verum.
 Vertisti Pauline tuos dulcissime mores?
 Vasconis hoc saltus, & ninguida Pyrenæi
 Hospitia, & nostri facit hoc oblivio cæli.
 Imprecet ex merito quid non tibi Iberica tellus?
 Te populent Poeni: te perfidus Annibal urat:
 Te belli sedem repetat Sertorius exul.
 Ergo meum, patriæque decus, columenque senati,
 Bilbilis, aut hæreus scopulis Calagorris habebit?
 Aut quæ dejectis juga per scruposa ruinis
 Arida torrentem Sicorim despectat Hilerda:
 Hic trabeam Pauline tuam, Latiamque curulem
 Constituis, patriosque istuc sepelibus honores?
 Quis tamen istatibi tam longa silentia suavit
 Impius, ut nullos hic vocem vertat in usus?
 Gaudia non illum vegetent: non dulcia vatium

200 AVSONII EPISTOLÆ.

Carmina, non blandæ modulatio flexa querelæ;
 Non fera, non illum pecudes, non mulceat ales,
 Non quæ pastorum nemoralibus abdita lucis
 Solatur nostras Echo refecuta loquelas.
 Tristis, egens, deserta colat: tacitusque, pererret
 Alpinis connexa jugis: ceu dicitur olim
 Mentis inops cœtus hominum, & vestigia vitans
 Avia perlustrasse vagus loca Bellerophontes.
 Hæc precor. hanc vocem Bœotia numina musæ
 Accipite: & Latius vatem revocate cœnensis.

AVSONIVS PAVLINO
 S V O S.

EPIST. XXVI.

Quarta redit duris hæc jam messoribus æstas;
 Et totiens cano bruma gelu riguit:
 Ex quo nulla tuo mihi littera venit ab ore:
 Nulla tua vidi scripta notata manu;
 Ante salutifero felix quum charta libello
 Dona negata diu multiplicata daret.
 Trina etenim vario florebat epistola textu,
 Sed numerosa triplex pagina carmen erat.
 Dulcia multimodis quædam subanara querelis
 Anxia censuræ miscuerat pietas.
 Sed mihi mite patris plusquam censoris acerbum
 Sedit: & è blandis aspera penso animo.
 Ista suo retagenda loco tamen: & graviore
 Vindicis heroi sunt agitata sono.
 Interea levior paucis præcurrit iambus,
 Discreto referens mutua verba pede.
 Nunc elegi salvere jubent, diæque salute,
 Vt fecere alias orsa, gradumque silent.

A V S O N I I

A D

G R A T I A N V M I M P :

D I S C I P V L V M

Gratiarum actio pro consulatu

AG O tibi gratias, Imperator Anguste; si possem, etiam referrem. Sed nec tua fortuna desiderat remunerandi vicem: nec nostra suggerit rellituendi facultatem. Privatorum ista copia est, inter se esse munificos. tua beneficia ut maiestate præcellunt, ita mutuum non reposcunt. Quod solum igitur nostræ opis est, gratias ago: verum ita, ut apud Deum fieri amati, sentiendo copiosius, quam loquendo. atque non in sacrario modo imperialis oraculi, qui locus horrore tranquillo & pavore venerabili raro eundem animum præstat & vultum: sed usque quaque gratias ago, tum tacens, tum loquens, tum in coetu hominum, tum ipse tecum, & cum voce patui, & cum meditatione secessi, omni loco, actu, habitu, & tempore. Nec mirum, si ego terminum non statuo tam grata proftendi, quum tu finem facere nescias honorandi. Quis enim locus est, aut dies, qui non me huius aut similis gratulationis admoneat? admoneat autem? & inertiam significationis ignavæ? quis, inquam, locus est, qui non beneficiis tuis agitet, inflammet? Nullus, inquam, Imperator Anguste, quin admirandam speciem tuæ venerationis inculcat: non palatium, quod tu quum terribile acceperis, amabile præstitisti: non forum, & basilica olim negotiis plena, nunc votis, votisque pro tua salute susceptis. Nam de sua, cui non te imperante securitas? non curia honorificis modo læta decretis, olim sollicitis moesta querimoniis. non publicum, in quo occursum gaudantium plurimorum neminem paritur solum gratulari. non domus commune secretum. Lectus ipse ad quietem datus, beneficiorum tuorum reputatione tranquillior. Somnus abolitor omnium, imagines tuas affert. Ipsa autem sedes honoris, Sella curulis, gloriosa pompis imperialis officii, in cuius me fastigio ex qua mediocritate posuisti! quotiens à me cogitatur, vincor magnitudine, & redigor ad silentium, non ingratus beneficiis, sed oppressus! Ades enim locis omnibus. Nec

Jam miramur licentiam poetarum, qui omnia Deo plena dixerunt. Spem superas, cupienda prævenis, vota præcurris: quæque animi nostri celeritas Divum instar affectat, beneficiis præeuntibus anteceditur. Præstare tibi est, quam nobis optare, velocius. Ago igitur gratias optigne Imperator. Ac si quis hunc sermonem meum iisdem verbis tam sæpe repetitum inopiæ loquentis assignat, experiatur hoc idem prosequi: sed nihil poterit proferre faciendis. Aguntur enim gratiæ non propter majestatis ambitum, nec sine argumentis, Imperatori fortissimo: testis est uno pacatus anno & Danubii limes, & Reni. Liberalissimo: ostentat hoc dives exercitus. Indulgentissimo: docet securitas erroris humani. Consultissimo: probat hoc tali Principe oriens ordinatus. Piiissimo: hujus vero laudis locupletissimum testimonium est pater divinis honoribus consecratus: instar filii, ad imperium frater adscitus; à contumelia belli, patruus vindicatus: ad præfecturæ collegium filius cum patre conjunctus: ad consulatum præceptor electus. Possum ire per omnes appellationes tuas, quas olim virtus dedit: quas proxime fortuna concessit: quas adhuc indulgentia divina ineditatur. Voca Germanicum, deditione gentilium: Alemanicum, traductione captorum: vincendo, & ignoscendo, Sarmaticum. Conneckerem omnia merita virtutis, & cognomina felicitatis: sed alia est ista materia, & suo parata secreto: quum placuerit signanter, & breviter omnia, quæ novius, indicare, nec persequi: ut qui æræarum orbem unius tabulæ ambitu circumscribunt aliquanto detrimento magnitudinis, nullo dispendio veritatis. Nunc autem, quod diei hujus proprium, de Consulatu gratias agam, sed procurruunt & aliæ dignitates, atque in vocem gratulationis erumpunt, ac se prius debere profitentur. Tot gradus nomine comitis propter tua incrementa congesti ex tuo merito: te ac patre principibus, quæstura communis & tui tantum præfectura beneficii: quæ & ipsa non vult vice simplici gratulari, liberalius divisa quam juncta: quum teneamus duo integrum, neuter desiderat separatum. Sed illa, ut paulo ante promisi, habebunt sui muneris peculiare secretum. Consulatus hic meus orat, atque obsecrat: ut obnoxiam tibi uni sinas fieri ejus dignitatem, quem omnibus prætulisti. Quod quidem & ipse sibi invenit gradus, cum clarissimo viro collega meo honore conjunctus, nuncupatione prælati. Consul ego, Imperator Anguste, munere tuo, non passus septa, neque campum, non suffragia, non puncta, non oculos: qui non præfaverim manus, nec cum salutarium consu-

confusus occurſu, aut ſua amicis nomina non reddiderim, aut aliena impoſuerim: qui tribus non circummivi, centurias non adulavi, vocatis claſſibus non intremui, nihil cum ſequeſtre depoſui, cum diribitore nil pepigi. Romanus populus, Martiuscampus, equeſter ordo, roſtra, ovilia, Senatus, curia, unus mihi omnia Gratianus. Iure neo, Auguſte Maxime, affirmare poſſum, incolumi omniũ gratia; qui ad hunc honorem diverſa unquam virtute venerunt, venturique ſunt. ſuus enim cuique animus, ſuum meritum ſibi que mens conſcia eſt. jure, inquam, meo affirmare poſſum, me mihi videri à ceteris eſſe ſecretum. Sunt quos votorum cruciat inanitas: non optavi. quos exercet ambitus: non petivi. qui aſſiduitate exprimunt: non coegi. qui offeruntur occasione: non aſſui. quos juvat opulencia: obſtat temporum diſciplina. non enim, nec poſſum continentiam jaſtare: non habui. unum præſtare tentavi, & hoc ipſum quaſi meum vendicare non poſſum, in tua enim poſitum eſt opinione, ſi merui. Feciſti autem, & facies alios quoque conſules, piſſime Gratiane, ſed non, & cauſa pari. Viros gloriæ militaris: habent enim tecum, ut ſemper laboris, ita dignitatis plerumque conſortium, virtutis quam honoris antiquiore collegio. Viros nobilitatis antiquæ. daptur enim multa nominibus: & eſt Roma pro merito. Viros fide inclytos, & officiis probatos: quorum me etſi non ſecerno numero, tamen, quod ad honoris viam pertinet, ratione diſperſio. Quartum hunc gradum novi beneficii, tu, Auguſte, conſtituiſi deferre tibi ipſi, quo alter ornatur, bona animi tui ad alienam referre præſtantiam, eruditione inque naturæ, quam Deo & patri & tibi debes, ad alterius gratiam rectius retorquere, quam verius. Tua hæc verba ſunt à te mihi ſcripta: **SOLVERE TE, QVOD DEBEBAS: ET ADHVC DEBERE QVOD SOLVERIS.** O mentis aureæ dictum braſſeatum! ô de peſtore caudidiſſimo lactei ſermonis alimoniam! Quiſquam ne tam parcus eſt in oſtentione beneficii? quiſquam pondus gratiæ ſuæ vim meriti proſitetur alieni? quiſquam denique quod indulget, quaſi ab obnoxio deferatur, pretium mavult vocare quam donum? Certent huic ſententiæ veteres illi: & Homerici oratores, ſubtilis deducta oratione Menelaus, & inſtar profundæ grandinis ductor Ithaceſius, & melleo delibutus eloquio jam tertiæ Neſtor ætatis: ſed neque ille concinnius eloqueretur, qui ſe Laconica brevitate collegit: neque ille contortius, qui cum ſenſibus verba glomeravit: nec dulcius, cujus lenis oratio mulcendo potius quam

extorquendo persuasit. Solvere te dicis, quod debebas: & debiturum esse quum solveris. Anguste juvenis, Cæli, tibi & humani generis rector hoc tribuat, ut prælatus antiquis, quos etiam elegantia sententiæ istius antecessisti, vincas propria singulorum: in Menelao regiam dignationem, in Ulixæ prudentiam, in Nestore senectutem. Subjiciet aliquis, ista quidem adeptus es: sed effare, quo merito? Quid me oneras sciscitator? **RATIONEM FELICITATIS NEMO REDDIT.** Deus, & qui Deo proximus, tacito munera dispertit arbitrio: & beneficiorum suorum indignatus per homines stare iudicium, mavult de subditis dedisse miraculum. Quo, inquis, merito? ego nullum scio, nisi quod tu, piissime Imperator, debere te dicis: & hoc debere, latissime pertinet: sive hoc eruditionis tuæ fœnus existimas: sive sine fœnore gloriam liberalitatis affectas: sive te pondere conceptæ sponsonis exoneras: seu fideicommissum patris exolveris: seu magnanimitati cælesti, ostentatione suppressa, Dei munus iutaris. Debere te dicis. Cui? quando? quo nomine? lege syngrapham, nomina creditorem. accepti, & expensi tabulæ conferantur: Videbis alio summa istius transire rationem. Tibi coepit Deus debere pro nobis. Quid autem mihi debes, gratissime Imperator? Patitur enim humanitas tua, ut præter regias virtutes, privata appellatione lauderis. quid tu mihi debes? & contra, quid non ego tibi debeo? Anne quod docui? hoc ego possum verius retorquere, dignum me habitum, quid docerem: tot facundia, doctrinaque præstantes, inclinata in me dignatione præteritos: ut esset quem tu matura iam ætate subcinctum per omnes honorum gradus festinata bonitate proveheres; timere ut videreris, ne in me vita deficeret, dum tibi adhuc aliquid, quod deberes præstare, superesset. Negat Cicero consularis ultra se habere quod cupiat. Ego autem iam consul & senex, adhuc aviditatem meam iam fatebor. Te videre sæpius in hoc magistratu, Gratiane, desidero: ut & sex Valerii Corvini, & septem Caji Martii, & cognominis tui Augusti tredecim consulatus, unus æquipares. Tibi plures potest ætas, & fortuna tua præstare: verum ego in numero parcius, quia tu in munere liberalior: ipsum enim te sæpius hoc honore defraudas, ut & aliis largiaris. Scis enim Imperator doctissime, rursum enim utar laude privata. Scis, inquam, septem ac decem Domitiani consulatus, quos ille, invidia alteros provehendi, continuando conseruit, ita in ejus aviditate derisos: ut hoc eum pagina Fastorum suorum, immo fastidiorum fecerit insolentem, nec potuerit

sit prestare felicē. Quod si principi, honoris iustius tem-
 perata, & quæ vocatur aurea debet esse mediocritas;
 quid privati status hominibus? quid æquanimis? quid
 jam senibus erga se oportet esse moderaminis? Ego
 quidem, quod ad honores meos pertinet, & vota satu-
 ravi: tu tamen imperator optime, tu piissime, tu quem
 non fatigat liberalitas, nisi quando cessavit: tu inquam,
 indulgentissime Gratiane, ut ad benefaciendum subito
 es, nec opius ingenio, adhuc aliquid quod hoc nomi-
 ne mihi præstetur, invenies. Sic intellexere omnes, sic
 nobis ordinem ipse fecisti, sic amicus Deo es, ut à te
 jam impetratum sit, quod optatur ab aliquo: & quod
 nondum optamus adipiscimur. Ad rursus aliquis adji-
 ciat, aut sermone libere, aut cogitatione liberius.
 Nonne olim, & apud veteres multi ejusmodi doctores
 fuerunt? an tu solus præceptor Augusti? immo ego
 cum multis conjunctus officio, sed cum paucissimis se-
 cretus exemplo. Nolo Constantini temporum taxare
 collegas. Cæsares docebantur, superiora contingam.
 Dives Seneca, nec tamen consul, argueretur rectius, quam
 prædicabitur, non erudiisse indolem Neronis, sed ar-
 masse sævitiam. Quintilianus consularia per Clemen-
 tem ornamenta sortitus: honestamenta nominis potius
 videtur, quam insignia potestatis habuisse. Quomodo
 Titianus magister? sed gloriosius ille, municipalem
 scholam apud Visononem Lugdunumque variando
 non ætate quidem, sed vilitate consenuit. Unica mihi
 amplectenda est Frontonis imitatio: quem tamen Au-
 gusti magistrum sic consularis ornavit, ut præfectura
 non cingeret. Sed consularis ille cujusmodi? ordinario
 suffectus, biestri spatio interpositus, in sexta anni
 parte consumptus: quærendum ut reliquerit tantus o-
 rator, quibus consulibus gesserit consularum. Ecce ad-
 id quod aliquis opponat. In tanti ergo te oratoris
 fastigium, te gloriosus attollis? cui talia requirenti re-
 spondebo breviter. Non ego me contendo Frontoni;
 sed Antonino præfero Gratianum. Celebrant quidem
 sollemnes istos dies omnes ubique urbes, quæ sub le-
 gibus agunt, & Roma de inore, & Constantinopolis de
 imitatione, Antiochia pro luxu, & Carthago discin-
 ctæ, & domus fulminis Alexandria: sed Treviri prin-
 cipis beneficio: & mox cum ipso auctore beneficii loca
 inter se distant, vota consentiunt. Unus in ore om-
 nium Gratianus, potestate Imperator, virtute victor,
 Augustus sanctitatis, Pontifex religionis, indulgentia
 pater, ætate filius, pietate utrumque superat. Non pos-
 sum fidei causa ostendere imagines majorum in eo-
 rum, ut ait apud Sallustium Marius: nec deductum ab

Herolibus

Heroibus genus, ad deorum stemuna replicare : nec
 ignotas opes, & patrimonia sparsa sub regnis : sed ea
 quæ nota sunt, dicere potius quam prædicare, pa-
 triam non obscuram, familiam non poenitendam, do-
 mum innocentem, innocentiam non coactam, angustas
 opes, veruntamen libris & liberis dilatatas : frugalita-
 tem sine sordibus, ingenium liberale, animum non illi-
 beralem, vltum, vestitum, supellectilem, munda, non
 splendida. Veteribus ut illis consulibus excepta, quæ
 tum erat bellicarum collatione virtutum si quis me
 conferre dignetur, seponat opulentiam, non derogatu-
 rus industriam. Verum quoniam, gratiis agendis, jam
 dudum succumbo materiæ : tu orationi meæ, Gratiane,
 succede. Tu Gratiane, qui hoc nomen sic per fortunam
 adeptus es, ut nemo verius ambitione quæsierit. Ne-
 que enim iustius Metellus cognomento Pius, patre re-
 vocato, qui esset impius exulante : aut verius Sylla Fe-
 lix, qui felicior ante, quam vocaretur : quam tu Gra-
 tiane : cui & hoc nomen est, & illa Metelli Syllæque
 cognomina. Tu inquam, Gratiane, qui hoc non singu-
 lis factis, sed perpetua grate agendi benignitate merui-
 sti, cui, nisi ab avo deductum esset, ab omnibus addere-
 tur. Tu ipse tibi, inquam, pro me gratiam refer : tu
 tuæque virtutes, bonitas, qua in omnes prolixus es,
 perpetuus in me : pietas, qua orbem tuum temperas,
 quamque in ulciscendo patruo probas, tuendo in fratre
 cunulas, ornando in præceptore multiplicas. Agat
 gratias clementia, quam humano generi impertis : li-
 beralitas, qua ditas omnes : fortitudo, qua vincis : &
 mens ista aurea ; quam de communi Deo plus quam ul-
 lus, hausisti. Agant & pro me gratias voces omnium
 Galliarum : quarum præfecto hanc honorificentiam
 detulisti. Ultra progredior : & hoc quia debere te dicis,
 agat quæ optime agere potest, vox ista, quam docui.
 Iam dudum autem quam grati aulmi, tam sermonis
 exigui, ut supradictum est, succumbo materiæ, neque
 adhuc illa perstrinxi, quæ ne infantissimus quidem,
 nisi idem impiissimus, eminentia per famam, & om-
 nium gaudiis testata supprimeret : quæ supra vires di-
 cendi meas posita, cunctos attingere, aut temerarii
 professione culpandus : tamen alterum quum subeun-
 dum sit, audaciam quam malevolentiam malo repre-
 hendi. Tu Auguste venerabilis, districtus maximo bello,
 assultantibus tot millibus barbarorum, quibus Danu-
 bii ora prætexitur, comitia consularis mei armatus ex-
 erces. Tributa ista quod in urbe Sirmio geruntur, au-
 ut quod in procinctu, centuriata dicentur : an ut quon-
 dam, pontificalia vocabantur, sine arbitrio multitudi-
 nis

nis sacerdotum tractata collegio? Sic potius, sic vocen-
 tur, quæ tu Pontifex maximus Deo participatus ha-
 buisti. Non est ingenii mei, piissime Imperator, talia
 comminisci. verba sunt litterarum tuarum : quibus a-
 pud me auctoritatem summi numinis, & ut tuæ vo-
 luntatis amplificas. sic enim loqueris : CVM DE
 CONSVLIBVS IN ANNUM CRE-
 ANDIS SOLVS MECVM VOLV-
 TAREM, VT ME NOSTI, ATQVE
 VT FACERE DEBVI, VT VELLE
 TE SCIVI, CONSILIVM MEVM
 AD DEVM RETVLI. EIVS AVCTO-
 RITATI OBSECVTVS, TE CONSV-
 LEM DESIGNAVI, ET DECLARA-
 VI, ET PRIOREM NVNCVPAVI.
 Cujus orationis ordo lucidior? quæ doctrina tam dili-
 gens propriis comitiorum verbis loqui, nec vocabulis
 moris antiqui nomina peregrina miscere? Valete mo-
 do classes populi, & urbanarum tribuum prærogativæ,
 & centuriæ jure vocatæ. Quæ comitia pleniora un-
 quam fuerunt, quam quibus præstitit Deus consilium,
 Imperator obsequium. Et nunc ego, piissime Impera-
 tor, ne fastigium auditorii sacri dictorum tuorum ti-
 midus interpres offendam, divinitatæ tuæ prope cum
 piaculo verba transcurro. QVVM DE CON-
 SVLIBVS, inquis, IN ANNUM CRE-
 ANDIS. Erudita vox. Et quum SOLVS ME-
 CVM VOLVTAREM. O profundi altitudo
 secreti! habes ergo consiliatorem & non metuis pro-
 ditorem. VT FACERE DEBVI, VT
 VELLE TE SCIVI. Quid familiarius? quid
 constantius? quid dici blandius potest? CONSI-
 LIVM MEVM AD DEVM RETVLI.
 & quemadmodum SOLVS : cui præsto est tam
 grande consilium? an plenius, cum senatu, cum equestri
 ordine, cum plebe Romana, cum exercitu tuo, & pro-
 vinciiis omnibus deliberasses? CONSILIVM
 MEVM AD DEVM RETVLI. Non ut,
 credo, novum sumeres, sed ut sanctius fieret, quod vo-
 lebas, ejus auctoritati obsecutus scilicet : ut in conse-
 crando patre, in ulciscendo patruo, in cooptando fra-
 tre fecisti. TE CONSVLEM DESIGNA-
 VI, ET DECLARA VI, ET PRIOREM
 NVNCVPAVI. Quis hæc verba te docuit? Ego
 tam propria & tam Latina nescivi. DESIGNA VI
 ET DECLARA VI ET NVNCVPA-
 VI. Non fit hoc temere. habet moras suas dispartiti-
 tis gradibus tam matura cunctatio. Has ego litteras tuas
 R. M.

si in omnibus pilis atque porticibus, unde de plano
 legi possint, instar edicti pendere mandavero: nonne
 ut statuis honorabor, quot fuerint paginae libellorum?
 Sed ad blandiora festino. Ab hac enim litterarum ad
 me datarum parte digressus, eo quoque descendisti: ut
 quæres, qualis ad me trabea mitteretur. Omne lar-
 gitionum tuarum ministerium sollicitudine fatigasti.
 Non ergo supra consulatum mihi est adhibita per te
 cura tam diligens, pro me cura tam felix. In Illyrico
 arma quatiuntur. Tu mea causa per Gallias civilium
 decorum indumenta dispensas. Loricatus de toga
 mea tractas. In procinctu, & maxime dimicaturus, pal-
 matae vestis meae ornamenta disponis, feliciter & bo-
 no omine. Namque iste habitus, ut in pace consulis
 est, sic in victoria, triumphantis. Parum est, si qualis ad
 me trabea mittatur, interrogas, te coram promi jubes.
 Nec satis habes, ut largitionum ministri ex more fun-
 gantur: eligis ipse de multis: & quum elegeris, munera
 tua verborum honore prosequeris. **PALMATAM,**
 inquis, **TIBI MISI: IN QVA DIVVS**
CONSTANTIVS PARENS NOSTER
INTEXTVS EST. Me beatum! cujus insigni-
 bus talis cura præstetur. Hæc plane, hæc est picta, ut
 dicitur vestis, non magis auro suo, quam tuis verbis.
 Sed multo plura sunt in ejus ornatu, quæ per te in-
 structus intelligo. Geminum quippe in uno habitu
 radiat nomen Augusti. Constantius in argumento
 vestis intexitur: Gratianus in muneris honore sentitur.
 Accessit tam impenso beneficio tuo pondus quorun-
 dam sciscitatione cumulatum. Interrogatus, quem
 priorem decerneres consulem, nec dubitandum esse
 dixisti tu: & qui tecum boni sunt, dubitare non pote-
 rant. Sed tamen ad hoc dictum erexerant animos, qui
 libenter clarissimum virum collegam meum, quem
 præsentem habebat occasio, prælatum credidissent.
 Fatigantes tamen, quod intellexerant, requirebant.
 Hic tu, sicut mihi renunciatum est, noto illo pudore
 tuo paulisper hæsisse: non rationis ambiguus, sed eo-
 rum dubitationem vultu & rubore condemnans, qui
 studium tuum interpretationis errore palpabant. De-
 inde illico subdidisti: **QVID DE DVOBVS**
CONSVLIBVS DESIGNATIS QVÆ-
RITIS, QVIS ORDO SIT NVNCV-
PATIONIS? ANNE ALIVM QVAM
QVEM PRÆFECTVRA CONSTI-
TVIT? O felicem verecundiam tuam, cui ista
 popularis ratio tam prudenter occurrit! Scisti aliud
 Gratiane quam diceres: sed propter quorundam ve-
 recun-

recundiam dicere noluit. Scrupulosus hic mihi lo-
 cusest: & propter eam, quam nunquam appetivi,
 gloriam, recusandus. cum prior renunciatus sim, sa-
 tis est tuum tenere iudicium. Interpretes valete me-
 ritorum. Neque autem ego, sacratissime Imperator,
 in tenui beneficio gradum nuncupationis amplector.
 Num est hæc gloria ignota Ciceroni? Præto-
 rem me, inquit, populus Romanus primum fecit, con-
 sulem priorem. Ex ipsa ejus sententia intelligitur
 commendabilius ei videri uni, quam pluribus esse
 præpositum. Nulla enim est quidem contumelia se-
 cundi: sed ex duobus gloria magna prælati. Alexan-
 dri Macedonis hoc fertur, quum legisset illos Ho-
 mericos versus, quibus Hectore provocante novem
 ducibus, qui omnes pugnare cupiebant, unum deligi
 placeret foris eventu, trepida ubi conceptione voto-
 rum Iovem Optimum in maximum totus precatur exer-
 citus, ut Ajacein, vel Tydei filium, aut ipsum regem
 ditium Mycenarum sortiri patiatur Agamemno-
 nem: Occiderem, inquit, illum qui me tertium no-
 minasset. O magnanimitatem fortissimi viri! nomi-
 nari inter novem tertius recusabat; ubi certe pluri-
 bus antecelleret, quam subesset. Quanta hic ve-
 recundia gravaretur posterior de duobus? Est enim
 in hoc numero arduæ plena dignationis electio.
 Quum universis mortalibus duo qui fiant consules
 præferuntur, qui alteri præponitur, non uni, sed om-
 nibus antefertur. Expectare nunc aures præsentium
 scio, & eminere in omnium vultu intelligo, quod de-
 siderio concipiatur animorum. Existimant enim
 quum ea, quæ ad grates agendas pertinebant, sum-
 matim tenuiore filo, ut dicitur, deducta libaverim, a-
 liqua me etiam de majestatis tuæ laudibus debere per-
 stringere. Quamquam me istam dixerim seposuisse
 materiam, & in tempus aliud reservare, nihilominus
 tamen ut nunc aliqua contingam, nutu & prope mur-
 mure cohortantur. Itaque faciam: quando cogunt
 volentem. sed majoribus separatis, tenuiora memora-
 bo, nulla spe ad plenum exequendi: sed universi ut
 intelligant, eorum, quæ iutus prædicanda sunt, à me
 poscendam esse notitiam, ab aliis dignitatem. Nec
 excellentia, sed quotidiana tractabo. Nullum te un-
 quam diem ab adolescentia tua, nisi adorato Dei nu-
 minæ, & reus voti, & illico absolutus egisti laetis ma-
 nibus, mente pura, immaculabili conscientia, & quod
 in paucis est, cogitatione sincera. Cujus autem un-
 quam egressus auspiciator fuit, aut incensus modestior,
 aut habitudo cohibitor, aut familiaris habitus con-
 decen-

decentior, aut militaris accinctior? in exercendo corpore quis cursum tam perniciousiter incitavit? quis palam tam lubricus expedit? quis saltum in tam sublime collegit? Nemo abductius jacula contorsit, nemo spicula crebrius jecit, aut certius destinata percussit. Mirabamur poetam qui infrenos dixerat Numidas: & alterum qui ita collegerat, ut diceret in equitando verbera; & praecepta esse fugae, & praecepta sistendi. Obscurum hoc nobis legentibus erat. intelleximus te videntes, quum idem arcum intenderes, & habenas remitteres: aut equum segnius euntem verberare concitares, vel eodem intemperantiam coerceres. Qui te visi sunt hoc docuisse, non faciunt: immo qui visi sunt docuisse, nunc discunt. In tuis autem, cujus sacerdotis abstinentior cerimonia? in vino, cujus senis mensa frugalior? Operte conclavis tui, non sanctior ara Vestalis, non Pontificis cubile castius: nec pulvinar Flaminis tam pudicum. In officiis amicorum non dico paria reddi: antevenis, & quotiens in obsequendo praecedimus, erubescis pudore tam obnoxio, quam in nobis esse deberet ab Imperatore praeventis. in illa vero sede, ut ex more loquimur, consistitis: ut ego sentio, sacrarii tui, nullus unquam superiorum aut dicenda pensius cogitavit, aut consultius cogitata disposuit, aut disposita maturius expedit. Et aliqua de oratoriis virtutibus tuis dicerem, nisi vererem mihi gratificari. Non enim Sulpitius acrior in concionibus, nec majoris Gracchi commendabilior modestia fuit, nec patris tui gravior auctoritas. Qui tenor vocis, quum incitata pronuntiabas! quae inflexio, quum remissa! quae temperatio, quum utraque dispensas! Quis oratorum laeta juvenilius, facunda cultius, pugnanti densius, densa glomeratius, aut dixit, aut, quod est liberum, cogitavit? Velleim, si rerum natura pateretur, Xenophon Attice, in aevum nostrum venires, tu qui ad Cyri virtutes exequendas votum potius, quam historiam commodasti: quum diceres, non qualis esset, sed qualis esse deberet. Si nunc in tempora ista procederem, in nostro Gratiano cernerem, quod in Cyro tuo non videras, sed optabas. Atque ista omnia quasi praestis quibusdam acuminata signavi. si facundia pro voluntate suppeteret, quamquam non copiosus, exquerer, ubertatem stilo rerum magnitudine suggerente. Sed nec hujus diei, nec hujus ista materiae. Qui dicturi estis laudes principis nostri, habetis velut seminarium unde orationum vestrarum jugera compleatis. Ego ista perstrinxi, atque ut sciunt omnes, possum

possum videri familiaris notitiæ secretus interpretas, domestica istæc non tam prædicare, quam prodere. Atque ut ista dixi de cognitis mihi, atque intra aulam familiaribus: possem & foris celebrata memorare; nisi omnia omnes, & separatim sibi quisque novisset. Possem pari brevitate dicere superiora. EMENDATISSIMI VIRI EST POENITENDA NON FACERE. at tu nunquam poenitenda fecisti, & semper veniam poenitentibus obtulisti. PVLCHRVM EST INDVLGERE TIMENTIBVS. sed tu perpetuæ bonitatis edictis occurristi omnibus, ne timerent. MAGNIFICVM LARGIRI HONORES. tu honoratos & liberalitate ditasti. LAVDABILE EST IMPERATOREM FACILES INTERPELLANTIBVS PRÆBERE ADITVS, NEC DE OCCVPATIONE CAUSARI. tu confirmas adire cunctantes: etiam querimoniis explicatis, ne quid adhuc sileatur, interrogas. Celebre fuit Titi Cæsaris dictum, PERDIDISSE SEDIEM, QVO NIHIL BONI FECERAT. sed celebre fuit, quia Vespasiani successor dixerat: cuius nimia parsimonia, & austeritas vix ferenda miram fecerat filii lenitatem. Tu Valentiniano genitus, cuius alta bonitas, præsens comitas, temperata severitas fuit, parto & condito optime reipublicæ statu, intelligis posse te esse lenissimum sine dispendio disciplinæ. Neque vero unum aliquod bonum uno die præstas; sed indulgentias sæculares per singula horarum momenta multiplicas. Vel illud unum cuiusmodi est, de condonatis residuis tributorum? quod tu quam ommulata bonitate fecisti! Quis unquam imperatorum hoc provinciis suis aut uberiore te indulgentia dedit, aut certiore securitate prospexit, aut prudentia consultiore munivit? Fecerat & Trajanus olim, sed partibus retentis, non habebat tantam oblectationem concessi debiti portio, quanta suberat amaritudo servati. Et Antoninus indulserat: sed imperii non beneficii successor invidit, qui ex documentis tabulisque populi condonata repetivit. Tu argumenta omnia flagitadi, publicitus ardere iussisti. Videre in suis quæque foris omnes civitates cōflagrationem salubris incendii. Ardebant stirpes fraudum veterum: ardebant seminaria futurarum. Iam se cum pulvere favilla miscuerat: iam nubibus fumus involverat, & adhuc obnoxii in paginis concrematis ductus apicum, & sesteriorum notas cum iuventia de ratione cernebāt: quod meminerant * * legi posse, & veteres. Quid te, Imperator

rator Anguste, indulgentius? quid potest esse cōsultius? Quæ bona præstas, efficis ne caduca sint, quæ mala adimis, prospicis ne possint esse recidiva. Hæc provincialibus indulgentiæ bona. Quid illa nostro ordini? quid illa militibus Antoninorum comitas fuit? & jam inde Germanicorum cohorti amicorum, & legionibus familiaris humanitas? Sed ego nolo benevolentiam tuam aliorum collatione præcellere. Abundant in te ea bonitatis & virtutis exempla, quæ sequi cupiat ventura posteritas; & si rerum natura pateretur, adscribi sibi voluisset antiquitas. Necesse est tamen aliquid comparari, ut possit intelligi, bona nostra quo præsent. Agrotantes amicos Trajanus visere solebat: hætenus in eo comitas prædicanda est. Tu & visere solitus, & mederi, præbes ministros, instruis cibos, fomenta dispensas, sumptum adjicis medelarum, consolaris affectos, revalescentibus gratularis. In quot vias de una ejus humanitate progredieris? Legionibus universis, ut in communi Marte evenit, si quid adversi acciderat, vidi te circumire tentoria, fati salvæ, quærere: tractare vulnera sauciorum: & ut salutiferæ apponerentur medelæ, atq; ut non cessaretur, instare. Vidi quosdam fastidientes cibum, te commendante sumplisse. Audivi confirmantia ad salutem verba profari, occurrere desiderii singulorum. Hujus sarcinas multis aulicis vehere: his specialia iumenta præbere: illis ministeria perditorum instaurare sumptu: horum nuditatem velare vestitu, omnia agere iudesse, & benigne, pietate maxima, ostentatione nulla: omnia præbere ægris, nihil exprobrare sanatis. Inde cunctis salute nostra carior factus, meruisti, ut haberes amicos obnoxios, promptos, devotos, fideles, in ævum omne mansuros: quales caritas non fortuna conciliat. Concludam deinceps orationem meam, piissime Auguste, sermonis magis sine, quam gratiæ, namque illa perpetuæ est: & spatio non transmeabili, terminum calcis ignorat. Flexu tamen parvo, nec à te procul, convertar ad Deum. Æterne omnium genitor, ipse non genite; opifex, & causa mundi, principio antiquior, sine diuturnior, qui templa tibi, & aras penetralibus initiatorum mentibus condidisti: tu Gratiano humanarum rerum domino, ejusmodi semina nostri amoris inolesti, ut nihil in digressu senior factus, meminisset & relictis: illustraret absentem, præsentibus anteferebat. Dein quia interesse primordii dignitatis per locorum intervalla non poterat: ad sollemnitatem condendi honoris occurreret beneficiis, ne deesset officium. Quæ enim memoria, memoria inquam, transcursum tantæ celeritatis, vel in audacibus

Græcorum fabulis, cominenta est? Pegafus volucer a-
 ctus à Lycia, non ultra Ciliciam permeavit. Cyllarus
 atque Arion inter Argos Nemeamq; senuerūt. Ipsi Ca-
 storum equi, quod longissimum interest, non nisi mu-
 tato vectore transcurrunt. Tu Gratiane, tot Romani
 imperii limites, tot flumina & lacus, tot veterum inter-
 septa regnorum, abusque Thracia, per totum, quam lon-
 gus est, locum Illyrici, Venetiam, Liguriamq; , & Gal-
 liam veterem, insuperabilia Retiæ, Reui accolæ, Sequa-
 norum invia, porrecta Germaniæ, celeriore transcurso,
 quam est properatio nostri sermonis, evolvis, nulla re-
 quie otii, ne somni quidem, aut cibi munere liberali,
 ut Gallias tuas inopinatus illustres: ut consulem
 tuum, quamvis desideratus, anticipes: ut illam ipsam,
 quæ auras præcedere solet, famam, facias tardio rem.
 Hoc senectuti meæ, hoc honori à te datum. Supremus
 ille Imperii, & consiliorum tuorum deus conscius, &
 arbiter, & auctor, indulgit: ut sellam curulem, cuius
 sedem frequenter ornabis: ut prætextam meam purpu-
 ræ tuæ lince fucatam: ut trabeam non magis auro suo,
 quam munere tuo splendidam, quæ ab Illyrico sermo-
 nis dignitas honestavit, apud Gallias illustriora præ-
 stares: quæstorem ut tuum, præfectum ut tuo præto-
 rio, consulem tuum: & quod adhuc cunctis meis nomi-
 nibus anteponis, præceptorem tuum, quem pia voce
 declaraveras, iusta ratione prætuleras, liberali largitate
 ditaveras, Augustæ dignationis officiis consecrasses.

APVD GRATIANVM AVGVSTVM.

A V S O N I I

BVRDIGALENSIS

P E R I O C H Æ

I N

HOMERI ILIADEM
 ET ODYSSEAM.

*

In Iliadem.

SI Homerum scriptorem Troici belli eatenus,
 qua Iliadem suam incipit, quaq; fuit, perçensea-
 mus: orsum ab iracundia Achillis ad sepulturam

M 2

Ho.

Hectoris, quattuor & viginti libros contexuisse monstrabimus. Hæc ejus species apparet summam cutem primi operis intuenti. Verum hoc scripturæ ipsius tempus Trojano bello non totum, sed pæne ultimum fuit. Nam si ratio putanda est oppugnationis decennis: nonus fere annus, idemque prope finem sui, ea negotia continebit: quæ ab injuria Agamemnonis, ac Briseidis usurpatione, usque ad funus Hectoris digna memoratu erunt: illa temporum series, quæ ab ejusdem belli causis, atque origine pertinet ad urbis excidium. Atqui ex eo eveniet, ut ignavis judicandi, & poeticæ œconomix expertibus, multa nobilia ab exordio belli usque ad Achillis jurgium omitta videantur. Nec minus multa ab Hectoris funere ad usq; deletum Ilium. Quorum quidem maxima expectatio erat, propter tam longi certaminis consummationem: sed ut divinum poetam nihil, quod illustre fuerit, omisisse appareat: atque omnia, quæ finire oportuit, contigisse breviter & in epitomæ speciem, belli Troici causam originis, apparatusque, quæ annis superioribus acciderunt, reteximus. Horum omnium prima origo est Paridis judicium inter deas: deniq; classis contextio: qua idem Paris in Europam navigavit. Tum raptio Helenæ: quæ opinione veterum bipertita est: quod pleriq; Helenam juxta Homericum plasma ad Trojam deportatam fuisse existimaverunt: nonnulli autem opinati sunt, quum Alexander cursu deerrasset, delatusq; ad Ægyptum fuisset, cognita hospitalis fœderis injuria, per Ægyptium regem servantissimum justum virum, Helenam cum illis, quæ una cum eadem fuerant abrepta, Paridi sublatam, expugnavoque demum Ilio Menelao restitutam.

Periocha libri primi Iliados.

*Iram dira refer nati Peleos Achillei
Pestiferam: quæ nullo dedit discrimina Achivi.*

Chryses Appollinis sacerdos, ob redimendam filiam quum Agamemnoni supplicasset, contumeliose repulsus, deum precatur ultorem. Insecuta subinde gravi pestilentia, quum Græcorum exercitus interiret; cogit Achilles cœcilium: & ab eodem invitus Calchas morbi causam compellitur indicare. Qua cognita, Agamemnon concitatur in Achillem: qui percitus iracundia, etiam cædem regis audebat: nisi eum in ultimum furorem progredi Minerva vetuisset. A quo Briseis concubina in locum Chryseidis, quæ patri reddebat, abducta est. Inde Thetis mater ad cælum, lachrymas & contumelian filii miserata, proficiscitur. Quæ fiducia

desens

defensi quondam cum Ægeone Iovis, ultum iri affectans injuriam, obtestatur summum deorum, ut Trojanos in rebus belli superiores esse patiatur. Quibus Iuno compertis, iracunde adversum conjugem commovetur. Sed gliscens jurgium, per deridiculum, ministrante Vulcauo, simul consilii specie intercedente, lenitur.

Periocha II Iliados.

*Celestes hominumque genus superabile curis,
Tranquilla obscuri carpebant munera somni.
At non pervigilem nox irrequleta tonantem
Lenit, immodicos volventem corle paratus,
Cadibus ut Grajum lasum ulciscatur Achillem.*

Iupiter Agamemnonem somno inonet prælii faciendi tempus adesse: ne cunctetur dimicare. Tum ille in concilium proceribus advocatis, mandatum Iovis, & speciem nocturnæ quietis explanat. Mox in concione, multitudine congregata, pertentat militum voluntatē: utque deposito bello ad sua quique redeant, cohortatur. Iamque omnibus navigationem adormantibus, fœda discessio ab Ulixæ cohibetur: à quo etiam Therstes deformis, & loquax, in Heroum contumelias verborum licentia promptus, cum acerba objurgatione pulsatur. ipse Minervæ monitu cunctos à profensione deterret. Sumpto deinde cibo armatur exercitus. Neque secius à Trojanis instructa acies, Iride ita monepte, producitur. Sequitur enumeratio copiarum viritum: ut per catalogi seriem milites, naves, duces, patrias referantur.

Periocha III Iliados.

*Argivos sua quosque acies in bella sequuntur.
Dispositi in turmas equitum, cuneosque pedestres,
Turbida clangentes confundunt agmina Troes.*

Instructum prælio exercitum, priusquam feriret acies, Priamus spectat è muris: & monstratu Helenæ, de viris insignibus edocetur. Dehinc Menelaus ad singulare certamen ab Alexandro provocatur. Qui frustra Agamemnone dehortante, congreditur, facta inter utrosque populos sponsione, & fœdere per sacra firmato, sub ea conditione, ut victorem Helena cum dote sequeretur. Sed superatus Paris, regressusque ad urbem, jurgio uxoris excipitur. Ab Agamemnone fœderis pacta repetuntur.

Periocha IV Iliados.

*Iuppiter interea cum Diis genitalibus una
Concilium cogit superum, de rebus Achivis.*

Iovi placet delere Trojam: ad quod pertinacia Iu-
nonis urgetur. Quumque id fieri Minerva properaret,
dissidium foederis comuniscitur: & Pandarum sagit-
tandi peritum, astu suadentis aggreditur: ut clam vul-
nerato Menelao, belli causa crudescat. Quo facto, à
Græcis proelium instauratur: congressisque exerciti-
bus mutua clade decernitur.

Periocha V Iliados.

*Hic & Tylidem monitura Tritonia Pallas
Audaci virtute replet. vomit aurea flammæ
Cassis, & undantem clipeus defulgurat ignem,
Ipse autumnali clarum micat amulus astro.*

Diomedes auxilio Minervæ strenue proeliatur. Ve-
nus quoque filio subvenire conata, vulnere affecta di-
greditur. Mars etiam fit saucius, exceditq; bello. Se-
quitur Tlepolemi, Sarpedonisque congressio: & Tlepo-
lemus Herculis filius certamine victus occiditur.

Periocha VI Iliados.

*Sola decertant acies sine numine divum,
Effusante auxilio: sua cuique exorsa laborem,
Fortunamque ferunt, proprii discrimine fati.*

Trojanis fortuna inclinatioe pugnantis, vates
Helenus suadet, ut Minerva placetur. Igitur Hecuba
ab Hectore monita, ut peplum in arcem inferat, pera-
git vota cum matribus. Alexander objurgatus à fra-
tre, pergit in proelium. Glaucus Lycius, Atolusque
Diomedes congressi ut dimicarent; quum jam certa-
men oriretur, paterna inter se hospitia recordati, facta
armorum permutatione, discedunt.

Periocha VII Iliados.

Hæc ubi dicta dedit, portis sese extulit Hector.

Minervæ, Appollinisq; consensu fortissimus Græ-
corum ab Hectore provocatur. Novem ducibus ad di-
micandum paratis, pugnaturum deligi placet sortis a-
ventu. Ab Ajace Telamonio proelium singulare con-
feritur. In quo Hector lapide ictus, in suorum se recl-
pit multitudinem. Perseverante certamine caduceator
Idæus intervenit. Tum invicem missis muneribus pu-
gna sedatur. Hector Ajacem gladio, Ajax Hectorem
balteo muneratur. intercessu noctis exercitus quique
in sua discedunt. Die altero, intersectorum humatio
pro-

procuratur. Græcorum etiam navalia, fossa ac vallo circumdata, muniuntur.

Periocha viii Iliados.

Aurora in croceis fulgebat lutea bigis.

Acto deorū concilio, Iupiter pro parte pronuncias, sua quisq; exercitus sorte decernat. Nullus deorum odio in alteros vel favore procedat. In Idam montem ipse digressus, unde Græci immisso terrore conterriti, turpi fuga ad munimenta compulsi, fossa & aggeribus sese tuentur. Iunonem ac Minervam Græcis auxiliari volentes, monitis Iovis Iris exterret: diremptoq; ob noctem certamine, victores Trojani in ipso procelli loco excubias obsidionis instituunt: Multisque ignibus factis per totam noctem de belli ratione consultant.

Periocha ix Iliados.

Interea vigiliis excubiis cohibentur Achivi.

Græcis & præterita dimicatione percussis, & instante conterritis, proceres ab Agamemnone convocantur. Quibus rex fugæ consilia, & apparatus ordinandæ per noctem navigationis indicit, Diomedem, & Nestorem dehortantibus, suadente autem Nestore Ajax & Ulixes legantur ad Achillem, dona ingentia pollicentes: si desistat irasci, & se auxiliatorem fessis rebus accommodet. Sed Achille in iracundia pertinaciter permanente, legati Achivorum, re non impetrata, irrii revertuntur.

Periocha x Iliados.

*Cetera per naves somno sopita manebat
Turba ducum, solum cura anxiosa vexat Atiden.*

Ulixes & Diomedes speculatum nocte progressi, Dolonem conspiciunt, qui & ipse promissis Hectoris incitatus, Græcorum consilia exploratum prodierat: & fateri universa compulsus eodem loco interficiunt. A quo de adventu Rhœsi Thraci regis edocti, ipsum etiam cum duodecim obtruncant: equosque ejus præmium simul & testimonium grassationis abducunt, insignes candore & celeritate, ut & nivibus, & ventis antecederent.

Periocha xi Iliados.

*Tithoni crocum linquens aurora cubile
Spargebat terras, referens opera, atque labores.*

Ab omnibus Græcis egregie quidem, sed imprope-
pere dimicatur. Quorum proceribus vulneratis, in-

cognitæ multitudini pugna committitur. Qua afflictione fortunæ Achilles paulisper inflexus, Patroclum mituit præsentia cogniturum. Qui quum adversi status nuntius reverteretur, Eurypylum contemplatur ægrum ex vulnere; fomentisque medicæ artis admotis, redintegrat sanitati.

Periocha xii Iliados.

Aleides fovet Eurypylum dum vulnere fessum.

Res dubiæ apud Græcos, vel potius afflictæ, ultimæ fortunæ statu aguntur, præstantibus procerum vulneratis, cetero exercitu fugato aut formidine percusso. Trojani navalium munimenta rescindunt; valsumque transgressi auguriis juvantur ex eventu ambiguis. Itaque & pars muri ab Sarpedone convellitur: & ab Hectore istu lapidis porta discuritur, & in ipsis navalibus pugna confertur.

Periocha xiii Iliados.

Iuppiter admoventis Troas, atque Hectora classis.

Neptunus miseratione commotus, Argivorum tuendis navibus auxiliator accedit: & usurpata vatis Æglie, Ajaces duos in proelium cohortatur: nec minus ceteram multitudinem præsentia majestatis instigat. Idomeneus egregio certamine eiminet. Trojani jam referentes gradum, firmati rursus per Hectorem, contrahuntur, & ingenti clamore utrinque certatur.

Periocha xiv Iliados.

*Concussit, quamvis potantem, Nestora clamor,
Attonitaque aures populi gravitate tumultus.*

Iuno vinculum Veneris, cui Cesto nomen est, mutata, ad Iovem pergit in secessum montis Idæ: exhortatoque Somno, ut eum committeret in soporem: dehinc vigilas ejus uxoris labefactat illecebris. Cujus ignoratione Neptunus abuitur: fortunamque Græcorum promptius auxiliando restituit, Ajace Locro ultra ceteros proliante.

Periocha xv Iliados.

*Iam vallum fossamque super Trojana juventus
Insisterat, capta vitinctans incendia classis.*

Iuppiter somno expergitus, videt statum certaminis innovatum, pellique Trojanos, Græcis opem ferente Neptuno. Itaque aspere Iunone increpata, & minaciter per Iridem conterrita fratre, jubet auxiliato-

rem desistere. ipse Appollinem, recreando allegat Hecitori: monetque pro Phrygibus, belli instaurare fortunam. Tum & Ajax Telaemonius strenue proeliat: & ab eodem plurimis hostium interfectis, conflagratio classis arcetur.

Periocha XVI Iliados.

*Dum face, dum ferro celsam oppugnare carinam
Troes, & Argolici pergunt defendere reges:*

Achilles Græcorum statum jam sub extrema forte miseratur. Armis suis Patroclum permittit armari. Qui cum Myrmidonum produxisset exercitum, consternatosque Trojanos Achillis specie fefellerit, ruentes supra vallum & invicem officientes, cæco pavore usque ad campi aperta compellit. Deinde congressus Sarpedonem perimit: multisque hostium cæcis, ipse ab Hectore interficitur, prius ab Euphorbo vulneratus.

Periocha XVII Iliados.

Aetoridem casum nec te Menelae fefellit.

Circa interemptum Patroclum pugna contrahitur. Cum in diversa exercitus contenderent: Græci, ut corpus defenderent; Trojani, ut ad ludibrium cadaver eriperent: à Menelao Euphorbus occiditur: & ad ostentationem gloriosi facinoris Achillis exuviis Hector armatur. Antilochus ad Achillem, nuntius cladis acceptæ Menelao instante, festinat. Qui & ipse postea cum Merione intra navalium munimenta se recipit: quum tota moles belli Ajacibus ingruisset.

Periocha XVIII Iliados.

Dum furit in medio belli vis ignea Maris:

Achilles in miserabilem modum Patrocli desit interitum. quem vi dolosis affectum consolantibus verbis mater alloquitur: nec inultum amicum fore pollicens, perlaturam sese Vulcani arma promittit. Interea & Iris ab Iunone dimittitur. cujus instantia Achilles extra vallum, quanquam inermis, egreditur: conterritisque Trojanis super alios aliis præcipientibus, late fuga, & latius formido porrigitur. Eodemque tempore & Vulcanus exhortatus à Thetide, tota nocte, quam longa est, coelestia in gratiam Nymphæ arma molitur.

Periocha xix Iliados.

Oceanum interea surgens aurova reliquit.

Achilles armis cælestibus ope Vulcani, & munere matris, instruitur. Dein Græcorum primoribus in concilium vocatis, iracundiam sua abolitione depōnit: & promissis ab rege muneribus, coram concione ditatur. Tum militibus cibum capere iussis, ipse abstinet. infesto deinde atque intento exercitu pergit in proelium.

Periocha xx Iliados.

*Iamque adeo celsis armati e navibus ibant
Ætilla, qua magnis unquam venero Mycenis.*

At integris amborum copiis inter utrosq; exercitus pugna conferitur. Dein permisso Iovis, in partes deorum studia dividuntur. Quum pro Græcis Iuno & Minerva decertarent: neque secius eos Neptunus & Mercurius & Vulcanus assererent: Trojanos Apollo cum Venere, & Diana cum matre; Mars etiam, & cum eis Scamander, adjuvarent: tum Æneam, diis, & viribus iniquis cum Achille congressum, quanquam studens Græcis, nube circumdatum Neptunus eripuit.

Periocha xxi Iliados.

Intulerat fluvio trepidas fuga fœda catervas.

Trojanis usque ad Scamandri fluminis alveum fuga & terrore compulsis, quum jam longius abeundi spatium non pateret: in ipso amne, quum flumen exundat, ibi ab Achille duodecim Trojanorum juvenum vinciuntur: qui Patrocli inferiis immolarentur. Ipse Vulcanus ardoribus suis vim torrentis exurit. Tum in campum Achille progressio, passim studia deorum pro sua singulari parte depugnant. Trojanorum exercitus instante victore in moenia urbis impingitur.

Periocha xxii Iliados.

Pulsa metu Phryglos lustrabant agmina muros.

Hector singulari certamine cum Achille congregitur, Priamo atque Hecuba, ne pugnaret, orantibus; Minerva è contrario specie Deiphobi, ut dimicet, adhortante. Hector interfectus: & religatus ad currum, ter circum moenia Trojana raptatur: deinde facrum corpus deferretur ad naves, ultione Patrocli, & victoris iracundia, ad ulteriora supplicia reservandum.

Perio-

Periocha xxiii Iliados.

Troja ruciat lachrymis, ludis Argiva iuventus.

Funebres ludi in honorem Patrocli frequentantur. Quibus Diomedes equis superat, lucta & cursu Vires, aliosque alii genere certationis antefant.

Periocha xxiv Iliados.

Quisque suas repetunt misso certamine naves.

Iuppiter Thetidem mittit ad filium, cum mandatis ejusmodi: ut in defunctum sævire desistat, fataque hominum in exanimo hoste vereatur, ad sepulturam corpore restituto. Ejusdem jussu & Iris cohortatur Priamum: ut auro filium rependat exanimum. Qui Mercurio duce inter uocturnas hostium profectus excubias, Achilli supplex advolvitur: redemptumque filium iustitio publico & deslet, & sepelit.

P E R I O C H A

I LIBRI ODYSSEÆ.

*Dix mihi Musa virum, capea post tempora Troja
Qui mores hominum multorum vidit & urbes.*

Minerva in Ithacam, Iove ita volente, descendit: Mentisque Taphiorum ducis sumit effigiem, suasura Telemacho, ut ad Nestorem Menelaumque festinet: qui recens domū regressi, certi aliquid de Ulixē novissent. Tunc Phemius citharista adhibitus convivio procorum, inchoat flebilem cantilenam navigationis improspere: quæ profectos ab Illo Græcos diversis sparsit exiliis. quem Penelope degressa, Chalcidico argamento tam miserabilis offensa materię, ut alia concuiat, adhortatur.

Periocha II Odyssæ.

Oceano extuleras roseos aurora iugales.

Telemachus Ithacesios proceres cogit ad curiā: atque ibidem de contumelia domus, & bonorum profli- gatione conquestus, consilia profectiois exponit, Antinoō resistente: qui eum priusquam mater nuberet, abire prohibebat. Qua altercatione diu protracta, concilium dissolutum est. Telemachus ad litus pro- cis ignorantibus pergit. Astantem sibi adorans Mi-

des-

-00-

-iM-

-30-

-jW-

-00-

-00-

nervam, peregrinationi accommoda parat, hortante maxime dea: quæ populum, ipsumque Telemachum Mentis simulatione fallebat. Instructo ergo remigio, & nave deducta, Telemachus, & Minerva de portu vespere instante solverunt.

Periocha III Odyssæ.

Iam Sol Oceano radiatos promiserat ortus.

Telemachus Nestorem de patre percontatus, nihil novi accipit ab ignorante: verum idem senex sequenti die, cum Pisitrato filio ut ad Menelaum pergat, hortatur. Nec mora facta consilio. Nocte quippe ea, quæ consecuta est, apud Pheras oppidum hospitio Dioclis versati, altera Lacedæmonem perveniunt.

Periocha IV Odyssæ.

Iamque adeo ventum valida ad Lacedæmonis arces

Telemachum, & qui cum eo venerant, Menelaus comiter hospitio accipit. saneque sub vespere quædam de Ulixæ cognoscunt. Die vero altera, totum navigationis ordinem Menelaus explanat: quodque in Ogygia insula, promissis & illecebris nymphæ Calypsonis, Ulixes remoratur, exponit. Quæ quidem Proteus eidem narraverat de Græcorum ducibus requirenti. Proci autem postquam de abitu Telemachi compererunt, instructa deductaque navi, viginti, qui sese legerant, navigavere, redenti insidias molientes. Circa Asteriam ergo insulam, quæ Ithacam Samumque interjacet, delitescentes, occasionem fraudis expectant.

Periocha V Odyssæ.

Liquerat in sepido Tithonum Aurora cubili.

Mercurius in Ogygiam insulam devolat: ut Iovis monitis Calypso conterrita Ulixem patiarur discedere. Qui contextu ratis temere properare navigationem solus aggreditur. Duodevigesima die, tempestate commota, ex iracundia infestante Neptuno, trabium compago dissolvitur. quo casu proditur ultimæ spei: & irritis conatibus nando ab Ino dea misericorde servatur. Quæ calanticam capiti suo demptam natanti accommodat. Cujus ille sustentatu ad usque Phæacum litus evadit.

Perio-

Periocha VI Odyssæ.

Carpebat somnos dudum arummosus Vlixes.

Vlixes postquam ad Phæacam littus enaverat, fatigationem diluit somno. Sed quum virgo Nausicaa regis Alcinoi, ludum in acta cum æqualibus exerceret, somno excitatus. ut erat nudus, erupit, foliorum oppositu pudenda velatus: & quum supplex ad genua regis virginis advolveretur, Minervæ instinctu movit misericordiam salutarem: impositusque carpento, & veste donatus usque ad templum Minervæ, quod ante urbem est, ita suadente virginis pudore, provehitur: ibique familiare sibi numen solita veneratione precatur.

Periocha VII Odyssæ.

Orabat superos dudum Lærtia proles.

Minerva in puellæ speciem mutata, Vlixem primum in oppidum, mox in domum regiam ducit. Quumque Arete uxor Alcinoi, & unde vestem haberet, & cujus esset, & qua sorte delatus, sermone ipsius comperisset: bonum animum habere iussus, suadente vespera, concedit quieti.

Periocha VIII Odyssæ.

Iam calum vusilat roseis aurore quadrigis.

Alcinous navigationis erumpam summam ab Vlixæ cognoscit. Exinde jussis priioribus in curiam convenire, adventum hospitis, & infortunia diutinae jactationis explanat. Accitoque ad convivium Vlixæ, citharam jubet pulsare Demodocum, qui quum de Dureo equo & de Troico cantaret excidio, lachrymas Vlixæ, memoria fortunæ superioris, elicit, quas quum occultare sedulo conaretur, aut vultu dissimulans aut veste detergens, oculos in se omnium, & maxime regis advertit. Tum Alcinous, causa fletuum cognita, ut cuncta ex ordine tolerata dissereret, benigne omnia pollicitus adhortatur.

Periocha IX Odyssæ.

Tum vice sermonis fatum Lærtius heros.

Quattuor istinc libri de Vlixæ errore contexti sunt. Namque ab Alcinoi rogatus seriem multiplicis erroris exponit, ut ab Ilio profectus, primum ad Ciconas delatus sit, atque illic expugnata Ismaro civita-

te, multis amissis fugatus abscefferit, utque inde Ma-
leam Lacontæ promontorium circumegerit, ac dein
ad Lotophagos venerit, mox ad Cyclopum insulam,
quæ Lotophagis adjacet, cum una nave processerit: ea-
que sedulo occultata, ipse cum duodecim sociis, in
antrum Polyphemi penetraverit: qui cruentis dapi-
bus expletus, quas cæde sociorum ejus instruxerat,
vino etiam, quod Vlixes ingesserat, temulentus, quum
in somnum procubisset, ab Vlixæ cæcatus, poenas im-
manitatis exolvit.

Periocha x Odysseæ.

Æoliam ventorum agimur patriamque domumque.

Hinc refert Æoliam se fuisse pervectum, donis-
que donatum ab Æolo rege ventorum, qui omni-
bus comiter præbitis, quo securior navigaret, ven-
tos etiam dederit utre conclusos, utque, quum jam
Ithacæ propinquaret, refusus sit in soporem: socii-
que ejus opes aliquas in scorto inesse existimantes,
dormiente ipso vincula dissolverint: adversisque fla-
tibus ab ipsa patria jam sint relati. Inde ut Antipha-
tem, Læstrygonasque delatus sit. Ibi amissis una mi-
nus cæteris navibus, Circeum littus accesserit: ibique
veneficio potentis deæ Eurylochus, & præmissi cum
eo socii in ferarum ora conversi sint. Ipse etiam si-
milia passurus, Mercurio procurante vitaverit; cete-
rosque socios ad speciem pristinam redigi, virtutis
admiratione, compulerit.

Periocha xi Odysseæ.

At postquam ventum ad naves & litora ponti.

Digressus à Circe Avernum pervenit: qui locus
descensus ad manes existimatur. Ibi sacris rite pet-
fectis, scrobem complet sanguine victimarum: & cir-
cum volitantibus animabus nullam finit haustū cruo-
ris attingere, nisi ut Circe monuerat, prius Tiresias
vates inde libasset. Ibi & heroidas plurimas videt.
Quarum enumerationem multa veterum fabularum
venustate contexit.

Periocha xii Odysseæ.

Itaque adeo Oceani liquidos pede liquerat annes.

Compertis à Tiresia vate, quæ oportuit scire, re-
greditur ad Circen: ab eaque, ut evitet mala cæ-
tera edocetur: ut Sirenas prætereat, letalem navigan-
tium

alum cantilenam : ut Scyllam prætervehatur, & Charibdim, freti Siculi famosa portenta. Quibus malis non sine gravi perpeſſione ſuperatis, Trinacriam pervehitur, ubi incuſtodita Solis armenta fruſtra prohibente ipſo, cæteri focii, penuria cogente, dilaniant: dirisque prodigiis admiſſa boum cæde terrentur: ac mox inde navigantes, fulmine ad unum omnes intereunt, excepto Vlixæ: qui fragmento carinæ, cohærens, & adminiculo ejus adjutus, ad Ogygiam inſulam ſolus enavit.

Periocha XIII Odyſſeæ.

Conticuere omnes, intentique ora tenebant.

Enarratis omnibus, quæ in multiplici errore perſequebatur, à principibus Phæaciæ viris, donis plurimis honoratur: à quibus remigio, & neceſſariis omnibus navis inſtruitur, dormientique in Ithacam quietiſſima navigatione devehitur. Atque illic in portu patrio cum muneribus univerſis quieſcens, & omnium ignarus exponitur; Phæacibus eo dormiente reſequantibus.

Periocha XIV Odyſſeæ.

Egreditur portu, tenuis quo ſemita ducit.

Somno expergitus Vlixes portum & littus patriæ non ſine animi conſternatione cognoscit: admiraturque, ut adveſtus, ut expoſitus, ut relictus ſit, ut cuncta neſciret. Requirit univerſa donorum: quæ poſtquam incoluntia videt, quam poteſt tutiſſime occultat; conſiliisque à Minerva confirmatus, ad ſervum ſuum Eumæum ſubulcum ſimulatus accedit, naufragi, & mendicantis imitatu. Interrogatus deinde quis eſſet, ait ſe eſſe Creſſum: in Ægyptum navigantem Trojam fuiſſe delatum. Eumæum etiam cum affectione mœſtiſſima perurgens, & cogente denique veſpere, & imbre continuo, ſagulo amicitur, atque ibidem multa ſecum volvens, tandem concedit quieti.

Periocha XV Odyſſeæ.

It Lacedæmonias arces Tritonia Pallas.

Telemachus à Minerva per ſomnium commoneſcit, domum ut rediret. maturoque digreſſus cubili, à Menelao veniam reverſionis exorat. qua comiter impetrata, regreditur ad navem in portu Pylio manentem. Piſiſtratoque ad urbem, atque ad patriam emiſſo,

misso, ipse propere solvit è litore, comite navigationis assumpto Theoclymeno vate Argivo, uno ex iis quos Melampus Amythaonis erudit. Vitæque infidiatoribus procis, advehitur in patriam. & sociis quidem portum petere iussis, ipse diverso itinere ad agrum Eumæumque proficiscitur.

Periocha XVI Odyssæ.

Commune Eumæus mapale & dirus Vlixes.

Telemachus Eumæum nuntium reditus mittit ad matrem. Ipse Minerva ita volente, patrem cognoscit: & cum eo deinceps agenda disponit. Penelope autem cognito reditu filii, in convetum procorum, quæ verecundia finebat, egreditur. increpatisque infidiatoribus filii, non minus irata, quam moesta discedit.

Periocha XVII Odyssæ.

Iam calum roseis rutilat Tritonia bigis.

Telemachus anxie matri ordinem peregrinationis enarrat. Vlixes ad oppidum, Eumæo opitulante, perducitur. Domum, in qua proci epulabantur, ingressus, emendicat cibos, miserabiliter ambiendo. Inde ab Antinoo injuriose afficitur. Cui Penelope diras ob inhumanum facinus imprecatur. A qua missus Eumæus est, ut hospes, sic enim se ferebat, ad eam provocaretur. Qui tum quidem invitatus gratiam facit. Sed venturum sese ad vesperam pollicetur.

Periocha XVIII Odyssæ.

Irus adest populi per mendicabula notus.

Mendicante intra proprios lares Vlixæ, alius quoque pari egestate Irus accessit, popularis Ithacensis stipēs in triviis solitus rogare. Iurgium ergo inopiæ communis æmulatione confertur, quod ex verbis processit ad manus, hortantibus procis, quo magis rixa crudesceret, propositoque præmio capri- ni ventris omento. Victor igitur Vlixes, semine- sem Irum extra januam projicit, ridicula adhortatione compellans. Penelope etiam munera sibi à procis, pro opibus cujusque conferri, singulorum studia experiens, deposcit, quæ mature, utpote à cupientibus, offeruntur.

Perio-

Periocha XIX Odyssæ.

At parte interiore domus secretus Vlixes.

Vlixes cum Telemacho arma omnia de medio amoliantur, procis perniciem comparantes: nequid aut munimenti, aut teli relinqueretur, qui vel cavere vim, vel inferre possent. Ad Penelopem inde accitum ipsius pergit: ibique, ut Eumæo dixerat, Cretensem se esse mentitur, Vlixemque apud se hospitio diversatum comminiscitur. Mox quum Euryclyia ejus nutrix, hospitalis officii causa, pedes ejus elueret, tactu manus animadvertit cicatricem, quam habebat ex vulnere in Parnasso quondam suis dente percussus. Quo argumento, alumpum suum esse agnoscit. Sed ab eodem, nequid ultra vel quærat vel garriat, coercetur.

Periocha XX Odyssæ.

Iamque procos genua amplectens orabat Vlixes.

Epulantibus procis Ergisippus in Vlixem crus bubulum jactat: sed destinatione non potitur. Theoclymenus autem apud Ithacenses divinationis expertus, imminens procis varicinatur exitium. Quorum multa cavillatione derisus, inensa, & domo tanquam furiosus excluditur.

Periocha XXI Odyssæ.

Hic mentem dedit Icaria Tritonia Pallas.

Vlixes Eumæo & Philœtio, fidei eorum industriaeque confusus, quis sit, revelat. Et postquam facta cognitio est, eadem procorum tempore instrui placet. Quos Vlixes astu aggreditur, ut ipsum quoque intendendo arcum, vires seniles explorare patiantur, quem uni quondam Vlixî facilem, si quis intenderet, habiturus esset præmium, jus Penelopes nuptiarum. Sed prohibentibus procis, ne id ridiculus & mendicans auderet, quod frustra juvenis tam lecta tentasset, dat Telemachus Vlixî, cæteris abluentibus, experiendi potestatem. Et hinc nascitur admiratio prima virtutis, dedecore suo cæteris erubescens: quorum ignaviam senex, & mendicus arguerit.

Periocha XXI Odyssæ.

Squalentes humeris habitus rejecit Vlixes.

Vlixes loco ulteriore capto intendit arcum, omnibusque foribus occlusis, ne qua pateret effugium, plerosque vino faucios, aut novitate rei stupidos, aut quidlibet aliud meditantes conficit. Quum primum omnium confixisset Antinoum, qui audacia, & petulantia ceteros superaverat: Eumæus, & Telemachus, & Philætius sumptis & ipsi armis, egregia in consternatos cæde grassantur. Iamque omnibus interemptis, duobus tantummodo parcitur: Phemio citharædo: qui ministerii causa adhibitus, nihil in Vlixis domo, quod contumeliosum esset, ediderat: & Medontæ, uni cujus modestiæ etiam Telemachus suffragabatur, & qui cum Telemacho erant. Melanthium famulorum Vlixis noxum, qui procorum proterviam semper armaverat, cruciabiliter occidunt. Puellâs inde duodecim, quæ cum procis flagitiose consueverant, suspendio perimunt. Vlixes cæde ad plenum perpetrata, ignem adolet: incensoque sulfure domum piaculo purgat.

Periocha XXII Odyssæ.

Chalcedicum gressu nutrix superabat anili.

Enryclia nutrix gestæ rei nuntia, Penelopem de somno excitat. Quæ advenientem ad se maritum non temere ipsum esse persuadet. quadam cubiculi lege, & genialis lectuli posui sibi tantum & Vlixi cognitio, an ipse sit maritus, explorat. In coetum deinde conveniunt, totamque noctem mutuo sermone consumunt. Et hinc quidem elegans replicatio laborum, quos Vlixes pertulit, mira concinnatione colligitur.

Periocha XXIV Odyssæ.

Tartaream vocat in sedem Cyllenius umbras.

Procorum animas recenti & communi cæde congestas, catervatim Mercurius ad inferna compellit. Tunc circa Agamemnonem manes heroici congregantur. Miratique lectorum juvenum cum grege densitatem, uno agmine comineantem, causas interitionis accipiunt. Tum apud inferos quoque virtus Vlixis, & Penelopes pudicitia prædicantur, ab Agamemno-

memnone præ cæteris, cui dispar fuerat in utroque fortuna. Vlixes ad Laertem patrem in agrum profectus, & inopinato reditu, & rerum gestarum relatu, affecit senem: afficitur ab eo cognitis, quas exarrasset æruninis. Subinde & patres procorum, necesse juvenum properant ultum ire. consilioque, & vi communicationis, ante expectatum, agro superveniunt. Sed eos jam comitator Vlixes fundit, fugatque. Verum gliscentibus odiis, & majore seditione aut tumultu spectato, ex sententia Iovis in Ithacam Minerva descendit: & conciliata utrinque pace, studia, & motus partium, rerum gestarum absolutione componit.

A V S O N I V S

S Y A G R I O

S V O S.

AVsonius genitor nobis. ego nomine colens
 Qui sim, quæ secta, stirpe, tate, & patria,
 Adscripsi, ut nosces, bone vir, quicumque fuissim,
 Et notum memori me coleres animo.
 Vasates patria est patri: gens Aedua matri
 De patre: Tarbellis set genitrix ab Aquis.
 Ipse ego Burdigala, genitus. divisa per urbes
 Quatuor antiquas stirpis origo mea.
 Hinc late fusa est cognatio, nomina multis
 Ex nostrâ, ut placitum, ducta domo, venians
 Derivata aliis. nobis ab stemmate primo
 Et non cognatis, sed genitura placent.
 Sed redeo ad seriem: genitor studuit medicina,
 Disciplinarum quæ dedit una Deum.
 Nos ad Grammaticæ studium convertimus: & non
 Rhetorices etiam quod satis attingimus.
 Nec fora non celebrata mihi: sed cura docendi
 Cultior: & nomen Grammatici merui:
 Non tam grande quidem, quo gloria nostra subiret
 Aemilium aut Scanum, Berytiumque Probum:
 Sed quo nostrates, Aquitanaque nomina, multos
 Collatus, non & subditus, adspicerem.
 Exactisque dehinc per trina decennia fastis
 Asservi doctæ municipalem operam.
 Aurea & Augusti Palatia iussus adire
 Augustam sobolem Grammaticus docui:
 Mox etiam Rhetor. nec enim fiducia nobis
 Vana, aut non solidi gloria iudicii.

Cedo tamen fuerint fama potiore magistri,
 Dum nulli fueris discipulus melior.
 Alcides Atlantis, & Aeacides Chironis,
 Pene Iove ipse satius, filius ille Iovis,
 Thessaliam, Thebasque suos habuere penates:
 At meus hic totio regnat in orbe suo.
 Cujus ego comes, & Quasior, & culmen honorum,
 Praefectus Gallis, & Libya, & Latio:
 Et prior inceptus fasces, Latianque curulem,
 Consul, collega postiore, fui
 Hic ego Ausonius: sed tu ne temne, quod ultra
 Patronum nostris te paro carminibus.
 Peioris ut nostri sedem colis, alme Syagri,
 Communemque habitas alter ego Ausonium:
 Sic etiam nostro praefatus habebere libro,
 Differat ut nihilo, sit tuus, anne meus.

A V S O N I V S
 LATINO PACATO
 DREPANIO, FILIO.

Cui domo lepidum novum libellum?
 Veronensis ait poeta quondam:
 Invenioque dedit statim Neposi.
 At nos illepidum, rudem libellum,
 Burras, quisquilias, ineptiasque,
 Credemus gremio cui fovendum?
 Inveni, trepide filete nata,
 Nec doctum minus & magis benignum,
 Quam quem Gallia praebebat Casullo.
 Hoc nullus mihi carior meorum.
 Quem pluri faciunt novem Sorores
 Quam cunctos alios, Marone dempto.
 PACATVM haud dubie, Poeta, dicis.
 Ipse est, intrepide volate versus:
 Et nidum in gremio fovete tuto.
 Hic vos diligere, hic vobis tueri.
 Ignoscenda teget, probata tradet.
 Post hunc iudicium tunc nemo nullum.

Q. SYMMACHI
EPISTOLÆ
AD AVSONIUM.

Symmachus Ausonio. Epist. 1.

Merum gaudium mihi eruditionis tuæ scripta tribuerunt : quæ Capuæ locatus accept. Erat quippe in his oblita Tulliano melle festivitas, & sermonis mei non tam vera, quam blanda laudatio. Quid igitur magis mirer, sententiæ incertus addubito, ornamenta oris, an pectoris tui. Quippe ita facundia antestas ceteris, ut sit formido rescribere : ita benigne nostra comprobas, ut libeat non tacere. Si plura de te prædicem, videbor mutuum scabere, & magis imitator tui esse alloqui, quam probator. Simul quod ipse nihil ostentandi causa facis : verendum est, genuina in te bona tanquam affectata laudare. Vnum tamen hoc a nobis indubitata veritate cognosce, neminem esse mortaliū, quem præ te diligam. sic vadatum me honorabili amore tenuisti. Sed in eo mihi verecundus plus nimio videris, quod libelli tui arguis proditorem. Nam facilius est ardentes favillas ore comprimere, quam luculentū operis servare secretum. Quum semel a te carmen profectum est, jus omne perdidisti. Oratio publicata, res libera est. An vereris æmuli venena lectoris : ne libellus tuus ad morsu duri dentis uratur ? Tibi uni ad hoc locorum nihil gratia præstitit, aut dēpsit invidia. Ingratis scævo cuique proboque es laudabilis. proinde cassas dehinc seclude formidines, & indulge stilo : ut sæpe prodaris. Certe aliquod didascalicum, seu protrepticum nostro quoque nomini carmen adjudica. Fac periculum silentii mei. Quod etsi tibi exhibere opto, tamen spoudere non audeo. Novi ego, quæ sit prurigo emittendi operis, quod probatur. Nam quodam pacto societatem laudis affectat, qui aliena bene dicta primus enunciat. Ea propter, in comoediis summatim quidem gloriam scriptores tulerunt : Roscio tamen, atque Ambivio, cæterisque actoribus fama non defuit. Ergo tali negotio expende otium tuum : & novis voluminibus jurgia nostra sustenta. Quod si jactantiæ fugax, garulū

rulum indicem pertimescis : præsta etiam tu silentium mihi : ut tuto similem nostra esse , quæ scripseris. Vale.

Symmachus Aufonio suo salutem.

Epist. II.

PETIS a me litteras longiores, est hoc in nos veri amoris indicium. Sed ego, qui sum paupertini ingenii mei conscius, Laconicæ malo studere brevitati, quam multijngis paginis infantiae meæ maciem publicare. Nec mirum si eloquii nostri vena tenuata est ; quam dudum neque ullius poematis tui, neque pedestrium voluminum lectione juvisti. Vnde igitur sermonis mei largam poscis usuram, cui nihil litterati fœnoris credidisti ? Volitat tuus Mosella per manus sinusque multorum, divinis a te versibus consecratus : sed tantum nostra ora prælabitur. Cur me, quæso, istius libelli exortem esse voluisti ? Aut *quævisse* tibi videbar, qui judicare non possem : aut certe malignus, qui laudare nescirem. Itaque vel ingenio meo plurimum, vel moribus derogasti. Et tamen contra interdictum tuum mox ad illius operis arcana perveni. Velim tacere, quid sentiam : velim justo de te silentio vindicari : sed admiratio scriptorum sensum fraugit injuriæ. Novi ego istum fluvium, quum æternorum principum jampridem signa comitarer, parem multis, imparem maximis. Hunc tu mihi improvise clarorum versuum dignitate, Agyptio Nilo majorem, frigidiorẽ Scythicæ Tanai, clarioremque hoc nostro populari Tiberi reddidisti. Nequaquam tibi crederem de Mosellæ ortu ac meatu magna narranti : ni certo scirem, quod nec in poemate mentiaris. Vnde illa amnicorum piscium examina reperisti, quam nominibus varia, tam coloribus ; ut magnitudine distantia, sic sapore ? quæ tu pigmentis istius carminis supra naturæ dona fucasti. Atqui in tuis mensis sæpe versatus, quum pleaque alia, quæ tunc in pretio erant, esui objecta mirarer, nunquam hoc genus piscium deprehendi. quando isti pisces tibi nati sunt in libro. qui in ferculis non fuerunt ? Iocari me putas, atque agere nugas. Ita me dii dominis probabilem præsentent : ut ego hoc tuum carmen libris Maronis adjungo, Sed janî desinam, mei oblitus doloris, inhærere laudibus divinis tuis : ne hoc quoque ad gloriam tuam trahas, quod te miramur offensi. Spargas licet volumina tua :

& me

& me semper excipias : fruemur tamen tuo opere , sed aliorum benignitate. Vale.

Symmachus Aufonio. Epist. iiii.

POST longum silentium tuum , non minus desiderabam , quam sperabam litteras largiores. Namque his vicibus humana variantur : VT DEFECTUI SVCCEDAT VBERTAS. Ea me opinio frustra habuit. Si quidem brevis in manus meas pagina , recens a te profecta , pervenit. Erat quidem illa Atticis salibus aspersa , & thymo odorata , sed parcior : quæ magis fastidium detergeret , quam famem frangeret. Quasi ego cenas dapales , & saliare convivium , tum viscerationes , atque epulum postulassem : tu mihi mensas secundas & scitamenta exiguæ lancis apponeres. Fac veniat in mentem , quid Græca super hoc dicat oratio : PARVIS NVTRIMENTIS , inquit , QV ANQV AM A MORTE DEFENDIMVR , NIHIL TAMEN AD ROBUSTAM VALETVDINEM PROMOVEMVR. Putasne me de occupationibus tuis taciturnum ? Quæstor es : memini , concilii regalis particeps : scio , precum conditor : recognosco , adde huc alia mille. Ille rerum eventus nequaquam eveniet , ut ingenium tuum labor detrat : benignitatem cura flectat : facundiam usus exhauriat. Sed diurna negotia nunquam distingues quiete. Certe antelucano somno nullus indulserit : ut detur aliquod tempus officiis. An tibi parum videtur exempli in Comico , quum ait , *Quam vellem estiam noctis amicis operam ut mos sit dari !* Sed cur ego diutius sermonis pauper obgannio ? Imitanda est mihi epistola recens : ne forte plurimis occupatus , recuses litteras longiores. Id ita esse , recte conjecto. Video enim quam nolis multa legere : cui vix otium est pauca dictare. Vale.

Symmachus Aufonio. Epist. iv.

Et si plerumque vera est apud parentes filiorum prædicatio : nescio , quo tamen pacto detrimentum meriti sui patitur , dum personarum spectare gratiam indicatur. Quæro igitur incertus animi quæ mihi nunc potissimum super viro honorabili Thalassio tuo genero , verba sumenda sint. Si parce morum ejus decora attingam , liveni similis existimabor : si julte persequar , ero proximus blandienti. Imitabor igitur Sallustiani testimonium castigationem. Habes vi-

Periocha XIX Odyſſez.

At parte inferiore domus ſecretus Vlixes.

Vlixes cum Telemacho arma omnia de medio amoliantur, procis perniciem comparantes: nequid aut inunimenti, aut teli relinqueretur, qui vel cavere vim, vel inferre poſſent. Ad Penelopen inde accitu ipſius pergit: ibique, ut Eumæo dixerat, Cretenſem ſe eſſe mentitur, Vlixemque apud ſe hoſpicio diverſarum comminſcitur. Mox quum Euryclyia ejus nutrix, hoſpitalis officii cauſa, pedes ejus elueret, tactu manus animadvertit cicatricem, quam habebat ex vulnere in Parnallo quondam ſuis dente percuſus. Quo argumento, aluntum ſuum eſſe agnoſcit. Sed ab eodem, nequid ultra vel quærat vel garriat, coercetur.

Periocha XX Odyſſez.

Tamque prociſ genua amplectens orabat Vlixes.

Epulantibus prociſ Erichippus in Vlixem cruſ bubulum jact: ſed deſtinatione non potitur. Theoclymenus autem apud Ithacenſes divinationis expertus, imminens prociſ varicinatur exitium. Quorum multa cavillatione deriſus, menſa, & domo tanquam furioſus excluditur.

Periocha XXI Odyſſez.

Hic mentem dedit Icaria Tritonia Pallas.

Vlixes Eumæo & Philocæto, ſidel eorum indiſcretæque conſiſus, quiſ ſit, revelat. Et poſtquam facta cognitio eſt, eadem procorum tempore inſtrui placet. Quos Vlixes aſtu aggreditur, ut ipſum quoque intendendo arcum, vires ſeniles explorare pellantur, quem uni quondam Vlixi facilem, ſi quiſ invenderet, habiturus eſſet præmiu, juſ Penelopeſ impetratum. Sed prohibentibus prociſ, ne id didicatus & mendicans aunderet, quod fruſtra juvenas tam læta contageſſet, dar Telemachus Vlixi, cæteris abſentibus, experienti potestatem. Ex hinc naſcitur admiratio prima virtutis, dedecore ſuo cæteris erubelcentibus quorum ignaviam ſenex, & mendicus arguerit.

Pietatis, esse Christianum : & impij,
 Non esse Christo subditum.
 Hanc quum tenere discimus, possum tibi
 Non exhibere, id est patri ?
 Cui cuncta sancta jura, cara nomina,
 Debere me voluit deus.
 Tibi disciplinas, dignitatem, litteras,
 Linguae, & togæ, & famæ decus,
 Profectus, altus, institutus debeo,
 Patrone, præceptor, pater.
 Sed cur remotus tamdiu degam, arguis :
 Pioque motu irasceris.
 Conducit istud, aut necesse est, aut placet,
 Veniale, quicquid horum erit.
 Ignosce amanti : si geram, quod expedit.
 Gratare : si vivam ut libet.

Paulinus Ausonio. Epist. II.

Continuata meæ durare silentia linguae,
 Te nunquam tacito, memoras : placitamq; latebris
 Desidiam exprobras : neglectæque insuper addis
 Crimen amicitiae : formidatamque jugalem
 Objicis : & durum jadis in mea viscera versum.
 Parce, precor, lacerare tuum : nec amara paternis
 Admiscere velis, ceu melli absinthia, verbis.
 Cura mihi semper fuit, & manet, officiis te
 Omnibus excolere, affectu observare fideli.
 Non unquam tenui saltem tua gratia nævo
 Commaculata mihi est, ipso te lædere vultu
 Semper, & incauta timui violare figura.
 Quumque tua accessi venerans, mea cautius ora
 Composui : & læto formavi lumine frontem :
 Ne qua vela tacito contractam pectore nubem
 Duceret in sanctum suspectio falsa parentem.
 Hoc mea te domus exemplo coluitque, coletque,
 Inque tuo tantus nobis consensus amore est
 Quantus & in Christo connexa mente colendo.
 Quis tua, quæso, tuis obduxit pectora livor ?
 Quo rumore pias facilis tibi fama per aures
 Inrupit, pepulitque animum ? contraque vetustam
 Experta pietate fidem nova vulnera movit,
 Læderet ut vatis placidum malefuada parentem ?
 Sed inhi non fictæ mens conscia simplicitatis,
 Nec patris inculti pietas rea respuit omne
 Immeritum : & falso perstringi crimine non fert.
 Immunis merito gravius violatur iniquo.
 Vulnèra tam tenera offensæ quam libera culpæ,

Discussisse jugum quereris me: quo tibi doctis
 Iunctus eram studiis, hoc nec gestasse quidem me
 Affero, namque pares subeunt juga: nemo valenter
 Copulat infirmis: neque sunt concordia frena,
 Si sit compulsis mensura jugalibus impar.
 Si vitulum tanro, vel equum committis onagro:
 Si confers fulicas cyncis: & aëdone parra:
 Castaneis corylos æquas, viburna cupressis;
 Me compone tibi, vix Tullius, & Maro tecum
 Sustineant æquale jugum. Si jungar amore:
 Hoc tantum tibi me jactare audebo jugalem,
 Quo modicum sociis magno contendit habenis.
 Dulcis amicitia æterno mihi fœdere tecum:
 Et paribus semper redamandi legibus æqua,
 Hoc nostra cervice jugum non sæva resolvit
 Fabula: non terris absentia longa diremit,
 Nec perimet. Toto licet abstrahar orbe, vel ævo,
 Nunquam animo divisus agam, prius ipsa recedet
 Corpore vita meo, quam vester pectore vultus.

Ego te per omne, quod datum mortalibus
 Et destinatum sæculum est,

Clandente donec continebor pectore,

Discernar orbe quolibet,

Nec orbe longum, nec remotum lumine

Tenebo fibris insitum.

Videbo corde; mente complectar pia,

Vbique præsentem mihi.

Et quum solutus corporali carcere,

Terraque provolavero:

Quo me locarit axe communis pater,

Illic quoque te animo geram.

Neque finis idem, qui meo me corpore.

Et amore laxabit tuo.

Mens quippe lapsis quæ superstes artubus

De stirpe durat cælitæ:

Sensus necesse, simul & affectus suos

Teneat æque, ut vitam suam.

Et ut mori, sic oblivisci non capit,

Perenne vivax & memor.

Paulinus Ausonio. Epist. III.

Defore me patriis tota trieteride terris,
 Atque alium legisse vagis erroribus orbem,
 Culta prius vestræ oblitum consortia vitæ,
 Increpitas, sanctis mota pietate querelis,
 Amplector patrios venerando pectore motus,
 Et mihi gratandas salvis affectibus iras:

Sed reditum inde meum, genitor, te poscere mallet
 Vnde dari possit. Revocandum me tibi credam,
 Quum steriles fundas non ad divina precatu,
 Cattalidis supplex averso numine Musis?
 Non his numinibus tibi me, patriæque reduces.
 Surda vocas, & nulla rogas. levis hoc feret aura:
 Quod datur in nihilum, sine numine nomina musas.
 Irrita ventosæ rapiunt hæc vota procellæ:
 Quæ non missa deo, vacuis in nubibus hærent:
 Nec penetrant superi stellantem regis in anlam.
 Si tibi cura mei reditus: illum aspice, & ora,
 Qui tonitru summi quatit ignea culmina cæli.
 Qui trifido igne micat, nec inania murmura miscet,
 Quique fatis cælo soles largitur, & imbres.
 Qui super omne quod est, & in omni totus ubique,
 Omnibus iufuso rebus regit omnia Christo:
 Quo mentes tenet atq; movet: quo tempora nostra,
 Et loca disponit. quod si contraria votis
 Constitnat nostris, prece desistendus in illa est
 Quæ volumus: Quid me accusas? si displicet actus,
 Quem gero agente deo: prius est, fiat reus auctor,
 Cui placet aut formare meos, autvertere sensus.
 Nam mea si reputes, quæ pristina, quæ tibi nota,
 Sponte fatebor, eum inodo me non esse, sub illo
 Tempore qui fuerim: quo non perversus habebam,
 Et perversus eram, falsi caligine cernens,
 Stulta dei sapiens, & mortis pabula vivens.
 Quo magis ignosci mihi fas: quia promptius ex hoc
 Agnosci datur a summo genitore novari,
 Quod non more meo geritur. non arbitror istis
 Confessus dicar mutatae in prava notandum
 Errorem inentis: quoniam sim sponte professus,
 Me cum mente mea vitam mutasse priorem.
 Mens nova, me fateor, cepit, mens non mea quon-
 dam,

Sed mea nunc auctore deo, qui si quid in actu
 Ingeniove meo sua dignum ad munia vidit,
 Gratia prima tibi: tibi gloria debita cedit:
 Cujus præceptis partum est, quod Christus amaret.
 Quare gratandum magis est tibi, quam queritandum,
 Quod tuus ille tuis studiis, & moribus ortus
 Paulinus (cui te non inficiare parentem,
 Nec inodo, quum credis perversum) sic mea verti
 Consilia, ut sim promeritus Christi fore, dum sum
 Ausonii; feret ille tuæ sua præmia laudi:
 Deque tua primum tibi deferet arbore fructum.
 Vnde, precor, meliora putes: nec maxima perdas
 Præmia, detestando tuis bona fontibus orta.

Non etenim mihi mens vaga : sed neque partici-
pantum

Vita fugax hominum: Lyciæ quâ scribis in antris
Pegaseum vixisse equitem. licet avia multi
Numine agente colant, clari velut ante sophorum
Pro studiis musisque suis: ut nunc quoque, castis
Qui Christum sumpserunt animis, agitare frequentant:
Non inopes animi, neque de feritate legentes
Desertis habitare locis: sed in ardua versi
Sidera, spectantesque deum, verique profunda
Perspicere intenti, de vanis libera curis
Otia amant: strepitusque fori, rerumque tumultus,
Cunctaque divinis inimica negotia donis,
Et Christi imperiis, & amore salutis abhorrent:
Speque fideque deum sponsa mercede sequuntur,
Quam referet certus non desperantibus auctor;
Si modo non vincant vacuis præsentia rebus:
Quæque videt, spernat: quæ non videt, expetat
ut mens.

Namque caduca patent: nostris æterna negantur
Visibus; & nunc spe sequimur, quod inente vide-
mus,

Spermentes varias rerum spectacula formas,
Et male corporeos bona sollicitantia visus.
Attamen hæc sedisse illis sententia visa est:
Tota quibus jam lux patuit verique bonique,
Venturi æternum sæcli, & præsentis inane.
At mihi non eadem cui gloria: cur eadem sit
Fama; fides voti par est. sed amoena colenti,
Nunc etiam & blandâ posito locupletis in actâ
Littoris, unde hæc jam tam festinata locorum
Invidia est? utinam justus me carpere livor
Incipiat! Christi sub nomine probra placebunt.
Non patitur tenerum mens numine firma pudorem.
Et laus hic contempta redit mihi iudice Christo.
Ne me igitur, venerande parens, his ut male versum
Increpites studiis: neque me vel conjuge carpas,
Vel mentis vitio. Non anxia Bellerophontis
Mens est: nec Tanaquil mihi, sed Lucretia conjux.
Nec mihi nunc patrii est, ut vis, oblivio cæli:
Qui fumum suspecto patrem, quum qui colit unum,
Hic vere memor est cæli. Crede ergo, pater, vos
Nec cæli inmemores, nec vivere mentis egentes,
Humanisque agitare locis. studia ipsa piorum
Testantur mores hominum. nec enim impia summum
Gens poterit novisse deum. Sint multa locorum,
Multa hominum studiis inculta, expertia legum.
Quæ regio agresti ritu caret? aut quid honestis

Improbilas aliena nocet? quid tu mihi vastos
 Vasconiae saltus, & ninguida Pyrenæi
 Objicis hospitia? in primo quasi limine fixus
 Hispanæ regionis agam: nec sit locus usquam
 Rure vel urbe mihi, summum qua dives in urbem
 Usque patet, merfos spectans Hispania soles:
 Sed fuerit fortuna, jugis habitasse latronum:
 Non lare barbarico rigui, mutatus in ipsos
 Inter quos habui socia feritate colouos.
 Non recipit mens pura malum: neque levibus hæ-
 rent

Inspersæ fibris maculæ, sic Vascone saltu
 Quisquis agit purus sceleris, vitam integer æquo,
 Nulla ab inhumano morum contagia ducit
 Hospite. Sed mihi cur sit ab illo nomine crimen,
 Qui diversa colo, ut colui, loca juncta superbis
 Urbibus, & lætis hominum celeberrima cultis?
 Ac si Vasconicis mihi vita fuisset in oris:
 Cur non more meo potius formata ferinos
 Poneret in nostros migrans gens barbara ritus?
 Nam quod in everfis habitacula ponis Ibera
 Urbibus, & deserta tuo jacies oppida versu:
 Montanamque mihi Calagorrim, & Bibilim acutis
 Pendentein scopulis, collemque jacentis Ilerdæ
 Exprobras: velut his habitem lætis exul & urbis,
 Extra hominum tecta atque vias: an credis Iberæ
 Has telluris opes, Hispani nescius orbis?
 Quo gravis ille poli sub pondere confluit Atlas:
 Ultima nunc ejus mons portio, metaque terræ,
 Discludit bimarem celfo qui vertice Calpen.
 Bilbilis huic tantum, Calagorris, Ilerda notatur:
 Cæsarea est Augusta cui, cui Barcino amœna,
 Et capite insigni despectans Tarraco pontum.
 Quid numerem egregias terras, & mœnibus urbes,
 Qua geminum felix Hispania tendit in æquor?
 Qua Betis Oceanum, Tyrrhenumque auget Iberus?
 Lataque distantis pelagi divortia compler
 Orbe suo finem ponens in limine mundi?
 An tibi me, domine illustris, si scribere sit mens,
 Qua regione habites, placeat reticere nitentem
 Burdigalam, & piceos malis describere Bojos?
 Quamque Marojalicis tua prodigis otia thermis,
 Inter & umbrosos donas tibi vivere lucos,
 Læta locis & mira colens habitacula tectis:
 Nigrantes ne casas, & tecta mapalia culmo,
 Dignaque pellitis habitas deserta Bigerris?
 Quique superba altæ contemnis incœnia Romæ
 Consul, harenosas non dedignare Vasatas,

Vel quia Pistoricis tibi fertile rus viret arvis :
 Rauranum Ausonias huc devenisse curnles
 Conquerar, & trabeam veteri sordescere fano ?
 Quæ tamen Augusta Latiaris in urbe Quirini
 Cæsareas inter parili titulo palmas
 Fulget nativo longe venerabilis auro,
 Florentem retinens meriti vivacis honorem.
 Aut cum Lucani retiuveris culmine fundi,
 Æmula Romuleis habitans fastigia testis,
 Materiam præbente loco, qui proxima signat,
 In Condatino diceris degere vico ?
 Multa jocos pateant, liceat quoque ludere fictis.
 Sed lingua mulcente, gravem interlidere dentem :
 Ludere blanditiis urentibus, & male dulces
 Fermentare jocos, satyræ mordacis aceto.
 Sæpe poetarum, nunquam decet esse parentum.
 Nanque fides, pietasque petunt : ut quod mala ne-
 scens

Insinuat castis fama auribus : hoc bona nori
 Mens patris affigi, fixumque hærescere cordi
 Non sinat, ut vulgus sævo rumore malignum.
 Ante habitos mores, non semper flectere vitam
 Crimen habet : nanque est laudi bene vertere,
 quum me

Immutatum audis, studium officiumque require.
 Si pravo rectum, si religioſa profanis,
 Luxurie parcum, turpi mutatur honestum :
 Segnis, iners, obscurus ago, miserere sodalis
 In mala perverſi, blandum licet ira parentem
 Excitet, ut lapsum rectis instauret amicum
 Moribus, & monitu reparet meliora severo.
 At si forte id idem quod legi, & quod sequor audis,
 Corda pio vovisse deo, venerabile Christi
 Imperium docili pro credulitate sequentem.
 Persuasumque Dei monitis æterna parari
 Præmia mortali, damnis præsentibus empta :
 Non reor id sano sic displicuisse parenti,
 Mentis ut errorem credat sic vivere Christo.
 Ut Christus sanxit, juvat hoc nec poenitet hujus
 Erroris, stultus diversa sequentibus esse
 Nil moror : æterno mea dum sententia regi
 Sit sapiens, breve quicquid homo est, ut corporis egri,
 Temporis occidui, & sine Christo pulvis & umbra.
 Quod probat aut damnat, tanti est, quanti arbi-
 ter ipse.

Ipse obit, atque illi faus est comitabilis error :
 Cumque suo moriens sententia iudice transit.
 At nisi dum tempus præsens datur, anxia nobis

Cura sit ad domini præceptum vivere Christi.
 Sera erit exutis homini querimonia membris :
 Dum levia humanæ metuit convicia linguæ,
 Non timuisse graves divini judicis iras,
 Quem patris æterni solio, dextraque sedentem,
 Omnibus impositum regem, & labentibus annis
 Venturum, ut cunctas æquato examine gentes
 Indicet, & variis referat sua præmia gestis,
 Credo equidem : & metuens studio properante la-
 boro ,

Si qua datur, ne morte prius, quam crimine solvar.
 Hujus in adventum trepidis mihi credula fribis
 Corda tremunt : gestitque anima id jam cauta futuri,
 Præmetuens, ne vincta ægris pro corpore curis,
 Ponderibusque gravis rerum, si forte recluso
 Increpiter tuba vasta polo, non posset in auras
 Regis ad occursum levibus se tollere pennis,
 Inter honora volans sanctorum millia coelo ;
 Qui per inane leves, neque mundi compede victos,
 Ardua in astra pedes facili molimine tollent :
 Et teneris vecti per sidera nubibus ibunt :
 Cælestem ut medio venerentur in aere regem :
 Claraque adorato conjungant agmina Christo.
 Hic metus est, labor iste ; dies ne me ultimus atris
 Sopitum tenebris sterili deprendat in actu,
 Tempora sub vacuis ducentem perdita curis.
 Nam quid agam ? lentis si dum conniveo votis,
 Christus ab ætheria mihi proditus arce coruscer ;
 Et subitis domini cælo venientis aperto
 Præstrictus radiis, obscura & tristia noctis
 Suffugia in lato confusus lumine quæram ?
 Quod mihi ne pareret vel dissidentia veri,
 Vel præsentis amor vitæ, rerumve voluptas,
 Curarumve labor, placuit prævertere casus
 Proposito, & curas finire superstitæ vita,
 Communique deo ventura in sæcula rebus
 Expectare trucem securo pectore mortem.
 Si placet hoc, gratare tui spe divite amici.
 Si contra est : Christo tantum me linque probari.

*Eidem Paulino & hac inscribebat antiquus codex : qua
 inter alia ejus scripta a Badio Ascensio Lutetia primum
 edita formis non inveniam.*

Domino merito suspiciendo Gestidio
Paulinus.

EPIST. IV.

Injuria quidem est patrifamilias, maximis deliciis abundanti, terrenum aliquid & agreste præbere: sed ego, ut & causa mihi esset apud unanimitatem tuam aliquid colloquendi, & aliquod sermoni huic obsequium videre, adjungere: pauculas de paucissimis, quas pueruli vespere inferunt, scedulas misi. Quarum quum erubescerem paucitatem, plura etiam versiculis verba subtexui, quasi vero numerum loquacitate facturus. sed quia usvae culpabilia sunt, tu unisquo benigno ac familiariter ignoscenda, facies, ut nec inhumana videatur paucitas, nec otiosa garrulitas.

Sume igitur pastas dumoso in rure volucres:
Quas latitans filicis sub tegmine callidus auceps
Dum simili mentitur aves, fallitque susurro,
Agmina viscaris suspendit credula virgis.
Tunc referens tenuem non parvo munere prædam,
Digerit aucupium tabulis, & primus opimis
Ordo nitet, sensim tenuatus ad ima tabellæ;
Ut minus offendar macies prælata saginæ,
Gratia præventos pingui juvat alite visus.

Ad eundem. EPIST. V.

Pauperis ut placeat carum tibi munus amici:
Munera ne reputes, quæ mittis ditia nobis.
Nam tibi quid dignum referam pro piscibus illis:
Quos tibi vicinum locupletis gurgite litus
Suppeditat, miros specie, formaque diremptos?
At mihi vix alto vada per saxosa profundo
Rarus in obscura generatur spondylus alga.
Hinc te participans, bis quinque, & bis tibi ternas
Transmisi æquoreo redolentes nectare testas:
Quas viscus prædulce replet bicolore medulla.
Oro, libens sumas: nec vilia dedigneris,
Quæ sunt parva, modum magno metitus amore.

Oratio ad Deum, ejusdem
Paulini.

Omnipotens genitor, rerum cui summa potestas,
Exaudi, si justa precor: ne sit mihi tristis
Vlla dies, placidam nox rumpat nulla quietem.
Nec placeant aliena mihi: quin & mea profint
Supplicibus: nullusque habeat mihi vota nocendi,

Cura sit ad domini præceptum vivere Christi.
 Sera erit exutis homini querimonia in membris :
 Dum levia humanæ metuit convicia linguae,
 Non tinuisse graves divini judicis iras,
 Quem patris æterni folio, dextraque sedentem,
 Omnibus impositum regem, & labentibus annis
 Venturum, ut cunctas æquato examine gentes
 Indiceret, & variis referat sua præmia gestis,
 Credo equidem : & metuens studio properante la-
 boro,

Si qua datur, ne morte prius, quam crimine solvar.
 Hujus in adventum trepidis mihi credula fibris
 Corda tremunt : gestitque anima id jam cauta futuri,
 Præmetuens, nevincta ægris pro corpore curis,
 Ponderibusque gravis rerum, si forte recluso
 Increpiter tuba vasta polo, non posset in auras
 Regis ad occursum levibus se tollere pennis,
 Inter honora volans sanctorum millia coelo ;
 Qui per inane leves, neque mundi compede victos,
 Ardua in astra pedes facili molimine tollent :
 Et teneris vecti per sidera nubibus ibunt :
 Cælestem ut medio venerentur in aere regem :
 Claraque adorato conjungant agmina Christo.
 Hic metus est, labor iste ; dies ne me ultimus atris
 Sopitum tenebris sterili deprendat in actu,
 Tempora sub vacuis ducentem perditæ curis.
 Nam quid agam ? lentis si dum conniveo votis,
 Christus ab ætheria mihi proditus arce coruscet ;
 Et subitis domini cælo venientis aperto
 Præstrictus radiis, obscura & tristia noctis
 Suffugia in lato confusus lumine quæram ?
 Quod mihi ne pareret vel diffidentia veri,
 Vel præsentis amor vitæ, rerumve voluptas,
 Curarumve labor, placuit prævertere casus
 Proposito, & curas finire superstitæ vita,
 Communique deo ventura in sæcula rebus
 Expectare trucem securo pectore mortem.
 Si placet hoc, gratare tui spe divite amici.
 Si contra est : Christo tantum me linque probari.

*Eidem Paulino & hac inscribebat antiquus codex : qua
 inter alia ejus scripta a Badio Ascensio Lutetia primum
 edita formis non inveniat.*

...chenfum,

Water,

THE SALE,

... rules

Memorandum

4-10/11

1911

[illegible]

...i derivati.

11. 11. 11.

modular

SIE

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Angolica

10/10/10

— 100 —

2. **Material**

— 1847 —

...Candis,

1900

1111

100

VITA

Pietatis, esse Christianum : & impii,
 Non esse Christo subditum.
 Hanc quum tenere discimus, possum tibi
 Non exhibere, id est patri ?
 Cui cuncta sancta jura, cara nomina,
 Debere me voluit deus.
 Tibi disciplinas, dignitatem, litteras,
 Linguae, & togæ, & famæ decus,
 Provectus, altus, institutus debeo,
 Patrone, præceptor, pater.
 Sed cur remotus tamdiu degam, arguis :
 Pioque motu irasceris.
 Conducit istud, aut necesse est, aut placet,
 Veniale, quicquid horum erit.
 Ignosce amanti : si geram, quod expedit.
 Gratare : si vivam ut libet.

Paulinus Ausonio. Epist. II.

Continuata meæ durare silentia linguae,
 Te nunquam tacito, memoras placitamq; latebris
 Desidiam exprobras : neglectæque insuper addis
 Crimen amicitiae : formidatamque jugalem
 Objicis : & durum jadis in mea viscera versum.
 Parce, precor, lacerare tuum : nec amara paternis
 Admiscere velis, ceu melli absinthia, verbis.
 Cura mihi semper fuit, & manet, officiis te
 Omnibus excolere, affectu observare fideli.
 Non unquam tenui saltem tua gratia nævo
 Commaculata mihi est, ipso te lædere vultu
 Semper, & incauta timui violare figura.
 Quumque tua accessi venerans, mea cautius ora
 Composui : & læto formavi lumine frontem :
 Ne qua vela tacito contractam pectore nubein
 Duceret in sanctum suspectio falsa parentem.
 Hoc mea te domus exemplo coluitque, coletque,
 Inque tuo tantus nobis consensus amore est
 Quantus & in Christo connexa mente colendo.
 Quis tua, quæso, tuis obduxit pectora livor ?
 Quo rumore pias facilis tibi fama per aures
 Inrumpit, pepulitque animum ? contraque vetustam
 Experta pietate fidem nova vulnera movit,
 Læderet ut patris placidum malesuada parentem ?
 Sed mihi non fictæ mens conscia simplicitatis,
 Nec patris inculti pietas rea respuit omne
 Immeritum : & falso perstringi crimine non fert.
 Immunis merito gravius violatur iniquo.
 Vulnere tam tenera offensæ quam libera culpæ,

Discussisse jugum quereris me: quo tibi doctis
 Iunctus eram studiis, hoc nec gestasse quidem me
 Assero, namque pares subeunt juga: nemo valenter
 Copulat infirmis: neque sunt concordia frena,
 Si sit compulsis mensura jugalibus impar.
 Si vitulum tauro, vel equum committis onagro:
 Si confers fulicas cynis: & ædone parra:
 Castaneis corylos æquas, viburna cupressis;
 Me compone tibi. vix Tullius, & Maro tecum
 Sustineant æquale jugum. Si jungar amore:
 Hoc tantum tibi me iactare audebo jugalem,
 Quo modicum sociis magno contendit habenis.
 Dulcis amicitia æterno mihi fœdere tecum:
 Et paribus semper redamandi legibus æqua,
 Hoc nostra cervice jugum non sœva resolvit
 Fabula: non terris absentia longa diremit,
 Nec perimet. Toto licet abstrahar orbe, vel ævo,
 Nunquam animo divisus agam. prius ipsa recedet
 Corpore vita meo, quam vester pectore vultus.

Ego te per omne, quod datum mortalibus
 Et destinatum sæculum est,
 Claudente donec continebor pectore,
 Discernar orbe quolibet,
 Nec orbe longum, nec remotum lumine
 Tenebo fibris insitum.
 Videbo corde; mente complectar pia,
 Ubique præsentem mihi.
 Et quum solutus corporali carcere,
 Terraque provolavero:
 Quo me locarit axe communis pater,
 Illic quoque te animo geram.
 Neque finis idem, qui meo me corpore.
 Et amore laxabit tuo.
 Mens quippe lapsis quæ superstes artibus
 De stirpe durat cælitæ:
 Sensus necesse, simul & affectus suos
 Teneat æque, ut vitam suam.
 Et ut mori, sic oblivisci non capit,
 Perenne vivax & memor.

Paulinus Ausonio. Epist. III.

De fore me patriis tota trieteride terris,
 Atque alium legisse vagis erroribus orbem,
 Culta prius vestrae oblitum consortia vitæ,
 Increpitas, sanctis mota pietate querelis,
 Amplector patrios venerando pectore motus,
 Et mihi gratandas salvis affectibus iræ:

Sed reductum inde metum, genitor, te poscere mallet
 Vnde dari possit. Revocandum me tibi credam,
 Quin sterile fundas non ad divina precatus,
 Castalidis supplex averso numine Musis?
 Non his numinibus tibi me, patriæque reduces.
 Surda vocas, & nulla rogas. levis hoc feret aura:
 Quod datur in nihilum, sine numine nomina musas.
 Irrita ventosæ rapiunt hæc vota procellæ:
 Quæ non missa deo, vacuis in nubibus hærent:
 Nec penetrant superi stellantem regis in anlam.
 Si tibi cura mei reductus: illum aspice, & ora,
 Qui tonitru summi quatit ignea culmina cæli.
 Qui trifido igne micat, nec inania murmura miscet,
 Quique satis cælo soles largitur, & imbres.
 Qui super omne quod est, & in omni totus ubique,
 Omnibus iufuso rebus regit omnia Christo:
 Quo mentes tenet atq; movet: quo tempora nostra,
 Et loca disponit. quod si contraria votis
 Constituat nostris, prece despectendus in illa est
 Quæ volumus: Quid me accusas? si displicet actus,
 Quem gero agente deo: prius est, fiat reus auctor,
 Cui placet aut formare meos, aut vertere seusus.
 Nam mea si reputes, quæ pristina, quæ tibi nota,
 Sponte fatebor, eum inodo me non esse sub illo
 Tempore qui fuerim: quo non perversus habebam,
 Et perversus eram, falsi caligine cernens,
 Stulta dei sapiens, & mortis pabula vivens.
 Quo magis ignosci mihi fas: quia promptius ex hoc
 Agnosci datur a summo genitore novari,
 Quod non more meo geritur. non arbitror istis
 Confessus dicar mutatae in prava notandum
 Errorem mentis: quoniam sim sponte professus,
 Me cum mente mea vitam mutasse priorem.
 Mens nova, me fateor, cepit, mens non mea quon-
 dam,

Sed mea nunc auctore deo. qui si quid in actu
 Ingeniove meo sua dignum ad munia vidit,
 Gratia prima tibi: tibi gloria debita cedit:
 Cujus præceptis partum est, quod Christus amaret.
 Quare gratandum magis est tibi, quam queritandum,
 Quod tuus ille tuis studiis, & moribus ortus
 Paulinus (cui te non inficiare parentem,
 Nec modo, quum credis perversum) sic mea verti
 Consilia, ut sim promeritus Christi fore, dum sum
 Ausonii; feret ille tuæ sua præmia laudi:
 Deque tua primum tibi deferet arbore fructum.
 Vnde, precor, meliora putes: nec maxima perdas
 Præmia, detestando tuis bona fontibus orta.

Non

Non etenim mihi mens vaga : sed neque participum

Vita fugax hominum: Lyciæ quâ scribis in antris
 Pegaseum vixisse equitem. licet avia multi
 Numine agente colant, clari velut ante sophorum
 Pro studiis musisque suis: ut nunc quoque, castis
 Qui Christum sumpserunt animis, agitare frequentant:
 Non inopes animi, neque de feritate legentes
 Desertis habitare locis : sed in ardua versi
 Sidera, spectantesque deum, verique profunda
 Perspicere intenti, de vanis libera curis
 Otia amant : strepitusque fori, rerumque tumultus,
 Cunctaque divinis inimica negotia donis,
 Et Christi imperiis, & amore salutis abhorrent :
 Speque fideque deum sponsa mercede sequuntur,
 Quam referet certus non desperantibus auctor ;
 Si inodo non vincant vacuis præsentia rebus :
 Quæque videt, spernat : quæ non videt, expetat
 ut mens.

Namque caduca patent: nostris æterna negantur
 Visibus ; & nunc spe sequimur, quod inente vide-
 mus,

Spernentes varias rerum spectacula formas,
 Et male corporeos bona sollicitantia visus.
 Attamen hæc sedisse illis sententia visa est:
 Tota quibus jam lux patuit verique bonique,
 Venturi æternum sæcli, & præsentis inane.
 At mihi non eadem cui gloria : cur eadem sit
 Fama; fides voti par est. sed amœna colenti,
 Nunc etiam & blandâ posito locupletis in actâ
 Littoris, unde hæc jam tam festinata locorum
 Invidia est? utinam justus me carpere livor
 Incipiat ! Christi sub nomine probra placebunt.
 Non patitur tenerum mens numine firma pudorem.
 Et laus hic contempta redit mihi iudice Christo.
 Ne me igitur, venerande parens, his ut male versum
 Increpites studiis: neque me vel conjuge carpas,
 Vel mentis vitio. Non anxia Bellerophontis
 Mens est : nec Tanaquil mihi, sed Lucretia conjux.
 Nec mihi nunc patrii est, ut vis, oblivio cæli :
 Qui summum suspecto patrem, quum qui colit nãu,
 Hic vere memor est cæli. Credo ergo, pater, vos
 Nec cæli immemores, nec vivere mentis egentes,
 Humanisque agitare locis. studia ipsa plorum
 Testantur mores hominũ. nec enim impia summum
 Gens poterit novisse deum. Sint multa locorum,
 Multa hominum studiis inculta, expertia legum.
 Quæ regio agresti ritu caret ? aut quid honestis

Improbilas aliena nocet? quid tu mihi vastos
 Vasconiae saltus, & ninguida Pyrenæi
 Objicis hospitia? in primo quasi limine fixus
 Hispanæ regionis agam: nec sit locus usquam
 Rure vel urbe mihi, summum qua dives in urbem
 Usque patet, merfos spectans Hispania soles:
 Sed fuerit fortuna, jugis habitasse latronum:
 Non lare barbarico rigui, mutatus in ipsos
 Inter quos habui socia feritate colouos.
 Non recipit mens pura malum: neque levibus hæ-
 rent

Insperæ fibris maculæ. sic Vascone saltu
 Quisquis agit purus sceleris, vitam integer æquo,
 Nulla ab inhumano morum contagia ducit
 Hospite. Sed mihi cur sit ab illo nomine crimen,
 Qui diversa colo, ut colui, loca juncta superbis
 Vibibus, & lætis hominum celeberrima cultis?
 Ac si Vasconicis mihi vita fuisset in oris:
 Cur non more meo potius formata ferinos
 Poneret in nostros inigrans gens barbara ritus?
 Nam quod in everfis habitacula ponis Ibera
 Urbibus, & deserta tuo jadis oppida versu:
 Montanamque mihi Calagorrim, & Bibilim acutis
 Pendentem scopulis, collemque jacentis Ilerdæ
 Exprobras: velut his habitem lais exul & urbis,
 Extra hominum tecta atque vias: an credis Iberæ
 Has telluris opes, Hispani nescius orbis?
 Quo gravis ille poli sub pondere confluit Atlas:
 Ultima nunc ejus mons portio, metaque terræ,
 Discludit bimarem celso qui vertice Calpen.
 Bilbilis huic tantum, Calagorris, Ilerda notatur:
 Cæsarea est Augusta cui, cui Barcino amœna,
 Et capite insigni despectans Tarraco pontum.
 Quid numereim egregias terras, & mœnibus urbes,
 Qua geminum felix Hispania tendit in æquor?
 Qua Betis Oceanum, Tyrrhenumque auget Iberus?
 Lataque distantis pelagi divortia compler
 Orbe suo finem ponens in limine mundi?
 An tibi me, domine illustis, si scribere sit mens,
 Qua regione habites, placeat reticere nitentem
 Burdigalam, & piceos malis describere Bojos?
 Quamque Marojalicis tua prodigis oria thermis,
 Inter & umbrosos donas tibi vivere lucos,
 Læta locis & mira colens habitacula tectis:
 Nigrantes ne casas, & tecta mapalia culmo,
 Dignaue pellitis habitas deserta Bigerris?
 Quique superba altæ contemnis mœnia Romæ
 Consul, harenosas non dedignare Vasatas,

Vel quia Piætonicis tibi fertile rus viret arvis :
 Rauranum Aufonias huc devenisse cunules
 Conqueras, & trabeam veteri sordescere fano ?
 Quæ tamen Augusta Latiaris in urbe Quirini
 Cæsareas inter parili titulo palmatas
 Fulget nativo longe venerabilis auro,
 Florentem retinens meriti vivacis honorem.
 Aut cum Lucani retineris culmine fundi,
 Æmula Romuleis habitans fastigia tectis,
 Materiam præbente loco, qui proxima signat,
 In Condatino diceris degere vico ?
 Multa joci pateant, liceat quoque ludere fictis.
 Sed lingua mulcente, gravem interlidere dentem :
 Ludere blanditiis urentibus, & male dulces
 Fermentare jocos, saryræ mordacis acero.
 Sæpe poetarum, nunquam decet esse parentum.
 Nanque fides, pietasque petunt : ut quod mala ne-
 cessens

Insinuat castis fama auribus : hoc bona noti
 Mens patris affigi, fixumque hærescere cordi
 Non sinat, ut vulgus sævo rumore malignum.
 Ante habitos mores, non semper flectere vitam
 Crimen habet : nanque est laudi bene vertere ,
 quum me

Immutatum audis, studium officiumque require.
 Si pravo rectum, si relligiosa profanis,
 Luxurie parcum, turpi mutatur honestum :
 Segnis, iners, obscurus ago, miserere sodalis
 In mala perversi, blandum licet ira parentem
 Excitet, ut lapsum rectis instauret amicum
 Moribus, & monitu reparet meliora severo.
 At si forte id idem quod legi, & quod sequor audis,
 Corda pio vovisse deo, venerabile Christi
 Imperium docili pro credulitate sequentem.
 Persuasumque Dei monitis æterna parari
 Præmia mortali, damnis præsentibus empta :
 Non reor id sano sic displicuisse parenti,
 Mentis ut errorem credat sic vivere Christo.
 Ut Christus sanxit, juvat hoc nec poeniret hujus
 Erroris, stultus diversa sequentibus esse
 Nil moror : æterno mea dum sententia regi
 Sit sapiens, breve quicquid homo est, ut corporis egræ,
 Temporis occidui, & sine Christo pulvis & umbra.
 Quod probat aut damnat, tanti est, quanti arbi-
 ter ipse.

Ipse obit, atque illi suus est comitabilis error :
 Cumque suo moriens sententia iudice transit.
 At nisi dum tempus præsens datur, anxia nobis

Cura sit ad domini præceptum vivere Christi.
 Sera erit exutis homini querimonia membris :
 Dum levia humanæ metuit convicia linguae,
 Non tinuisse graves divini judicis iras,
 Quem patris æterni solio, dextraque sedentem,
 Omnibus impositum regem, & labentibus annis
 Venturum, ut cunctas æquato examine gentes
 Iudicet, & variis referat sua præmia gestis,
 Credo equidem : & metuens studio properante la-
 boro,

Si qua datur, ne morte prius, quam crimine solvar.
 Hujus in adventum trepidis mihi credula fibris
 Corda tremunt : gestitque anima id jam tanta futuri,
 Præmetuens, ne victa ægris pro corpore curis,
 Ponderibusque gravis rerum, si forte recluso
 Increpitet tuba vasta polo, non posset in auras
 Regis ad occursum levibus se tollere pennis,
 Inter honora volans sanctorum millia coelo ;
 Qui per inane leves, neque mundi compede victos,
 Ardua in astra pedes facili molimine tollent :
 Et teneris vestri per sidera nubibus ibunt :
 Cælestem ut medio venerentur in aere regem :
 Claraque adorato jungant agmina Christo.
 Hic metus est, labor iste ; dies ne me ultimus atris
 Sopitum tenebris sterili deprendat in actu,
 Tempora sub vacuis ducentem perdita curis.
 Nam quid agam ? lentis si dum conniveo votis,
 Christus ab ætheria mihi proditus arce coruscet ;
 Et subitis domini cælo venientis aperto
 Præstrictus radiis, obscura & tristia noctis
 Suffugia in lato confusus lumine quæram ?
 Quod mihi ne pareret vel diffidentia veri,
 Vel præsentis amor vitæ, rerumve voluptas,
 Curarumve labor, placuit prævertere casus
 Proposito, & curas finire superstitute vita,
 Communique deo ventura in sæcula rebus
 Expectare truce securo pectore mortem.
 Si placet hoc, gratare tui spe divite amici.
 Si contra est : Christo tantum me linque probari.

*Eidem Paulino & hac inscribat antiquus codex : qua
 inter alia ejus scripta a Badio Ascensio Lutetia primum
 edita formis non inveniat.*

Domino merito suspiciendo Gestidio
Paulinus.

EPIST. IV.

Injuria quidem est patrifamilias, maricinis deliciis abundanti, terrenum aliquid & agreste præbere: sed ego, ne & causa mihi esset apud unanimitatem tuam aliquid colloquendi, & aliquod sermoni huic obsequium viderem adjungere: pauculas de paucissimis, quas pueruli vespere in-ferunt, fœdulas mihi. Quarum quum erubescerem paucitatem, plura etiam versiculis verba subtexui, quasi vero numerum loquacitate facturus. sed quia utraque culpabilia sunt, tu utrisque benigne ac familiariter ignoscendo, facies, ut nec inhumana videatur paucitas, nec oliosa garrulitas.

Sume igitur pastas dumoso in rure volucres:
Quas latitans filicis sub teginine callidus anceps
Dum simili mentitur aves, fallitque susurro,
Aginina viscaris suspendit credula virgis.
Tunc referens tenuem non parvo munere prædam,
Digerit aucupium tabulis, & primus opimis
Ordo nitet, seu fin tenuatus ad ima tabellæ:
Ut minus offendar macies prælata saginæ,
Gratia præventos pingui juvat alite visus.

Ad eundem. EPIST. V.

Pauperis ut placeat carum tibi munus amici:
Munera ne reputes, quæ mitis ditia nobis.
Nam tibi quid dignum referam pro piscibus illis:
Quos tibi vicinum locupletl gurgite littus
Suppeditat, miros specie, formaque diremptos?
At mihi vix aito vada per saxosa profundo
Rarus in obscura generatur spondylus asga.
Hinc te participans, bis quinque, & bistibi ternas
Transmissi æquoreo redolentes nectare testas:
Quas viscus prædulce replet bicolore medulla.
Oro, libens sumas: nec vilia dedigneris,
Quæ sunt parva, modum magno metitus amore.

Oratio ad Deum, ejusdem
Paulini.

Omnipotens genitor, rerum cni summa potestas,
Exaudi, si justa precor: ne sit mihi tristis
Vlla dies, placidam nox rumpat nulla quietem.
Nec placeant aliena mihi: quin & mea profint
Supplicibus: nullusque habeat mihi vota nocendi,

Aut habeat nocitura mihi. Male velle facultas
 Nulla fit: at bene posse adsit tranquillitas,
 Mens contenta suo, ne turpi dedita lucro,
 Vincat corporeas, casto bene conscia lecto,
 Inlecebras, turpesque jocos, obscœnaque dicta
 Oderit illa nocens, & multum grata malignis.
 Auribus effuso semper rea lingua veneno.
 Non obitu adfligat cuiusquam: aut funere crescam.
 Invideam nunquam cuiquam, nec mentiar unquam,
 Adsit læta domus, epulis adludat inemptis
 Verna satur, fidusque comes, nitidusque minister,
 Morigera & conjux, caraque ex conjuge nati.
 Moribus hæc, castis tribuit deus hi sibi mores
 Perpetuam spondent ventura in sæcula vitam.

CY THERII SIDONII oratoris
 epigramma de pastoribus
 tribus.

Almo, Theon, Thyrsis, orti sub monte Pelori.
 Semine disparili, Laurente, Lacone, Sabina.
 Vite Sabina, Lacon sulco, sue cognite Laurens.
 Thyrsis oves, vitulos Theon egerat, Almo capellas.
 Almo puer, pubesque Theon, & Thyrsis ephebus.
 Cauna Almo, Thyrsis stipula, Theon ore melodus.
 Nais amat Thyrsin, Glance Almona, Nisa Theonem.
 Nisa rosas, Glance violas, dat lilia Nais.

HADRIANI Imperatoris epigram-
 ma de trium Amazonum
 pugna.

Vt belli sonuere tubæ, violenta peremit
 Hippolyte Teuthranta: Lyce Clonon: Oebalon Alce.
 Oebalon, ense: Clonon, jaculo: Teuthranta, sagitta.
 Oebalus ibat equo: curru Clonus: at pede Teuthras.
 Plus puero Teuthras, puer Oebalus, at Clonus heros.
 Figitur ora Clonus, latus Oebalus, ilia Teuthras.
 Epicli Teuthras, Deracli Clonus, Oebalus Idæ.
 Argolicus Teuthras, Mœsus Clonus, Oebalus Arcas.

Oratio Paschalis, versibus Rhopalicis
 falso Aufonio attributa.

Spes Deus, æternæ stationis conciliator:
 Si castis precibus veniales invigilamus,
 His, pater, oratis placabilis adstipulare.

Da Chrifte, specimen cognoscere irreprehensum,
 Rex bone cultorum famulantum vivificator,
 Cum patre majestas altissima ingenerato.
 Da trinum columen Paracletō consociante,
 Vt longum celebris devotio continuetur,
 Ad temet properant vigilatū convenientes.
 Nox lucem referet funalibus anteferendam,
 Nox lumen pariens credentibus indubitatum,
 Nox flammis operum mediatrix fiderorum.
 Tumenſis dirimis jejunia reſſigloſa,
 Tu bona promittens ſurgentia concelebraiſ.
 Da, Reſtor, modicos effarier Omnipotentem,
 Fons tuus emundat recreatu juſtificatos,
 Dans mentem oblitam poſitorum flagitiorum,
 Dans agnos niveos ſplendescere purificatos,
 Vt nova Iordanis ablutio ſanctificavit,
 Cum ſua dignatum tingentia promeruerunt,
 Lux verbo inducta peccantibus auxiliatrix,
 Et Chriſtus regimen elementis irrequietis,
 Fert undam medici baptiſmatis intemerati.
 Vt noxam auferret mortalibus extenuatam.
 Crux poenæ extremum properata immaculato,
 Vt vitam amiſſam renovaret mortificatus:
 Quis digne Domine, præconia continuabit
 Tot rerum titulis obnoxius immodicarum?
 An terra humano locupletat commemoratu?
 Quem vocum resonant modulatus Angelicarum
 Dans Aulam Stephano precioſe dilapidato,
 Dans claves ſuperas cathedralis inchoatori.
 Quin Paulum infeſtum copularis adglomeratu,
 Fit doctor populi, laudantum conſtimulator.
 Vt latro conſeſſum Paradifum participavit,
 Sic credo annectens duriffima clarificandis,
 Nos ſeros ſamulos accreſcere perpetieris
 Sub tali edoctos Antiſtite reſſiglonis.
 Da ſenſum ſolida ſtabilitum credulitate.
 Fac jungar numero redidivo glorificatus,
 Ad cælum invitans conſortia terrigenarum,
 Spes Deus æternæ Rationis conciliator.

F I N I S.

O 2

VITA

VITA AVSONII

ex Aufonianis Lectionibus

I O S. S C A L I G E R I.

Iulius Aufonius patria Cossione Vasa-
tum, domo Burdigala, arte medicus,
uxorem duxit Æmiliam Æoniam, natam
Aquis Tarbellicis, patre Cæcilio Argicio
Arborio Æduo, primarii generis viro in
Sequanis: qui temporibus tyrannicis, cum
summa rerum recidisset in Tetricos, pro-
scriptus, omnibusque facultatibus lapsus
venit in Aquitaniam, ad civitatē Tarbel-
lorum Aquas: quod est oppidū ad æstuarium
Atturri fluminis situm. Ibi usus conditio-
ne honestæ mulieris, sed in tenui re, Æmi-
liæ Corinthiæ Mauræ, ex ea suscipit libe-
ros Æmilium Magnum Arborium, & Æ-
miliam Æoniam, quæ nupta fuit Iulio Au-
sonio Vasatenfi. Ex hoc matrimonio qua-
tuor liberi suscepti, Æmilia Melania, De-
cius Magnus Aufonius, Iulia Dryadia, Avi-
tianus. In his Æmilia Melania lactens
obiit. Avitianus vixit dum pubertatē egres-
sus, magnæ spei adolescens, magnifque
tum in arte medicina progressibus, in
mediis parentum votis, acerba morte in-
terceptus est: duobus superstitibus, sorore
Dryadia, ac D. Magno Aufonio. Dryadia
Pomp. Maximo Rhetori nupsit: quo adhuc
juvenis viduata permanfit in cælibatu ad
sexagesimum usque annum, quo ultimam
diem obiit. Itaq; tres illi sunt liberi, quos
præter

præter Aufonium sustulit Iul. Aufonius, homo sane domi nobilis, & apud suos maximus tum arte, quam profitebatur, in qua tum primas obtinebant homines in Palatio noti Siburrus, vir Præfectorius, Eutropius, ac Iulius Aufonius ipse, tum etiam præfectura Illyrici, quam ei detulit Valentinianus senior, à quo artis medicine causa in Palatium arcessitus fuerat: fratribus suis longe felicior. quorum alter C. L. Contentus ingentem pecuniam in Britanniiis fenori occupatam, ac immanibus mercedibus multiplicatam morte præventus externis hominibus diripiendam reliquit: ita ut nihil ex ea sorte ad fratrem Iulium perveniret. alter autem Iulius Calipio, homo prodigo ingenio, & infreni ac effusissima liberalitate, quam homines scurræ & urbani comitatem solent appellare, patrimonio exhausto, nepotes ex fratre & sorore nomine tenus heredes habuit. Vxorem eam unicam habuit, cū qua triginta sex annos sine ulla animi læsione vixit. Obiit nonagenarius, omnibus & membris & sensibus integer: tam secundæ apud Aquitanos famæ, ut ab illis cum aliquo septem sapientum contenderetur. Atque scitum ejus in ore omnium versabatur: *Beatum esse, non qui habet quæ cupit, sed qui non cupit, quæ non habet.* Atque de eo jactabant Aquitani: *Quemadmodum Aufonius neminem sibi proposuit imitandum: ita Aufonium nemo nunc potest imitari.* Reliquit libros de re medicina, quibus Vindicianus plurimum se adjutum fuisse testatur. Elo-

quentiæ non ita studuit; cum hoc sæpius diceret: *Satius esse, si moribus antiquorum prudentum viveremus, quam si eorum tantum lingua & arte loqueremur.* Hoc itaque tanto viro nascitur Burdigalæ Decius Magnus Aufonius nomine avi materni, cognomine patris. Cujus futuræ indolis ea signa statim data sunt: quod cum ejus formam, ac thema Cæcilius Argicius Arborius, vir Matheseos studiis instructissimus perscripisset, opinione hominum majus nescio quid de puero statim concipere visus est. Quod alta mente repostum ita penitus insedit curioso seni, ut etiam amisso filio majore triginta annorum, unicum Aufonium nepotulum in amissi solatium sibi relictum esse sæpe prædicaret. & hanc causam esse, quare patienter filio careret. Quare ab ipsis primum lucis rudimentis cura Æmiliæ Corinthiæ Mauræ, aviæ suæ diligentissime educatus: ac duarum materterarum, Hilariæ, & Iuliæ Cataphroniæ devotæ virginittatis feminarum mollibus imperiis subactus, jam disciplinæ maturus, Cæcilio Argicio Magno avunculo traditur, Tolosæ, & Narbonis Rhetori, causarumque apud Hispaniæ tribunalia discretissimo actori. Qui & ipse quoque mira de indole Aufonii quotidie prædicare solitus, secum bene agi dicebat, quod Aufonius nepos natus esset: eamque suam felicitatem ducere maximam. Hoc igitur in bonis disciplinis, ac utraque lingua usus præceptore, eos in illis progressus fecit, ut in tantum, & talem poetam, quantum & qualem

qualem videmus hodie, evaserit. Annos triginta natus primum Grammaticus ad docendum Burdigalæ lectus: deinde, cum Rhetore Burdigalensibus opus esset, paulo post ad Rhetoricæ cathedram promotus est, Acilio Glabrione Grammatico in ejus locum suffecto. In quo munere docendi permansit, donec à Valentiniano seniore, cum jam Iul. Ausonius pater in Palatio esset, ad docendos liberos, Gratianum, ac Valentinianum acciretur. Quorum signa sæpe comitatus est; ita tamen, ut militans aliquid semper scriberet, quidquid temporis videlicet cessaretur à bello. Maxime, cum de præda ei puella, scita forma, nomine Sulpitilla Bissula obvenisset, in eam delicatissimis epigrammatis in ipsa expeditione lusit. Quod accidit quo tempore ad Lupodunum & Nicri fluvii caput in finibus Suevorum magna Alemanorum, & aliorum Barbarorum strages à Valentiniano patre, & Gratiano Augg. data esset. Quæstor ab Augg. patre, & filio factus, mox duplici præfectura præcinctus, prima Italiæ, altera Galliarum, cum adhuc esset Treveris, absens consul à Gratiano Sirmii designatus, declaratus ac prior renunciatus est. eique in Gallias ab eodem Aug. missa palmata, in qua D. Constantius inrextus erat, collegam in consulatu suffectum habuit Olybrium Hermogenianum V.C. Ac diu post in Palatio mansit: & proconsul Asiæ, mox & vicarius dioceseos Africanæ fuit. Paulo ante tempora tyrannica, hoc est, quam Clemens Maximus in

Britannis imperator à militibus salutatus
 Treveros venisset, adhuc vivente Gratia-
 no, palam beatus, ac omnibus honoribus
 perfundus, Treveris agens cæpit amœni-
 tatem ejus tractus, & fluminis Mosellæ
 delicias admirari. Quo argumento mirum
 in modum oblectatus, cæpit illud poetica
 descriptione periclitari. Id quod ei, ut alia o-
 mnia, feliciter cessit. Extat ejus ea de re
 eruditissimus, ac venustissimus Panegyri-
 cus. Gratiano de vivis sublato fraude Ma-
 ximi tyranni, coactus adhuc in Palatio
 manere, postea tamen Maximo ad Aquile-
 jam cæso, missione à Theodosio impetra-
 ta, in patriam, hoc est, in nidum senectæ
 se contulit. Ibi reliquum ætatis quod fuit
 in paternis prædiis cum amicis molliter
 ac tranquille senex traduxit. Matrimonium
 unum sancte coluit, ducta Attusia Lucana
 Sabina, Attusii Lucani Talisii splendidi
 civis Burdigalensis filia. quam minorem
 xxviii annorum amisit. Eam usque adeo
 dilexit, ut secundi matrimonii fortunam
 tentare noluerit: quippe qui amplius xlv
 annos post ejus mortem cælebs vixerit.
 Liberos ex ea sustulit Ausonium patri &
 avo cognominem, quem infantem amisit,
 item Hesperium Aquilium, quem procon-
 sulem ipse præfectus prætorio, & præfe-
 ctum prætorio cōsul vidit. Item & filiam,
 quæ nupta fuit Val. Latino Euronio Tha-
 lassio, juveni domi nobilissimo: qui & præ-
 fectus, & præses Illyrici, & Rationalis
 fuit. Plurimum affectus suos amavit, præser-
 tim nepotē ex filia Ausonium, ad quem
 pro-

protrepticon carmen mittit. Herculano tamen ex sorore Dryadia nepote à se primum instituto, deinde successore sibi in cathedra relicto, offende batur, luxum ejus, dissolutos mores, ac præceptis ingenium plurimum gravatus. In præcipuis amicis coluit Syagrium Gregorium: Tetradium Satyrarum scriptorem: Clemētinum Theonem poetam Medulum: Axium Paulum Rhetorem, ac poetam, Bigerritanum: Q. Symmachum V. C. præfectum urbi, quem ut & Gregorium, filium vocat. Sed præter alios Pontium Paulinum, qui primum inter amicos locum apud illum obtinuit, dum in Aquitania mansit. At postquam tranquillioris vitæ, ac solitudinis Christianæ desiderio in Hispaniam secessisset, immane quantum iniquo animo id factum tulit Ausonius: adeo ut in exprobrationem usque beneficiorum ira provectus pene paternæ illius in eum caritatis oblitus fuerit. Nam Paulinus multum infra ætatem Ausonii olim ab eo institutus fuerat: ab eodem in Palatium promorus, nec negabat Paulinus. Nam manifesto testatur se ei omnia accepta referre, disciplinam, dignitatem, litteras, linguam, togam, & famam. Quare & eo nomine patronum, patrem, præceptorem vocat. Tamen tanquam ingratiū sugillat Ausonius: quod obnixo, & obstinato ad taciturnitatem animo sibi toties scribenti non responderet. Coluit & Latinum Drepanium Pacatum Aginnatem proconsulari dignitate: cujus nobilissima est oratio Theodo-

sio dicta. Tres fundos magnificis prætoriiis instructos habuit: Lucaniacum, Novorum, Marojaliam. Scripsit multa. Quorum major pars ad nos pervenit. Fasti, quos ab urbe condita ad suum consulatū scripserat, item chronica Cor. Nepotis, & Apologi Æsopi, quos pedestre stilo conscripsit, perierunt.

DAMASI EPISCOPI ROMANI ELOGIA.

De Paulo Apostolo.

Iamdudum Saulus procerum præcepta secutus,
Cum domino patrias vellet proponere leges,
Abnueret sanctos Christum laudasse Prophetas,
Cædibus assiduus cuperet discerpere plebem,
Cum lacerat sanctæ matris pia fœdera cœcus,
Post tenebras verum inervit cognoscere lumen:
Tentatus sensit, possit quid gloria Christi,
Auribus ut Domini vocem lucemque recepit.
Composuit mores, Christi præcepta secutus,
Mutatus postquam placuit de nomine Paulus.
Mira fides rerum, subito trans æthera vectus,
Noscere promeruit, possint quid præmia vitæ.
Conscendit carus martyr penetralia Christi.
Tertia lux coeli tenuit paradisus euntem,
Colloquiis Domini fruitur, secreta reservat
Gentibus & populis, iussus prædicere vera,
Profundum penetrare maris, noctemque diemque
Visere, cui magnum satis est vixisse, latentem.
Verbera, viucula, famem, lapides, rabiemque ferarum,
Carceris illuviem, virgas, tormenta, catenas,
Naufragium, lacrymas, serpentis dira venena,
Stigmata non timuit portare in corpore Christi.
Credentes docuit, possent quo vivere, mortem.
Dignus amore Dei vivit per secla magister.
Versibus his breviter fateor sanctissime doctor
Paule, tuos Damasus volui monstrare triumphos.

De Agneti Martyre.

Fama refert sanctos dudum gemulisse parentes.
Augmentum lugubris cantus, tuba cum crepuiisset,
Nutriti

Nutricis gremium subito liquisse puellam.
 Sponte truces calcasse minas, rabiemque tyranni,
 Vre cum flammis voluit præ nobile corpus:
 Viribus immensum parvis superare timorem,
 Nudam perfusos crines & inembra dedisse,
 Ne domini templum facies peritura videret.
 O Agnes verum decus, alma pudoris imago,
 Ut Danaï precibus faveas precor inclita virgo.

De eadem.

Constantina Deum venerans, Christoque dicata
 Omnibus impensis devota mente paratis,
 Numine divino inultum Christoque juvante,
 Sacravit templum victricis virginis Agnes,
 Templorum quod vincit opus, terrenaque cuncta:
 Aurea nam rutilant summi fastigia tecti:
 Nomen enim Christi celebratur sedibus istis,
 Tartaream solus potuit qui vincere mortem,
 Inviatum solus cælis inferre triumphum.
 Dignum Agnes munus in martyr, devotaque Christo,
 Ex opibus nostris per secula longa tenebis,
 O felix virgo, memorandi nominis Agnes.

De Andrea Apostolo.

Decus sacrati nominis,
 Vitamque nomine exprimens,
 Hoc te decorum prædicat,
 Crucis beatæ gloria.

Andrea Christi Apostole,
 Hoc ipso jam vocabulo
 Signaris isto nomine,
 Decorus idem mystice.

Quem crux ad alta provehit,
 Crux quem beata diligit,
 Cui crux amara præparat
 Lucis futuræ gaudia.

In te crevit mysterium
 Cluit gemello stigmatè,
 Dum probra vincis per crucem,
 Crucisque pandis sanguinem.

Iam nos foveto languidos,
 Curamque nostri suscipe,
 Quo per crucis victoriam
 Cæli petamus patriam.

De Agatha Martyrè.

Martyris ecce dies Agathæ
 Virginis emicat eximæ.

Christus eam sibi qua sociat',
 Et diadema duplex decorat.
 Stirpe decens, elegans specie,
 Sed magis actibus atque fide,
 Terrea prospera nil reputans,
 Iussa Dei sibi corde ligans.

Fortior hæc truncibusque viris
 Exposuit sua membra flagris,
 Pectore quam fuerit valido,
 Torta mamilla docet patulo.

Deliciæ cui carcer erat
 Pastor ovem Petrus hanc recreat,
 Lætior inde magisque flagrans,
 Cuncta flagella cucurrit ovans.

Ethnica turba regum fugiens,
 Hujus & ipsa meretur opem,
 Quos fidei titulus decorat
 Hic Venerem magis ipsa preinat.
 Iam renidens quasi sponsa polo,
 Pro misero rogita Damaso:
 Sic sua festa coli faciat,
 Se celebrantibus ut faveat.

De felice.

Corpore, mente, animo pariter te nomine felix
 Sanctorum in numero Christi sacrate triumphis,
 Qui ad te sollicite venientibus omnia præstas,
 Nec quenquam pateris tristem repedare viantem.
 Te duce servatus, mortis quod vincula rupi,
 Versibus his Damasus supplex tibi vota rependo.

De nomine Iesu.

I n rebus tantis trina conjunctio mund
 E rigit humanum sensum, laudare venust
 S oia salus nobis, & mundi summa potesta
 V enit peccati nodum dissolvere fruct
 S umma salus cunctis nixit per secula terri

I
E
S
V
S.

De eodem.

I nre pari regnat, communis conditor æv
 E t cum patre, & regnat sublimis in arc
 S idereo sanctis insidit numine regni
 V uide mare & terras solo videt omnia vult
 S uggerit humanis & donat munera robu

I
E
S
V
S.

De

De Christo.

Christe potens rerum, redeuntis conditor ævi,
 Vox summi sensusque Dei, quem fundit ab alta
 Mentepater, tantique dedit consortia regni.
 Impia tu nostræ domuisti crimina vitæ,
 Passus corporea mundum vestire figura,
 Affarique palam populos, hominemque fateri.
 Quem verbo inclusum Mariæ, mox Numine viso
 Virginei tuinuere sinus, innuptaque mater
 Arcano obstupuit compleri viscera partu,
 Auctorem paritura suum: mortalia corda
 Artificem texere poli: mundi que repertor
 Pars fuit humani generis, latuitque sub imo
 Pectore, qui totum late complectitur orbem,
 Et qui non spatii terræ, non æquoris undis,
 Nec capitur cælo, parvos confluxit in artus.
 Quin & supplicii nomen nexusque subisti,
 Ut nos surriperes letho, mortemque fugares
 Mortetua: mox æthereas euectus in auras,
 Purgata reparans lætum te luce, parentem
 Augustum foveas: festis ut sæpe diebus
 Annua sinceri celebret jejunia sacri:

De Ascensione Christi.

Ad sedem propriam Deus exule morte resurgit.
 Ut vitam doceat credentibus esse futuram,
 Angelus hoc verbum cecinit, quod uterque reportans
 Sic venturus erit, sic Christum credere fas est.

De Cognomentis Salvatoris.

Spes, via, vita, salus, ratio, sapientia, lumen,
 Index, porta, gigas, rex, gemma, propheta, sacerdos,
 Messias, Zebaoth, Rabbi, sponsus, mediator,
 Virgo, columna, manna, petra, filius, Emmanuelque,
 Vineæ pastor, ovis, pax, radix, vitis, oliva,
 Fons, paries, agnus, vitulus, Leo, propiciator,
 Verbum, homo, rete, lapis, domus, omnia, Christus
 Iesus.

HOC IN LIBRO

CONTINENTVR.

Theodosii epistula auson: 3
AVSONII Burdigalensis epigramma-
 ta, quæ præcedit Theodosii Augusti e-
 pistola. 3

EPHEMERIS. 31

PARENTALIA. 35

COMMEMORATIO profello-
 rum Burdigalensium. 47

EPITAPHIA heroum, qui bello Tro-
 jano interfuerunt, & aliquot aliorum. 61

DE Cæsaribus. 68

ORDO nobilium urbium. 73

LVDVS septem sapientum, & eorum
 sententiæ. 77

EDYLLIA: in quibus hæc cōtinentur:
 Versus paschales. 81

Epicedium in patrem. 86

Villula. 88

Protrepticon ad nepotem. 89

Genethliacon. 91

Cupido cruci affixus. 92

Bissula. 95

Precatio consulis designati. 96

Mosella. 98

Griphus ternarii numeri. 109

Technopægnion. 111

Cento nuptialis. 119

Rosæ. 124

Vita humana. 126

Vir bonus. 127

Ναυ καὶ ἑ Πυθαγορείου. 128

Ætates animalium. 128

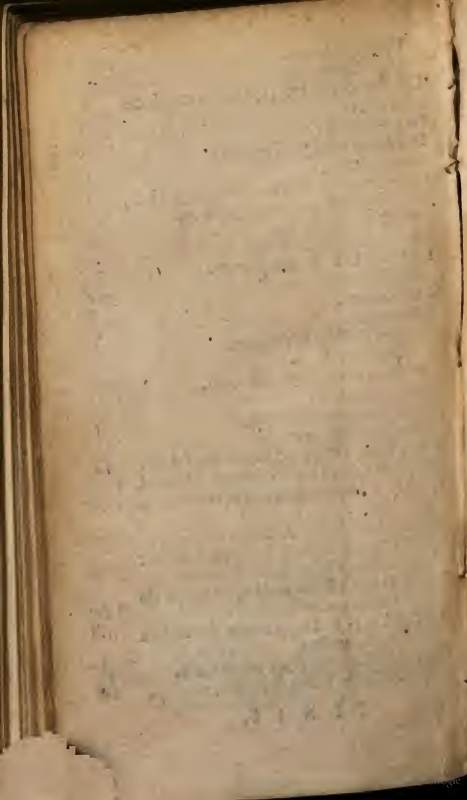
Hæc

Herculis labores.	129
Musarum inventa.	ibid
ECLOGARIVM, sub quo continen-	ibid
tur hæc:	ibid
De ratione Libræ.	130
De ratione puerperii maturi.	131
Signa cælestia.	ibid
Ratio dierum anni vertentis: de diebus,	133
mensibus, anni temporibus.	135
De feriis Romanis.	136
De Agonibus: & alia.	ibid.
EPISTOLÆ: Ad patrem.	137
Filium.	138
Hesperium.	139
Theonem.	140
Axium Paulum Rhetorem.	144
Tetradium.	150
Probum præfectum prætorio.	ibid
Symmachum.	153
Vrsulum grammaticum.	155
Pontium Paulinum.	ibid
GRATIARVM actio pro consulatu.	167
PERIOCHÆ rhapsodiarum Homeri.	179
QVINTI Symmachi epistolæ ad Auso-	197
nium.	
Pontii Paulini literæ Ausonio rescriptæ.	200
Ejusdem Paulini literæ ad Gestidium, &	209
oratio ad Deum.	
CY THERII Sidonii epigramma de	210
tribus pastoribus.	
HADRIANI Imperatoris de tribus	ibid
Amazonibus.	
Oratio Paschalis versibus Rhopalicis.	ibid
Damasci episcopi Romani elogium.	218

FINIS.

anno 1621..

\$5.

